

Maden-İş'li sınıf kardeşlerimiz anlatıyor :

N E D E N G R E V D E Y İ Z ! ! !

Kardeşler: Biz Maden-İş sendikası üyesi onbinlerce metal işçisi size sesleniyoruz. Size, kumaşların en güzelini dokuyanlar, size, yağı, ekmeği, tuzu, şekeri üretenler sözümüz sizedir.

Cam'a en güzel biçimi verenler, yol yapanlar, yolları yollara bağlayanlar, aşımızı, ekmeğimizi pişirenler ve toprağa tohumu atanlar, ekenler, biçenler hele bir yol kulak verin bizlere.

Bize, Demir'i oya gibi işleyip, Çelik'e çifte su verenlere bir yol kulak verin.

Bir kilo et kaç lira? 300 lira.

Ispanağın kilosu kaç? 50 lira.

Bir tek Zeytin kaç? 50 kuruş.

Ya bir baş Soğan? 10 lira

Yövmiyemiz kaç lira? 200 lira.

Gecekonuda kaç oturuyorsunuz? 3000 lira.

Kömürün tonu kaç? 7000 lira.

Aylığımız ne? 6000 lira.

Almış başını gidiyor fiyatlar. Bugünden yarına duracağıda yok. Peki, 200 lira yövmiye ile nasıl yaşar işçiler ? "Fiyatlar bu düzeyde kalırsa öpünde başınıza koyun." dedi Başbakan. Besbelli yarın bugünden daha beter olacak.

Kardeşler: Biz Maden-İş üyeleriyiz, metali işleyenleriz, radyoları, televizyonları, buzdolaplarını, takım tezgâhlarını, traktörleri, taşıt araçlarını velhasıl demirden, çelikten üretilen ne varsa hepsini üreten biziz. Evet, hepsini üreten biziz. Bizleriz bütün bunları üreten. Bizleriz ya, lâkin biz bugün bunları üretmiyoruz. Elimizde durdu şimdi çarklar. Yani grevdeyiz.

Peki niçin grevdeyiz ? Neden durdurduk çarkları biz ? Tezgâhlar demiri neden işlemiyor şimdi ? Vardır elbette bir hikmeti, bir nedeni. Ama nedir ? Kim anlatacak size olup biteni ? Köylü, işçi, memur, esnaf vatan-daş, ev kadınları, sizler alın teriyle yaşayanlar: Bizi yaptığımız radyoda konuşturmuyorlar. Ürettiğimiz televizyon yasak bize. Gazetelerimizde

de yazdırmıyorlar.

Para babaları ise, bize yasakladıkları radyolardan, televizyonlardan ve gazetelerden size grevimize dair yalan söylüyorlar. Gerçekleri ters-yüz ediyorlar. Yalan söylüyor televizyonları, radyolarında yalan var, haberleri yalan boyalı basın.

İnsanlar, ah benim insanlarım. Yalanla besliyorlar sizi, halbuki açsınız, etle-ekmekle beslenmeye muhtaçsınız.

İnsanlar, ah benim insanlarım. Antenler yalan söylüyorsa, yalan söylüyorsa rotatifler, ellerinizden başka herşey yalan söylüyorsa, elleriniz balçık gibi iteatli, elleriniz karanlıklar gibi kör, elleriniz çoban köpekleri gibi aptal olsun, elleriniz isyan etmesin diyedir.

Lâkin haklılığımız kolaylaştıracak gerçekleri anlatmamızı. Siz, biz hep biriz, aynı dertlerdendir sancımız. Kolay ulaşır size bizim sesimiz.

İşte iki büyük yalan :

Diyorlarki:

"İşçiler Vali, Genel Müdür, hattâ Mebus maaşı alıyorlar"

Diyorlarki:

"İşçi ücretleri çok yüksek olduğu için artıyor fiyatlar"

Madem öyledir de, peki neden gecekondualarda oturuyoruz biz işçiler ?. İşçinin alın teri değilmi bey paşa sarayları ?. Neden oturmuyoruz adam gibi bir ev'de ?. Yoksa yakışmazmıyız buralara biz ?. Neden bir çifttir papucumuz?. Neden kendi etini yer işçiler ?. Neden sütsüzlükten süt gibi beyazdır bebelerin yüzleri ?. Neden kırkına varmadan kambur olur belimiz ?. Erkenden neden dolar vademiz ?. Neden büyüktür yoksul mezarlıkları ?.

Yalanlarını yanıtlıyor Arçelik işçisi, en son 1978 yılında imzaladık biz toplu-sözleşmemizi. Bu sözleşme ile aylık ücretimiz 6000 liraya yükseldi. O tarihte ürettiğimiz buzdolabının fiyatı 5200 lira civarındaydı. Bir aylık ücretimizle o zaman biz bir buzdolabı alabiliyorduk.

Aradan iki yıl geçti. Bugün buzdolabının fiyatı yine 5200 lira mı?. Var mı bu fiyata buzdolabı ?. Kaç liraya yükseldi bir buzdolabı, siz söyleyin, kaç lira ?. 35 Bin lira. Ya ücretimiz, iki yıldır aynı yerde sayıyor ücretlerimiz. İki yıl önce aylık ücretimiz 6000 liraydı, iki yıl sonra bugün yine 6000 lira.

Hani Vali, Mebus, Genel Müdür maaşıydı ücretlerimiz ?. Hani işçi ücretleri çok yükselmişti de, o yüzden artmıştı fiyatlar ?.

Diğer işkollarında durum nedir acaba ? .Gıda işkolunda örneğin :

Yağ, süt, et, peynir fiyatları nerelere fırladı ? .Gıdaları üreten işçilerin ücretleri ne kadar yükseldi dersiniz ? .Hiç, onlarda bizim gibi. Onlarda iki yılda bir imzalıyor toplu-sözleşmelerini.Gıdaları üreten işçilerin ücretleride iki yıl önceki kadar, bizim gibi.

Ya Tekstil işçileri ? .Bir metre kumaş 1000-1500 lira oldu.Tekstil işçilerinin ücretleri halâ 3000-4000 lira ama.

Yol işçileri ? . Onlarda aynı.Petrol işçileri ? .Yapı işçileri, yeraltında çalışan işçiler, kimya işçileri, gemileri yapanlar, cam-şişe işçileri, hepsi, hepsi aynı.Tümünün ücretleri fiyat artışlarının çok altında şimdi.Hayat pahalılığı eziyor işçileri.

Fiyat artışları hergün biraz daha küçültüyor lokmamızı.Daralıyor soframız.Ücretlerimiz artsın istiyoruz. 1978'de elimize geçen parayla daha büyüktü soframız.

Para babaları, MESS, KOÇ'lar, SABANCI'lar, ECZACIBAŞI'lar, JAK KAMI'ler bizi suçluyorlar, bu isteğimize aşırı ücret diyorlar.Ne istiyoruz biz ? .Han, apartıman, köşk mü ? . Mercedes arabamı istiyoruz ? . Hayır ! 1978'-den beri soframızda eksilenleri geri istiyoruz.Soframızda dört zeytin daha artsın istiyoruz.Biz bakkalın, manavın önünden başımız eğik geçmiyelim istiyoruz.Aybaşlarında ev sahibinden kaçmıyalım istiyoruz.Kısacası, insanca ve onurluca yaşamak istiyoruz.

İşte bunun için durdu çarklar, bu yüzden grevdeyiz.Çocuklarımız et'de, süt'de yiyebilsinler diye grevdeyiz.

MESS redetti istemlerimizi.

Dedikki:

"Geçinemiyoruz çoluk-çocuk aç"

Ve patronlar gazetelerinde yazdılar :

"Çocuk yaparken bize mi sordunuz ?"

Dedikki:

"Verdiğiniz ücret zammı geçmiş yıllardaki kaybımızı bile karşılamıyor"

Dediki MESS:

"Valla o beni ilgilendirmez, o geçmişte kaldı, üzerine bir bardak su iç sen"

Dedikki:

"Gelecekteki fiyat artışları ne olacak ?"

Dediki:

"Demirel söz verdi, önümüzdeki yıllar hayat pahalılığı yüzde 50'yi geçmeyecek.

Ve ilâve etti MESS patronları :

"Biz Demirel'e güveniriz, sezi zammı ona göre veririz"

Biz dedikki:

"Biz Demirel'e güvenmeyiz, Demirel fiyatları serbest bıraktı, o 15 yıl Başbakanlık yaptı, para babalarının kârlarına kâr, bizim dertlerimize dert kattı. Hesap kitap ortada, biz ona göre isteriz"

Ve onlar dediki:

"Eee uzun ettiniz, ülkede bunalım var, kemerleri sıkmak gerek"

Kardeşler : Sıkacak delik kalmadı bizim kemerlerde. İşte bunun için grevdeyiz.

Bunalım seni, beni bunaltıyor. Ya patronları ?. Onlar son iki yılı "ALTIN YIL" ilân ettiler. Dağ, dağ yığıldı kârları.

Yıl 1978. Yağ yok, gaz yok, mazot yok, ilâç yok, iş yok. Ama işsizlik çok, zam çok. İşte bunalım, bunalım dedikleri budur. Bunalan biz, ben, sen, o, bizimkiler.

Yıl 1978:

KOÇ holding kâr	: 3 Milyar 400 Milyon
SABANCI holding kâr	: 1 Milyar 800 Milyon

Bu kârlar 1979'da yüzde-yüz arttı, 1980'de daha da artacak. İşte bunalım, işte onların kârları. "Bunalım var kemerleri sıkın" diyenler, "Siz aç kalın, biz Milyon'lara Milyar'lar katalım" demek istiyorlar. Buna, "Bunalımda vurgun vurmak" denir. Bunlar "Önce cüzdan, sonra vicdan" diyenlerdir.

Kardeşler : İşte bunun için, bunlara karşı grevdeyiz. 1978 patron cephesi için "Altın Yıl", işçi cephesinde işsizler ordusu 5 Milyon ve hergün atılıyoruz işten. Büyüyor kârları, büyüyor açlar ordusu. İşsizlik-açlık, işsizlik-sefalet, işsizlik-namus yarası, işsizlik-yaban ellere göç, işsizlik-mahpusluk. Adetleridir atarlar eski işçiyi, yeni işçi asgari ücrettendir. Yaşlı işçiye kapalıdır artık iş kapıları. Asgari ücretli işçi tüm sefildir çoluk-çocukla. Onlarda kârdır sefaletimiz. Açlığımız gümüş takımlı sofrada onlarda.

Ücret artışıda herşeyi çözmez. İş güvenceside gerekli bizlere. Keyfi işten

çıkarmalar sürerse, zam almak neye yarar ?.Hergün işten atılma korkusuyla çalışmak ne demektir ?.Patronlar, "İstediğimi işe alır, istediğimi atarım" diyememelidirler."Mal benim, keyf benim kime ne" düşüncesi kalkmalıdır ortadan.İşin bir güvencesi olmalıdır.İşe dönünce kartını yerinde bulmalıdır işçi.Biz bu güvenceyi bulamıyoruz.İşte bunun için de grevdeyiz.Sizler buluyormusunuz ?.Sizin iş güvenceniz var mı ?.Yarın işten kovulmayacağınıza inanıyormusunuz ?.

Kardeşler : İş cinayetleri olur bizim fabrikalarda, sık olur bu cinayetler.Kolu kopar insanların, bazılarının bacakları, parmakların hesabı ise pek tutulmaz.Can verir işçi işyerinde.

Patron iş kazası der buna.Oysa bal gibi cinayettir.Sakat kalmamak için grevdeyiz.Ölmek için grevdeyiz.Grevimiz iş cinayetleri son bulsun dıyedir.

İşçilerin hastalığı meslek hastalığıdır.Gereği gibi havalandırılmaz işyerleri.Toz, duman, zehirli gazlar, için, için çürütür işçilerin ciğerlerini.Artık veremlidir onlar.Kış'da soğuktur işyerlerimiz, soğuk buz gibi rutubetli, ıslak, donar hünerli ellerimiz.Soğuk alınlığı, nezle, grip, romatizma çürürüz çağdışı koşullardaki atölyelerde.Yazın buram, buram ter.Yanar bağrımız, bir yudum su yoktur musluklarda.Tüketir bizi soğuk, sıcak, duman, nem, toz, zehirli gaz.Kuruyor zürriyetimiz.Emekli olduğumuzun daha birinci yılında mezarlığın yolu görünür.

Dedikki:

"Çalışma koşullarımız iyileştirilsin, hergün sakat kalma korkusu içinde yaşamıyalım.Çürümiyelim hergün için, için ölmiyelim."

"Döviz yok" dedi MESS."Yeni masraf kapıları açamam.İşsiz çok, döviz yok.Yaşayanlar yeter bize"

Köle gibi çalışmayalım diye, işyerlerimiz insanlık koşullarına uygun hale getirilsin diye grevdeyiz.İnsanın dövizden değerli olduğu kavransın diye grevdeyiz.Grevimiz çürümeye, erken ölmeye razı olmadığımız içindir.

Emekçi kardeşlerimiz : Sendikamız MADEN-İŞ ve MESS arasındaki görüşmeler aylarca sürdü.Sabırla bekledik biz.Ama patronlar isteklerimizi vermediler.Ne dediysek, "Bunalım var" dediler.Peki, kim sardı bu bunalım felâketini başımıza ?.Biz işçilermi ?.Siz emekçilermi?. Biz mi?.Emekçilermi yönetti bu ülkeyi on yıllardır?.

"Döviz yok, petrol yok, parça yok" diyor patronlar. "Yedi yokla karşı karşıyayız" diyor Demirel.Dört tarafı deniz, dört iklim toprağı bere-

ketli, madeni bol bu ülkeyi kim yoklar ülkesi yaptı ? .Traktör, motor, ilâç hammaddesi, elektronik parça fabrikası kurmayıp, montajhaneler, ciklet, gazoz, şampuan fabrikalarını kimler açtı ? . Şimdi tüm bu montajcı, dışa bağımlı fabrikalarda "Yakıt yok" diye işçiyi nasıl atabilirler ? .Bunalım var diye kemerleri sıkmamızı nasıl isteyebilirler ? . Bunda işçinin suçu ne ? . Bunalımın yükünü, ülkeyi bunalıma sokanlar çekmelidir. Ülkeyi onlar yönetti, onlar yönetiyor. Dışa bağımlı sanayi ülkeyi 20 Milyar dış borca soktu. Bunalım sermaye sınıfının eseridir.

Bugün Dünya'ya gelen her bebeğin IMF'lere 30.000 (Otuzbin) lira borcu var. Bu borcu kim yaptı ? . Bu borcu KOÇ'lar, SABANCI'lar, holdingler, tekeller ve onların sahipleri yaptı. Holdinglerin, IMF'lere olan borcunu şimdi bize, yarın çocuklarımıza ödetmek istiyorlar.

Bunalımın yükünü yüklenmemek için grevdeyiz.

Kardeşler : Biz işçiler Türkiye'deki sanayinin yapısını iyi biliriz. İçindeyiz çünkü. Montajcıdır, dışa bağımlıdır. Tepeden tırnağa emperyalizme bağımlıdır. Bağımlılığımız kurtuluş savaşında kazma-kürek karşı koyduğumuz gelişmiş kapitalist ülkelerdir. MESS patronları, TİSK'ler bazı geçmiş hükümetler elele verdiler güzel yurdumuzu emperyalizme peşkeş çektiler. Yabancı sermaye bir verdi, on götürdü. Amerika Dolar verdi, silâh verdi, "Üst" istedi. Köylümüz toprağa hasretken, topraklarımız ABD'nin casusluk ve bomba üstleriyle doldu. Borç verdiler, kendi mallarını sattılar. Emperyalistler, yerli işbirlikçiler kazandı. Ama biz işçiler, emekçi halk çok şey yitirdik.

"Bunalım var" diyorlar ülkemizi bunalıma sokanlar. "İşçiler vatanseverdir, kemerleri sıkarlar, az yerler, az giyerlerse bunalımdan çıkarız" diyorlar. Evet biz işçiler yurtseveriz, vatanseveriz.

Onun için diyoruz ki :

"Ülkemizi yağmalayan emperyalist güçler defolsun, güzel yurdumuzda Amerikan köleliğine son verilsin, casusluk üstleri sökölüp atılsın, işçilerimizi, gençlerimizi, öğretmenlerimizi, askerlerimizi kahrpece kurşunlayan ülkemizdeki Amerikan Ajanları ve uşaklarından hesap sorulsun".

Oturmuşsun deniz kıyısına, bakıyorsun limana giren Amerikan zırhlısına. Hastasın, açsın, öfkeliisin. O'da sana bakıyor, hemde nasıl, efendinmiş, patronunmuş, sahibinmiş gibi itoğlu it.

Biz deriz ki:

"Biz Maden-İş sendikası üyeleri diyoruz ki, ülkemizin ekonomisi bağımlılıktan kurtulsun. İşte yurtseverlik bu, dur, vatanseverlik budur."

Ama MESS patronları, holdingçiler büyük sermaye çevreleri bu dilden anlamazlar pek. Onlar "Vatan-Millet" edebiyatı ile halkımızı açlığın, sefaletin kucağına ittiler. IMF'nin, Dünya Bankalarının kölesi yaptılar. Halk kuyruklarda inlerken, Para babalarının depolarındaysa ilâç, yağ, ampul dağ, dağ yığıldı, karaborsa satıldı. Bunları biz üretiriz, gözlerimizle görürüz olup biteni. Biz ağzımızı açtık mı, haykırırlar avaz, avaz:

"Bunlar Vatan hainidir" derler bizim için.

"Vatan kasalarınızın ve çek defterlerinin içindekilerse vatan, vatan şose boylarında gebermekse açlıktan, vatan soğukta it gibi titremek, ve sıtmadan kıvranmaksa yazın, fabrikalarda al kânımızı içmekse vatan, vatan tırnaklarıysa ağalarınızın, vatan polis copuysa, ödeneklerinizse, maaşlarınızsa vatan, vatan Amerikan üstleri, Amerikan bombası, Amerikan donanması, topuysa, vatan kurtulmamaksa kokmuş karanlığınızdan, biz vatan hainiyiz. Yazın, üç sütun üstüne : Kapkara haykıran puntolarla: İşçiler vatan hainliğine devam ediyor halâ."

İşte bunların vatan severliği budur. Budur halka ettikleri.

Kardeşler : Bize diyorlarki,

"Çok çalış, çok üret, ama az ye, ve çok konuşma"

Holdingçiler, Koç'lar, Sabancı'lar, Eczacıbaşı'lar diyor ki:

"Açta kalsan, açıkta kalsan çalışacaksın. Ne veriyorsak evet diyeceksin. İşten attımmı, sesini çıkarmayacaksın. Sen kemeri sıkacaksın, biz kemerleri genişleteceğiz."

Maden-İş üyeleri bizler "Yağma yok" diyoruz. İşte bunun için greve çıktık. Çalış, yırtık-pırtık mavi gömlekli. Çalış, ekmek parasına, tuz parasına. Çalış, döndüğünde kucaklar seni çocukların çırıl-çıplak.

İşçiler, emekçiler, kardeşler : Maden-İş üyesi bizler deriz ki,

"İş köle olmamakta, yoksa çalışmak zor değil. Zamlara, pahalılığa, açlığa "HAYIR" dedik. Emperyalizmin köleliğine, IMF'nin ve MESS'in buyruklarına "HAYIR" dedik. Kavgamız ekmek ve onur kavgasıdır. Ya açlığa ve baskıya boyun eğecektik, ya da, greve çıkacaktık. Biz doğru olanı, onurlu olanı seçtik. Ve işte bunun için grevdeyiz."

Kardeşler : Bir terane tutturmuşlarki, MESS:

"Ne verirsek verelim, Maden-İş greve çıkacak.Çünkü onların grevinin hak almak, zam almakla ilgisi yoktur.Onların amacı, hükümeti devirmektir.Kısacası: Bu grevler ideolojiktir!"

Bir kez daha duysun patronlar, halkımız şahidimiz olsun.Biz işçiyiz, sö-
zümüz namus sözüdür.Maden-İş üyeleri, metaluji işçileri bizler haykırı-
yoruz hep bir ağızdan:

"İstemlerimiz elinizdedir. "Verdik" deyin haklarımızı, o
saat sözleşmenin altındadır imzamız.Derhal sökülecektir
grev çadırlarımız.Elimizde dönecektir duran çarklar.Yeni-
den tütecektir bacalar.Yineliyoruz: Duydunuz mu patronlar?
Ne dersiniz ?. Şahidimiz olun halkımız.Verdiğimiz her söz-
de dururuz.Verirlerse haklarımızı biter grev.Vermezlerse
haklarımızı, adına ne derlerse desinler sürür grev."

Hükümete gelince, bu hükümet işçiden, emekçiden yana değil.Besbelli
MESS patronlarından, IMF'lerden, para babalarından yana.Cümle alem bi-
lir bunu.Onlar etti Demirel'i Başbakan, Demirel etti MESS eski başkanı-
nı "GÖLGE BAŞBAKAN". Saflar ve taraflar bellidir.Hükümet ve MESS bir
tarafıta, Maden-İş üyeleri bir safta.

Diyeceğimizi tam deriz.Tüm işçi ve emekçilere olduğu gibi, bizlerede
zam ve zulümden başka bir şey getirmeyen bu hükümetten elbette kurtul-
mak isteriz.Ancak biz gerçekçiyiz.Ne maceracı, ne hayalciyiz.Maden-İş
grevleriyle biliriz gitmez hükümetimiz.Biliriz bunun için DİSK'li,
Türk-İş'li, bağımsız sendikalarda örgütlü, sendikasız işçilerin, köylü-
lerin, memurların, esnafın, aydınların, gençlerin, zanaatkarların, öğ-
retmenlerin omuz omuza mücadelesi gerekir.Örülmesi gerekir "HALK CEPHE-
SİNİN".Başka türlü yoktur kurtuluşumuz.

Kardeşler : MESS patronları bizi grevden caydırmaya çalışıyorlar.Grevi-
mizi kırmak istiyorlar.Bunun için her yolu deniyorlar.

"Lokavt yaparız, grev süresince sizlere Maydanoz bile sat-
tırmayız, çocuklarınız açlıktan ölür, sendikanızın parası
yetmez, aç kalırsınız."

diyorlar.Amaçları açlıkla tehdit edip,açlığa razı etmektir.Grevde aç
kalırmışız.Doğru.Belki kalırsınızda.Lâkin şu yaşananı dünyada biz ne za-
man doyduk ki?.Yaşam boyu aç kalacağımıza, grev boylarında aç kalırız.

Doymak için aç kalırız.Dayanırız, dayanmayı biliriz çünkü.Dayanırız 8 ay dayandığımız gibi.Yalnız değiliz, birlikte dayanırız biz.Başka grevcilerle dayanışırız.Dayanırız, çalışan arkadaşlarımız var bizim.Dayanırız, köylülerimiz var bizim.Dayanırız, Maden-İş'de 90 Bin'iz.Dayanırız, DİSK'de 500 Bin'iz.Dayanırız, Türkiye'de 2 Milyon'uz.Dayanırız, Uluslararası Metal Sendikaları Birliğinde 22 Milyon'uz.Dayanırız, Dünya Sendikalar Federasyonunda 200 Milyon'uz.Dayanırız, sınıf kardeşlerimiz var bizim.Aynı saftayız.Biz yokluğun, yoksulluğun, çilenin timsaliyiz.Dayanırız biz, biz dayanırız.

DİSK'li, Türk-İş'li, bağımsız sendikalarda örgütle, sendikasız sınıf kardeşlerimiz, işçi arkadaşlarımız sözümüz sizedir :

"Grevlerimiz sizlerinde grevleridir.Sizin patron, bizim patron diye bir şey yok.Patron, patrondur.Patron sömürendir.Ne CHP'lişini,kayırır, ne AP'liyi, ne MSP'liyi veya başka partili olanı ayırır.Ne sağcı düşünür, ne solcu, ne ayırır, ne kayırır.O yalnızca sömürür.Patron hemşeri de bilmez, akraba, yakında tanımaz.Ne din farkı gözetir, ne de dil.O yalnızca sömürür.Bunu böyle bil".

Başaklar doluya tutulunca çılgındır dargınlık taslayan, çılgındır kendi kavgasını yaşayan ortak kavganın göbeğinde.

Kardeşler : Biz Maden-İş üyesi işçiler, biz şimdi grev boylarındayız. Siz tezgâh başındasınız.Ama biliyoruz ki. bizlerlesiniz, grevimizde yanbaşımızda, omuz başımızda olacaksınız.Birleşecek güçlerimiz.Kim olursa olsun, o beyler, biz bölünelim isterler.Çünkü parçalandığımız sürece tepemizde kalabilirler.Bölemezler, ayrı düşüremezler bizi.Bugün bize, yarın size.Yarın biz tezgâh başında, siz grev boylarında.Şardolsun o zaman da biz kavganızın göbeğinde olacağız.

Köylü kardeşler : Cümle alem duydu, biz Maden işçileri grevdeyiz.Biz diyoruz ki. grevimiz sizinde grevinizdir.Niçin mi ?.Biz işçiler patronların fabrikalarında çalışırız.Beden gücümüz, ustalığımız onlara üretim yapar.Beynimizi, kuvvetimizi, ustalığımızı kısacası. alın terimizi patronlara satarız.Yoktur başka bir umarımız, bir tutar dalımız.Satışa çıkarılan alın terimizdir.Peki, kim biçmeli fiyatını alın terimizin ?. Patronlar "Biz biçeceğiz" diyorlar.Ve düşük tutuyorlar hep.Bizse, alın terimiz üzerinde söz sahibi olmak ve borçsuz yaşamak istiyoruz.Bu yüzden grevdeyiz.Grevimiz alın terimizin fiyatını biçmek içindir.

Ya sizde köylü kardeş ?. Bu fiyat biçme hakkı kimdedir ?.Tarlanda, bağın-

da, bahçende çalışır, sürer, eker, biçersin.Çoluk-çocuk seferber, toz duman içinde, kızgın kavuran güneş altında vakti gelir toplarsın ürünü-nü.Sen'in buğday çuvalda, şimdi ambarda.Tütün, pamuk balya şimdi.Fasulya, nohut, mercimek tenekede, kilerde.Sizin onlar, sizin alın teriniz, si-zin mübarek ürününüz.Satacaksınız şimdi ürününüzü, hesaplayın, koyun fiyatını, satın, haydi koyun fiyatını, satın pamuğunuzu, satın tütününüzü.Çoluk-çocuk üst-baş bekler sizden, gelinlik kızınız çeyiz.Neden beklersiniz ?. Yoksa sizin ürüনে başkalarımı biçecek fiyat ?.Kim, kim-ler onlar ?. Sizin alın terinize fiyat biçecek olanlar ekende-biçende var mıydılar ki.?.Biçtiler mi fiyatını, çok mu ucuza gitti ?.Üst-baş ala-mıyorsunuz, yalın ayak mı kaldı beben, çeyiz gelecek yıla mı kaldı ?. Ne kadar da benziyor bizimkine ! Benzer ya, çünkü bizim fabrikalarda, se-nin tarlanda alın terine fiyat biçenler aynı kişilerdir.Aynı para baba-larıdır.Ama biz başlattık kavgayı, alın terimizi kapattırmayacağız ucu-za.İşte bu yüzden grevdeyiz.

Size gübre gerekli, üretim için traktör, pulluk, mibzar, ilaç gerekli.Ya onların fiyatları nerede ?. Ateş pahası mı ?.Peki kim, kimler yapmış onları bu kadar pahalı ?. Onların fiyatları da para babaları tarafından mı konmuş ?. Sizin ürüne fiyat biçenlerde onlar.Yoksul mu köylüler, iki yakası biraraya mı gelmiyor ?. Neden ?. Yoksul mu işçiler, sürünüyorlar mı ?. Neden ?. Yokmu kurtuluşumuz ?. Var ! Nereden mi geçiyor kurtulu-şumuz ?. Birliğimizden, işçi ile köylünün elele vermesinden, dayanışma-sından.Unutmayalım ! Köylü kardeş : Para babalarının en korktuğu şey, senin benimle birlik olmandır.

Biz grevdeyiz, dayanıyoruz, dayanacağız.Selâm size grev boylarından, se-lâm size biz grevci kardeşlerinizden.Yanımızdasınız, sizinle biz çok güçlüyüz.Sizin yanınızda olmakta bizim namus borcumuzdur.Geçmiş grevi-mizde selâmınla birlikte gönderdiğin bir baş acı soğan, bir sıcak tar-hanan güç katmıştı bana.Bu kez de tarlandan bir selâmın gelse yeter.

Siz Memurlar : Bordoro mahkûmları, sözümüz size.Siz aybaşını artık iple bile çekemeyenler.Nasıl yaşayacaksınız giderek artan bu pahalılık ce-henneminde.

Memur kardeşim : Sende açlığa mahkûm edilenlerdensin.Kim mahmûm etti seni açlığa ?. Bilirsin, bize ikimize bordoro mahkûmu derler.Aynı ke-lepçe ile bağlıdır kollarımız birbirine.Hal böyle iken, beni sana düş-man bellettiler.Neden ?. Kat sayını arttırmayan kim ?. Kim sana vermi-yor toplusözleşme yapma hakkını ?. Grev hakkını ?. Benim ücretim daha da

düşük olsa, biraz daha az dolsa filem, biter mi acaba senin çilen ?.

Biz deriz ki her zaman : Tüm memurlara toplu sözleşme ve grevli sendika hakkı verilsin. Ve bunun için yürütürüz senin kavganı, seninle omuz omuza. Eğer maaşın bir işçinin maaşından azsa, böyle diyorlarsa sana, sor malısın onlara. Neden ? . Neden öyleyse yükseltmiyorsunuz maaşımı ? . Neden vermiyorsunuz sendikal hakkımı ? . Biz sözleşme yapmazsak, mücadele vermezsek grev çadırlarında ve teslim olsak MESS patronlarına, TİSK'lere, IMF'lere dolar mı senin evindeki boş tencere ?.

Memurlar, kardeşler : Biz onbinlerce işçinin kavgası sizlerinde kavgasıdır. Siz, sermaye sınıfının dalkavuğu, maaşası büyük bürokratlardan de ğilsiniz. Yeriniz işçilerin yanıdır.

Memur kardeşim : Kurtuluşun bizimledir. Unutma ! grevimize omuz ver.

Siz esnaf, zanaatçı dostlarımız, ne olacak yarınım diyenler : Ciro düşüyor, işler bozuluyor günden güne. İflâs ediyor binlerceniz her yıl. İşçinin alın terine el koyanlar fabrikada, sömürürler seni de hergün kendi dükkânında. Verdikleri kâr'a ve fiyata göre mal satarsın. Demiştir çoğu kez "Tezgâhtarım bunların ben". Tekellerin, holdinglerin. Gün olur mal vermezler sana, gün olur pahalıya verirler, alıpta koyamazsın tezgâhına. Ya da fiyat artışlarından sattığını koyamazsın yerine. Ama "Yok" satmakla karın doymaz ki ! Kredi de vermezler sana, büyütemezsin işini. Bak işin de el attılar sonunda. Mantar biter gibi "Süper Market"ler bi tiyor ortalıkta.

Zanaatçı kardeşim : Kim satar sana hammaddeyi ? . Makineyi ateş pahasına. Ürettiğin malın düşük fiyatını kim biçer ? . Kredisiz, hammaddesiz kalır, dayanamazsın tekellere. Sonunda işçi olursun bizim gibi onların fabrikalarında.

Esnaf, zanaatçı kardeşim : Unutma ! Eğer artmazsa bizlerin ücreti, daha da düşer senin satışların. Unutma ki, senin müşterilerin değildir Bankerler, holdingçiler, tekalciler. Biziz senin müşterin ve bizim hesabımızı yazarsın sen deftere. Çoğumuz borçluyuzdur sana ve sende borçlusundur tüccara, tefeciye. Ama ödiyememişsek sana borcumuzu ve ödiyememişsen sen borcunu sorumlusu büyük sermayedir, bilesin. O'dur bizi sana borçlu kılan, seni iflâsa iten, işini bozan günbegün. Koç'lardır, Sabancı'lardır, bilesin ve bizim mücadelemiz bunlarladır bilesin. Bakkal amcasından çocuğumuza artık büsküvitte alamıyacağız belki. Çünkü grevdeyiz. Omuz ver sende bu greve.

İşsiz kardeş : Maden-İş üyeleri sizlerede sesleniyor.Neden işsizsin, aç-sın, açıksın ? . Çoluk-çocuk rüşfasın elâleme.Bilirsin, zordur işsiz kal-mak, İş arayıpta bulamamak. Biz ücretlerimizi arttırmak istediğimizde, "Memlekette Milyonlarca işsiz var, kapımda iş bekleyen.Size veririm bu parayı açamam yeni fabrikayı" deyip patronlar beni sana düşman bel-lettiler.Biz fabrikada ne zaman hakkımızı istesek, "Beğenmiyorsan işte kapı, senin işini yapacak binlerce işsiz var dışarda, hemde daha ucuza" deyip seni düşman bellettiler bana. Yani beni sana, seni bana düşman ederler.Çünkü işsizliğin kalkması işlerine gelmez işverenlerin.Çünkü ar-tar o zaman alın terinin fiyatı.Bilirsin, ucuzlamasın diye bol olan seb-zeyi, meyveyi, balıkları da dökerler denize.Çünkü birliğimizi bozmak, kardeşliğimize kama sokmak ve grevlerimizi kırmak için kullanırlar iş-sizler ordusunu.

Sen sokaktaki işçi pazarında "Mal" gibi alıcı bekleyen işsiz :Sen iş için yaban ellere gitmek için sıralarda bekleyen işsiz: Benim hakkımı vermeyenlerle seni işsiz bırakanlar birdir.Bizim grevimiz bunlara kar-sıdır.Biz, "Çalışma süreleri kısaltılsın, asgari ücretle işçi çalıştı-rılmasın, üç işçinin yapacağı iş, bir işçiye yaptırılmasın", dedik.İş-sizlere yeni iş alanları açılsın istedik. "Olmaz, kârımız azalır, hem karışmayın işimize" dedi MESS patronları.

İşte bunun için grevdeyiz.

Siz ev kadınları, aşımızı ekmeğimizi pişirenler, yağ, et, gaz kuyrukla-rında ömür tüketen analar, sözümüz sizedir :

Kızgınsınız, öfkeliisiniz ve de dertlisiniz.Fileniz sürekli küçülüyor. Çocuklarınız "Ekmek, süt, şeker, şeker" diye tutturuyorlar."Elimizde boş file, boş tencere, damımız akıyor, yuvamız soğuk" diye öfkelenirsi-niz.Ama kime, kim küçültür fileni bacım, kim ağlatır çocuğunu ? . Bilir-sin işçiler değildir, kocan değildir sorumlusu bunların.Kâra doymaz, sömürüye doymaz gözleri patronların.Depolara yığıp karaborsa satarlar malları, pahalı satarlar.Ama bize, işçilere düşük ücret verirler, el koyarlar alın terimize.Elindeki boş filenin, tencerenin sorumlusu işte bunlardır bacım.Yani kocanı, kardeşini köle gibi çalıştıran ve dünyanın en güzel nimetlerini ürettiren, sonra sana bunları ateş pahasına satan, vitrinlerde seyrettiren tekellerdir, para babalarıdır, yani, patronlar-dır bilesin.

İşte biz bunlarla kavgadayız, bunun için grevdeyiz.

Eğer kocan grevdeyse bacım bilesin, sana çok iş düşecek. Eee grevcinin eşi de grevde demektir. Para babaları, MESS patronları sana yalanlar postallıyacak, grevi ev'den kırmak isteyecektir. Onlara inat biz güç katacağız kocalarımıza, biz omuz vereceğiz onlara. Zordur biliriz, grevci eşi olmak, çok yaşadık bunları, ama onurludur grevci ile aynı yastığa baş koymak, çocukları aç yatırmak zordur ama, patronlara inat onlara grev türküleri öğreteceğiz. Grevci eşi iyi biliyor ki, grev büyütecek sofradaki ekmeği, grev çocuğa sütü, eti getirmek içindir, aşı kaynatacak grevdir, dayanışmadır, mücadeledir dik tutacak başımızı.

Analar, bacılar sizleri, bizleri yoksul koyan, yavrularımızı daha doğmadan öldüren, gıdasız, ilâçsız bırakıp küçücük mezarlar kazdıran ve eş, evlât acısı tattıran bu para babalarına, patronlara ve onların zulmüne karşı greve çıkanlara, bizlere omuz verin. Sen bizim eşimiz, anamız, bacımız, dert ortağımız ! BİZE OMUZ VER...

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI
TÜSTAV

Türkiye Sosyal Tarih Anıtları

(Fiat endeksleri 1963 = 100 kabul edilerek hesaplanmıştır)

Toplan Esya	Fiatları Endeksi	Istanbul Gecim	Endeksi
1967	123,4	129,6	137,6
1968	127,3	136,5	144,2
1969	136,5	145,7	155,6
1970	145,7	169,0	185,2
1971	169,0	199,3	213,7
1972	199,3	240,1	243,6
1973	240,1		

Toplan Esya	Fiatları Endeksi	Istanbul Gecim	Endeksi
1974	371,8	301,8	365,8
1975	371,8	301,8	365,8
1976	371,8	301,8	365,8
1977	371,8	301,8	365,8
1978	371,8	301,8	365,8
1979	371,8	301,8	365,8
1980	371,8	301,8	365,8
1981	371,8	301,8	365,8
1982	371,8	301,8	365,8
1983	371,8	301,8	365,8

Kaynak : İ Bankası Yayınları (Resmî verileri aktarıyor.)
 (*) Dikkat: Kitapları aktarılan bu endeks hesaplanırken
 dikte alınmış, yani gıcıkte hayal pahalılığı
 çok daha fazla arttı!

~~Ölünce~~ Ölünce ne? Kaza (Compulsory accidents; Rates per 1000 man-years of 300 days work) (Soyuznigmas temfinda ödenen yaralanmalar, 1000 işçiden her birinin, 300 günkü işi için) (İşe girerken ve çıkarken kazalar)

korunulan sınırlar (örneğin 0,125)

	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
İnşaat			0,13	0,13	0,16	0,17	0,17	0,19	0,23	0,19
Sanayi			0,20	0,16	0,17	0,18	0,18	0,17	0,16	
		0,11	0,10	0,10	0,10	0,11	0,09	0,08		
Demokratik Almanya	0,07	0,06	0,08	0,06	0,06	0,06	0,06	0,05	0,05	0,05
Türkiye	4,80	2,80	2,90	3,50	3,20	2,40	3,10	4,10	3,10	2,60
Kömür										
Federale Almanya	0,88	0,82	0,73	0,71	0,68	0,11	0,62	0,69	0,56	0,46
İtalya	0,50	0,45	0,45	0,47	0,43	0,33	0,35	0,24		
Polonya	0,19	0,38	0,38	0,41	0,47	0,45				
Yugoslavya	0,40	0,31	0,59	0,35	1,21	0,69	0,28	0,25	0,38	0,27

* Bildiri, ortalama çalışan 1000 kişi başına.

* genellikle maden çıkarımı!

* : Ortalama çalışan 1000 kişi başına

Avr: Yearbook of Labor Statistics, 1976, International Labor Office, Geneva, p. 808/809 ve p. 811

NİSAN 1980

DİSK AYLIK YAYINLARI

Dökümantasyon

EŞEL - MOBİL "

" TÜRKİYE'DE GREVLER VE

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Grevdeki işçilerle söyleşi :

" AÇLIĞA HAYIR DEDİK, GREVE EVET "

Türkiye toplumu, emperyalizme bağımlı kapitalistleşmenin neden olduğu ağır bunalımı, yaşamın her alanında derinden duymaktadır. Pahalılık, işsizlik, sağlık, eğitim, konut gibi sorunlar geniş emekçi kitlelerin karşısında dev boyutlu sorunlar olarak durmaktadır.

İşçi sınıfı toplumun en örgütlü ve dinamik kesimini oluşturmaktadır. Yüz yılı aşkın mücadele tarihinde kazandığı zengin deneyimler, işçilerin karşı karşıya bulunduğu bunalımın sınıfsal çıkarlarımız doğrultusunda aşılmasında toplumun diğer emekçi sınıf ve tabakalarına yol gösterici nitelikte eylemleri üretebilmesinde yardımcı olmaktadır. Grev ve toplu-sözleşme hakkının Anayasal bir hak olarak kabul edilmesinin üzerinden kısa bir zaman geçmiş olmasına, 274 ve 275 sayılı yasaların bu hakların kullanımına büyük sınırlamalar ve yasaklamalar koymuş olmasına rağmen, bugün ülkenin dört bir yanında yaygınlaşan grev, direniş gibi işçieylemleri, işçileri eğiten, toplumsal kurtuluş mücadelesine hazırlayan eylemler niteliğindedir.

DİSK üyesi MADEN-İŞ ve TEKSTİL Sendikalarının kademeli olarak uygulamaya koyduğu grevlerin, yanısıra TİS, Yeraltı Maden-İŞ, Petkim-İŞ, Gıda-İŞ, Basın-İŞ, Lastik-İŞ, Keramik-İŞ, Banksen, Sosyal-İŞ, Oleyis, Genel-İŞ sendikalarının sürdürdüğü grevler içinde bulunduğumuz sınıf mücadelesi sürecinde önemli yere sahiptir.

Patronların ellerindeki her türlü kitle haberleşme araçlarını seferber ederek, genelde DİSK'e ve o'na bağlı sendikalara, özelde de, bu grevlerle yönelttikleri saldırılar artarak sürmektedir. Grevlerin ideolojik olduğu yolundaki demagojiler bu anlamda işverenlerin başvurdukları yolların başında yer almaktadır.

Aşağıda, Maden-İŞ ve Tekstil sendikalarının sürdürdüğü grevlerin içerisinde grevci işçilerle yapılan söyleşiyi bulacaksınız. Grevci işçilerin bu söyleşide anlattıkları patronların yalan ve iftiralarına en güzel cevaptır.

Soru : Neden bu işyerinde grev var ?

Yanıt : (Atlı Zincir/Maden-İŞ) Bu işyerinde greve gitmemizin nedeni şudur: Madeni eşya işkolunun en azgın örgütü MESS, bizim haklı istemlerimizi vermedi. Taleplerimizi ideolojik olarak yorumladı. Bizleri tamamen halkın gözünde, bunalımın sorumlusuymuş gibi göstermek istedi. Biz de bunalımın sorulmuşu olmadığımızı, açlığa hayır, greve evet dediğimizi bildirerek greve girdik. İşte onun için grevdeyiz.

Soru : İşverenler, Maden-İŞ'in grevi ideolojiktir, tamamen politik nedenlerle grev yapmaktadır, diyorlar. Siz bu konuda ne diyorsunuz?

Yanıt : (Atlı Zincir/Maden-İŞ) Eğer burjuvazi bizim grevimize ideolojik diyorsa, bizim istemlerimizi versinler, biz toplu-sözleşmeyi bitirelim. Ve o zaman grevimizin ideolojik olup olmadığı ortaya çıkar.

Soru : Grevinizin başarısı için neler yapılmalıdır ?

Yanıt : (Atlı Zincir/Maden-İŞ) Grevimizin başarısı ilk önce disiplinden geçmektedir. Bir de örgütümüzün üst düzeyde almış olduğu kararlara uymaktır. Biz disiplinli olarak grev nöbetimizi tutuyoruz. Disiplinli olarak sohbetimizi yapıyoruz. İşyerimizin bu kavgadan başarıyla çıkabilmesi için, bütün işyerlerinin de başarıya ulaşabilmesi için elimizden geleni yapıyoruz.

Soru : Sürdürdüğünüz grev sırasında karşılaştığınız zorluklar, engellemeler, baskılar nelerdir ?

Yanıt : (Atlı Zincir/Maden-İş) Greve ilk çıktığımız günden beri polisin ve askerın sık sık baskınına uğruyoruz. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının 38 sayılı bildirisine göre grev yerinde iki kişiden fazla işçinin bulunamayacağı söylendi. Grev kulübemizin yapımında ve sonrasında hep askerlerin "Yıkacağız" tehditleriyle karşılaştık ve karşılaşıyoruz. Aslında biz bu baskıları greve çıkmadan tahmin ediyorduk. Sıkıyönetimin kim için geldiğini şimdi daha iyi kavradık.

Soru : "Grev işçi sınıfının okuludur" sözü sizin için ne anlama geliyor ?

Yanıt : (Atlı Zincir/Maden-İş) Biz greve çıkmadan önce, işyerimizde dahi arkadaşlarımızla sohbet edip dertlerimizi paylaşamıyorduk. İşveren bizi çeşitli bölümlerde çalıştırarak içerde bölmüştü. Diğer vardiyalardaki arkadaşlarımızı bile tanıımıyorduk. Şimdi dertlerimiz ortak. Şimdi işyerlerimizdeki arkadaşlarımız kaynaşıyorlar. Ve ülkenin ekonomik, politik durumunu tartışıyoruz. Aramızda eğitim çalışmaları yapıyoruz.

Soru : Burjuvazinin ekonomik, politik, ideolojik saldırısının grevini-ze etkisi nasıl olmuştur ? Ve nasıl olmaktadır ?

Yanıt : (Atlı Zincir/Maden-İş) Burjuvazi çok yönlü saldırıyor. Televizyonlarda bağırlıyorlar, renkli gazetelerde bağırlıyorlar. Grevlerimizin ideolojik olduğunu iddia ediyorlar. Burjuvazinin ideolojik saldırılarını bekliyorduk. En son toplu-sözleşme komiteleri kurmaya başladılar. Bu saldırıların da üstesinden geliriz.

Soru : Grevlerinize yönelik saldırılar alabildiğine yoğun. Televizyon ve Radyo'dan belli basın organlarına kadar patronlar grevlerinizi karalamak için ellerinden geleni yapıyorlar. Siz bunları nasıl karşılıyorsunuz ?

Yanıt : (Atlı Zincir/Maden-İş) Mahallemizde, kahvelerde, evimizde arkadaşlarımıza grevimizi anlatıyoruz. Neden greve çıktığımızı anlatıyoruz. Gerekirse cebimizde taşıdığımız aylık maaş bordrolarımızı gösteriyoruz. Davamızda haklı olduğumuzu onlara gösteriyoruz, anlatıyoruz.

Soru : Neden greve girdiniz ?

Yanıt : (Örme-İş/Tekstil) Bu işyerinde sekiz aydır toplu-sözleşme görüşmelerindeyiz. Hiç bir anlaşma olmadı. Çok düşük bir ücretle çalışmaktayız. 3.000 lira almaktayız. Anlaşma olmadığı için grev kararı aldık. Aksi halde bu fiyatlar karşısında yaşayabilmemiz mümkün olamazdı. Zaten onların da (Patronların) istedikleri bu galiba.

Soru : Hakikaten grevleriniz ideolojik mi ?

Yanıt : İşverenler grevimize ideolojiktir diyorlar. Her şey ortada. 3.000 lira maaş alan bir işçi bu pahalılıkta nasıl geçinebilir ? Halit NARİN Tekstil işkolundaki işçilerin 28.000 lira maaş aldıklarını söylüyor. Ama ben, 11 yıllık emeğime karşılık 3.200 lira alıyorum. Bundan hariç, 23 yıllık bir arkadaşım da 3.642 lira maaş almaktadır. Bu arkadaş çoluk-çocuk, torun sahibi. Bunlara ideolojik diyorlar. Hakımızı almak için grevdeyiz.

Soru : Grevler devamınca herhangi bir olay oldumu ?

Yanıt : (Örme-İş/Tekstil) Hayır, herhangi bir olay olmadı. Patronlar grevlerin olaylı olacağını söylüyorlar. Biz olay çıkarmak için değil, hakkımızı almak için grevdeyiz. Onlar nasıl üretimi arttırmak, kârlarını yükseltmek istiyorlarsa, bizim de amacımız çalışmak ama, geçimimizi sağlayacak ücretle çalışmak.

Soru : Çevredekiler grevinizi nasıl karşılıyor ?

Yanıt : (Örme-İş/Tekstil) Mahallemizde bize hep soruyorlar, neden grev yapıyorsunuz ? Biz 3.000 lira maaşa çalışıyoruz. Bu maaşla geçinmek mümkün olmadığı için greve kararlıyız diyoruz. İzah edilince mahallede komşularımız, tanıdıklarımız bize hak veriyor. Nasıl bugüne kadar durdunuz, nasıl geçindiniz, diye onlar da hayret ediyorlar.

YORUM

DİRENECEĞİZ VE SONUNDA BİZ KAZANACAĞIZ

EKONOMİK BUNALIM VE BURJUVAZİNİN SALDIRISI

Burjuvazi işçi sınıfı ve emekçi halkımıza karşı ekonomik politik ve ideolojik alanlarda yıllardır sürdürdüğü saldırıyı siyasi iktidarlara aracılığıyla giderek artırıyor.

Emperyalist-kapitalist sisteme bağımlı olarak yıllardır sürdürülen "kapitalist yolla kalkınma" çabalarının sonucunda ulaşılan ve temelde egemen sınıfların sorumlu olduğu derin bunalımın yükleri, bu bunalım gerekçe gösterilerek işçi ve emekçiler üzerine yıkılmak için bir dizi önlem alınıyor.

Ekonomik önlemler paketinin getirdiği ağır yük günler geçtikçe daha iyi anlaşılıyor. Paranın değerinin sürekli düşürülmesi, yapılan zamlar hayatı çekilmez hale getirirken işsizlik giderek büyümektedir.

Ekonomik alandaki saldırılar, politik ve ideolojik alandaki saldırılarla birlikte ele alındığında iktidarın işçi sınıfı ve emekçi düşmanı uygulamaları ve tasarıları daha da açıklık kazanmaktadır.

Varolan ve demokratik Hak ve özgürlükleri zaten kısıtlamış olan yasaların ağırlaştırılmasıyla, yeni baskı yasalarıyla temel hak ve özgürlüklerimiz budanmak istenmektedir.

Bugün için tekelleri sermaye ve siyasi iktidar sendikalar hak ve özgürlükleri özellikle de işçi sınıfının devrimci sendikalar örgütü DISK'i temel hedef almaktadır.

Mali İstikrar Yasa Tasarısı içinde getirilen yeni vergi düzenlemeleri, eşel mobil tasarısı Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu'nun oluşturulması sendikaları denetlemeye ilişkin tasarılar birarada ele alınırsa sendikalar haklarına yönelik saldırılar daha iyi anlaşılacaktır.

Siyasi iktidar yeni vergi düzenlemeleri ile kıdem tazminatlarını emeklilik ikramiyelerine çevirerek tüm ödemeleri ücretle birlikte vergilendirerek, ardından eşel mobil sistemi ile ücretleri memurların maaşlarına çevirip toplu sözleşme ve grev haklarını 5 yıl süreyle askıya alarak Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu ile fiilen toplu sözleşmelere müdahale ederek sendikalar hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmak istemektedir.

Öte yandan sendika aidatlarının işyerinde kesilmesinin ortadan kaldırılması, eğitim çalışmalarının bile önceden denetlenmek istemesi, Çalışma Bakanının Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu TISK'in Genel Kurulunda adında söz ederek DISK'e saldırması siyasi iktidarı genelinde sendikalar haklarına ancak özelinde de DISK'e yönelik hedefini açığa çıkarmıştır.

SENDİKAL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER ORTADAN KALDIRILMAK İSTENİYOR

25 Nisan 1980 Tarihinde Em-Aş Matbaasının
Güvenlik Kuvvetlerince Aranması Nedeni ile
Baskı Geçirmiştir. Dergimizi Hiç Bir Değişiklik
Yapmadan Aynen Yayınıyoruz.

Burjuvazinin IMF'nin ülke içinde sömürüyü yoğunlaştırmaya yönelik dayatmalarının doğrultusunda uygulamaya geçen siyasi iktidarın saldırıları karşısında DİSK'in tavrı açık olmuştur.

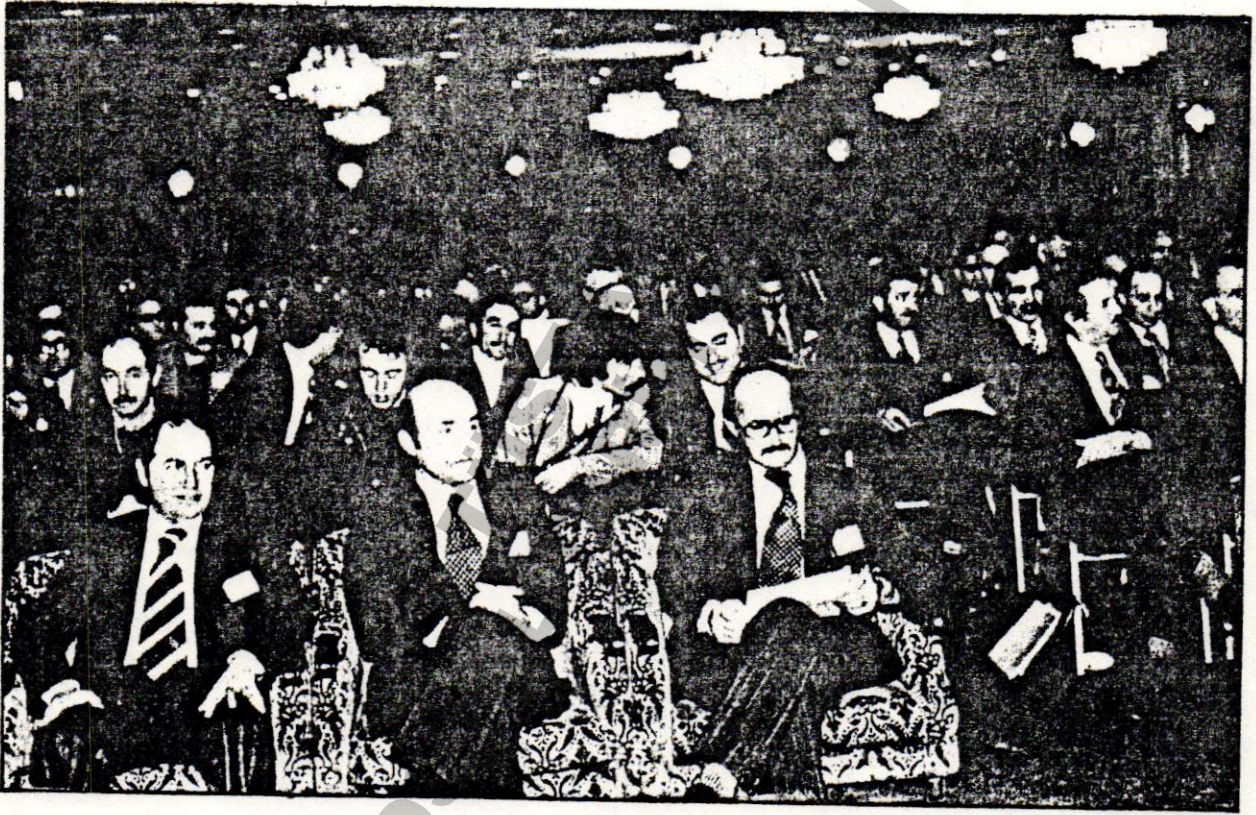
DİSK gelişmeleri sürekli izleyerek gerekli mücadele yöntemlerini daha hükümetin kurulduğu ilk günden uygulamaya başlamıştır. Siyasi iktidarın hükümet programının içerdiği işçi sınıfı ve emekçi düşmanı özü o günlerde açıklayan DİSK, önce Kooperatif birliklerinde ortaya çıkabilecek muhtemel gelişmeleri göğüslemek için Ortak Davranış Komitelerini kurmuş ardından bir dizi Demokrasi Mitingleri gerçekleştirmiştir.

Tarış ve Antbirlik için yapılan bölgesel grevler ve Tarış Direnişi işçi sınıfının kararlılığını göstermiştir. Ocak sonundaki Ören toplantısında alınan kararlar üzerine kurulan Merkezi Demokratik Eylem Komitesi çalışmalarına başlamış DİSK üyesi sendikalar arasında toplu sözleşmeler ve grevlerin daha ileri düzeyde eşgüdümü sağlanmıştır.

Kaynaklar : DİSK AYLIK YAYINLARI

NİSAN - 1980

EŞEL-MOBİL YA DA ÜCRETLERİN DONDURULMASI

TİSK'in, Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Borsalar Birliğinin, TUSİAD'ın, MESS'in buyruklarıyla hükümet programı oluşturan Demirel iktidarının daha önceden tanıdığımız işçi sınıfı düşmanlığı bu kez daha açıkca sergilenmiştir.

İktidar olur olmaz yüzde 300'leri aşan zamlar yapan, fiyat denetimini ortadan kaldıran, döviz kaçakçılığını meşrulaştıran, temel hak ve özgürlüklerimizi askıya alarak işverenler için dikensiz gül bahçesi yaratmaya kalkışan Demirel iktidarı, şimdi de belli yutturmacalarla sendikal haklarımızı gasbetmek istemektedir.

12

Demirel iktidarı, zamların, hayat pahalılığının, kıyımların, sürgünlerin, anti-demokratik baskı ve yasaların altında ezilen kitlelere vergi adaleti ve "eşel mobil" sözleri ile belli aldatmacalar getirmektedir.

Demirel iktidarı gerçekte asgari ücretli vergi dışı tutma yalanları arkasında fazla me-

sai, ikramiye gibi yan ödemeleri ücretlerle birlikte vergilendirmek, kıdem tazminatlarını memurların emeklilik ikramiyesine benzetmek istemekle, Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu kurmakla ve "eşel mobil" sistemiyle işçilerin sendikal haklarına saldırmakta, sendikaları ortadan kaldırmak istemektedir.

DISK bu durumu daha hükümetin kurulduğu günlerde saptamış ve Kasım-Aralık 1979 tarihli DISK Dergisi'nde şöyle belirtmiştir:

"İşçiler son yıllardaki enflasyondan büyük zararlar görmüşlerdir. Gerçek ücretler son 2 yılda düşüş göstermiştir. Buna rağmen, Hükümetin enflasyon dan işçi ücretlerinin artışı sorumlu tutması, işçilere ve sendikalara karşı izleyeceği politika konusunda açık bir ipucu vermektedir. Hükümetin işçiler konusundaki olumsuz tutumu, programın başka yerlerine de yansımıştır. Örneğin programda, 'Emeğin sermayeye, sermayenin emeğe tahakkümü yerine, hakkaniyet içinde uzlaşması sağlanacaktır', 'çalışanların el emeğinin ve alın terinin korunması Devletin Teminatı altındadır,' denmektedir. Bu cümleler, açıkça, sınıf mücadelesini, işçilerin ve çalışanların örgütleri (sendikalar) aracılığı ile mücadele etme olanağını reddeden bir zihniyeti yansıtmaktadır."

İşte bu anlayışla yola çıkan Demirel iktidarı, Sözde Ücret ve maaşlar, hayat pahalılığı karşısında korumak amacıyla "Ücret ve Ücret Sayılan Ödemelerin Fiyat Artışlarına Uygun Olarak Düzenlenmesine Dair" bir yasa taslağı hazırlamıştır. Yasa taslağının gerekçesinde şunlar belirtilmiştir:

"1. Memleketimiz son yıllarda büyük boyutlu bir enflasyonla karşı karşıyadır. Yüksek fiyat artışları, en çok dar ve sabit gelirliileri etkilemekte ve gelir dağılımının daha da bozulmasına yol açmaktadır. Öte yandan toplu sözleşme düzeni dahi enflasyonun doğurduğu yükü gideremekte ve bu durum sosyal huzursuzluklara neden olmaktadır.

"2. Bu kanun söz konusu sakıncalı durumu gidermek amacıyla hazırlanmıştır. Kanun yürürlüğe girince, aylık ve ücret yılda iki kez ayarlanacak ve böylece enflasyonun ücretliler üzerindeki olumsuz etkisi büyük ölçüde giderilecektir. Kanun, her yılın Şubat ve Ağustos aylarında, 'Toptan eşya fiyatlar endeksleri' ortalamasına göre fiyat artışlarının belirlenmesi ve izleyen Mart ve Eylül aylarından itibaren buna göre aylık ve ücret ödemeleri-

Demirel iktidarı, zamların, hayat pahalılığının, kıyımların, sürgünlerin anti-demokratik baskı ve yasaların altında ezilen emekçi kitlelere "vergi adaleti" ve "eşel-mobil" sözleri ile belli altatmacalar getirmektedir.

nin yeniden düzenlenmesini öngörmektedir. Şubat ayında yapılacak çalışmalarda, bir önceki yılın net milli gelir artışları ayrıca değerlendirilecektir.

"3. Bu uygulama, kanunlara, toplu sözleşmelere ve özel sözleşmelere göre kamu ve özel kesimlerden aylık ve ücret alan tüm çalışanlar için geçerli olacaktır.

"4. Kanunun yürürlük süresi, 1.1.1981'den itibaren 5 yıl olarak belirlenmiştir.

"5. 1.1.1981'de süresi bitmeyen toplu sözleşmelerin uygulanmasına devam olunacak, bu toplu sözleşmelerin bitim tarihini izleyen Ağustos veya Şubat ayından itibaren ise, bu Kanun hükümleri uygulanmaya başlanacaktır.

"6. 1980 yılı içerisinde toplu sözleşmesi biten ve 1.1.1981'e kadar toplu sözleşme imzalanamayan kurumlarda çalışanların Mart 1981'den geçerli ücret yükseltilmesine baz olacak ücret rakamları, Yüksek Uzlaşma Kurulunca belirlenecektir.

"7. Yukarıda 5 ve 6'ncı bend hükümleri, özel sözleşmeler için de geçerli olacaktır."

lık bakışta görüldüğü gibi yasa taslağı Anayasa'nın 46. ve 47. maddelerindeki sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev haklarını ve özellikle 275 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanununu 5 yıl süreyle askıya almaktadır.

Ama öncelikle eşel mobil'in ne anlama geldiğini daha yakından görelim.

EŞEL MOBİL NEDİR?

Eşel Mobil Fransızca bir terimdir. oynak çizelge anlamına gelir. Türkçe'de bugüne kadar "oynak merdiven" diye kullanılmıştır.

Eşel Mobil bugünkü Türkiye koşullarında ücretleri dondurmanın bir yoludur.

Eşel Mobil'de kabul edilen sürede fiyatlar ne kadar artmışsa ücretler de o kadar artırılır. Örneğin ayarlamaların altı ayda bir yapılacağı kararlaştırılmışsa ücretler altı ayda ortaya çıkan fiyat artışları kadar artırılır.

Bu görünüşde ücretleri arttırmaktır. Ama ücretler gerçek anlamda artmaz. Çünkü artan ücret, parasal ücrettir. Parasal ücret fiyat artışları oranında artmaktadır. Örneğin Mart ayı içinde bir işçinin günlük ücreti 300 TL'dir. Mart-Ağustos ayları arasında fiyatlar %30 artış göstermektedir. Bu durumda

Nisan başında işçinin ücreti 300 TL'dan % 30 artarak 390 TL'ya çıkacaktır. Parasal ücret artacaktır. Ama fiyatlar da artmış olacaktır.

Altı aylık dönemin başındaki 300 TL ile dönemin sonundaki 390 TL, satın alma gücü açısından aynıdır. Yani, fiyat artışlarından arındırılmış, satın alma gücünü gösteren gerçek ücret, yerinde sayacaktır. Başka bir ifadeyle gerçek ücret donacaktır.

Ücretleri dondurmanın üç yolu vardır. Birinci yol ücretleri olduğu yerde dondurmaktır. Ücret artışları yasaklanır. Bu, parasal ücretin dondurulmasıdır. Fiyat artışlarının sürdüğü bir ortamda parasal ücret dondurulursa, gerçek ücret düşer.

Ücretleri dondurmanın bir başka yolu gerçek ücretleri dondurmaktır. Bu, ücret artışları fiyat artışlarına bağlanarak sağlanır. Buradaki sonuç satın alma gücünün dondurulmasıdır.

Ücretleri dondurmanın en ince yolu da ücret artışlarını verimlilik artışına bağlamaktır. Burada sömürü oranı sabitleştirilmiş olur. Önceki dondurma yollarında verimlilik arttığı sürece sömürü oranı artar.

"Eşel mobil" sistemine gidilmesİ, ücretlerin satın alabileceği mal ve hizmetlerin miktarının dondurulması demektir.

"ÖNLEMLER" VE "EŞEL MOBİL"

"Ekonomik önlemler" diyerek açıklanan devalüasyon ve zamların mantığı ile "eşel mobil" bağdaşır mı?

"Eşel Mobil" satın alma gücünü donduran bir uygulama olsa da, memurlar ve son yıllar gözönüne alındığında işçiler açısından yararlı görülebilir. Çünkü memurların maaşları genellikle, işçilerin ücretleri ise son yıllarda fiyat artışlarının gerisinde kalmaktadır. Böyle olunca "eşel mobil" zaman içindeki satın alma gücünü dondurmakla birlikte şu andaki satın alma gücünün düşmemesini de sağlayabilir. Oysa "ekonomik önlemler" kemerleri sıkıyı öngörmektedir. Öyleyse bir yandan "ekonomik önlemler" uygulanırken, öte yandan "eşel mobil" den nasıl söz edilebilmektedir?

KAPİTALİZMİN ÇELİŞKİSİ

Ücretler ile kârlar ters orantılıdır. Ücretler ne kadar düşük olursa kârlar o kadar yüksek olur. Ücretler ve maaşlar vergilerle, fiyatlarla ne kadar aşındırılırsa kârların o kadar lehine olur. Kapitalizmin bu gerçeğini yine kapitalizmin başka bir olgusu sınırlandırmaktadır. Şöyle ki ücret ve maaşlar üretilenleri satın alamayacak düzeyde olursa o zaman üretilenler elde kalır. Üretilenler elde kalınca da kâr gerçekleşmez. Bu ise kapitalist üretimin ana dürtüsünün ortadan kalkmasıdır.

Tabii burada tüm nüfusun işçi ve memurlardan oluşmadığını gözönüne almak gerekir. Ama işçi ve memurlar gözardı edilemeyecek bir tüketici kitlesidir de. Hele köylü ve diğer emekçilerle birlikte ele alındıklarında nüfusun çoğunluğunu oluştururlar. Bu geniş kitlenin satın alma gücünün düşük olması burjuvazinin yararınadır. Ama bu yarar bir noktada zarara dönüşür.

Tek tek kapitalistler bu gerçeği görmeseler de, egemen sınıf olarak görürler. Devlet de bu çerçevede üstüne düşeni, tek tek kapitalistler beğenmese de, tümünün çıkarı için yapar. Türkiye ekonomisi üretilen malların genel olarak alıcı bulamadığı noktaya şu anda gelmediyse bile, en azından dayanıklı tüketim mallarıyla, giyim eşyaları açısından böyle bir dönemin eşliğindedir. Genel teknoloji düzeyi, pazarlama, dağıtım açılarından ve maliyet bakımından dünya pazarlarını ellerinde tutan tekellerle rekabet gücü olamayacağı için birkaç kalem tarım ürününden başka bir malda dış satımın da önemli bir boyuta varmadığı dikkate alınırsa iç pazarın ne denli önemli olduğu daha da iyi ortaya çıkar.

SATINALMA GÜCÜNÜ DONDURUCU, GELİR DAĞILIMINI BOZUCU

"Eşel mobil" satın alma gücünü dondurur. Daha önce ne alınabiliyorsa yine ancak o alınabilir. "Eşel Mobil" uygulanırken

"Eşel Mobil" satın alma gücünü dondurur. Daha önce ne alınabiliyorsa yine ancak o alınabilir. "Eşel Mobil" uygulanırken ulusal gelirden meydana gelen artışlar gelir dağılımını işçilerin daha da aleyhine olmak üzere bozar.

ulusal gelir artıyorsa, ki düşük de olsa artmaktadır, mevcut gelir dağılımı işçilerin daha da aleyhine olmak üzere bozulur. Çünkü işçiler ancak eskisi kadar mal ve hizmet satın alabilmekte, oysa ülkede eskisinden daha fazla mal ve hizmet üretilmektedir. Aradaki fark işçiler dışındakilere gitmektedir. Bu da mevcut gelir dağılımının iyileşmek, hatta olduğu yerde kalmak bir yana geriye gitmesi demektir.

MSP açık yüreklilikle "eşel mobil"ün ücretlerin dondurulması anlamına geleceğini belirtmiştir.

FIYAT ARTIŞLARINI DEĞİL, ARTACAK FİYATLARI KARŞILAR

"Eşel Mobil" hangi fiyat artışlarını karşılar?

"Eşel Mobil" ancak kabul edilen zaman dilimlerinde meydana gelen fiyat artışlarını karşılar. Uygulama başlayana kadar görülen fiyat artışları "eşel mobil" le karşılanmaz, ücretler ile fiyatlar arasında var olan uçurum kapatılmaz. Dolayısıyla, "eşel mobil" yetersizleşen gelirin bulunduğu yetersiz noktada çivilenerek, çakılıp sabitleştirilmesidir.

GERÇEK SATINALMA GÜCÜNÜN DONDURULMASI MI? YOKSA....

"Eşel Mobil" sisteminde hangi maaş ve ücret artışları, fiyat artışları kadar olacak? Brüt maaş ve ücret artışının fiyat artışına uydurulması başka net maaş ve ücret artışının fiyat artışına uydurulması başka sonuç verir. Ancak net maaş ve ücret artışı fiyat artışına bağlanırsa gelirler gerçek olarak korunmuş olur. Eğer brüt maaş ve ücret artışı fiyat artışına bağlanırsa, vergi dilimlerinin fiyat artışlarına göre indekslenmediği sürece gerçek satınalma gücü korunamaz. Aksine satınalma gücü geriler.

FIYAT ARTIŞLARI NASIL BELİRLENECEK?

"Eşel mobil" uygulamasında fiyatların ne kadar arttığına kim, nasıl karar verecek?

Eşel-mobil sisteminin uygulanmasında esas alınacak tüm inndeksler sağlıklıdır, egemen sınıfların, ücretlere saldıranların denetimindedir.

Ticaret Bakanlığı Konjonktür ve Yayın Müdürlüğü'nün Ankara'da memur, İstanbul'da işçi anketleri için hesaplamakta olduğu geçinme indeksleri mi? Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü'nün onbir il için hazırlayıp iki ay gecikmeyle yayınladığı tüketici fiyatları indeksi mi? Yoksa bir işveren kuruluşu olan İstanbul Ticaret Odasının İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi mi? Burada birçok soru ortaya çıkmaktadır.

İlk akla gelen sorulardan birisi kiraya ilişkindir. Bunlarda kira artışları yer almakta mıdır? Kira artışları yer alıyorsa piyasada görülen artışları tam yansıtmakta mıdır? Toplumda 1980'lerde tüketilen tüm mallar bu istatistiklerde yer almakta mıdır? Geçinme İndekslerinin dayandığı tüketim kalıpları bugünkü yaşam koşullarını yansıtmakta mıdır? Ayrıca bazı devlet kuruluşlarındaki uzmanların, elemanların işten atılarak yerlerine iş yapmak için değil de faşistlere iş bulmak için adam alındığı da bilinen bir olay olduğuna göre Türkiye gibi bir ülkede bu kuruluşların düzenlediği istatistiklere nasıl güvenilecektir?

Varolan tüm indeksler sağlıklıdır, egemen sınıfların, ücretlere saldıranların denetimindedir.

Söz konusu indeksler tüketim maddeleri ve kalıpları yönünden eskimişlerdir. Ticaret Bakanlığı Geçinme İndeksleri 1938 yılında yapılan aile bütçesi anketlerine dayandırılmaktadır. Bu anketler kapsam olarak geniş olmakla birlikte 40 yılı aşkın zamandır kullanılmaya başlanan çeşitli gıda maddeleri, tüp-gaz ve elektrikli ev aletleri gibi zorunlu tüketim mallarına yer vermemektedir. Bu anketlerde hâlâ bakır tencere, sahan, sade yağ fiyatları aranmaktadır. Bu anketlerde kira artışlarına yer verilmemektedir.

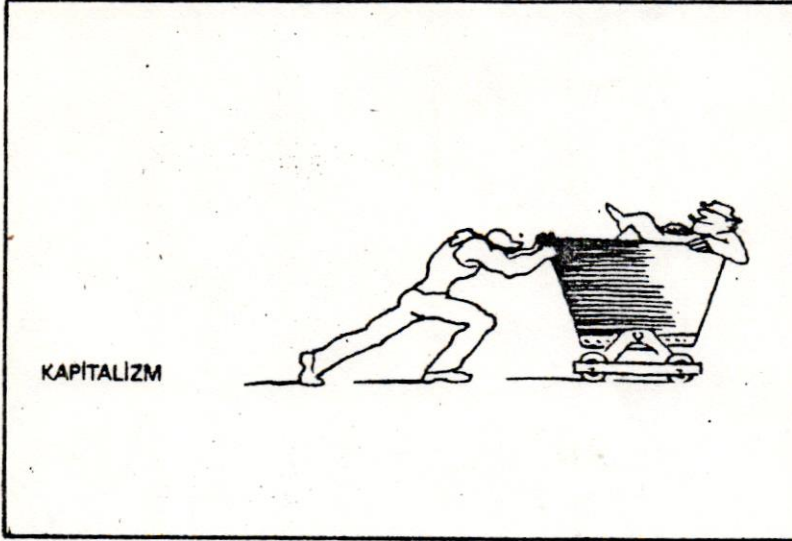
Geçinme indeksleri gerçek fiyat artışlarını yansıtmayacak tutarlılık ve yeterlilikte değildirler ve ücret artışları tartışmalarına dayanak teşkil edemezler.

ZAMAN KAZANMAK... SENDİKAL HAKLARI ASKIYA ALMAK

Kapitalizmin yukarıda sözü edilen çelişkisinin henüz eşikte olduğu görüldüğüne göre "eşel mobil" söylentilerini yalnız bu çelişkiyle açıklamak olanaksızdır. Başka nedenler de vardır. Türkiye'de yıllardır vergi yasalarının değiştirileceğinden, toprak reformunun yapılacağından söz edilir. Ama bunlar bir türlü gerçekleşmez. Hatta hükümet programlarında yer aldıkları halde. "Eşel Mobil" de benzeri bir sürece girebilir.

Devalüasyon yapılmıştır. Devlet fabrikalarında üretilen birçok mala, devletin sunduğu birçok hizmete ortalama % 100 civarında zamlar yapılmıştır. Bunları özel sektörde üretilen mallara yapılmakta olan ve yapılacak zamlar izleyecektir. Yani sabit gelirli olanların geliri fiyat artışlarıyla hızla aşınmaktadır. Bu durumun psikolojik etkisini azaltmak için belirli sübaplara ihtiyaç duymaktadır. İşte bulunan sübaplar "eşel mobil" ve vergi değişikliği söylentileridir. Fiyatların aşındırdığı satınalma gücünün böylece telâfi edileceği umudu yayılmak istenmektedir.

Bugün Türkiye'de "katsayı" tartışması içinde boğulan ve

Siyasi iktidarın çalışma hayatına, sendikal hak ve özgürlüklere, ücretlere, vergilere ilişkin uygulamalarını ve tasarılarını gözönüne alırsak, "eşel-mobil"e ilişkin yasa taslağı ile toplu pazarlık ortadan kaldırılmak, sendikal haklar 5 yıl süreyle askıya alınmak ve giderek sendikalar yok edilmek istenmektedir.

sayıları 1 milyon 200 bin dolayındaki kamu görevlisi toplu sözleşmeli, grevli sendikalaşma hakkı için mücadele etmektedir. Yalnızca ücretlerde değişiklik yapacak "eşel mobil" aynı zamanda kamu işçilerinin sendikalaşma bilincini yok etmeyi, onları herşeyi egemen sınıfların bir baskı aracı olan devletten beklemeyi getiren bir rehavete itmeyi, kamu görevlilerinin mücadelesini sindirmeyi amaçlamaktadır.

"Eşel Mobil" sistemi söylendiği gibi dünyada çok yaygın olan bir yol değildir. İngiltere gibi gelişmiş kapitalist ülkelerde "eşel mobil"e toplu sözleşme sisteminin ücretleri ilgilendiren bir tamamlayıcısı olarak bakılmaktadır.

16

İşçiler ve onların ekonomik örgütleri olan sendikalar yalnızca ücret için mücadele vermezler.

Siyasi iktidarın çalışma hayatına, sendikal hak ve özgürlüklere, ücretlere, vergilere ilişkin uygulamalarını ve tasarılarını gözönüne alırsak, şunu açıkça söyleyebiliriz ki, "eşel mobil" e ilişkin yasa taslağı ile toplu pazarlık ortadan kaldırılmak; 5 yıl süreyle sendikal haklar askıya alınmak ve giderek sendikalar yok edilmek istenmektedir.

BASKI VE ŞİDDET YA DA UZLAŞMA VE KANDIRICI YÖNTEMLER

Sınıflı toplumların tarihi, sınıfların mücadelelerinin tarihidir.

Kapitalizm ile birlikte tarih sahnesine çıkan işçi sınıfı üretim araçlarının özel mülkiyetini elinde bulunduran kapitalist sınıfa karşı giriştiği mücadelede çeşitli yöntemler denemiş, bu mücadele yöntemleri zaman içinde geliştirilmiştir.

Kapitalist sınıf da işçi sınıfının mücadelesini karşılayabilmek ve giderek bu mücadeleyi bertaraf edebilmek için her yolu denemiştir.

Kapitalist sınıfın yani burjuvazinin işçi sınıfı mücadelesine karşı izlediği yöntemler aynı olmamış, sürekli olarak değişmiştir.

Genellikle burjuvazi kitleler üzerindeki baskısını sürdürmek için başlıca iki yöntemle başvurur. Bu yöntemler kimi zaman birbirini izler, kimi zaman da birbirinin içine geçer. Bunlardan ilki baskı ve şiddet yöntemidir ki, buna başvurulduğu zamanlar işçi ve emekçi sınıflara karşı hiçbir taviz verilmez, en küçük bir kıpırdanış bile acımasızca ezilir. Bunun günümüzdeki örnekleri açık faşist diktatörlükler biçiminde görülmektedir.

İkincisi ise "daha ustaca" yöntemlerdir. Sömürülen ve baskı altında tutulan emekçilere sonu belli olan uzlaşmalar sunmak ya da kandırıcı yöntemler ile sömürüyü derinleştirerek sürdürmek.

Geçmiş CHP iktidarı işçilere, gerçekte işçi ücretlerini sınırlamaya yönelik olan, işçi sınıfının daha yoğun bir biçimde sömürülmesini amaçlayan, işçi sınıfımızın kazanılmış haklarını geri alan, uzlaşmacı sendikacılığı körükleyen bir uzlaşma belgesi olan TOPLUMSAL ANLAŞMA'yı sunmuştur. Ama Türkiye işçi sınıfının devrimci sendikal örgütü DISK Toplumsal Anlaşma'yı reddetmiştir. Ve sendikal pratik Toplumsal Anlaşma'nın geçersizliğini kanıtlamıştır.

Bugünkü gerici-baskıcı AP iktidarı ise daha kandırıcı görüşlü, ancak sonuçlar açısından çok daha kötü bir sistemi dayatmak istemektedir.

“Eşel-mobil” Anayasasının işçilere sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev haklarını tanıyan 46. ve 47. maddelerinin ve 275 sayılı toplu sözleşme, grev yasasının çiğnenmesidir.

SONUÇ OLARAK

“Eşel Mobil” bugünkü Türkiye koşullarında ücretleri dondurmanın bir yoludur.

“Eşel Mobil” uygulama başlana kadar görülen fiyat artışlarına ilişkin bir önlem getirmediği için ücretler ile fiyatlar arasında varolan uçurumu kesinlikle koruyacaktır.

“Eşel Mobil” satınalma gücünü dondurucu, gelir dağılımını işçiler aleyhine bozucu sonuçlar getirir.

“Eşel Mobil” sistemi için Türkiye’de gerçek fiyat artışlarını

yansıtmak tutarlılık ve yeterlilikte, ücret artışlarına dayanak teşkil edecek, günümüze uygun geçinme indeksleri yoktur.

“1979 yılında fiyatların yüzde yüz arttığını söyleyen, ancak memur katsayılarını 18’den 25’e çıkaran bir iktidarın ücretleri fiyatlar kadar artırmaya yönelik yasa taslağı ciddi bir nitelik taşıyamaz.

“Eşel Mobil” siyasi iktidarın ekonomik önlemler paketi ile işçi ve emekçilere getirdiği yıkım karşısında zaman kazanma taktiğidir.

“Eşel Mobil”, toplu sözleşmeli, grevli sendikalaşma hakkı için mücadele eden 1 milyonunun üzerindeki kamu görevlisinin mücadelesini baltalamak demektir.

“Eşel Mobil” Anayasasının işçilere sendikalaşma toplu sözleşme ve grev haklarını tanıyan 46. ve 47. maddelerinin ve 275 sayılı toplu sözleşme, grev yasasının çiğnenmesidir.

Yasa taslağına göre “Eşel Mobil” 5 yıl süre ile Türkiye’de sendikal hakların askıya alınmasıdır.

“Eşel Mobil” giderek sendikaların tamamen ortadan kaldırılması ya da yalnızca iktidar yanlısı sendikaların göstermelik olarak yaşatılması demektir.

CHP iktidarı döneminde getirilen Toplumsal Anlaşmaya karşı çıkan ve uzlaşma belgesinin geçerliliği olmayacağını, aşılacağını belirten ve bu karşı çıkışı zaman içinde doğrulanan DİSK, işçilerin gerçek ücretlerini sınırlamaya yönelik olan, işçi sınıfının daha yoğun bir biçimde sömürülmesini amaçlayan, egemen sınıfların sovrumlu oldukları ekonomik bunalımın tüm faturasını ücretlilere yikan, işçi sınıfının kazanılmış haklarını geri almaya çalışan, sendikal hakları yok edici, göstermelik faşist sendikalar dönemine yol açıcı bu tür tasarılarla kesinlikle karşı çıkacaktır.

Eşel mobil siyasi iktidarın ekonomik önlemler paketi ile getirdiği yıkım karşısında zaman kazanma taktiğidir.

ŞİDE: «TÜM ÇALIŞANLAR İÇİN ASGARİ ÜCRET UYGULANMALI»

14.6.82
Milliyet

ANKARA, ÖZEL

Sosyal Güvenlik Bakanı Sadık Şide, dün Tarım-İş Sendikası'nın genel kurulunda yaptığı konuşmada, toprak reformunun bugünkü hükümet tarafından ilk defa ciddi olarak ele alındığını ve konunun sonuçlandırılmasıyla ilgili çalışmaların bitirilmek üzere olduğunu söylemiştir. Bakan, yapılacak yasal düzenlemelerle, tarım sektöründe kendi adına çalışanların Bağ-Kur'a, başkasının adına çalışanlarla orman işçilerinin de Sosyal Sigortalar bünyesine alınacaklarını da açıklamıştır.

Sadık Şide, Devlet Başkanı'nın direktifleri çerçevesinde, tarımda çalışanların sorunlarının 1982 yılı içinde çözümleneceğini, bunun için de tarım-iş kanununun çıkarılmasıyla ilgili çalışmaların tamamlanmak üzere olduğunu söylemiştir. Bakan, tarımla ilgili sorunların Bakanlar Kurulu'nun gündeminde bulunduğunu ve Haziran ayının sonlarında bu konuların Bakanlar Kurulu'nda görüşülmesinin tamamlanacağını belirtmiştir.

Toprak reformuna da değinen Sadık Şide, Urfa'da "mevzii" bir uygulama yapıldığını, bu uygulama-

manın istismar edildiğini, bazı çevrelerin bu uygulamayı "tarım reformu" diye tanımlarken, diğerlerinin "zirai reform" adını taktıklarını belirterek, bugünkü hükümette ilk kez konunun ciddi olarak ele alındığını, tarımda çalışanları da kapsayacak şekilde sürdürülen hazırlıkların bitirmek üzere olduğunu dile getirmiştir.

Sosyal Güvenlik Bakanı, tarım sektöründe 485 bin kişinin çalıştığını, buna karşılık Tarım-İş Sendikası'nın üye sayısının 25 bin dolaylarında bulunduğunu, tarım-iş yasasının çıkmasıyla bu sendikanın Türkiye'nin en büyük sendikası olacağını, hükümetin de tarımda çalışanların sorunlarını çözmek için sendikanın görüşünü beklediğini söylemiştir.

Bakan, tarımda çalışanların genellikle mevsimlik işçiler olduğunu hatırlatarak, bu durumun sosyal güvenliği etkilemeyeceğini ve düzenlemenin buna göre yapılacağını söylemiştir.

Sadık Şide, asgarî ücret konusunu ele alarak, Türkiye'deki tüm çalışanlar için asgarî ücret uygulamasının uygun olacağını sözlerine eklemiştir.

lanılıyor. Aşırı...
hırlı anahat olduğu için, her ka-
man geçirildi."

ERMENİLERİN KAÇAKÇILIĞINI KOT PANTOLONLAR ÇIKARDI

Yetkililerin raporlarından söz ettiği, Gümrük Başmüfettişi Necati Can ise, konuyla ilgili olarak konuşmak istemedi, "Ayrıntılı raporlarımı bıkıp usanmadan, üstüm tehditlerine pabuç bırakmadan yazıp, ilgili makamlara verdim" demekle yetindi. Sonra şunları söyledi:

"Raporlarımda sözü edilen Ermenilerin kaçakçılığı ben, kot pantolonlarımdan çıkarmıştım. Çünkü Arap ülkelerine kot pantolon gönderilmesine anlam verememişim. Sıcak bir ülkede, kot pantolonlar nasıl giyecekti? Bu işte bir teralık vardı ve düşündüğüm gibi çıktı. Kaçakçılığın devamı ortaya konuldu. Ne yazık ki, yapılması gerekli pek çok şey, zamanında yapılmadı."

"Daha anlaşılmış çok şey var, ama konuşmam, çünkü devlet memuruyum" der gibi başını salladı ve sustu.

İNDİRİLECEK MASKELER VAR

Ama bana bilgi veren üst düzeyli yetkililer susmadılar. Şimdiki yazılmamasını istedikleri bazı şeyler daha anlatıldı. Ve sözlerini şöyle noktalandılar:

"12 Eylül sonrası bazı yılın başları ezildi. Bazı yılın başları ise saklandı. Şimdi bu yılın başlarını ortaya çıkarıp ezeceğiz. Can düşmanımız Ermenilere yataklık eden, onların kirlil paralarıyla servet edinen hainlerin maskelerini indireceğiz. Hem de vaktiyle ne kadar önemli makamlarda bulunmuş olsalar bile. Çünkü kara vicdanlıların Türk adaleti önünde hesap verme zamanı çoktan geldi, geçiyor bile..."

Julie kaçıyor, ben kovalıyorum

(Başarılı 1. Sayfada)

Barmen Isaac, Stella Solaris'in barmenine özel içki tarifleri verdi. Doğrusu çifte mürettebatlı bir gemide yolculuk yapmanın da zevki başka.

Gemimiz Türk karasularına yaklaştıkça Doktor Adam Braker ile Gopher da beni soru yağmuruna tutmaya başladılar. Aşk Gemisi'nin doktoru, 1956 yılında, askerlik görevini yaparken, İstanbul'a gitmiş.. İstanbul'da geçirdiği günleri unutamıyor. Gopher da yıllar önce bir turistik gezi sırasında Efes'i ziyaret etmiş. Aşk Gemisi'nin bu iki kahramanı şimdi Türkiye'de ne gibi değişikliklerle karşılaşacaklarını merak ediyorlar.

Sizlere, onların Türkiye serüvenlerini daha sonra anlatacağım. Hem de tüm ayrıntılarıyla. Şimdilik şu kadarını belirteyim: Dizinin bu iki sevimli kahramanı, bir Yunan gemisinde, bir Türk gazetecisiyle dost olmanın ayrı bir anlam taşıdığını her fırsatta tekrarlıyorlar. Onlara Türkçe sözlükler de öğrettim. Kuşadası'nda karaya çıkınca Türk hayranlarıyla Türkçe konuşmaya çalışacaklar.

Gemide balo hazırlıkları sürüyor demiştim. Eğlence müdiresi Julie McCoy, pek telaşlı. Gemide dolaşan bazı söylentiler var...

anarşist Berlin'de banka soydu

BERLİN, (Hürriyet) - Türkiye'nin aradığı bildirilen sol eğilimli anarşist Behzat Sakar, Berlin'de banka soydu ve aldığı 11 bin marka kaçarken polis tarafından kısıvrak yakalandı. Polisiye filmlerinde olduğu gibi, normal bir müşteri gibi Mariendorf'taki bir bankaya giren Behzat Sakar, kasanın önüne gelerek tabancasını çekip, "Bu bir soygundur, kimse kıpırdamasın, aksi halde vururum" dedi. Karşındaki eli silahlı soyguncunun son derece soğuk kanlı ve yapacağı işi çok iyi bilen, ciddi görünüşlü bir kişi olduğu kanısına varar vezneder, "Ne istiyorsunuz" şeklinde titrek ve korkulu bir soru sordu. Aldığı cevap ise "kasadaki paralar" oldu. Etrafına bir kaç kez bakan vezneder, banka içerisindeki müşterilerin azlığına da görek isteye boyun eğmek zorunda kaldı ve Türkiye'nin aradığı anarşist Behzat Sakar'ın uzatığı bir torbanın içine bir miktar para doldurarak, "Hepal bu kadar. Biz küçük bir bankayız ve fazlaca paramız da kasada yok. Hepsini verdim, lütfen bankamızın memurları ile müşterilerimizin yaşamını başlatsın" dedikten sonra alarm ziline basarak polisi harekete geçirdi. Verilen alarm üzerine derhal Mariendorf'taki Forford Damm'da soyulan bankanın yönetimini ablukaya alan Berlin polisine, soyguncunun en yakın istasyondan metroya girdiği bildirildi. Derhal tüm metro istasyonlarını kontrol altına alan güvenlik güçleri ilk durakta Behzat Sakar'ı aldığı 11 bin marka kısıvrak yakalayarak adli makamlara teslim etti.

Julie McCoy gazeteci olduğumu öğrendikten sonra, bana karşı tutumu değişti. Benden birşeyler gizliyor.. Her fırsatta objektifimden kaçmaya bakıyor. Ama onun büyük sırtını öğrendim. Zamanı gelince onu da sizlere açıklayacağım. Akdeniz'de uğradığımız limanlarda Aşk Gemisi mürettebatı, diğer yolcularla birarada olmamaya özen gösterdi. Ama Port Sal'de onları bekleyen özel otobüsün yolcuları arasında ben de vardım. Aşk Gemisi'nin özel otobüsüyle Ehlamları görmeye gittik. Otobüs yolculuğu başı başına bir serüven oldu..

Hayfa limanında Doktor Adam Braker'in başından son derece ilginç bir olay geçti.. Gemiye döndüğümüz zaman, herkes doktorun serüvenini birbirine anlatmak için sabırsızlanıyordu.

Şimdi ben de geminin geleneklerine uyup, geceki balo için hazırlık yapacağım. Bu balonun ayrıntılı öyküsünü de sizlere anlatmaya çalışacağım.

Aşk Gemisi'nin kahramanlarını bakalım Kuşadası'nda neler bekliyor.. Dakikalar saatler geçtikçe benim de merakım, heyecanım artıyor.. Ama sizlere şu kadarını söyleyeyim: Aşk Gemisi'nin mürettebatını, alçak gönüllü, neşeli, dost canlısı kişiler olarak tanıyacaksınız..

Aires'e getirildiğinde Arjantin'de rin büyük coşkunlukla karşıladık-

Çatalca'da bayram vardı

ÇATALCALILAR gazeteniz Hürriyet'in düzenlediği "Çocuk Şenliği"nde bir bayram havası içinde eğlendiler. Kapalı salonda yapılması planlanan şenlik, yaklaşık sekiz bin kişinin toplanması üzerine Hükümet Konağı'nın bulunduğu alanda yapıldı. Çatalcalılar meydan dar gelince, apartmanlardan, çatılardan, ağaç üstlerinden, kamyonlardan ve traktörlerden şenliği izlemek zorunda kaldılar. Bu arada yapılan "77 Altın Hürriyet Saati" çekilişi de büyük bir ilgi ile izlendi. Çocukların sevgi gösterileri karşısında Adile Naşit hüngür hüngür ağladı.

Çatalca ve çevresindeki köylere okuyan yaklaşık beş bin öğrenci ve velisinin izlediği çocuk şöleninde palyaço Yakup, dönün çocuk yıldızı Parla Şenol, tiyatro sanatçısı Füsün Erbulak hem minikleri, hem de büyükleri eğlendirdiler. Bu arada 26. yaşını geride bırakan Parla Şenol doğum gününü Çatalcalılara kutladı.

Folklor gösterilerinden sonra

kalabalığın içinden yükselen bir sesle yer yerinden oynadı. "Barış, Füsün, Yalçın, Özlem, Burak, Kenan, Tolga" sesleriyle önce ne olduklarını anlamayan Çatalcalı minikler, birdenbire ortaya çıkan Adile Teyzelerini karşılarında görünce, hançereleri yutlurcasına korkuncu bir tezahürat yaparak hep bir ağızdan "Adile Teyze - Adile Teyze" diye bağırmağa başladılar. Yılların sanatçısı Adile Naşit miniklerin yeri göğü inleten tezahüratı karşısında gözyaşlarını tutamayarak hüngür hüngür ağladı.

Kuzucuklarına çizgi film oynatan ve bir de masal anlatan Adile Naşit program bitince tekrar tekrar sahneye davet edildi.

Bu arada yapılan çekilişle de 77 Altın Hürriyet Saati sahiplerini buldu. Çekiliş sırasında kalabalığın çok heyecanlı olduğu ve büyük bir sessizlikle çekiliş izlediği görüldü.

Çocuk şenliği sonunda Adile Naşit, Atatürk heykeline bir "Hürriyet" çelengi koydu ve çocuklarla birlikte saygı duruşunda bulundu.

"Asgari ücretin artması yasa gereğidir"

Bülent ERANDAÇ

ANKARA, (Hürriyet) - Asgari ücret tartışması büyüyor. Milyonlarca sanayi ve tarım işçisinin kaderini etkileyen tartışmanın nasıl sonuç vereceği merakla bekleniyor. Başbakan Bülent Ulusu'nun (Asgari ücretin artırılmasının zor olduğu). Başbakan Yardımcısı Turgut Özal'ın (Ücretin iki yıl devam etmesi) yolundaki sözleri, işçi ve işveren kuruluşları tarafından değişik biçimde eleştirildi.

Türk-İş İcra Kurulu üyesi, Genel Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir, Başbakan Yardımcısı Turgut Özal'ın, asgari ücret ile ilgili açıklamasını sert şekilde eleştirdi, "Kanun gereği asgari ücret en geç iki yılda bir yenilenir. Altı ayda yenilenir, bir yılda yenilenir, bunun iki yıl daha devam ettirilmesi, yasalara aykırıdır" dedi.

Özdemir, Özal'ın sözlerine göre, mevcut asgari ücretin 1984 yılına kadar devam etmesi gerektiğini, ilgili kanuna göre Nisan-1983'te yeni ücretin devreye girmesinin zorunlu olduğunu vurgulayarak, "Böyle bir talep nasıl olur? Sayın Başbakan beşinci basın toplantısında asgari ücretin yetersiz olduğunu söyledi. Başbakanımızın bu sözlerinden sonra, Başbakan Yardımcısının sözleri dilkat çekilirdi" dedi.

ZİRVEDE NELER KONUŞULDU

Türk-İş Genel Başkanı İbrahim Denizler, önceki gün Başbakanlıkta yapılan İkinci İşçi Zirve Toplantısında yaptığı konuşmada, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun toplantıya hemen çağrılmasını ve ücretin artırılmasını önerdi.

Başbakan Ulusu da yaptığı konuşmada, mevcut ekonomik gelişmelere göre asgari ücretin artırılmasının zor olduğunu, artırımın hazineye büyük yük getireceğini bildirdi. Türk-İş asgari ücretin en az 15 bin liraya çıkarılmasını öne-

rırken, Ulusu asgari ücretin 10 bin liradan 12.500 liraya çıkarılmasının bile hazineye ek 70 milyar lira yük getireceğini, bunun üzerindeki ücretin daha fazla yük olacağını söyledi.

ÜÇÜNCÜ ZİRVE

İkinci İşçi Zirve Toplantısında Başbakan Ulusu özel sektör temsilcileri ile konuştuğunu, işçi temsilcilerinin de görüşlerini aldığını belirtti, üçüncü bir toplantı yapacağını vaat etti. Üçüncü toplantı muhtemelen haziran ayında yapılacaktır. Bu toplantıya işveren temsilcilerinin işçi temsilcileri ile birlikte katılması planlanıyor.

ÖNEMLİ KONULAR

Türk-İş temsilcileri Zirve Toplantısında, 1961 Anayasasının tanıdığı ekonomik ve sosyal hak ve ödevlerin yeni Anayasada korunmasını istedikler. Türk-İş'in Türkiye'nin kritik ortamda bulunduğu sırada bile demokratik rejime bağlı kaldığı, işçileri hukuk çerçevesi içinde tuttuğu belirtildi.

Çalışma hayatı ile ilgili yasa tasarılarının Millî Güvenlik Konseyi gündeminde bulunduğunu, özellikle grev hakkının zorlaştırılması için Ulusu'dan yardım istendi. Grev yasak alanının dar tutulması önerilirken, işçi-memur ayrımı ile ilgili çalışmalara değinildi. İşçilerin memurlaştırılacağı yolundaki söylentiler aktararak, böyle bir yola gidilmemesi kazanılmış hakların korunması gerektiği, genel olarak işçilerin memur yapılması yerine isteyenlerin böyle hareket etmelerinin sağlanması istendi.

İkinci İşçi Zirve Toplantısında, ücretlerin yetersiz olduğu, Yüksek Hakem Kurulu'nun zam tutarlarını dondurduğunu, enflasyon ile mücadele arasında işçilerin geçim şartlarını devamlı zamların orta ve dar gelirli vatandaşların yaşamalarını zorlaştırdığı ifade edildi.

10.5.82
Hürriyet

DÜNYA DÖRT BUCAĞINDAN

Reel ücretler 10 yılda yarı yarıya azaldı

ANKARA, (ANKA)- Sigortalılara ödenmekte olan ortalama günlük net ücretler 1971-1981 yıllarını kapsayan 10 yıllık dönemde yüzde 50 oranında azaldı.

Sosyal Sigortalar Kurumu ve Ticaret Bakanlığı verilerine dayanılarak yapılan hesaplara göre, 1971-1981 döneminde fiyatlar 20 katlık artış gösterirken günlük net ücretlerde sağlanan artış 10 kat oldu.

Öte yandan Dünya Bankası tarafından hazırlanan "Sanayileşme ve ticaret stratejisi" raporunda, Türkiye'de 1977-1978 ve 1979 yıllarında imalat sanayindeki ortalama ücretlerin, Yunanistan, Kore, Federal Almanya, Fransa ve İngiltere'deki ücretlerle bir karşılaştırması yapılarak, 1977'de 11,14 dolar olan günlük ortalama ücretlerin 1979'da 15,64 dolara yükseldiği belirtildi. Bu durumda Türkiye Kore

hariç imalat sanayinde en düşük ücret veren ülke durumunda bulunuyor.

Raporda karşılaştırma yapılan ülkeler arasında üç yılda en düşük oranlı ücret artışının meydana geldiği Türkiye'de imalat sanayinin Uzakdoğu ülkeleri karşısında emek-yoğun gelişmiş ülkeler karşısında sermaye yoğun yatırımlar gerçekleştirilecek bir karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olmadığı kaydedildi.

1971 yılında 39 lira olan brüt ortalama günlük ücretler 1981 yılında 544 lira düzeyine yükselirken sigorta ve vergi kesintileri de dikkate alındığında 10 yılda ücretlerin 32 liradan 340 liraya çıktığı belirtildi. Net günlük ücretlerde söz konusu dönemde 308 liralık bir artış olmasına karşılık, 1971'de 100 puan olan fiyat indeksinin 10 yıl sonra 2 bin 68 puana yükselmesi sağlanan artışın tümüyle eritti ve reel olarak ücretlerde azalmaya yol açtı.

Yapılan hesaplamalara göre reel net ücretler bir dönemde enflasyonun etkisinden arındırıldığında 15 lira gerileyerek 32 liradan 16,5 liraya düştü.

1971-1981 döneminde net ücretlerle en yüksek oranlı artış 1981 yılında meydana geldi. Net ücretler geçen yıl bir önceki yıla göre yüzde 54 oranında artış kaydederken net ücretlerdeki reel artış oranı da yüzde 12 düzeyinde oldu. Reel net ücretler 1978 oldu. Reel net ücretler 1978 yılında 10,6 ve 1980 yılında yüzde 31 oranında azalmıştı.

Reeskont faiz oranları değiştirildi

ANKARA, (Hürriyet) - Merkez Bankası'nın reeskont ve avans işlemlerine uyguladığı faiz oranları yeniden belirlendi. Merkez Bankası tarafından yayınlanan yeni tebliğe göre, tarım ve ihracata dönük kredilerin faiz oranları düşürülürken, gider vergisi istisnasından yararlanılan kredilerin faizleri artırıldı.

Yeni oranlar şöyle belirlendi: Genel olarak yüzde 33, tarım kredilerinde yüzde 17,75, Gider Vergisi istisnasından yararlanılan kredilerde yüzde 29.

Yatırım malları, imalatçı krediler kapsamında ihracata dönük kredilerde yüzde 31,50, öteki kredilerde yüzde 27,25. Bu faiz oranları 1 Mayıs 1982'den itibaren geçerli olacak.

THY ihracatçılar

Mütegalip üzerine iki ayrı karar

BİR sorumuz var... Birli birine "Falan ilçenin mütegalip eşhasından" dese, "rak ağalarının elebaşısı" dese. Ceza kanununa göre bu suç mu değil midir?

Bu laflarda hakaret var mıdır, mudur?

OLAYIMIZIN kökeninde bir rak anlaşmazlığı vardır. Bir toprakların kendisine ait olduğunu iddia etmekte, diğer taraf toprakların hazine toprağı olduğunu iddia etmektedir.

Yani bir tarafta toprak sahipleri, bir tarafta ise bu toprakların ait olduğunu söyleyen köylüler var. Her iki taraf arasındaki bu anlaşmazlık kavga dövüşe dönüşmüş ve köylülerden 19'u tutuklanmıştır.

Tutuklu köylülerin avukatı, serinin tahliyesi için verdiği dilekçede rak sahipleri arasında bulunan bir kat için "ilçenin mütegalip eşhas toprak ağalarının elebaşısı" deyini kullanmıştır.

"Mütegalip" kelimesinin sözlük anlamı "zorba"dır, "eşhas"ın karşılığı kişiler ve kimselerdir; elebaşının işini söylemeye de gerek yoktur.

KENDİSİNE mütegalip eşhas denilen, toprak ağalarının başısı olarak tanımlanan da, meslektaşını, birlikte kayıdukları Baro'ya şikayet etmiştir. Disiplin Kurulu şikayeti incelemiş, karara varmıştır.

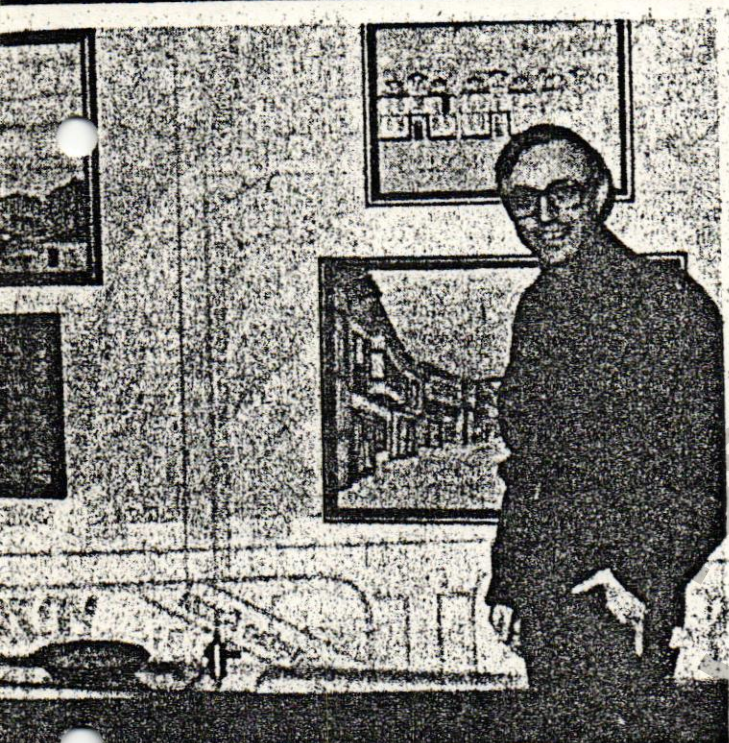
"Bu sözlerin kişiyi incitici, nitelikte bulundukları görülmüştür. Mütegalip ve elebaşısı sözcükleri çatı manasında kullanılmadıkları yetkili hedef olarak incitici, onur ve davranışlarını kınayan bir ele alındıkları kabul edilmelidir. buki avukat, yazarken, düşünürken ve objektif bir biçimde açıklı, meslek çalışmaları hukuk yasalarıyla ilgili incitici ayrıntılara melleştir."

Baro Disiplin Kurulu olayı bölgeleştirdikten sonra, meslek karşı bu kelimeleri kullanan "uyarma cezası"yla cezalandırılmıştır.

ŞİKAYETÇİ avukat, bu kararın sonra Adalet Bakanlığının vurur ve kendisine "Mütegalip toprak ağalarının elebaşısı" diye lekdeşi hakkında dava açmak için ister. Bakanlık gerekli izni verir veya bir ağır ceza mahkemesine sunar.

Ağır ceza mahkemesinin karar şudur:

"Olayın cereyan eden şekli, me kurulunca tüm tetkik edildikten münderacatı ve mezkûr dilekçe

ADIR-Devlet Opera ve Balelerinin ünlü dekoratörü, ressam Osman Şengezer (gözetildi) ilk kişisel sergisinde evlerin yalınlığını, sezer "Benim evlerim, insanlar gibi düşünür, ağlar güler" dedi. Sergisinin sahibi Muzaffer Erenus'un büyük desteğini gördüğünü belirtti.

Osman Şengezer, gurbetçilerimizin çoğunlukta manya'da da sergi açmak istiyor

Benim evlerim, insanlar düşünür, güler, ağlar"

İZNİK'E HAYRAN KALDILAR

ARAN
dur,
çlık,
şır.
rinda
ndır.
Peki
re Sa-
resim
ve Ba-
essam

TÜ
NA
UC
Alma

el Murat ılı geldi

AŞ, 1985 modeli Murat otoları dün-
ı satışa sundu. TOFAŞ yetkilileri, bir
anının yüzde 25 olduğunu, enflasyo-
aştığını savundular. TOFAŞ yetkili-
lerinde diğerlerinden daha yüksek
modellerde gerçekleştirilen 15-20 ka-
ğını belirttiler. TOFAŞ ürünlerinin

Eski	Yeni	Artış (%)
5.000	1.495.000	3,5
0.000	2.020.000	5,2
5.000	2.180.000	6
0.000	2.535.000	8,3

ımı sürekli geriliyor

notiv sanayii ihracatında 1983 yılın-
ilk dokuz ayında da devam etti. Bir
e yüzde 2 düşüş gösteren ihracat, 85
ledi. İhracat, 1983'ün eşdöneminde
1 milyon dolara gerilemişti. Üretim
işleme ise etkisini sürdürdü. 1983 yılı
düzeyinde olan kapasite kullanımı,
45 olarak gerçekleşti. Kapasite kul-
otobüste yüzde 68, minibüste yüz-
62 olarak gerçekleşirken, kapasite
yonet ve traktör üretimindeki düşük
zlendi. Program gelişmelerinde
ile traktör üretimi kalırken, otomo-
tim program hedeflerinin üzerine çık-

ur dış borç ödendi

Dış borç ödemelerinin geçen yıla gö-
n ilk yedi aylık döneminde ödeme-
yon dolarlık bölümü faiz, 699.6 mil-
r olmak üzere toplam 1 milyar 666
mesi gerçekleşti. Bu tutar, geçen yıl
438 milyon dolarlık ödemeleri yüz-
n dolar aşmış bulunuyor. Geçen yıl
dolarlık bölümü faiz, 626.1 milyon
n oluşuyordu. Öte yandan, dış kre-
da geçen yılın eşdönemine göre hız-
mmuz dönemleri itibarıyla geçen yıl
kredi kullanımı bu yıl 818.8 milyon

in k yükselirse,

Ortalama gerçek ücret, 11 yıl da düştü Milli gelirdeki artıştan işçiler pay alamıyor

1977-1983 arasında yüzde 49 değer yitiren gerçek ücretlerin "serbest toplu pazarlığın" başladığı 1984 yılında da düşüşü sürüyor. Bu yıl gerçek ücretlerin 1983 düzeyinin yüzde 4 altına ineceği belirlenirken, 1977-1984 dönemi gerçek ücret düşüşü de yüzde 51'i bulacak.

Ekonomi Servisi— 1977'den itibaren hızlanan gerçek ücretler-
deki düşüşün YHK'lı dönemde
de sürdüğü ve yeniden "serbest
toplular" düzenine geçil-
diği 1984 yılında da durumun
değişmediği belirlendi. Öte yan-
dan 1983 ve 1984'te gerçek artış
gösterdiği öne sürülen kişi başı-
na milli gelirden işçilerin pay al-
madıkları görüldü.

Mustafa Sönmez'in yeni yayı-
nlanan **Özal Ekonomisi ve İşçi Ücretleri** adlı araştırmasında
yer alan bulgular, 1977-1983 ara-
sında gerçek ücretlerin yüzde 49
değer kaybettiğini gösterdi.
"Serbest toplu pazarlık" düze-
ninin başladığı 1984'te ise gerçek
ücretlerdeki düşüşün sürdüğü ve
1983 düzeyinin yüzde 4 altına
inebileceği belirlendi. Böylece
1977-1984 dönemi gerçek ücret
düşüşünün yüzde 51'i bulacağı
hesaplandı.

Kitabın yazarı Mustafa Sön-
mez, 1984'ün gerçek ücret tah-
mininde, 1286 TL olarak belir-
lenen SSK'nın Mayıs ayı ortalama

IMF, az ve pahalı kredide ısrarlı

**ANKARA (Cumhuriyet Bü-
rosu)** — Yaklaşık bir haftadır
Türkiye ekonomisini denetleyen
IMF Heyeti Ankara'dan ayrıldı.

ma parasal günlük ücret verisin-
den de hareketle, son üç yılın ü-
cretleri gözönünde bulundurula-
rak ekstrapolasyon yöntemini
kullandığını belirtiyor. Bu yön-
temle 1984 parasal günlük ücre-
tin Eylül ayında 1302 TL olaca-
ğını hesaplayan Sönmez, bulu-
nan parasal günlük ücretin,
1984'te fiyat artışlarının yüzde
50'yi bulacağı varsayımıyla 1963
fiyatlarıyla 13.25 TL'ye tekabül
ettiğini ortaya koyuyor.

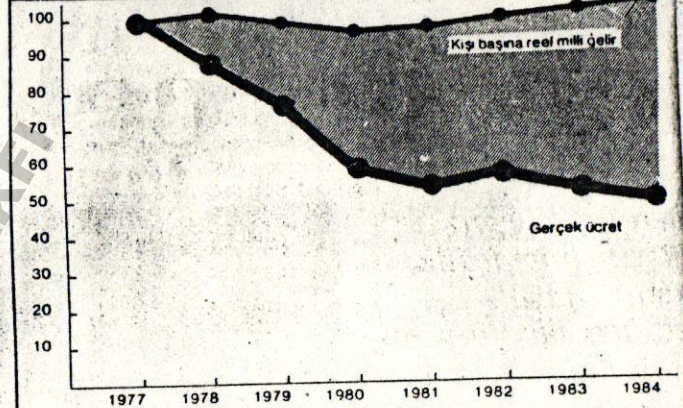
Bu varsayımlar ışığında, işçi-
lerin 1984 yılını yine zararlı ka-
patacakları, geçen yılki satın al-
ma güçlerinden yüzde 4 daha
kayba uğradıkları ortaya çıkyor.
1984'ün 13.25 TL'lik gerçek
günlük ücreti, 1963'ün 18 TL'lik
gerçek ücretinin bile yüzde 26 al-
tına düşmüş durumda.

Araştırmada Devlet İstatistik

Enstitüsü verilerinden, 1979'da
2,4, 1980'de 3,1 düşüş gösteren
kişi başına milli gelirin 1981 ve
1982'de de küçük düşüşler gös-
terdikten sonra 1983'te yüzde
1,1 oranında arttığı, 1984'te de
yüzde 3,4 artış göstereceği belir-
lendi. Kişi başına milli gelirin
yüzde 1,1 artış gösterdiği 1983'te
gerçek ücretlerin yüzde 11'e ya-
kın düşüş göstermesi, artan milli
gelirden işçilerin pay alamadık-
larını ortaya koydu. Başka bir
deyişle, pasta büyüdüyse de iş-
çiler büyümeden pay alamadık-
ları gibi, eski paylarından da
önemli kayıplara uğradılar.

DİE tarafından 17 Eylül'de
açıklanan ve yılın ilk altı aylık
verilerine dayanarak hazırlan-
mış 1984 milli gelir tahminleri,
bu yıl kişi başına milli gelir artı-
şının yüzde 3,4 olacağını ortaya
koyuyor. 1984 için beklenen ger-
çek ücret düşüşün yüzde 4 oldu-
ğu anımsanırsa, arttığı söylenen
milli gelirden işçilerin bu yıl da
pay alamadıkları, gelir dağılı-
mındaki eşitsizlik uçurumunun
büyüdüğü sonucuna varılıyor.

Kişi başına milli gelir ve ücret artışları

1963-1984 ARASINDA PARASAL VE GERÇEK ÜCRETLERİN DURUMU

Yıllar	Ortalama Günlük Parasal Ücret (TL.)	Geçinme Endeksi	Ortalama Günlük Gerçek Ücret (TL.)	Gerçek ücret Endeksi 1977 = 100
1963	17.91	100.0	17.91	66.1
1977	146.53	541.3	27.07	100.0
1978	207.93	876.3	23.74	87.7
1979	294.31	1433.1	20.54	75.9
1980	426.96	2784.1	15.34	56.7
1981	543.84	3891.2	14.19	52.4
1982	691.03	5083.0	15.51	57.3
1983	944.37	6548.7	13.83	51.1
1984 (*)	1302.00	9823.0	13.25	48.9

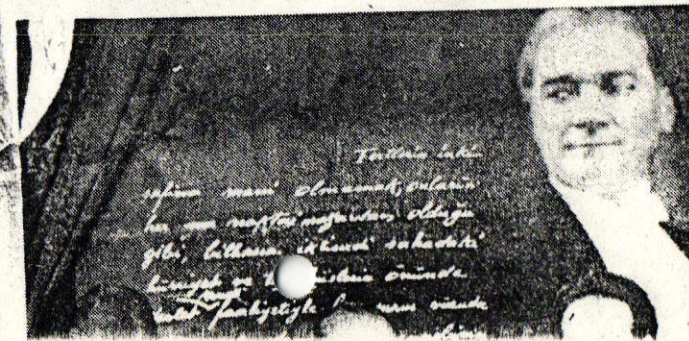
(*) 1984 Mayıs ayında parasal ücret 1286 TL. idi. Ekstrapolasyon yöntemiyle 1984 yılı için bu sayının 1302 TL. olacağı tahmin edildi. Yıl sonu fiyat artışlarının da yüzde 50 olacağı varsayıldı.
Kaynak: SSK 1983 İstatistik Yılı, DİE, Ticaret Bakanlığı Geçinme Endek-
sleri

TUD BAŞKANI KUNAK, YENİ TEŞVİK DÜZENİNİ ANLATTI

"Bir günde teşvik belgesi vereceğiz"

iso'nun düzenlediği toplantıda çok sayıda sanayiciye yeni teşvik tedbirleri anlatılarak yatırımlara başlamaları için şartların hazır olduğu ve bürokratik engellerin azaltıldığı anlatıldı.

Ekonomi Servisi — İstanbul Sanayi Odası'nca düzenlenen toplantıda İstanbullu sanayicile-

Döviz tahsis konusunun artık Teşvik Uygulama Dairesi'ni ilgilendirmediklerini ve bankaların bu konudaki işlemleri kendi bünye-
lerinde halledeceklerini de kay-
deden Kunak, kullanılmış makine ve teçhizat ithalinin de yeni düzenlemelerle kolaylaştırıldığını söyledi.

OLUMLU BAŞLANGIÇ

Toplantıyı düzenleyen İstanbul Sanayi Odası'nın Yönetim Kurulu Başkanı Nurullah Gez-

FAC'de Endüstri İhtilafını Brüt Haftalık Kazançları
(Milyon) (DM)

1980	1981	1982
Erkek	596	622
Kadın	408	428
Toplam	559	584
		606

Kaynak:

Statistikler, Jahrbuch
der BRD 1983, S. 467

liĝinin, emperyalist boyunduruĝun kırılması, faşist tehlikenin yok edilmesi, sosyalizme açılan ileri demokratik devrim için verilen genel savaşıma bağlamaya özen gösterecektir. Ulusal Demokratik Cephenin kurulması için çabalarını yoğunlaştıracaktır.

- 15 — MADEN-İŞ, güncel görevlerini başarıyla yerine getirebilmek için kendini daha da güçlendirmek, yapısını daha da yetkinleştirmek zorundadır.

- 4 — Tekelci sermayenin, bunalımın yükünü işçi ve emekçilerin sırtına yıkmaya politikasına karşı, ne kadar savaşkanlık gösterirsek o kadar kazanırız anlayışı ile atılmalı bir toplu sözleşme politikası izleyen MADEN-İŞ, MESS'e karşı bu dönem toplu sözleşme savaşımında tabanın demokratik katılımını daha ileri boyutlara yükseltmiştir.
- 5 — Savaşımında başarı büyük ölçüde tüm üyelerimizin ve özellikle toplu sözleşme görüşmeleri yapılan işyerlerinde metal işçilerinin birlikte ve kararlılıkla hareket etme yeteneklerine, örgütlü savaşkanlık düzeylerine bağlıdır.
- 6 — MADEN-İŞ yönetim organları, toplu sözleşme savaşımında başarı için daha bilinçli, daha kararlı, daha geniş sendikal savaşım olanaklarını sağlayıcı her türlü girişimde bulunacaklardır.
- 7 — İşbirlikçi tekelci sermayenin bütünsel saldırısını geri püskürtmek ve kalıcı kazanımlara ulaşmak için, görüş ayrılıklarına rağmen, işçilerin acil ortak çıkarları etrafında sendikalararası eylem birliğinin gerçekleştirilmesi belirleyici bir önem taşımaktadır. MADEN-İŞ, gerek işkolunda, gerekse tekelci sermaye grupları düzeyinde sendikal eylem birliğini somutlaştırmak tabandan ve tavandan geliştirmek zorundadır.
- 8 — Üst örgütümüz DİSK'te sendikal birliğin aldığı yaralar bir an önce sarılmalıdır. İşçi sınıfımızın bugün her zamankinden daha savaşkan, daha güçlü bir DİSK'e ihtiyacı vardır. DİSK'in kurucu üyesi olan MADEN-İŞ, DİSK'teki sorunların anlayış içinde, sorumlulukla ve özellikle konfederasyon içi demokrasi işlerliğine bağlı olarak çözümlenmesi amacıyla, esnek ama ilkel tavrını sonuç alıcı bir düzeye yöneltmelidir.
- 9 — İşbirlikçi tekelci sermayenin tam desteğiyle kurulan ve MC'lerin değişik bir görünümü olan AP hükümeti, sendikal, demokratik hak ve özgürlüklere karşı tam bir saldırı içindedir. Hak ve özgürlükleri zaten son derece sınırlı tutan, Sendikalar, Dernekler, Toplantı ve

- Gösteri Yürüyüşleri ve Seçim yasalarının, hükümet tarafından daha da anti-demokratik bir öze sokulması girişimlerine ve DGM hazırlıklarına karşı MADEN-İŞ yine en ön safta sesini yükseltecek, Sıkıyönetimin kaldırılması istemini vurgulayacaktır.
- 10 — DGM'lere karşı savaşımın özel bir yeri vardır. Faşist tırmanışa hız kazandıracak bu girişimlere geçit verilmemesi için MADEN-İŞ tüm gücünü, seferber edecektir.
- 11 — Varolan hak ve özgürlüklerin korunmasının yanı sıra MADEN-İŞ, özellikle referandumun yasalaşması, grev hakkının genişletilmesi, tüm çalışanlara grevli ve toplu sözleşmeli sendikal hakların tanınması ve 141-142. maddelerin, işçi sınıfının politik örgütlenmesi üzerindeki yasağın kaldırılması için sürdürülen savaşımında daha etkin olarak yer almalıdır.
- 12 — Faşist tırmanış yakıcı güncelliğini korumakta, 14 Ekim seçimleri sonucu ortaya çıkan yeni politik koşullar nedeniyle faşist tehlike artmaktadır. Faşizm, işçi ve emekçiler için daha derin bunalım, baskı ve sefalet demektir. Faşist saldırıların, şiddet olaylarının kaynağı olan MHP, Ülkü Ocakları ve diğer yan kuruluşlarının derhal kapatılması, dağıtılması, sorumlularının cezalandırılması için MADEN-İŞ girişimlerini yoğunlaştırmaktadır.
- 13 — Faşist tehlikeyi engellemek, MHP ve yan örgütlerini, faşist yuvaları dağıtmak, bunalımın yükünün halkın sırtına vurulmasına, emperyalist dayatmalara karşı durmak için, bunalımdan zarar gören, faşizme karşı olan tüm sınıf ve katmanlar, tüm anti-faşist, demokratik güç ve örgütler geniş bir demokrasi hareketi oluşturmak zorundadır. Böylesi bir demokrasi hareketinin oluşturulmasında MADEN-İŞ'e önemli görevler düşmektedir.
- 14 — MADEN-İŞ, örgütlediği, katıldığı tüm savaşımaları ülkenin bunalımdan tamamen kurtulması için işbirlikçi tekelci sermayenin ve büyük toprak beylerin egemen-

açık olma ortamı, hiç bir şekilde fraksiyonculuğa hoş-görü gösterme anlamına gelmez. Tersine, fraksiyonculuk, birliğin can düşmanıdır. Bu nedenle MADEN-İŞ, maoculuk, anarşizm gibi, sınıf ve kitle sendikacılığına düşman ve bölücü akımları kesinlikle reddeder. Dayatmacılık, ayrımcılık, tasfiyecilik, sekterlik de, bölücülüğe hizmet eden davranışlardır.

293. Daha yaygın ve yetkin bir sendikal demokrasi ile il-kelerde kararlılık bütünlüğünü vurgulayan MADEN-İŞ, Türkiye'de en etkin sendikal eğitim çalışmalarını gerçekleştiren bir örgüttür. Kitlenin sınıf bilincini yük-seltme ve bilgilendirme, örgütün güçlenmesi için önde gelmektedir. Eğitim ve Basın Yayın çalışmalarını, gü-nümüz koşullarını ve olanaklarını gözönüne alarak daha da geliştirmek gereklidir.
294. MADEN-İŞ, örgütü güçlendirme ve birliği pekiştirme sorununu sürekli gelişme ve canlılık anlayışı içinde ele almaktadır. Metal işçilerinin hak ve çıkarlarını koruma savaşımında, MADEN-İŞ'i demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı temelinde her geçen gün daha da güçlendirmek hepimizin sürekli görevi ve araştırma konusu olmalıdır.

TEMEL POLİTİKA VE EYLEM BİLDİRGESİ TEMELİNDE GÜNCEL GÖREVLERİMİZ SONUÇ BİLDİRGESİ

- 1— Türkiye Maden-İş Sendikası 23. Merkez Genel Kurulu, Genel Kurul tarafından kabul edilen «Temel Politika ve Eylem Bildirgesi»nden hareketle, önümüzdeki dö-neme ilişkin olarak savaşımımızdaki güncel görevleri şu şekilde belirlemiştir:
- 2— On binlerce, üyemizin ve metal işçisinin toplu sözleşme görüşmeleri başlamıştır. Diğer işkollarında çalışan yüzbinlerce işçi için de aynı dönemde toplu sözleşme savaşımı söz konusudur.
- 3— En başta gelen görev, içinde yaşadığımız bunalım koşullarında üyelerimizin ve genel olarak işçi ve ücret-lilerin satın alma gücünü geliştirmek ve korumak, ücretler, iş süreleri, iş güvencesi ve çalışma koşullarında ileri kazanımlar elde etmektir.

283. Her düzeyde eylem birlikleri kurmak ve geliştirmek, günümüz savaşım koşullarının, yeni gelişmelerin bizlere yüklediği en önemli görevdir.
284. Tavandan ve tabandan eylem birliği için MADEN-İŞ çabalarını daha da yoğunlaştıracaktır. Hiç kuşkusuz sarı, gangster, faşist yönetimli sendikalarla tavandan eylem birliği kurmak söz konusu olamaz. Bu sendikaların tabanlarında eylem birliğine yürünecektir.

3. Daha güçlü bir MADEN-İŞ

285. MADEN-İŞ işkolumuzun en güçlü sendikasıdır. Ülkemizin en savaşkan sendikalarından biridir. Zengin bir deneyim ve birikime sahip olan MADEN-İŞ, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığında, öncü bir örgüt olma niteliğine sahiptir. Bununla birlikte MADEN-İŞ, kendini yeterli görmek durumunda değildir. Demokratik sınıf ve kitle sendikacılık anlayışının gereği olarak, yapısını sürekli geliştirmek, yöntemlerini iyileştirmek, değişen savaşım koşullarına uygun yapıya kavuşmak için her alanda yetkinleşmek, iç işleyişinde ilkelerini giderek daha yetkin ve zengin bir biçimle uygulamak zorundadır.
286. Başta gelen görev örgütlenme düzeyini daha yaygın bir şekilde ve derinlemesine geliştirmektir. Bir yandan özellikle kamu kesiminde, yeni üyeler edinmek, genişlemek için sürdürülen çalışmaları daha da hızlandırmak, çok yönlü yeni çalışma yöntemleri bulmak, öte yandan Merkez, Bölge, İşyeri, her düzeyde, nitelik açısından örgütlülüğü daha da yükseltmek gereklidir.
287. Özellikle işyeri örgütlerine kadrolarına büyük sorumluluklar ve görevler düşmektedir. Sendikal kadrolar kitlesel çalışmaya, kadro-yığın kaynaşmasına gereken ağırlığı vermeli, bu konuda büyük özen göstermelidir. Üyelerin sorunlarının en yakınında bulunmalı, sendikal çalışmanın zenginliği içinde daha dinamik ve insi-

yatıflı olmalıdır.

288. Sendika içi demokrasi, örgütün sağlıklı işleyişi ve kitle-sel savaşkanlık yeteneğinin yükseltilmesi için can alıcı noktadır. Maden-İŞ bu konuda köklü bir deneyime sahiptir. Gerek işyeri kadrolarının genişletilmesi, Temsilciler Meclislerinin daha sık çalıştırılması, gerekse Toplu Sözleşme, Basın Yayın, Eğitim, Demokrasi Dayanışma komitelerinin oluşturulması, bu örnek uygulamalar, sendika yaşamına ve çalışmalarına üyelerin daha yaygın olarak katılımını sağlamış ve sağlayan olanak ve araçlardır.
289. Bununla birlikte MADEN-İŞ, özellikle sendikal demokrasi konusunda, varolanla yetinilemeyeceği görüşündedir. Sendikal demokrasi, değişen koşullara, önümüze çıkan yeni görevlere göre sürekli geliştirilmek, iyileştirilmek, yetkinleştirilmek ister. Başarılarımızı küçümsememek, ama bunları yeterli görmemek zorundayız.
290. Sendikamız yaşamının ve çalışmalarının her alanında üyelerin demokratik katılımını, söz ve karar sahibi olmalarını daha da yetkinleştirmek ve yaygınlaştırmak için her düzeyde örgüt içi işleyişi zenginleştirmeye, yeni yöntemler ve yollar araştırmaya özen gösterilmelidir.
291. Sendikal demokrasi yalnızca bir tüzük sorunu değildir. Hiç kuşkusuz sendika tüzükleri demokratik işleyişe olanak sağlayan bir yapıda olmalı ve bu yapı da sürekli geliştirilmeye çalışılmalıdır. Ancak demokratik öze sahip tüzüklerle çalışan bazı sendikalarda sendikal demokrasinin çiğnendiği görülmüyor değildir. Sendika içi demokrasi, örgütün tüm kademelerinde, yöneticilerde ve üyelerde gelişkin bir sınıf bilincine, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının özümlemesine, açık yüreklilik kardeşlik ve hoşgörü anlayışına dayalıdır.
292. Sendikal demokrasi merkezi disiplinle içiçe yürür. Öte yandan tartışmaya, çeşitli önerilere, değişik görüşlere

ni, işçi ve emekçilere ödetmek için yoğun bir ideolojik saldırı içindedir. Bu ideolojik saldırı sendikal alanda sınıf işbirliği, uzlaşmacılık, toplumsal barış, çalışma barışı gibi demogojik fikirlerinin yaygınlaştırılması, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışına saldırı, bu anlayışın çarpıtılmaya çalışılması biçiminde kendini göstermektedir.

271. MADEN-İŞ, bugün sendikal alanda da ideolojik savaşının önem kazandığı inancındadır. Demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerinin arı tutulması, geliştirilmesinin sağlanması uygulamalarda tutarlılık konusuna özen gösterilmesi her zamankinden daha çok gereklidir.
272. MADEN-İŞ sınıf ve aynı zamanda kitle sendikası olmanın bütünlüğü gereğinden kalkınarak şu tehlikeye dikkati çekmektedir: İyice gerileyen «Partilerüstü sendikacılık» anlayışına karşılık «parti sendikacılığı» kö-rüklenmektedir. Sendikaların şu ya da bu partinin yan örgütü haline gelmeleri, işçilerin bölünmesine ve sendikal savaşımın güçsüzleşmesine hizmet eder.

2. Sendikal birlik ve eylem birliği

273. Sendikaların ortaya çıkışlarının ve varoluşlarının kaynağında işçilerin çıkarlarını savunmak ve yeni haklar elde etmek için birlik olma eğilimi vardır. İşçilerin sendikalardaki birliği ne kadar geniş ve güçlü olursa savaşımında başarı şansı o kadar artar.
274. Ülkemizde sendikal hareket, değişik sendikacılık anlayışları ve değişik sendikal örgütler arasında bölünmüş durumdadır. Sınıf işbirliği sendikacılığını temsil eden Türk-İŞ ve diğerleri gerileme içindedir. Ülkemizdeki tek ilerici konfederasyon, üst örgütümüz DİSK'in içinde de son dönemde ciddi birlik sorunları ortaya çıkmıştır. DİSK'in kurucu üyesi olan MADEN-İŞ, bu sorunların demokratik bir biçimde bir an önce çözülmesinin gerekliliğini vurgular. MADEN-İŞ, bu doğrul-

tudaki esnek ve sorumlu tavrını daha büyük bir titizlik içinde sürdürecektir. DİSK'in birlik içinde güçlenmesi yolunda en ufak çabayı esirgemeyecektir.

275. İşkolumuzda MADEN-İŞ en güçlü sendikadır. Ancak işkolumuzda da tek sendikada birlik sağlanmış değildir. Öte yandan faşist yönetimli sendikaların varlığı da dikkati çekmektedir.
276. Tek konfederasyonda, tek sendikada birliğin gerçekleştirilmesi bir süreçtir. Bu süreç içinde konfederasyonlar, sendikalar arasında oluşturulacak eylem birliği önem kazanmaktadır. Eylem birliği, sendikal birlik yolunda olumlu sonuçlar doğuracak bir etkidir.
277. Öte yandan sınıf savaşımının yükseldiği aşama da sendikal eylem birliğini gerektirmekte ve giderek daha da yaşamsal bir önem kazanmaktadır. Tekellere karşı sendikal eylem birliğini zorunlu kılmaktadır.
278. MADEN-İŞ genel olarak işçi ve ücretlilerin tek bir sınıf ve kitle konfederasyonu, işkollarında çalışanların da bu konfederasyona bağlı tek ilerici sendikalarda birleşmesini amaçlar. Uzun erimde hedef budur.
279. Bunahımın derinleşmesi, faşist tırmanış da sendikal eylem birliğine yakıcı bir güncellik kazandırmaktadır. İşçilerin ortak açıl istemleri öne çıkmaktadır. Sendikaların görüş ayrılıkları olabilir, ancak bu ortak istemleri uğrunda eylem birliği yapmak olanaklıdır. Bu işçilerin ortak özlemidir.
280. Eylem birliği zorunludur.
281. İşbirlikçi tekelleri sermaye, bunahımın yükünü işçi ve emekçilerin sırtına bindirmek için bütünsel, cephe-den bir saldırı içindedir. Bu bütünsel saldırıyı geri püskürtmek için, çok çeşitli işkollarında yatırımları ve işletmeleri, işyerleri bulunan ve özellikle holdingler biçiminde örgütlenen tekelleri sermayeye karşı, çeşitli işkollarındaki işçiler ve sendikalar birarada savaşım vermek, eylem birliği yapmak zorundadır.
282. Öte yandan belirli bir işkolunda bulunan sendikalar arasında da güç ve eylem birliği gereklidir.

vaşımı, esasta bu sonuçlara karşı durmayan bir savaşım demektir. Oysa tüm bu sonuçlar kapitalizm koşullarından kaynaklanır. Kapitalizm ise üretim ve değişim araçlarının kapitalist özel mülkiyeti ve ücretli emeğin sömürsü temelinde dayanır. Politik iktidarı ve devlet aygıtını elinde tutan burjuvazi, artı-değer sömürsüyle işçilerin ödenmemiş emeğine el koyar.

258. MADEN-İŞ, işçilerin ekonomik ve toplumsal sorunlarının, üretim ve değişim araçlarının kapitalist özel mülkiyetinden ve ücretli emeğin sömürsünden kaynaklandığını gözönünde tutar. Emekçi yığınların temel sorunlarının ancak üretim ve değişim araçlarının toplumsal mülkiyetinin sağlandığı bir düzende kökten çözülebileceğini kabul eder. İşçi sınıfının bu düzeni değiştirme, sömürüyü ortadan kaldırma savaşımında yer alır. MADEN-İŞ bu anlamda bir sınıf örgütüdür, sınıf sendikasıdır.
259. MADEN-İŞ'in sınıf ve kitle sendikası olma niteliği bir bütündür.
260. Politik iktidarların aldıkları pek çok karar, uygulamaları ekonomi politikası işçileri çok yakından ilgilendirir. Öte yandan işçi sınıfının toplumu değiştirme savaşımı da öncelikle bir politik iktidar sorunudur. Bu nedenle sınıf ve kitle sendikaları, MADEN-İŞ, toplumda politik partiler aracılığıyla yürütülen politik savaşım karşısında kayıtsız ve tarafsız kalamazlar.
261. Ancak sınıf ve kitle sendikaları politik savaşımında politik parti niteliği taşımazlar. Esas görevleri ekonomik ve mesleki istemler savaşımı olan sendikalar, sınıf savaşımının bütünselliğini gözardı etmezler ve bu savaşımında çok yönlü özgül görevlerini sorumlulukla üstlenirler.
262. Tüm çalışmalarında MADEN-İŞ'in tek ölçüsü, tek kılavuzu vardır; İşçi sınıfının çıkarlarına bağlılık
263. MADEN-İŞ, tüzüğünü, politikasını, çalışma eylem yöntemlerini ve biçimlerini, istemler programını, başka örgütlerle ilişkilerini, örgüt içi sorunlarını hiç bir dış

müdahale olmaksızın bağımsız olarak ve egemence belirler. MADEN-İŞ bu anlamda bağımsızdır. İktidarlardan, işverenlerden ve onların örgütlerinden, politik partilerden örgüt olarak bağımsızdır.

264. MADEN-İŞ, kendi savaşım amaçları ve ilkeleri doğrultusunda, kendi dışındaki parti, sendika, dernek ve meslek örgütü vb. tüm kuruluşlarla, hak eşitliği, karşılıklı saygı, içişlerine karışmama ilkeleri çerçevesinde işbirliğine girebilir.
265. Sendikalar, geniş yığınları örgütlü savaşımına çekebildikleri ölçüde başarılı olabilirler. İşçilerin bu savaşımına gönüllü katılımını ve katkısını, sendikal yaşamda aktif olarak yer almalarını sağlayabilmek için, sendikalar, demokratik bir iç işleyişe sahip olmalıdır.
266. Merkezi bir disiplinle bağdaştırılan sendikal demokrasi örgütün her düzeyindeki yönetici kişi ve organların seçimle işbaşına gelmesi; azınlığın çoğunluk kararına, alt kademelerin üst kademelerin karar ve yönergelerine uyması; üst kademelerin, alt kademelerin görüş ve önerilerini alması, alt kademelere hesap ve bilgi vermesi esaslarına dayanır.
267. Tabanın söz ve karar sahibi olması şeklinde de dile getirilen sendika içi demokrasi alanında MADEN-İŞ, değerli bir deneyim birikimine sahiptir ve sendikal demokrasinin geliştirilmesi sorununu sürekli bir uğraş olarak görür.
268. MADEN-İŞ'in benimsediği sendikacılık anlayışı, ilerci sendikacılığın ifadesi olan demokratik sınıf ve kitle sendikacılığıdır.
269. MADEN-İŞ, burjuvazi ile savaşım yerine onunla sınıf işbirliği yapan, işçi hak ve çıkarlarını kararlı ve tutarlı bir biçimde savunmayan, kapitalizmin sonunun kaçınılmazlığını reddeden, sendikalarda üyenin söz ve karar sahibi olmasına olanak tanımayan sınıf işbirliği sendikacılığının her türüne ve biçimine karşı savaşımı güçlendirerek sürdürecektir.
270. Kapitalist sistemin günümüz bunalım koşullarında tekelci sermaye ve politik sözcüleri, bunalımın faturası-

HEDEFLER UĞRUNDA SENDİKAL SAVAŞIM ARAÇLARIMIZ

1. Sendikacılık anlayışımız

255. Kapitalizm koşullarında işçiler, ücretliler, ücretlerinin satın alma gücünü korumak, çalışma sürelerini kısaltmak, izin sürelerini artırmak, ağır ve sağlığa zararlı çalışma koşullarını değiştirmek, işten atılmaları önlemek için sendikalara yönelirler. Bu ve benzeri ortak çıkarların savunulması, kısacası daha iyi çalışma ve yaşama koşulları elde etmek için biraraya gelmek, ayırimsız tüm işçi yığınlarının ortak özlemidir.
256. Bu nedenle MADEN-İŞ, metal sanayiinde ve alt sektörlerinde çalışan tüm işçilerin, ücret karşılığı çalışan emekçi öze sahip herkesin sendikal örgütü olmayı amaçlar. Üyeleri arasında dinsel inanç, dil, ırk, ulus, cinsiyet, yaş, politik görüş, şu ya da bu partiye üyelik açısından ayırım yapmaz. MADEN-İŞ bu anlamda bir kitle örgütüdür, kitle sendikasıdır. MADEN-İŞ, metal işçilerinin tüm kitlesine açıktır.
257. İçinde yaşadığımız toplumda işçilere dayatılan çalışma ve yaşama koşullarının çekilmez, çetin ve kötü oluşu sadece bir sonuçtur. Ekonomik istekler savaşımı, çalışma ve yaşama koşullarının iyileştirilmesi sa-

243. Orta-doğu'da BM kararları uygulanmalı, İsrail işgal ettiği topraklardan çekilmeli, kendi devletini kurma hakkı dahil, tüm ulusal hakları Filistin halkına tanınmalıdır. İsrail askerleri Lübnan'dan çekilmeli, Lübnan ulusal hareketi desteklenmelidir.
Mısır, Tunus ve Bahreyn'de sendikal haklar ve özgürlükler üzerindeki baskılara son verilmeli, sendikal eylemlerinden ötürü tutuklananlar serbest bırakılmalıdır.
244. Kıbrıs sorunu NATO dışında, adil ve kalıcı bir çözüme ulaştırılmalı, adanın, emperyalizmin bir üssü olmasına izin verilmemelidir. Kıbrıs'ın bağımsızlığı, bağlantısızlığı ve toprak bütünlüğü sağlanmalıdır. Sorun BM kararları, ile iki toplum liderlerinin iki kez üzerinde anlaştıkları ilkeler çerçevesinde, toplumlararası yapıcı ve anlamlı görüşmelerle çözümlenmelidir.
245. Türkiye ile Yunanistan arasında çıkartılan sorunlar, iki ülkenin, dostluk, işbirliği ve karşılıklı yarar ilkeleri temelinde, görüşmeler yoluyla çözüme kavuşturulmalı, gerginlik ortadan kaldırılmalıdır.
246. İrkçı Güney Afrika devletiyle her türlü işbirliği ilişkileri kesilmeli Zimbabve ve Namibya halklarıyla dayanışma etkinleştirilmelidir. Kendi yazgılarını özgürce saptamak isteyen Zaire, Çad, Batı Sahra halklarına karşı ABD ve Batı Avrupa ülkelerinin müdahaleleri mahkum edilmelidir.
247. Nikaragua halkının utkusunu selâmlıyor, Uruguay, Brezilya, Paraguay, Guatemala ve özellikle Şili'deki faşist diktatörlükleri lanetliyor, Latin Amerika halklarının demokrasi ve bağımsızlık savaşımını destekliyoruz.
248. Dünya Sendikalar Federasyonu'nun, «Silahsızlanmanın sosyo-ekonomik sonuçları» üzerine düzenleyeceği dünya konferansına katkımızı etkili kılacağız.
249. Dünya metal işçilerinin, bunalımın zararlı sonuçlarına, çöküşlü şirketlere karşı yürüttükleri savaşımında sendikalararası eylem birliğinin sağlanması yolunda

- daha yoğun bir çaba harcayacağız. Özellikle Avrupa'da eylem birliğinin sağlanmasına önem veriyoruz.
250. Uluslararası üst örgütümüz UMSB'nin 8. Uluslararası Konferansında kabul edilen «Temel Belge» ışığında uluslararası ilişkilerimizi, dayanışmamızı ve eylemimizi daha da geliştirmek zorunludur.
251. UMSB'nin, barış ve silahsızlanma girişimleri doğrultusundaki faaliyetlerine daha etkin bir biçimde katılmamız.
252. Sosyalist ülkeler metal sendikaları ile dostluk ve işbirliği ilişkilerimiz gelişmekte ve genişlemektedir.
253. Orta-Doğu ülkelerinin metal sendikalarıyla gelişen ilişkilerimizi daha ileri götürmeliyiz. Arap Metal Federasyonu ile daha sıkı bağlar kurmalıyız.
254. Avrupa Metal Federasyonu, MADEN-İŞ'in 1975 yılında yaptığı başvuruya olumlu bir yanıt vermemiştir. Bu örgüte katılınması yolunda çalışmalar yapılmalıdır.

2.2. İşyerinde ve toplumda demokrasi için

224. Sendikal hak ve özgürlükler genişletilmeli, işyerlerinde ve toplum yaşamında işçilerin ve sendikalarının daha etkin bir işleve sahip olması sağlanmalıdır.
225. KİT'lerde, işçilerin ve sendikalarının yönetime katılması, demokratik denetimi gerçekten sağlayıcı nitelikte olmalıdır.
226. Özellikle kalkınma planlarının hazırlanmasında ve uygulanmalarının denetiminde sendikal örgütlere etkin biçimde söz ve karar sahibi olma hakkı tanınmalıdır.
227. Her ne biçim ya da ad altında olursa olsun, faşist parti ve gizli-açık faşist örgütler dağıtılmalı, kesinlikle yasaklanmalıdır.
228. 1 Mayıs Uluslararası İşçi Sınıfının savaşım ve dayanışma günü Emek Bayramı olarak yasalaştırılmalıdır. 1 Mayıs 1977 mitingine karşı yapılan faşist katliamın sorumluları açığa çıkarılarak, katillerden hesap sorulmalıdır.
229. Türk Ceza Kanunu'ndaki 141 ve 142. maddeler, işçi sınıfının politik örgütlenme özgürlüğü üzerindeki yasak kaldırılmalıdır.
230. Türk Ceza Kanunu'ndaki tüm anti-demokratik maddeler kaldırılmalıdır.
231. 1961 Anayasası üzerinde yapılan anti-demokratik değişiklikler kaldırılmalıdır.
232. Siyasi partiler, dernekler, gösteri ve toplantı yürüyüşleri, seçim, basın, üniversiteler, TRT, Sıkıyönetim, medeni, iş ve 274-275 sayılı yasalar demokratikleştirilmelidir.
233. Seçme yaşı 18'e seçilme yaşı 21'e indirilmeli, yurt dışındaki işçilere seçme ve seçilme hakkı tanınmalıdır.
234. Her türlü ulusal baskı ve ayrıcalığa, zorla özümseme politikalarına kesinlikle son verilmelidir.
235. İşkence önlenmeli, sorumluları cezalandırılmalı, politik suçlular serbest bırakılmalıdır.

2.3. Ulusal bağımsızlık için

236. NATO'dan çıkılmalı, blok dışı kalınmalıdır.
237. ABD ile ikili anlaşmalar iptal edilmelidir.
238. Yabancı üs ve tesisler kapatılmalı, topraklarımızda yeni üsler açılmasına, yeni nükleer silahlar depolanmasına son verilmelidir.
239. AET'ye girilmemeli, IMF, OECD gibi kuruluşların, ülke ekonomisi üzerindeki egemenlikleri ve denetimleri son bulmalıdır.

3. Uluslararası sorunlar ve uluslararası metal sendikal hareketi

240. Günümüzde bunalım kapitalist-emperyalist sistemi giderek daha büyük sarsıntılara uğramakta, işçi ve emekçilerin savaşımı yükselmektedir. Ulusal bağımsızlık, yeni bir uluslararası ekonomik düzen yolunda halklar büyük boyutlu savaşımına girişmektedir. Özellikle sosyalist ülkelerin çabalarıyla barış ve yumuşama politikası dahada etkinlik kazanmakta, ancak emperyalist güçler, saldırganlığı bırakmamakta, «Soguk Savaş» havası yaratmaya çalışmaktadır. Bu dünya koşullarında uluslararası dayanışmanın işlevi ve önemi artmaktadır.
241. MADEN-İŞ, dünyada kalıcı bir barışın sağlanması silahlanma yarışının durdurulması, silahsızlanma çabalarının artırılması, farklı toplumsal sistemlere sahip ülkelerin yanyana ve barış içinde yaşamaları, sömürgeciliğin, yeni-sömürgeciliğin, ırkçılığın, faşizmin yıkılması, insan haklarına saygı gösterilmesi, ulusal ekonomik-politik bağımsızlığın elde edilmesi için savaşım veren halkların safında yer almaktadır.
242. Avrupa'da Helsinki Konferansı, Nihai Senedi'nde yer alan ilkeler ve önlemler yaşama geçirilmeli silahsızlanma yönünde somut adımlar atılmalıdır.

rak beylerinin egemenliğindeki ekonomi ve politikası bunalımın derinleşmesine neden olmaktadır. İçinde bulunduğumuz sistem, bunalıma, kemerleri sıkıtırma politikasıyla çözüm aramakta, bu politika bunalımı daha da derinleştirmektedir.

205. MADEN-İŞ, işçilerin yaşamsal ve sınıfsal çıkarlarına uygun bir ekonomi politikasının geçerli kılınmasını amaçlamaktadır. Bu ekonomi politikasının hedefleri şunlar olmalıdır. Büyük sermayenin egemenliğini kırmak, satın alma gücünü artırmak, yaşam düzeyini yükseltmek, ekonomiyi ve toplumu demokratikleştirmek, üretimi geliştirmek, ulusal bağımsızlık, uluslararası yapıcı işbirliği, Türkiye'de sosyalizmin yolunu açmak.

2.1. Acil ekonomik istemler ve temel ekonomik dönüşümler

206. Asgari ücretin artırılması, 1.1. no'lu bölümde yer alan asgari ücretle ilgili istemler derhal yaşama geçirilmelidir.
207. Ücretler, maaşlar, taban fiyatları artırılmalıdır.
208. Temel ihtiyaç maddelerinin fiyatları dondurulmalıdır.
209. İşsizlik sigortasıyla işsizlere gelir sağlanmalıdır.
210. Demokratik bir vergi reformu yapılmalıdır.
211. Enflasyonu körüklemeyecek bir para politikası izlenmeli, Türk parasının ABD dolarına bağılılığına son verilmelidir.
212. Enflasyonu körükleyici fiyat politikası izleyen büyük şirketler denetim altına alınmalı, karaborsacılık, stokçuluk önlenmelidir.
213. Etkin bir esnaf ve üretici-tüketici kooperatifleşmesi teşvik edilmelidir.
214. Ülkenin enerji politikası hızla değiştirilmeli, petrole dayalı olmaktan kurtarılmalı, kömür yatakları, ulusal kaynaklar daha etkin bir şekilde değerlendirilmeli,

akarsu kaynaklı enerji elde etme yolları geliştirilmelidir.

215. Ulaşım alanında demiryollarının geliştirilmesine, toplu taşımacılığa ağırlık ve hız verilmelidir.
216. KİT'lerin tasfiyesine asla izin verilmemeli, bu kuruluşlar, işveren sınıfına yardımcı bir ek sektör olmalı, rasyonel önlemlerle tam kapasite çalışmaları sağlanmalıdır. KİT'lerde yolsuzluklar önlenmelidir. KİT'lerin, özel sektör işveren örgütlerine üye olmalarına son verilmelidir.
217. Yabancı ülkelerle olan tüm ekonomik ilişkilerde «Devletten Devlete» ilkesine uyulmalı, uluslararası ticarette karşılıklı yarar temeline dayanılmalı, ülke ekonomisinin çıkarları gözetilmelidir.
218. Bütçelerin hazırlanmasında, üretici ve toplumsal yararlılığı olmayan harcamalar, silahlanma harcamaları kısılmalı, büyük sermayeye kredi kolaylıkları kaldırılmalı, istihdam alanları yaratıcı dengeli kalkınmaya ve sosyal içeriğe ağırlık verilmelidir.
219. Demokratik bir toprak reformu yapılmalı, ağa toprakları, büyük çiftlikler kamulaştırılmalı, etkin bir kooperatifleşme sağlanmalıdır.
220. Yeraltı ve yerüstü doğal kaynaklar kamulaştırılmalıdır.
221. Tüm bankalar, sigorta şirketleri, dış ticaret, büyük toptan iç ticaret devletleştirilmelidir.
222. Petrol, elektronik, otomobil, kimya, lastik, ağır makina yapım sanayiindeki dev tekelci şirketler, özellikle yabancı sermayeye şu ya da bu biçimde dayalı bulunanlar devletleştirilmeli; devlet sektörü geliştirilmeli, özel sektör ona tabi kılınmalıdır.
223. Daha çok kendi kaynaklarımıza dayalı ağır sanayinin kurulmasına öncelik tanınmalı, bu konuda merkezi demokratik bir planlama yapılmalıdır.

- ve siyasi parti üyelikleri ve sendikal örgütlenmeye katılma nedeniyle tek tek ve toplu olarak işten çıkarılmasının ağır biçimde cezalandırılması ve yasaklanması
187. Tüm çalışanlara sendika kurma, sendikaya üye olup görev alabilme hakkının tanınması
188. 274 Sayılı Yasa'da yasaklanmış olan ve işverenlerin sahte işçi örgütleri kurdurması ve finanse etmesi şeklinde ortaya çıkan girişimlere ağır yaptırımlar ve cezalar getirilmesi
189. «Çalışma özgürlüğünün kötüye kullanılması», «Devlet işletmesi olma», «Milli güvenliğe aykırılık» vb. gibi gerekçelere bağlı kalınsız grev hakkıyla (iş durdurmayla) ilgili her türlü kısıtlamanın ve yasaklamanın kaldırılması
190. Grev gözcülerinin sayısına ilişkin kısıtlamanın kaldırılması, grevcilerin, sağlık ve diğer gereksinimleri için işyerinden yararlanmasının sağlanması
191. Kişinin eğitiminin ve eğitim hakkının bir parçası olan sendikal eğitim için yeterli ücretli eğitim ve izin hakkının arttırılması. Sendikal eğitimden giderek daha fazla üyenin yararlanmasının sağlanması
192. İşyerinde tüm çalışanların toplu sözleşme kapsamına alınması konusundaki her türlü kısıtlamanın kaldırılması
193. Sendikalara işyeri toplu sözleşmelerinde, ülkenin değişen ekonomik ve toplumsal koşullarına uygun olarak dönem içinde yeni haklar alma ve yeni ayarlamalar yapma hakkı tanınması
194. Tüm çalışanlara, işçi-memur ayrımı gözetmeksizin, grevli toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkının tanınması
195. Genel grev, dayanışma ve sempati grevi, sürekli ve aralıklı grev hakkının yasalaştırılması, Hak grevi konusundaki tüm kısıtlama engellemelerinin kaldırılması

196. Gizli oy açık sayıma dayalı sendika seçme özgürlüğünün (referandum hakkı) yasalaşması ve güvence altına alınması;
197. İş teftişinin etkinleştirilmesi ve demokratikleştirilmesi, İş Mahkemelerinin sayısının artırılması, her ilde yeterli sayıda mahkeme bulunması, davalara ücretsiz harç alınmaksızın ve seri muhakeme usulü ile bakılması
198. İşkolları yönetmeliğindeki işkolları sayısının azaltılması ve bir sendikanın gerçekten birbiriyle ilgili işkollarında faaliyet gösterme hakkının tanınması.
199. Tarım ve orman işçilerinin iş yasasının getirdiği tüm hak ve olanaklardan yararlanmasının sağlanması
200. Tarım ve orman işçilerinin kısa süreli geçici çalışmalarda sigorta, toplu sözleşme, vb. haklarının yasal güvence altına alınması
201. Toplu sözleşmelerin dönem sonunda kendiliğinden fesh edilmiş sayılması
202. Toplumda ve işyerinde, işçilerin çıkarlarını ilgilendiren her konuda sendikaların söz ve karar sahibi olması
203. MADEN-İŞ, sendikal, demokratik hak ve özgürlüklerin korunması ve genişletilmesi savaşımında Dünya Sendikalar Federasyonu DSF'nin 9. Kongresinde kabul edilen «Evrensel Sendikal Haklar Bildirgesi»nin ve Uluslararası Çalışma Örgütü kararlarının ülkemizde yasal niteliğe kavuşturulmasını istemektedir.

2. Ülkenin genel durumu karşısında

204. İşçi ve emekçilerin, çalışma ve yaşama koşullarının iyileştirilmesi, toplumumuzun geleceği, esas olarak ekonomiye bağlıdır. Ekonomi ise toplumsal sorunların dışında düşünülemez. Ekonomi politikası, işçi ve ücretlileri çok yakından ilgilendirmektedir. Emperyalizme bağlı işbirlikçi tekelci sermayenin ve büyük top-

dava olarak sunulmalı, eğitim ve öğretim kurumları genişletilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.

171. Eğitimde fırsat eşitliği sağlanmalıdır.
172. Eğitimin içeriği, halkın çıkarlarına, çağdaş bilim ve tekniğe göre yeniden düzenlenmelidir.
173. Eğitim, yalnızca okullarda değil, yaşamın tüm alanlarında, yürütülecek ve çok çeşitli araçlardan bir kamu hizmeti olarak ele alınmalıdır.
174. Meslek eğitimi geliştirilmelidir. Çırak ve genç işçilere 8 saatlik günlük çalışmaları içinde 2 saatten 4 saate kadar ücretli eğitim izni sağlanmalıdır.
175. Eğitim Kurumları gerici ve faşist unsurlardan arındırılmalıdır.
176. İşçi ve emekçi çocuklarına kurs olanakları genişletilmelidir.
177. TRT demokratikleştirilmeli, kültürel işlevi artırılmalıdır.

1.5. Sendikal, demokratik hak ve özgürlükler için

178. Üyelerinin çalışma ve yaşama koşullarını iyileştirmek, ekonomik, toplumsal, kültürel daha ileri kazanımlar elde edebilmek için sendikalar, daha yaygın ve derinlemesine örgütlenmek, daha geniş sendikal eylem olanaklarına sahip olmak zorundadır. Bunun için sendikal hak ve özgürlüklerin korunması ve genişletilmesi gereklidir. Ülkemizde zaten sınırlı olan sendikal hak ve özgürlükler sürekli tehdit altındadır. İçinde bulunduğumuz dönemde, işbirlikçi tekelci sermaye ve politik sözcüleri, bunalımın yükünü işçi ve emekçilerin sırtına yıkmak, toplumsal muhalefeti engellemek için elimizdeki sınırlı hak ve özgürlükleri daha da geri götürme çabası içindedir. MADEN-İŞ bu alandaki savaşımı canalcı önemde bir savaşım olarak görmekte, tüm üyelerini aşağıdaki hedefler etrafında daha uyum ve kararlı bir birlik içinde olmaya çağırmaktadır.

179. Sendikaların işçilerin çalışma koşullarındaki değişimler ile işçi alma ve çıkarma konularında önceden bilgilendirilmesi, bu konularda sendikaların işverenle tartışabilmek hakkı, kararların sendikanın denetim ve onayından geçme zorunluluğunun bulunması; bu yolla alınmamış kararların geçersiz sayılması.
180. Sendikaların, işyerinde çalışan herkesin gerçek ücretini bilmesi, bu konudaki tüm gizliliklere son verilmesi; yeni bir mevki açıldığında veya boşaldığında, oraya kimin atanacağı konusunda sendikanın ve işçilerin görüş ve onayının alınması.
181. Sendikaların holding ve işyeri düzeyindeki her türlü ekonomik faaliyet (kârlar, yatırım ve üretim planı, genişleme, modernleşme projeleri) konusunda bilgi alma hakkının tanınması; geçmişteki ve geleceğe dönük hazırlanmış her türlü plan proje ve mali raporlara erişebilmesinin ve inceleyebilmesinin sağlanması; bu konuda sendikalara karşı her türlü gizliliğin, «şirket sırrı» kavramının kaldırılması.
182. Sendikaların, işyerinde çalışan işçi ve personelle ilgili olarak tutulan personel kayıtlarına istendiği an bakabilme hakkının olması; işçiler hakkında kişisel ve toplumsal özgürlükleri kısıtlayıcı kayıtların tutulmasının yasaklanması.
183. Üyelerin, sendika temsilci ve görevlilerinin, güvence-leri, toplantı yapma hakları, sendikal çalışmaları yürütme konusunda ulaştıkları kazanımların geliştirilmesi ve bu haklara yönelen saldırıların etkisiz kınılması.
184. Her türlü sendikal yayın ve duyurunun üyelere iletilmesi konusunda varılan aşamaların geliştirilmesi ve korunması.
185. İşyeri sendika temsilcilerinin ve sendika görevlilerinin işten çıkarılmasının kesinlikle yasaklanması; bu yasağın adaylık süresini ve temsilciliğin sona ermesini takip eden 6 ayı kapsamaması.
186. İşçilerin inançlarından, siyasi görüşlerinden, sendika

iyileştirilmesi ilke alınarak sendikalar ve ilgili meslek örgütlerinin söz ve karar sahibi olmaları sağlanmalıdır.

155. İş Yasasındaki işçi sağlığı ve iş güvenliğine ilişkin yaptırım (müeyyide) maddeleri (100, 101, 102, 103, 104. maddeler) işverenleri bu alanda önlemler almaya zorlayıcı nitelikte değiştirilmeli, yükümlülüklerini yerine getirmeyen işyerleri kapatılmalı ve bu işyeri devletleştirilmelidir.
156. Üretim sürecinde kullanılan makina ve aygıtların koruyucusuz üretimi ve dış alımı yasaklanmalıdır.
157. İşyerlerinde (50 kişiyi aşkın işçinin çalıştığı) kurulması zorunlu olan İşçi Sağlığı-İş Güvenliği Kurul'ları yaptırımcı bir niteliğe kavuşturulmalıdır.
158. Yeni işe uyum sağlayacak eğitimden geçirilmeden iş değişikliği yapılmamalıdır.
159. Çevre kirlenmesine, bu nedenle doğrudan işçilerin sağlığına yönelik tehlikelere yol açan üretim teknikleri değiştirilmeli, sağlıklı tekniklerin geliştirilmesi zorunlu kılınmalıdır.

1.4. Yaşama koşullarının her yönüyle iyileştirilmesi

160. Kişiyi, tüm yeteneklerini geliştirmesi için elverişli bireysel ve toplu yaşama koşulları sağlanmalıdır. Günümüzde bilimsel ve teknik ilerlemenin ortaya çıkardığı sayısız araçlar, olanaklar vardır. Ancak ülkemizde işçi ve emekçi kitleleri, insanca yaşamın gerektirdiği en basit olanaklardan bile yararlanmamaktadır. Toplumsal hizmetler alanında bitip tükenmeyen aksamalar mevcuttur. Bunahının derinleşmesi koşullarında bu hizmetler daha da aksamakta, devletin bu alandaki yatırımları giderek oransal olarak azalmaktadır. Sendikalar bu konuda uzun soluklu bir savaşım sürdürmek zorundadır.

1.4.1. Sağlık Alanında

161. Genel bütçede sağlık ve sosyal güvenlik için ayrılan pay artırılmalı, koruyucu hekimlik uygulamasına geçilmelidir. Tüm sağlık hizmetleri, tedavi, bakım herkes için ücretsiz olarak sağlanmalıdır.
162. SSK'nın kapsamı, hizmet ve ulaştığı alanlar itibariyle genişletilmeli, kurum demokratik bir yönetime kavuşturulmalıdır. İşçiler SSK'nın yönetimine etkin bir şekilde katılmalıdır.
163. İşverenlerin SSK borçlarını zamanında ödemeleri konusunda etkin bir sistem kurulmalıdır.

1.4.2. Konut sorununa ilişkin olarak

164. Konut üretimine devlet ağırlığını koymalı, ucuz sosyal konut üretimi hızla örgütlenmelidir.
165. Gerekli konutlar ya da yerleşme olanakları sağlanıncaya kadar, hiç bir gecekondu yıkılmamalı tüm gecekondu semtlerine belediye hizmetleri götürülmelidir.
166. Yerel yönetimler, konut yapımına ilişkin faaliyetlerine ağırlık ve hız vermelidirler.
167. SSK konut kredileri, enflasyon hızı gözönüne alınarak, sağlıklı bir konut edinmeye yetecek düzeye çıkarılmalıdır. SSK'den alınan kredilerle yapılan konut inşaatı S.S.K. bünyesinde oluşturulacak kuruluşlarla yürütülmeli, işçiler müteahhit ve diğer aracılardan sömürsünden kurtarılmalıdır.
168. Arsa spekülasyonu önlenmelidir.
169. Yeni sanayi yatırım bölgeleri, işyerleri ile işçiler için konut ve lojman yapımıyla birlikte planlanmalıdır.

1.4.3. Eğitim ve kültür alanında

170. Eğitim ve her türlü ders aracı devlet tarafından be-

132. İşverenlere tazminatsız işten çıkarma hakkını veren 17. madde kaldırılmalıdır.
133. İşyerlerinin işverenlerce keyfi nedenlerle kapatılmalarını engelleyecek ve bu konulardaki girişimleri denetleyecek yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
134. Sigortasız işçi çalıştırılmasına karşı etkin önlemler alınmalıdır.
135. İflas ve tasfiye durumlarında işçilerin ücret ve tazminat alacakları güvence altına alınmalı, icra-iflas yasasının konuyla ilgili maddesi bu yönde değiştirilmelidir.
136. Sözleşme döneminden önceki 3 ay ve yetki alındıktan ve sözleşme imzalandıktan sonraki bir yıl içinde işyerinin kapatılması yasaklanmalıdır.
137. Yıllık ücretli izin süresinde ve kadın işçilerin hamilelik ve emzirme dönemlerinde işten çıkartma yasaklanmalıdır.
138. Kıdem tazminatı her türlü işten çıkarma ve ayrılmalarda ödenmeli, vergi dışı tutulmalıdır.
139. İş ve İşçi Bulma Kurumu hizmetleri daha yararlı ve işler hale getirilmelidir.
140. Meslek eğitimi olanakları ve araçları geliştirilmeli, üretimde değişen koşullara işçilerin sağlıklı bir biçimde uyabilmesi amacıyla işyeri eğitim hakları sağlanmalıdır.

1.3. İşyerlerinde daha iyi koşullar için

141. Üretimin kaynağı ve zenginliklerin tek yaratıcısı emek olduğu halde, işçiler, emekçiler, emeğin meyvelerinden yararlanmak bir yana, ağır hatta yer yer insanlık dışı koşullarda çalışmaya zorlanmaktadır. Türkiye, çalışma sürelerinin en uzun, iş kazalarının ve meslek has-

- talıklarının en yoğun, emekçilerin ortalama ömrünün en kısa olduğu ülkelerden biridir. İşçi sınıfının çalışma koşullarını iyileştirme uğraşı sendikal eylemin en temel alanlarından birini oluşturmaktadır.
142. Haftalık yasal çalışma süresi 40 saate indirilmelidir. Hafta sonu 2 gün tatil olmalıdır.
143. Sürekli olarak vardiyalı çalışan işçilere daha kısa süreli çalışma ve daha kısa sürede emekli olma hakkı tanınmalıdır.
144. Özellikle band sistemi ile çalışan işyerlerinde, dinlenme molaları, ücretli çalışma süresinden sayılarak, uzatılmalıdır.
145. Band hızı ve genel olarak iş yoğunluğu, keyfi ölçülerle değiştirilememeli, bu konuda sendikanın görüşü ve onayı alınmalıdır.
146. İş saatleri tek yanlı ve keyfi olarak saptanmamalı, sendika temsilcilerinin onayı alınmalıdır.
147. Yedek işçi bulundurma zorunluluğu getirilmelidir.
148. Yıllık ücretli izinler 1 aya çıkarılmalıdır.
149. Ana sağlığı korunmalı, hamile ve yeni doğum yapmış kadınlar bir yıl süre ile ağır işlerde çalıştırılmamalıdır.
150. Doğum yapan kadınların doğum öncesi ve sonrası izinleri birleştirilerek ücret kaybı olmaksızın uzatılmalıdır. Ayrıca doğum yapan kadın işçilere bu uzatılmış ücretli izin sonrasında isteği halinde ücretsiz izin verilmelidir.
151. Gebe ve emzikli kadın işçiler, ücret ve terfi kaybı olmaksızın hafif işlere verilmelidir.
152. İşyerlerine, mahallere kreş ve çocuk yuvaları kurulmalı; bunların masrafları işverenler, devlet ve belediyeler tarafından karşılanmalıdır.
153. İşyerlerinde, işçiler için uygun dinlenme, spor ve acil sağlık bakım yerleri kurulmalıdır.
154. İşyerlerine «Kurma İzni» ve «İşletme Belgesi» verilmesinde yetkili olarak bir kuruluş saptanmalı ve bu kuruluşta, işyeri ve çevre koşullarının korunması ve

1 — Çalışma ve yaşama koşullarının iyileştirilmesi, sendikal, demokratik hak ve özgürlükler için
1.1 — Satın alma gücü

115. İşçi, işgücünü insanca koşullarda yenileyebilmek için yeterli bir satın alma gücüne sahip olmak zorundadır. Süregelen enflasyon, artan hayat pahalılığı, ücret artışlarının getirdiği kazanımları kısa sürede etkisizleştirmektedir. Ağır vergiler, işçilerin satın alma gücünü kısıtlayan başka bir etken olmaktadır. Tekelci sermayenin, IMF'nin, onlara hizmet eden politik iktidarlara, enflasyonu durdurma gerekçesiyle ileri sürdükleri önlemler, ücret artışlarını sınırlamaya ya da verimlilik artışı gibi ölçülere bağlamaya yöneliktir. Özünde satın alma gücünü düşürmeyi ya da en alt düzeylerde tutmayı hedefleyen bu girişimlere kesinlikle karşı çıkılmalıdır.
116. İşçi ücretlerinin satın alma gücünün geliştirilmesi ve korunması için:
117. Parasal konulardaki artış istemleri, enflasyonun törpüleyici ve yıkıcı etkilerini aşan, satın alma gücünü geliştiren ve bu gücü koruyan toplumsal gereksinimleri karşılayan bir düzeyde olmalıdır.
118. Asgari ücret, ülkemizde yüksek temsil yeteneği olan tüm sendika konfederasyonlarının katılımıyla her yıl saptanmalı, asgari ücretin saptanmasında, hayat pahalılığı ve enflasyon oranı ve mevcut vergi sisteminin aşındırıcı etkilerinin ortadan kaldırılmasını ilk koşul olarak ele almalıdır.
119. Asgari ücretin saptanmasında çağın gereksinimleri dikkate alınmalı, geçerliliğini yitirmiş tüketim kalıpları, daha fazla gereksinimlerin karşılanmasına yönelik olarak değiştirilmelidir.
120. Türk lirasının dolaylı ve dolaysız değer yitirmesi halinde, asgari ücretler aynı oranda artırılmalıdır.
121. SSK Primlerinde işçi payları azaltılmalı, işveren payı artırılmalıdır.

122. Asgari ücret vergi dışı tutulmalı, asgari geçim indirimi, asgari ücret düzeyine çıkarılmalıdır.
123. Ücretlerden alınan mali denge vergisi, damga vergisi kaldırılmalıdır.
124. Vergi dilimleri, vergi oranları düşürülerek ücretliler üzerindeki vergi yükü hafifletilmelidir.
125. Temel ihtiyaç maddelerinin fiyatları dondurulmalıdır. Kiralar genel olarak asgari ücretin yüzde 10'unu geçmeyecek şekilde sınırlandırılmalıdır.
126. Tüm sağlık hizmetleri ücretsiz olmalıdır. Sağlık hizmetleri ve tedavi yeterli düzeye çıkarılmalıdır.
126. Tüm sağlık hizmetleri ücretsiz olmalıdır. Sağlık hizmetleri ve tedavi yeterli düzeye çıkarılmalıdır.

1.2. Çalışma Hakkı

127. Tüm işçilerin insanlık onuruyla yaşayabilmesi, yeteneklerini geliştirmesi ve ülkenin toplumsal yaşamında yaratıcı bir rol oynayabilmesi için Anayasamızda belirtilmiş olan çalışma hakkının yaşama geçirilmesi, herkese iş sağlanması, meslek eğitiminin geliştirilmesi zorunludur. Bu istihdam alanları yaratacak bir toplumsal ve ekonomik gelişme politikası izlenmesine bağlıdır.
128. Derin bunalıma bağlı olarak işsizler ordusu büyümekte, işten çıkarmalar artmaktadır. Bu koşullarda işgüvencesinin sağlanması sorunu yakıcı bir önem kazanmaktadır.
129. İşsizlik sigortası kurulmalıdır.
130. Lokavt yasaklanmalı ve suç sayılmalıdır.
131. Ülkemizdeki işverenlerin, dünyanın hiçbir ülkesinde olmayan İş Yasasının 13. maddesindeki gerekçesiz işten çıkarma hakkı kaldırılmalı, ekonomik nedenlerle işten çıkarılma durumunda, işyerinin mali ve teknolojik durumunu inceleme yetkisi olan ve sendikanın da katıldığı bir organ karar vermelidir.

SENDİKAL EYLEMİMİZİN ANA HEDEFLERİ

114. MADEN-İŞ, ülkemiz koşullarında aşağıdaki ana hedeflerin somutlanarak yaşama geçirilmesi yolunda toplu sözleşmeleri etkin bir araç olarak kullanacaktır. Ana hedeflerin bir bölümü ise toplu iş sözleşmesi çerçevesini aşan bir niteliktedir. Bunların bazıları yeni yasal düzenlemeleri gerektirmektedir; bazıları ise önemli köklü ekonomik, toplumsal, politik değişikliklere ilişkindir.

MADEN-İŞ, bu ana hedefler uğrunda verilen savaşım biçimlerini tüm çeşitliliği ve zenginliği içinde kavramaktadır. Yıgınsal eylemler, Anayasal direnme hakkının kullanılması, imza kampanyaları, sendikalararası güç ve eylem birlikleri... Her şeyden önce MADEN-İŞ, üyelerine ve tüm metal işçilerine, bu ana hedefleri açıklamak, onları savaşıma daha etkin bir biçimde katmak için kendini yükümlü saymaktadır.

104. Sendikamızın 22., DİSK'in 6. Genel Kurullarında bunalmıdan çıkış yolu gösterilmiştir.
105. Çıkış yolu, işbirlikçi tekelci sermayenin en büyük top-
rak beylerinin egemenliğinin, emperyalist boyundu-
ruğun kırılmasından, faşist tehlikenin yok edilme-
sinden, ileri demokrasinin gerçekleştirilmesinden geç-
mektedir.
106. Bu hedeflere varmak, ülkenin ve halkın yakıcı sorun-
larına çözüm getirmek için anti-emperyalist, anti-te-
kel, anti-feodal temelde köklü toplumsal, ekonomik,
demokratik değişikliklerin, ileri demokratik bir ikti-
dar tarafından yaşama geçirilmesi gereklidir.
107. Halkın tüm kesimlerinin temsil edileceği, işçi sınıfının
ağırlığında kurulacak bu iktidar, başta köylüler ol-
mak üzere, emperyalizme, faşizme ve tekellere karşı
olan tüm sınıf ve katmanların, tüm ilerici, ulusal, de-
mokrat, yurtsever güç ve örgütlerin biraraya gelme-
siyle oluşacak anti-emperyalist, anti-faşist, anti-tekel
anti-şoven platformdaki ulusal demokratik cephede
savaşmaları sonucu doğacaktır.
108. Bu savaşında demokratik sınıf ve kitle sendikalarına,
MADEN-İŞ'e büyük görevler düşmektedir. DİSK 6.
Genel Kurulu'nun 1 numaralı Cephe kararının yaşama
geçirilmesi doğrultusunda girişimler geciktirilmeme-
li, çabalar yoğunlaştırılmalıdır.
109. MADEN-İŞ, bunalmaları aşma yolunda ileri demokra-
tik bir Türkiye için verilen savaşımı, her türlü baskı
ve sömürünün, bunalmaların her çeşit kaynağının or-
tadan kaldırılacağı, toplumsal ilerlemenin ve geliş-
menin süreklilik kazanacağı sosyalist düzen uğrun-
da verilen savaşımı bağlamaktadır.
110. Üzerlerindeki kapitalist sömürünün, işsizlik, pahalı-
lık gibi sonuçlarına karşı, sendikal savaşımı durmak-
sızın sürdüren işçilerin sömürünün tümüyle ortadan
kalkması için savaşımını yükseltiyor. İşçi sınıfı kök-
lü ve devrimci çözümlerden yanadır.
111. Bu nedenle, bunalımın yıkıcı sonuçlarına boyun eğ-

- memek; ücretler, iş süreleri, iş güvencesi çalışma ko-
şullarında ileri kazanımlar elde etmek; sendikal, de-
mokratik hak ve özgürlükleri korumak ve genişlet-
mek; faşizme geçit vermemek için verilen savaşımı,
tekelci sermayenin egemenliğini ve emperyalist bo-
yunduruğu kırmak, üretim ve değişim araçlarının
toplumsal mülkiyeti üzerinde yükselen sosyalist dü-
zeni kurmak için verilen savaşım bir bütündür.
112. MADEN-İŞ, bu savaşımında, bir politik parti değil,
Türkiye metal işçilerinin en büyük, ilerici sendikal
örgütü olduğunun bilincindedir. Sendikaların, işçi sı-
nının politik hareketinin belirleyiciliğinde sınıf sa-
vasımında ne abartılacak, ne de küçümsenecek, öz-
gül işlevleri, görevleri vardır.
113. MADEN-İŞ, bu işlevlerin ve görevlerin daha bilinçli,
daha kararlı, daha başarılı bir biçimde yerine geti-
rilmesi için yine en ön saflarda olacaktır.

BUNALIMDAN ÇIKIŞ

100. Ekonomik ve politik egemenliği elinde bulunduran işbirlikçi tekelci sermayenin, onun dümen suyunda kurulan hükümetlerin, bunalımdan çıkış için, IMF'lerle, NATO'larla birlikte oluşturdıkları önlemler, işçi sınıfı ve halk yararına hiç bir olumlu sonuç getirmemektedir. Bunalımın derinleşmesi faşist tehlikeyi artırmaktadır.
101. Öte yandan sol görünüp, sağ uygulamalar yapan burjuva reformizmi, bunalımdan devrimci çıkış yolunun gölgelenmesine faşist tehlikenin artmasına hizmet etmektedir.
102. Faşist tehlikeyi engellemek, bunalımın yükünün halkın sırtına vurulmasına, emperyalist dayatmalara karşı durmak güncel görevdir. Bu görev, bunalımdan zarar gören, faşizme karşı olan tüm sınıf ve katmanların, tüm anti-faşist, demokrat güç ve örgütlerin oluşturacağı geniş bir demokrasi hareketi tarafından verilecek yığınsal savaşımmlarla yerine getirilebilir. Böylesi bir demokrasi hareketinin oluşturulmasında sendikalararası eylem birliğinin önemi büyüktür.
103. Bunalımdan tamamen kurtulmak olanaklıdır. Bunun için, bunalımın nedenlerini ortadan kaldıracak devrimci bir politika gereklidir.

mek gereklidir. Bunalım koşullarında da hakların korunup geliştirilebileceğine, bunalımdan çıkılabileceğine ve bunun ancak yığinsal savaşımlarla olabileceğine inanıyoruz.

92. «Toplumsal anlaşma çalışma barışı» gibi kavramlarla işçilerin hak savaşimleri kösteklenmeye çalışılmaktadır. Başlarında sınıf işbirlikçisi yöneticiler bulunan sarı sendikalar, kemerleri sıkma, bunalımın yükünü işçilerin sırtına yıkma politikasını kabullendiklerini göstermektedirler. Ancak bu politikanın tabanın tepkisiyle karşılaştığı da gerçektir.
93. Ülkemizde sendikal hareketin bölünmüşlüğü sürmektedir. Bununla birlikte, DİSK'te simgeleşen demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı, özellikle 1975'ten itibaren etkinlik kazanmıştır. Sınıf işbirliği anlayışı ise gerileme içindedir.
94. İçinde bulunduğumuz dönemde sendikal birlik, birliği pekiştirmek ve genişletmek, başarı için ne kadar can alıcı bir sorun ise, burjuvazi için de sendikaları daha çok bölmek kendi çıkarına o kadar uygun bir taktiktir.
95. Bunalım ve tekelle sermayeye karşı toplu savaşım koşulları, sendikal birlik sorunları üzerinde daha titizlikle daha sorumlulukla durulmasını gerektirmektedir.
96. Türk-İş'in savunduğu «partilerüstü» sendikacılık anlayışı iflas edince, şimdi de, «her partiye bir sendika» yada «her sendikaya bir parti» anlayışları yerleştirilerek işçi sınıfı yeni bölünmelere götürülmek istenmektedir.
97. İşçi sınıfının, sınıf savaşımı temelinde sendikal birliği yolunda, önümüzde bir süreç uzanmaktadır. Gerek bu doğrultuda olumlu adımlar atmak, gerekse tekellere karşı toplu savaşımında kalıcı kazanımlar elde etmek ve bunalımdan çıkışa yönelebilmek için sendikalar arası eylem birliği günümüzün en acil görevidir.
98. DİSK'in savunduğu demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı, hem işçi ve ücretlilerin ekonomik çıkarlarını en

iyi şekilde korumayı ve geliştirmeyi, hem de sömürünün ortadan kaldırılması savaşımına katkıda bulunmayı gerektirmektedir.

99. Demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı içindeki ilkeli yerini özülle ve sözüyle kanıtlamış MADEN-İŞ olarak, bunalımın sonuçlarına karşı savaşımında başarının, ülkeyi bunalımdan çıkarmanın ve sömürüyü kaldırarak sosyalizmi kurmanın olanaklı olduğuna inanıyoruz. Metal işçilerinin ilerici sendikası olarak bu savaşım-daki görevlerimizi sorumlulukla üstleniyoruz.

leri faşist parti MHP ve gizli-açık fasit yan örgütleri, terör çeteleridir. Faşist saldırılar, şiddet olayları, kitle kırımlarına kadar vararak sürmektedir.

78. Bu koşullarda gerici ve faşist güçleri «komünizm tehlikesi» yaygarasını yükselterek, «bölücülük» demogjisini öne çıkararak faşist tırmanışı meşru göstermeye çalışmaktadırlar.
79. Ülkemizdeki faşizm tehlikesinin kaynağı işbirlikçi tekelci sermaye ile onun uluslararası dayanağı olan emperyalist çevrelerdir. Tekeller işçi ve emekçilerin sesini soluğunu kesmek, bunalımın yükünü emekçi sınıflara uzun bir süre yüklemek için faşizmi tırmandırıyorlar. Emperyalistler Ortadoğuda NATO'nun karakolu olma görevini daha ileri derecede üslenmiş bir Türkiye arzudadıkları için ülkemize faşizmi dayatıyorlar.
80. Faşizm, tekelci sermayenin en gerici ve saldırgan kesimlerinin açık, yıldırıcı, kanlı diktatörlüğüdür. Faşizm emekçi sınıfların en amansız düşmanıdır. Faşizm işçi sınıfının vahşice sömürülmesi, durmadan hızla yoksullaşması, baskı ve terör altında tutulması demektir. Faşizm emekçi kitleler için soykırım demektir. Faşizm insanlık suçudur.
81. Faşizm; üç-beş işsiz güçsüz serseri takımının dünya görüşü değildir. Hele küçük üreticilerin ve orta sınıfların çıkarına hiç değildir. Bu kesimlerin faşizm tarafından aldatılması ve kullanılması ile faşizmin sınıf temelini birbirinden ayırmak gerekir. Faşizmin sınıf temeli tekelci sermayedir.
82. Ülkemizde bir yandan da sınıf işbirliği reformizm politikası ön plana çıkmıştır. Sözde işçi sınıfının emekçi halkın, ilerici güçlerin istemlerine sahip çıkan bu politika, uygulamada kemerleri sıkıtırma, IMF'cilik, sömürü ve baskıya göz yumma temeline dayanmaktadır.
83. İşbirlikçi tekelci sermaye, burjuva reformizmi aracılığıyla bunalımdan çıkış yolunda devrimci atılımlara yönelen hareketleri etkisizleştirmeyi amaçlamaktadır.

Bu nedenle burjuva reformizmi ve sınıf işbirliği politikası faşist tehlikeyi artırmaktadır.

84. İşçi sınıfının çizgisi dışında kalan küçük-burjuva kaynaklı sözde «sol» örgütlerin sorumsuz eylemleri işçi sınıfının savaşımına zarar vermektedir. Bireysel terörizme saplanan bu örgütlerin eylemleri; faşist tırmanışı meşru kılmaya, esas suçluların gizlenmesine ve ilerici güçlere işçi örgütlerine karşı yürütülen karalama kampanyalarına hizmet etmektedir.
85. Egemen güçler, politik bunalımı aşmanın, «istikrarlı» hükümet kurmanın yollarını bulmak için yoğun çaba içindedir. Bunu gerçekleştirmek için sürekli anti demokratik yolları zorlamaktadırlar.
86. Toplum yaşamına her alanında kendini hissettiren böylesine keskin bunalım ortamında sendika hareketi yeni sorunlar, yeni görevler karşısındadır.
87. Bunalım koşullarında sendikaların eylemi çeşitli güçlüklerle, özellikle büyük sermayenin daha yoğun bir saldırısıyla karşılaşmaktadır. Bununla birlikte bunalım koşulları, sendikal savaşımın büyük bir etkinlik kazanması için bazı olanakları da içinde taşımaktadır.
88. Bunalım koşullarında sınıf savaşımı sertleşmektedir. İşçi sınıfının her düzeydeki savaşımları genel olarak gelişmekte, ilerici, demokratik hareket hızla güç kazanmaktadır. Bu koşullarda demokratik sınıf ve kitle sendikacılığını geliştirip yaygınlaştırmak önemini daha da artırmaktadır.
89. Bunalım koşullarında satın alma gücünü sadece korumakla yetinmeyip, geliştirmek; toplu sözleşmelerle ücretler, iş güvencesi, çalışma süreleri çalışma ve yaşama koşullarında daha ileri kazanımlar elde etmek için daha kararlı, daha bilinçli savaşım gereklidir.
90. İşçi kitleleri bunalımın alınyazısı olmadığını, bunalımın yükünü sırtlanmayı reddetmenin olanaklı olduğunu kavradıkları ölçüde savaşıma girmeye yönelirler.
91. O halde, burjuvazinin ideolojik saldırısını geri püskürtmek, sınıf işbirliği fikirlerine karşı savaşım ver-

geliştirildiği ülkemizde, enerji, yatırım, dışalım, dış-satım politikaları yıllardır ülkenin ve halkın toplumsal gelişmesinin çıkarlarına göre değil, tekelci sermayenin en kısa yoldan en fazla kâr istegine göre ayarlanmıştır.

65. Bunalım, emperyalizme bağımlı ve ücretli emeğin patron tarafından sömürülmesine dayalı ekonominin, işbirlikçi tekelci sermayenin azami kâr hırsının kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkmış ve giderek derinleşmektedir.
66. Devletin sayısız olanakları da büyük sermayenin hizmetindedir. Ülkemizde bugün tekelci devlet kapitalizminin karakteristik çizgileri ortaya çıkmıştır. Tekelci sermayenin kasalarına, kredi, vergi iadesi biçiminde akıtılan devlet gelirleri, yabancı sermayeyi teşvik yasaları bunun kanıtlarıdır. IMF, OECD, Dünya Bankası gibi emperyalist kuruluşlar bugün ülke ekonomisini denetim altında tutmakta, kalkınma planları bunların isteklerine göre oluşturulmaktadır.
67. Yıllardır devleti yöneten iktidarlar sürekli, halkın çıkarlarına değil, işbirlikçi tekelci burjuvazinin daha çok kâr elde etmesine uygun bir ekonomi politikası izlemişlerdir.
68. Son yıllarda iyice açığa çıkan IMF'cilik bunun kesin kanıtıdır. Bunalımdan çıkış için IMF'nin dayattığı önlemler arasında ücretlerin, maaşların, taban fiyatlarının artırılmaması, devalüasyonlar, KİT'lerin tasfiyesi başta gelmektedir. Bu önlemlerle halkın daha da sefaletle sürükleneyeceği gün gibi açıktır.
69. Öte yandan devletin NATO'culuk, silahlanma politikası da bunalımın derinleşmesinde önemli bir rol oynamaktadır. ABD üsleriyle, ikili anlaşmalarla, NATO üyesi olarak Türkiye, Amerikan emperyalizminin politik ve askeri egemenliği altındadır. NATO'culuk, daha çok silahlanma, daha çok askeri harcamaya demektir. 100 liralık sanayi yatırımına karşılık 1977'de 177, 1978'de ise 225 lira askeri harcamalara gitmiştir.

NATO'culuk, gelişme yönünde, toplumsal hizmetler alanında değerlendirilebilecek kaynakların heba edilmesi demektir.

70. Emperyalizme bağımlı, emperyalizmin oyunlarına açık bir dış politika da aynı sonuçları doğurmaktadır. Ülkemizde bunalımın ağırlaşmasında Kıbrıs sorununun yaptığı etkiyi hiç kimse yadsıyamaz.
71. Demek ki bunalımın kaynağı işbirlikçi tekelci sermayedir, onun çıkarlarına uygun devlet politikasıdır, emperyalizme bağımlılıktır.
72. Ekonomik bunalımın artması ile birlikte politik bunalım da derinleşmektedir.
73. Egemen güçler artık tek bir prati ile iktidarı sürdürmemekte, güçlkle kurulan koalisyon hükümetleri kısa sürede çözülmektedir.
74. İşbirlikçi tekelci sermaye ve büyük toprak sahipleri bunalımlardan çıkış yolu bulamadıkları için onların politik temsilcileri de ülkeyi yönetemez duruma sürüklenebilmektedir. Hoşnutsuzluğu artan geniş işçi ve halk kitleleri de her geçen gün daha çok eskisi gibi yönetilmek istememeye yönelmektedir.
75. «Hür demokratik rejim» adı altında göklere çıkarılan rejimin çelişkileri ve gerçek demokrasiyle bağdaşmayan özü giderek iyice belirginleşmektedir. Türkiye, Komünist partisi'nin yasak olduğu tek Avrupa ülkesidir. İşçi sınıfının düşünme ve kendine özgü politik örgütlenme özgürlüğünü yasaklayan çağdışı, 141 ve 142. maddeler hâlâ yürürlüktedir.
76. Zaten sınırlı olan senşkal, demokratik, politik hak ve özgürlüklere karşı saldırılar yoğunlaşmaktadır. En temel insan haklarının dahi çiğnendiği gözden kaçmamaktadır. Doğuda ulusal baskı, ayırıcı ve ırkçı uygulamalar artmaktadır. Şovenizm (bağnaz milliyetçilik) körüklenmektedir.
77. Faşist tehlike ülkemizin en güncel sorunu ve halkımızın can düşmanıdır. Faşist tirmanışın kaynağı emperyalizm ve işbirlikçi egemen çevrelerdir; vurucu güç-

dünya çapında olduğu ve «Petrol Krizi»nden kaynaklandığı savını ileri sürmektedirler. Bir kere bunalım, kapitalist ve sosyalist sistemlerin şimdilik yanyana varolduğu dünya çapında değil, salt kapitalist sistem düzeyindedir. İkincisi, emperyalizme bağımlı bir ülke olan Türkiye'de bunalım gelişmiş kapitalist ülkelerde-kine oranla çok daha yıkıcı sonuçlar doğurmaktadır. Üçüncüsü, petrol fiatlarının artışının ülke ekonomisi üzerinde yaptığı etkilerin sorumlusu, enerji politikasını kendi doğal kaynaklarımıza bağlamak yerine petrole dayandırma politikası izleyenlerdir. Öte yandan, bunalımın derinleşmesiyle olağanüstü boyutlara ulaşan işsizlik, hayat pahalılığı, enflasyon gibi sorunlar, dünya pazarında petrol fiyatlarının önemli artış göstermediği dönemlerden beri vardır.

55. İşbirlikçi teknelci sermayenin en saldırgan savı ise, fiyat artışlarının, enflasyonun, işçi ücretlerinin artışından kaynaklandığı yolundaki savdır. Bu savın hiç bir bilimsel temeli yoktur. Bir kez, istatistiklerle çok açık olarak ortaya çıkmaktadır ki, ücretler artsa da, zaman içinde ücretlerin satın-alma gücü düşüş göstermektedir. Kısacası gerçek ücretler düşme eğiliminden kurtulamamaktadır. Öte yandan, üretilen malların maliyet hesapları içinde ücretlerin oluşturduğu payın genel olarak —özellikle de metal işkolunda— azaldığı görülmektedir. Dahası, ücretlilerin, maaşlıların ve köylülüğün ulusal gelirden aldığı pay düşmektedir. Devlet İstatistik Enstitüsü hesaplarına göre, 1970 yılında ulusal gelirden 100 lira pay alan ortalama bir işçinin, 1978 yılında aldığı pay 57 liraya düşmüştür. Gerçek şudur ki, fiyat artışlarının ve enflasyonun kaynağı, teknelci şirketlerin, azami kâr amacıyla fiyatları artırma ve talan politikasıdır.
56. İşbirlikçi teknelci sermaye tüm ülkenin bunalım içinde olduğunu söylemekte, tüm toplum kesimlerinin, işçi ile işverenin elele vermesi gerektiğini öne sürmektedir. Herkesin özveri göstermesini öneren büyük pat-

ronlar kesimi, esasta ücret artışlarının dondurulmasını, böylece kendi kâr oranlarını yükseltmeyi, sermaye birikimini hızlandırmayı amaçlamaktadır.

57. Özet olarak, egemen güçler, bunalımın gerçek nedenlerini saklamak, hatta bunalımın derinleşmesinden işçi sınıfını sorumlu gibi göstermek için yoğun çaba harcamaktadırlar.
58. Bunalımın ortaya çıkışının ve derinleşmesinin sorumlusu hiç bir şekilde işçi sınıfı ve emekçi halk değildir.
59. İşçilerin ve emekçilerin satın-alma güçleri düşer, çalışma ve yaşama koşulları daha da ağırlaşırken, işbirlikçi teknelci patronların, özellikle de metal sanayiindeki büyük şirketlerin kârları durmadan artmaktadır. 1978 yılı, kârlarının artışı açısından, bizzat kendileri tarafından «altın yıl» ilan edilmiştir.
60. Bunalımın kaynağını ülkemizin ekonomik yapısında, gerek ülke ekonomisini, gerekse emekçi halkı yıkıma sürükleyenleri, bu ekonomik yapıya egemen olan sınıflar arasında aramak gereklidir.
61. İşçiler ve emekçiler sorumlu değildir. Çünkü onlar hiç bir zaman, ne ekonomide, ne de politikada söz ve karar sahibi olamamışlardır.
62. Ekonomik yapıya egemen olanlar Amerika'nın, Avrupa'nın, emperyalist şirketleriyle işbirliği halinde bulunan kapitalistlerdir, burjuvazidir. Ekonomik yapıyı yönlendiren, onların arasındaki en kodamanlardır, işbirlikçi teknelci sermayedir.
63. İşbirlikçi teknelci sermaye, İş Bankası, Garanti Bankası, Yapı ve Kredi Bankası, Akbank, Pamukbank, Türk Ticaret Bankası, İstanbul Bankası gibi bankalarla içiçe geçmiş; İTT, Fiat, Ford, General Elektrik, Renault, Good Year, Pirelli, Uniroyal, Unilever, Philips, Grundig gibi yabancı büyük tekellerle ortaklık kurmuş Koç, Sabancı, Çukurova, Eczacıbaşı, Transtürk, Profilo, Has Holding ve benzerleridir.
64. Kendi kaynaklarımıza dayalı ulusal ağır sanayinin kurulmadığı, yapay bir sanayinin, montaj sanayinin

kitlelerde hızla yoksullaşma. Satın-alma gücüne ardarda-inen darbeler.

43. Bunalım, toplumsal, ahlaki, kültürel, yaşamın tüm alanlarını etkilemektedir. Yolsuzluk, kaçakçılık, rüşvet, hırsızlık, kıyım, kayırma, aşağılama, cinayet, bas-kı, zorbalık, faşist terör, ahlak düşüklüğü yaygınlaşmaktadır. En önemlisi, politik bunalım da, derinleşmekte, hükümetler, koalisyonlar kısa süre içinde eriyip gitmekte, burjuvazinin hükümet etme olanakları daralmaktadır.
44. Emperyalist-kapitalist sistemin bunalımı halkın tüm kesimlerini etkilemektedir. Bunalım, yalnız işçi sınıfı ve emekçi halkı değil, işbirlikçi tekellerin dışında kalan tekelci olmayan ulusal burjuvaziyi de derinden etkilemekte, yıkıma götürmektedir. Böylece bir avuç işbirlikçi tekellerin dışında kalan nüfusumuzun ezici çoğunluğu daha ağır yaşama ve çalışma koşullarına itilmektedir.
45. Geniş köylü yığınları, milyonlarca köy emekçisi yıkımdan yıkıma sürüklenmektedir. Kafa emekçileri, memurlar, serbest meslek sahiplerinin satın-alma güçleri düşmektedir. Küçük zanaatkâr ve esnaflar iflasa sürüklenmektedir. Küçük ve orta işletmelerin erime süreci bu koşullarda daha da hızlanmaktadır.
46. İşçi ve emekçiler üzerindeki vergi yükü daha da ağırlaşırken, halka yönelik toplumsal hizmetler alanında hiç bir iyileşme görülmemektedir. Sağlık, eğitim, konut sorunları daha da ağırlaşmakta, yaşama koşulları kötüleşmektedir.
47. Bazı toplumsal kesimler, bunalımın zararlı sonuçlarından, daha ciddi bir şekilde etkilenmektedir. Kadın işçilerin, emekçilerin karşılaştıkları ayrımcılık, yaşadıkları aşırı sömürü şiddetlenmektedir. Genç bir nüfusa sahip olan ülkemizde, gençlerin eğitim olanakları daha da kısılmakta, öğrenim görmüş olsun olmasın, iş bulma sorunu gençliğin baş sorunu haline gelmektedir. Öte yandan, genç emeğin korunması alanında ön-

lemeler alınmamaktadır. Çıraklar konusunda çıkarılan yasa, mevcut kazanımları yok edecek genç emeğin sömürüsünü yasallaştırmıştır. Ayrıca gelişmiş kapitalist ülkelerde çalışan işçilerimiz, bu ülkelerdeki bunalım nedeniyle, ülkelerine geri dönmeye zorlanmaktadır.

48. Değişik üretim dalları, bunalımdan değişik ölçülerde etkilenmektedir. Metal sanayii, bunalımdan büyük ölçüde etkilenen işkolları arasındadır. Bunun belirleyici nedeni, metal sanayiinin, ülkemizde emperyalizme en çok bağımlı sektör olmasından kaynaklanmaktadır.
49. Son yıllarda en çok işçi çıkarmaların gözlemlendiği işkolu metal sanayiidir.
50. Metal sanayii işyerlerinde çalışma koşulları ağırlaşmaktadır. Tekelleşmenin yüksek boyutlara ulaştığı ve sürdüğü bu işkolunda, büyük şirketlerin ve holdinglerin denetimi altındaki işveren örgütü, işçilerin haklarını tanımayarak yada haklarını ve istemlerini en alt düzeyde tutmaya çalışarak bunalımın yükünü işçilerin sırtına yıkma stratejisini saldırgan bir biçimde izlemektedir.
51. Metal sanayiinde, yalnızca işçiler değil, teknik eleman, mühendis, büro personeli, çalışanların tümü söz konusu stratejinin tehditi ve tehlikeli sonuçlarıyla karşı karşıya bulunmaktadır.
52. Ülkemizde, fabrikaların, işletmelerin, şirketlerin sahibi durumundaki sermayedarlar da bunalımdan söz etmekte, hammadde, enerji, döviz sorunlarından yakınmaktadır.
53. Fiyatların yükselmesi, enflasyon artışının dizginlenmemesi konusunda açıklamalar yapan, gazetelerde sayfa sayfa politik bildiriler yayınlayan tekelci sermaye çevreleri ve örgütleri, bunalımın gerçek yüzünü, nedenlerini, kaynağını ve sürekliliğini halktan gizlemek, kendi sorumluluklarını örtbas etmek ve bunalım koşullarında da kârlarını korumak ve artırmak için büyük bir ideolojik kampanya başlatmışlardır.
54. Ülkemizdeki tekelci sermaye sözcüleri de bunalımın

ÜLKEMİZDE DURUM BUNALIM

41. Orta derecede gelişmiş kapitalist bir ülke olan ve bağ-
rında bir önceki üretim biçiminin kalıntılarını da taşı-
yan Türkiye, emperyalizme bağımlı olması nedeniyle,
ekonomik bunalımın burgacında çok daha acılı bir şe-
kilde kıvranmaktadır.
42. Ağırlaşmaya devam eden bunalımın göstergeleri şun-
lardır: Dünya sıralamasında başlarda giden bir enflas-
yon oranı. Durmak bilmeyen astronomik fiyat artışla-
rı. Altüst olan bir ödemeler dengesi. Büyük dış ticaret
açıkları. Döviz sıkıntısı. Faizleri bile ödenemeyen dış
borçlar. Amerikan Dolarına bağlı olarak sürekli değer
yitirilen Türk Lirası. Üretimde düşüş. Sıfırlarda dola-
şan kalkınma hızı. Milyonları aşan gizli-açık işsizlik.
Hızlanan toplu işten çıkarmalar. Enerji darlığı. Temel
ihtiyaç maddelerinde eşi görülmemiş yokluk. Çalışan

ni-sömürgeciliğe, ırkçılığa karşı savaşmaları yol almaktadır. İran'da, Nikaragua'da kanlı faşist diktatörlükler devrilmiş, Afganistan'da ilerici bir rejim doğmuştur. Filistin halkının tek yasal temsilcisi olan FKÖ'nün etkisi, otoritesi ve saygınlığı artmıştır.

8. Bununla birlikte, dünya güçler oranını, sürekli demokrasi, bağımsızlık ve sosyalizm güçlerinden yana geliştirmek durmayan bir savaşım konusudur. Nitekim, emperyalist, saldırgan güçler, geriledikçe daha baskıcı ve saldırgan olmaktadır. Güney Afrika ve Lübnan'daki gelişmeler, Küba ve Kore'de koparılmak istenen fırtınalar, Çin yönetiminin Vietnam'ı istilaya kalkışması bu gerçeği ortaya koymaktadır.

ABD emperyalizminin, İran Devrimini boğma çabaları ve Ortadoğu'da kurulmak istenen gerici bloklar bölgemizde barışı dolaysız olarak tehdit etmektedir.

9. Emperyalizm günümüzde özellikle iki yönden sıkışmış durumdadır.
- I. Kapitalist sistem, özünde varolan ve kendisinin neden olduğu ekonomik bunalımdan çıkış yolunu bulamamaktadır.
 - II. Sosyalist Sistem, Ulusal Kurtuluş Hareketleri, Kapitalist Ülkelerin işçi sınıflarının eylemleri geliştirmekte ve bu güçler emperyalizmin hareket alanını daraltmakta böylece barış ve silahsızlanma politikasını dayatmaktadır.
10. Emperyalist güçler, Avrupa düzeyinde ekonomik bütünleşmeyi genişletmek, bunu politik bütünleşmeyle pekiştirmek için adımlar atmışlardır ve bu doğrultuda yoğun çaba harcamaktadırlar. Yunanistan AET üyeliğine girmiştir. Sırada İspanya, Portekiz ve Türkiye vardır. Tekeller Avrupa'sının gerici güçleri, Avrupa çapında NATO güdümlü askeri bütünleşmeyi de gerçekleştirme peşindedir.
11. Sanayileşmiş olsun, gelişmekte ya da az gelişmiş olsun, bunalımın sarstığı tüm kapitalist ülkelerde, sendikal, demokratik, politik hak ve özgürlüklere karşı

saldırıları yoğunlaşmaktadır. Federal Almanya'da uygulanan «meslek yasakları», en temel insan haklarının dahi çiğnendiğine örnektir.

12. Bu ortamda, gerici politik hatta faşist güçler yer yer kazançlı çıkmaktadır. Öylesine ki, son kısa dönem içinde, Avrupa'nın birçok ülkesinde reformcu sosyal-demokrat partiler hükümetlerden düşmüştür.
13. Uluslararası büyük sermaye öte yandan geniş çaplı ideolojik saldırısını yoğunlaştırmıştır. İçinde yaşadığımız dünyanın gerçekleri ters-yüz edilerek, çarpıtılarak, işçi ve emekçilerin bilinçlenme süreci etki altında tutulmak istenmektedir.
14. Tekelci sermayenin ideolojik propagandası iki ana noktada odaklaşmaktadır.
- I. Son yıllardaki bunalımın, sadece kapitalist ülkeleri değil, tüm dünyayı sardığı;
 - II. Bunalımın, üretici ülkelerin petrol fiyatlarını artırmamasından kaynaklandığı ileri sürülmektedir.
15. Bunalımın, sadece kapitalist sistemi değil, sosyalist sistemi de sarstığı yolundaki propaganda tümüyle tutarsızdır. Sosyalist ülkelerin ekonomik büyümesi durmadan sürmektedir. İşsizlik söz konusu olmadığı gibi, pek çok sosyalist ülkede işgücü açığı vardır. Üretkenlik artışı, kapitalist ülkelerde işsizliğin artmasına neden olurken, yeni teknik yöntemlerin geliştirilmesi sosyalist ülkelerde çalışma ve yaşama koşullarının iyileştirilmesinin maddi temellerinden birini oluşturmaktadır. Batılı uzmanlar bile, bu ülkelerde özellikle metal sanayilerinin «sürekli ilerleme» içinde olduğunu kabul etmek zorunda kalmaktadırlar.
16. Elbette ki sosyalist ülkelerin bu gelişimleri, hiç bir sorunla karşılaşmaksızın gerçekleşmemektedir. Uluslararası ticaretin karmaşık yapısı içinde, çokuluslu şirketlerin azami kâr politikaları nedeniyle dünya pazarlarında ortaya çıkan fiyat artışlarından sosyalist ülkeler ekonomileri de yer yer etkilenmektedir. Ancak, sosyalist ülkeleri yöneten işçi-emekçi iktidarları, bu fiyat

artışlarının halkın sırtına yıkılmaması için gerekli önlemleri almakta, sürekli çaba harcamaktadır.

17. Öte yandan sosyalist ülkelerin, kapitalist sistemin içinde olmakla birlikte bağımsız kalkınmaları yolunda «Üçüncü Dünya» ülkelerine, karşılıklı yarar ilkesine dayalı olarak büyük yardımlar yaptıkları bilinmektedir.
18. Demek ki bunalım tüm dünya çapında değil, kapitalist dünya düzeyindedir.
19. Kapitalist sistem içinde yeralan hemen her ülkede, egemen sermaye güçleri ve onların sözcükleri, bunalımın «petrol krizi»nden, petrol fiyatlarının artışlarından kaynaklandığını ileri sürmektedir.
20. Bu propaganda da temelsizdir ve amacı açıktır: bunalımın gerçek kaynağını, sorumlusunu saklamak ve halkların, kendi ulusal zenginliklerine sahip olma kavgasını suçlu göstermek.
21. Kapitalist sistem ilk kez 1970 yıllarından itibaren bunalıma girmemiştir. Kapitalist düzen yeryüzünde varolduğundan beri zaman zaman bunalımlara sürüklenmiş ve giderek genel bir bunalım içine düşmüştür. 1929 büyük bunalımında da petrol fiyatlarının rol oynadığı söylemek herhalde olanaksızdır.
22. Bugünkü bunalımın da kaynağında «Petrol Krizi» yoktur. Emperyalistlerin bu savları, ücret artışlarını, enflasyonun nedeni olarak tanıtan sahte teorileri kadar yanlış ve yanıltıcıdır.
23. Petrolün kapitalist dünyadaki nakliye rafine ve dağıtım alanlarında çokuluslu şirketlerin egemenliği vardır. 7 şirketten oluşan emperyalist petrol kartelinin dev kârları, «Petrol Krizi» diye adlandırılan olaydan bile hangi çevrelerin sorumlu olduğunu gözler önüne sermektedir.
24. Hammadde üreticisi ülkelerin şu ya da bu ölçüde ulusal bilinçle, kendi ulusal kaynaklarına sahip çıkmaları son derece doğaldır. Bugün petrol fiyatlarındaki artış sanayi mamüllerindeki fiyat artışlarının gerisinde kal-

maktadır. Bu durum bunalımın kaynağının az gelişmiş ülkeler olmadığını göstermektedir.

25. Bunalımın kaynağı, kapitalist sistemin kendindedir, özündedir.
26. Üretimin toplumsal niteliği ile üretim araçları üzerindeki özel mülkiyet arasındaki çelişki bunalımın temel nedenidir. Kapitalizmin bu temel çelişkisi, zenginliğin küçük bir azınlık elinde birikmesi karşısında, tüm emekçi kitlelerin yoksulluğunun artması ile kendini göstermektedir.
27. Kapitalist dünyaya özgü süregen bunalımın sorumlusu, bu düzenin temel çelişkisini daha da keskinleştiren tekelci sermaye, çokuluslu şirketler ve onların yürüttükleri politikadır. Azami kâr ve talan politikasıdır.
28. Kapitalist sistemin işleyiş yasaları ve tekelci sermayenin çıkarlarına hizmet eden devlet politikaları nedeniyle bunalım ortaya çıkmıştır ve derinleşmeye devam etmektedir.
29. İşsizlik tüm kapitalist ülkelerde görülmemiş boyutlara ulaşmıştır. Enflasyon oranları sürekli artmaktadır. Fiyat artışları durdurulamamaktadır. Üretimde azalma görülmektedir. İşçi sınıfının ve çalışan kitlelerin satın alma güçleri ise düşme eğiliminden kurtulamamaktadır. Emperyalizme bağımlı ülkelerde ise bunalımın etkileri daha yıkıcı şekilde duyulmakta, ulusal ekonomiler iflase sürüklenmektedir.
30. Egemen sermaye çevreleri de, onların politik temsilcileri, iktidarları da bunalımı görmezden gelememektedirler. Ancak onlar, bunalımın yükünü işçi sınıfının ve emekçi halkın sırtına yıkmaya ve bunalımdan kâr stratejisi izlemektedirler.
31. Tekellerin, çokuluslu şirketlerin kârları dev boyutlara ulaşmaktadır.
32. İşçi ve emekçilere ise bunalımın kader olduğu, kaçınılmaz olduğu, kemerlerin sıkılması gerektiği öğütlenmekte, dayatılmakta; onlardan «Özveri» istenmektedir. «Toplumsal Barış, Toplumsal Anlaşma» gibi biçimler

- altında ücretlilerin ücret artışları sınırlandırılmaya, dondurulmaya çalışılmaktadır. Sınıf işbirlikçisi sendikalar bu alanda önemli bir rol oynamaktadırlar.
33. Bunalımdan çıkış yolunda tekelci sermayenin hiç bir tutarlı önerisi yoktur. Çıkış yolu bir yana, kapitalist ekonominin geçici bir soluklanması açısından dahi burjuva iktisatçıları karamsardır. Önerdikleri her yol bunalımı daha da ağırlaştırmaktadır.
34. Çokuluslu şirketlerin bir önerisi, ekonomilerin askerileştirilmesi ve silahlanma yarışının körüklenmesiyle bunalımın üstesinden gelinmesidir. Bu önerinin desteklenmesi, bunalıma daha derin ve tehlikeli boyutlar kazandırmaktadır. Birleşmiş Miletler Örgütüne göre, silahlanma harcamalarında her iki dakikada 4 milyon dolar ziyan olmaktadır. Bu tehlikeli eğilim, bunalıma karşı savaşımın barış ve silahsızlanma için savaşımın nasıl içiçe geçtiğini göstermektedir.
35. Uluslararası tekelci sermayenin bir başka stratejisi ise, «Uluslararası yeniden açılım» ya da «sanayinin uluslararası yeniden düzenlenmesi» diye adlandırılan girişimdir. Kapitalist dünya sanayiinde, çokuluslu şirketlerin, giderek daha çok sayıda sektörü kapsayan biçimde yeniden yayılmaları söz konusudur. Özellikle metal işkolunda uygulanan bu strateji büyük yıkımlara, işyerlerinin kapanmasına ve işsizliğe yol açmaktadır.
36. Tüm bu koşullarda, işçi ve emekçi kitlelerin hoşnutsuzluğu artmaktadır. Savaşsız çıkış yolu olmadığı gerçeği kitleler arasında yaygınlaşmaktadır. Sınıf işbirliği sendikacılığının egemen olduğu ülkelerde de geniş yığınlar savaşımına atılmakta, bunalımın yükünü çekmeyi reddetmektedirler. Bunalımın sonuçlarına karşı, satın-alma gücünün korunması ve artırılması, iş güvencesi, daha iyi çalışma ve yaşama koşulları için savaşım, bunalımdan çıkış yolunda köklü toplumsal, ekonomik, demokratik, politik değişiklikler için savaşımın bütünlüğü vurgulanmaktadır.

37. Bu savaşımarda metal işçileri başı çekmektedir.
38. Gelişmiş kapitalist ülkelerde ekonominin temel sektörü olan ve kapitalist sistem içinde gelişmekte ya da az gelişmiş ülkelerde büyük ölçüde uluslararası şirketlere bağımlı bulunan metal sanayiinde bunalım yakıcı bir şekilde kendini hissettirmektedir.
39. Yukarıda çözümlemeleri yapan demokratik sınıf ve kitle sendikaları, işçi sınıfının sendikal birliğini gerçekleştirme, bu yolda sendikalararası eylem birliğini sağlama görevlerini gündemin ilk sırasına koymaktadırlar.
40. Uluslararası üst örgütümüz, Uluslararası Metal Sendikaları Birliği DSF-UMSB, çokuluslu metal devlerine karşı barış ve silahsızlanma uğrunda metal işçilerinin sendikalarının uluslararası sendikal eylem birliği yolunda büyük çaba harcamaktadır.

19-22 Aralık 1979 tarihlerinde toplanan 23. Dönem Merkez Genel Kurulu hazırlıkları içinde, «Temel Politika ve Eylem Bildirgesi» ile «Temel Politika ve Eylem Bildirgesi Temelinde Güncel Görevlerimiz» adlı ön tasarılar, yani şimdi elinizin altında bulunan ve Genel Kurulda karar halini almış olan bu belgelerin ilk biçimleri oluşturuldu.

Ön tasarılar 10 bin adet basılarak işyerlerine, üyelerimize ulaştırıldı. Tüm üyelerimizden, bunları dikkatli bir şekilde incelemeleri, önerileriyle geliştirmeleri ve zenginleştirmeleri istendi.

Katılım değişik biçimlerde oldu. Kimi işyerlerinde işçiler beşer, onar kişilik gruplar oluşturdu. Kimi üyelerimiz 58 sayfa tutan ön tasarıları kendi başına inceledi. Bazı işyerlerinde sendika temsilcileri biraraya gelerek önerilerini oluşturdular. Bazı Bölgelerde Bölge Temsilciler Kurulu konuyu gündemine aldı ve irdeledi.

Pek çok üyemiz, görüşlerini ve önerilerini ön tasarıların sonundaki boş sayfalara yazarak Genel Merkezimize ulaştırdı. Bazıları ise mektupla iletme yolunu seçti. Bölge Temsilciler Kurullarında alınan kararların ötesinde, görüşlerini bu şekilde yazılı olarak bildiren üyelerimizin sayısı 2310'yu buldu. Bunların büyük çoğunluğu ön tasarıları aynen benimzediklerini belirtiyorlardı. Bir bölümü ise, ön tasarıları benimsiyorlar, aynı zamanda geliştirici öneriler dile getiriyorlardı. 5 üye ise ön tasarıları benimsemediklerini ifade ettiler.

Genel Kurul Kararlar Hazırlık Komisyonu, katılımın sonuçlarını, önerileri Genel Kurulda delegeler tarafından oluşturulan Kararlar Komisyonuna ilettiler. Genel Kurul çalışmalarında Kararlar Komisyonu, önerileri dikkate alarak ön tasarılar üzerinde değişiklikler yaptı ve tasarıları Genel Kurul gündemine uygun olarak delegelerin tartışmasına ve onayına sundu. 23. Dönem Merkez Genel Kurulu tarafından tasarılar oybirliğiyle kabul edildi.

TEMEL POLİTİKA VE EYLEM BİLDİRGESİ ile GÜNCEL GÖREVLERİMİZ adları altındaki belgeler bir kararlar bütünüdür. Bu belgeler, MADEN-İŞ'in, içinde yaşadığımız

dünya ve Türkiye üzerine görüşlerini içermekte, bunaldırmadan çıkış yolunu gösteriyor, çeşitli alanlardaki savaşım hedeflerini, genel olarak istemler programını belirliyor, sendikamızı daha güçlü kılmanın yollarını belirtiyor.

Sendika kadroları, temsilciler, üyeler, TEMEL POLİTİKA ve EYLEM BİLDİRGESİ ile GÜNCEL GÖREVLERİMİZ'i ellerinden bırakmamalıdır. Bunlar şimdi sendikamızın temel taşları, savaşım kılavuzlarıdır. Bunları okumalı, bir daha okumalı, iyice özümsemeliyiz. Eğitim Komitelerinde ele almalıyız. Basın Yayın Komiteleri tüm üyelere doğru yaygınlaştırma, açıklama işlevini sürekli bir uğraş bilmelidir. Toplu Sözleşme Komiteleri, özellikle istemleri geliştirme çabası içinde olmalıdır.

Ve en önemli görev, hepimizin görevi şimdi kararları yaşama geçirmektir. Kararları yaşama geçirmek, hedefler uğrunda savaşım demektir. Savaşımın başarı, en geniş üye kitlesinin örgütlü birlik ve savaşkanlık yeteneğine bağlıdır.

TEMEL POLİTİKA VE EYLEM BİLDİRGESİ

1. Kapitalist ülkelerin içine düştüğü süregelen bunalım son yıllarda, derinleşerek devam etmektedir. Bu bunalım kapitalist ülkelerde yaşayan bütün emekçileri giderek daha derinden etkilemektedir.
2. Buna karşılık sosyalist ülkeler, ekonomik, toplumsal, kültürel, her alanda sürekli ilerlemeler kaydetmekte ve sömürsüz bir düzenin yarattığı olanaklar açısından tüm dünya işçilerine ve halklarına örnek olmaktadır.
3. Halkların, silahlanma yarışının durdurulması, barış yumuşama ve barış içinde yanyana yaşama istemleri ve bu yöndeki eylemleri gelişmektedir. Sosyalist ülkeler bu yolda öncü ve belirleyici bir rol oynamaktadır.
4. Baskı ve saldırı politikasına karşı, tam bağımsızlık, politik ve ekonomik egemenlik, yeni bir uluslararası ekonomik düzen için sürdürülen savaşım güçlenmektedir.
5. Kapitalist sistem içinde yeralan ülkelerde, toplumda özlü ve köklü değişiklikler daha iyi bir yaşam isteyen işçi sınıflarının ve emekçi kitlelerin eylemleri artmakta ve genişlemektedir.
6. Uluslararası alanda genel eğilim barış, demokrasi ve ilerleme uğrunda savaşım veren güçlerden yanadır.
7. Bu uluslararası elverişli koşullarda halklar, kendi yazgılarını belirlemede etkin olabilmektedir. Asya, Afrika, Latin Amerika halklarının, emperyalizme, faşizme, ye-

TÜRKİYE MADEN-İŞ SENDİKASI
23. MERKEZ GENEL KURULU'NDA
KARAR ALTINA ALINAN

TEMEL POLİTİKA VE EYLEM BİLDİRGESİ

ile
bildirge temelinde

GÜNCEL GÖREVLERİMİZ

*Bu kitap Maden-İş Basın Yayın ve Tanıtma Dairesi tarafından
hazırlanmıştır. Dizgi, baskı, cilt: Ağaoğlu Yayınevi Tesisleri
Tel: 27 73 37 Ocak 1980*

ÖNSÖZ

Sendikaların izledikleri politika, istemler programı, Merkez Genel Kurulları tarafından saptanır. Saptanan temel politikayı bir sonraki Genel Kurula kadar yaratıcı bir biçimde uygulamak, çeşitli yönleriyle somutlaştırmak ve yaşama geçirmek, örgütün her düzeydeki organlarına, kadrolarına, üyelerine düşer.

Sendikamız MADEN-İŞ, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının gereği olarak sendika içi demokrasinin tutarlı bir biçimde uygulanmasına ve geliştirilmesine önem veriyor. Olabildiğince çok sayıda üyenin sendika çalışmalarında, örgüt yaşamında etkin olarak yer almasına çalışıyor. Toplu Sözleşme, Basın Yayın, Eğitim, Demokrasi Dayanışma Komiteleri bu amaca hizmet ediyor.

Sendikal hareket içinde MADEN-İŞ birçok bakımdan öncü rol oynuyor. Son Merkez Genel Kurulu dolayısıyla, sendikal politikanın belirlenmesine üyelerin demokratik katılımını, daha ileri boyutlara çıkardı. Ülkemizde ilk kez gerçekleştirilen yepyeni bir uygulamayı başlattı.

yasasına, kamuoyuna ve işçilere açıklama

Milli Güvenlik Konseyi bir bildiri yayınlayarak, biz DISK üyesi sendika yöneticilerinin/yurt dışında olduğumuzu öne sürdü. 5 Mart 1981'e kadar yurda dönüp sıkıyönetim makamlarına teslim olmazsak yurttaşlıktan çıkarılacağımızı açıkladı.

Oysa bizler Türkiye'de görevimizin başındayız. Milli Güvenlik Konseyi bizlerin yurt dışında olduğunu kanıtlayacak bir delil gösteremez. Bu nedenle zaten her türlü hukuksal temelden yoksun olan yeni yurttaşlık yasasına dayanılarak yurttaşlıktan çıkarılmamıza gidilebilmesi için hiçbir gerekçe yoktur.

Ama sıkıyönetim makamlarına teslim olmuyoruz. Bu hem bizim her insan gibi en doğal hakkımızdır, hem de yöneticisi olduğumuz sendikaların onbinlerce üyesinin bizleri seçerek, bize yüklediği görevleri yerine getirmek için bugünkü koşullarda da savaşımlarımızı sürdürmemiz gerekiyor.

Sendikalarımız Milli Güvenlik Konseyi tarafından kapatılmış, yasal görevlerimiz inandırıcılıktan uzak gerekçelerle yasaklanmış, bir çok üyemiz ve arkadaşımız tutuklanmış, işten atılmıştır. Binlerce DISK üyesi sendikasız bırakılarak işverenlerin azgın sömürüsüne ve keyfi uygulamalarına teslim edilmiştir. DISK'in kapatılmasından, birçok yöneticisinin tutuklanmasından, geçmişte uykularını kaçıran sendikalarımıza karşı açılan karalama kampanyasından ve sendikal hakların askıya alınmasından cesaret alan işverenler, işçiler üzerindeki sömürü ve baskılarını daha da artırmak için, bu ekonomik bunalımın yüklerini işçilerin omuzlarına bindirmek için her yola başvuruyorlar. Aynı şekilde hükümet hem izleyemediği, işçilere kemerleri sıktırma politikasıyla, hem de çalınan yasasına, toplu sözleşme düzenine yaptığı yoğun müdahalelerle işverenlerin bu girişimlerinin son derece kolaylaştırıyor. İşçilerimizin yılların savaşlarıyla elde ettiği kazanımlar bir bir ellerinden alınıyor.

Bizler bu durumda üyelerimiz, işçilerimizi yalvararak bırakamayız. Onların bizlere verdikleri görevleri yerine getirmek için elimizden geleni yapmaktan vazgeçip sıkıyönetim makamlarına teslim olamayız. Herşeyden önce işçi sınıfına, onun haklı savaşına karşı sorumluyuz. Üyelerimizin ekonomik, demokratik hakları için, sendikal hak ve özgürlükler için, işçilerin istemlerinin gerçekleştirilmesi için, onların bize verdikleri görevleri yerine getiriinceye kadar savaşır.

minizi sürdüreceğiz. Bugün bütün haklar kolay elde edilmedi. Kanımız, canımız var bu hakların üzerinde.

Kaldı ki sıkıyönetim makamlarına da güvenmiyoruz. Bizlere yöneltilen suçlamaların asılsızlığını sıkıyönetim mahkemelerinde yansız bir yargılama ile ortaya çıkarma olanağı olduğuna inanmıyoruz. Çünkü bugün adli koğuşturmanın her aşamasında yoğun anti-demokratik, yasalarla bağdaşmayan uygulamaların süregeldiği kimse için bir sır değildir. Poliste, Maden-İş sendikası'nın avukatı Ahmet Feyzioğlu'nun Bursa'daki sorgulamasında olduğu gibi sonu ölümlle biten işkenceler, gerçek dışı tutanaklara zorla imza attırma yöntemleri uygulanmaktadır. Sıkıyönetim, savcı ve yargıçları üzerinde yoğun baskılar vardır. Her türlü yasa dışı eyleme katılmış, bunları örgütlemiş, sendika gelirlerini terör yuvalarına, MHP ve Ülkü Ocaklarına akıtmış DİSK yöneticileri sorgusuz, sualsiz serbest bırakılırken, sıkıyönetim yargıçlarının DİSK mensuplarının suçsuzluğunu gösterecek yolda aldıkları her karar üst makamların doğrudan müdahale ve baskıları ile bozulmaktadır. Haklarında suçlu olduklarını gösterecek kanıt olmadığı için salıverilen yüzlerce DİSK yöneticisi ^{ve işçileri} son olarak da Genel-İş sendikasına ait matbaanın sorumlularının yukarıdan gelen emirlerle yeniden tutuklanmaları bunun en açık kanıtıdır. Değiştirilen askeri mahkemeler usul yasası savunma hakkını da yok etmiştir. Askeri cezaevlerindeki baskılar basına kadar yansımaktadır.

Bu nedenlerden dolayı suçsuzluğumuzu kanıtlamak için sıkıyönetim makamlarına teslim olmayı düşünmenin olanağı kalmamıştır. Kaldı ki bizlere, öteki DİSK yöneticilerine yöneltilen suçlamaların mesnetsiz---liği tüm kamuoyunca çok iyi biliniyor.

Sendikalarımızın, bizlerin, üyelerimizin hiç bir faaliyeti sendikal/yasa ^{si} ^{sinin}, öteki yasaların dışına çıkmış değildir. Her kararını bizi seçen işçilere, işçi temsilcilerine danışarak alırızdır. Her eylemimiz yalnızca işçi sınıfının çıkarlarını gözetmeyi amaçlamıştır.

Milli Güvenlik Konseyi üyeleri, sıkıyönetim komutanları DİSK sendikalarının yöneticilerini "sendika ağalığı" ile, üye aidatlarını, sendikaların tesis ^{ve} kuruluşlarını kendi çıkarlarına kullanmakla suçluyorlar. Her DİSK üyesi sendikaları biraz tanıyan her yurttaş bu suçlamaların gerçeklerle en küçük bir ilişkisi olmadığını çok iyi biliyor. Ama gerçek sendika ağaları aranıyorsa, Türk-İş'in başındaki Özdemirlere,

Ergeliklere, hükümette oturan Şide'lere bakılmalıdır. Bunu - yalnız biz değil, yüzbinlerce Türk-İş üyesi biliyor, söylüyor.

İşçilerin cebindeki son kuruşa da göz diken işverenler, işçi haklarını tanımamakta inatla → direnirken, sendikalarımızın yasaların tanıdığı hakları kullanarak greve çıkması bir suçmuş gibi gösterilmek isteniyor. Şimdi grevlerin yasaklanmasına, işçi ücretlerinin artmasının önlenmesine, sendikal hakların kaldırılmasına rağmen, ekonomik bunalımın tüm yoğunluğuyla sürmekte olması karşısında, ekonomik bunalımda, üretim düşmesinde işçilerin, sendikaların, grevlerin hiç bir sorumluluğu olmadığı apaçık ortaya çıkıyor. Ancak ekonomik bunalımın gerçek sorumluları aranıyorsa, işverenlere, büyük tekeli sermayeye, yabancı şirket ve bankalara bakılmalıdır. Çünkü bunların kârları artmaya halâ devam ediyor.

Sendikalarımızı terörle ^{ilgili} gösterme çabaları ise DİSK'in şimdiye kadar her tür terörist eyleme en başta karşı çıkan çok iyi bilinen tutumunca yalanlanıyor. Terörle ilgili sendikacı aranıyorsa, sendika binalarını cephaneliğe dönüştüren, kiralık katil besleyen ve şimdi ellerini kollarını sallayarak ortada dolaşan MİSK yöneticilerine, Türk Metal ve Çelik-İş yöneticilerine bakılmalıdır.

Tüm bu nedenlerden dolayı Milli Güvenlik Kurulunun teslim olmamız yolunda yaptığı çağrıya şöyle yanıt veriyoruz:

- Bizler yurt dışında değil, Türkiye'deyiz. Sendika yöneticileri olarak üyelerimize karşı görevlerimiz var. İşçi sınıfına, emekçi halkımıza karşı veremeyeceğimiz hiçbir hesabımız yoktur. Onun için bu koşullar ^{gerçekleşmeden} teslim olmayacağız.

- Faşist sendikalar dışındaki kapatılmış tüm sendikalar açılmalıdır.

- Sendikal hak ve özgürlükler eksiksiz sağlanmalıdır.

- Grevler üzerindeki yasak kaldırılmalı, sınırsız grev hakkı tanınmalıdır.

- İşçilerin gönüllü olarak sendikalarda birleşmesi, örgütlenmesi üzerindeki her türlü engel kaldırılmalıdır.

- Sendikaların işverenlerle dışardan hiç bir karışma olmaksızın toplu sözleşme yapabilmeleri, imzalanan sözleşmeleri özgürce ^{gerçekleştirebilmeleri} sağlanmalıdır.

- Sendikaların çalışmalarına, iç işlerine, devlet müdahalesine son verilmeli, işçiler sendikalarını özgürce yönetebilmelidir.

- İşten çıkarmalara son verilmeli, işten çıkarılmış işçiler geri alınmalı, işverenlerin işçilerin ekonomik ve sosyal haklarına yönelik gözüdülmüş saldırıları durdurulmalıdır. İşçilere "kemerleri sıktırma" politikasından vazgeçilmelidir.

- Tutuklu sendikacılar ve demokratlar üzerindeki işkence ve baskılara son verilmeli, herkese adaletli bir yargı güvencesi sağlanmalıdır.

Bizim görevimiz sendikalı, sendikasız, DİSK'li, Türk-İş'li tüm işçilerin temel çıkarlarını dile getiren ^{bu} istemlerin gerçekleştirilmesi ^{doğrultusunda} çalışmaktır. Bunlar sağlanmadan teslim olmayı düşünmüyoruz. Yanıtımız budur.

Bugün biz işçiler, Türkiye işçi sınıfı, güç bir dönemden geçiyoruz. DİSK'li, Türk-İş'li, sendikalı, sendikasız işçiler, en temel haklarımızın bir bir elimizden alındığını en açık biçimde görüyoruz. Ama eğer geçmişte birlik içinde olsaydık, ayrı ayrı sendikalara bölünmüş olmasaydık haklarımızı böyle kolay kaptırır mıydık? Bugün her işçinin, her sendikacının bundan ders çıkarması kaçınılmazdır. Birleşmeliyiz, sendikal birliği sağlamalıyız. Özgür birlik sendikalarını yaratmalıyız.

Eski ayrılıkları, anlaşmazlıkları bir yana bırakalım. Aramızdaki politik görüş ayrılıklarını, haklarımızı korumak için birleşmenin önüne bir engel yapmayalım. Bölünmüşlüğü-müz yalnızca işverenlerin, işçi düşmanlarının işine yarıyor.

Tek bir işçi bile sendikasız kalmamalıdır. DİSK üyeleri beraberliğini korumalıdır. Üzerimizde oynanmak istenen oyunları ancak birlik içinde davrandığımız sürece boşa çıkarabiliriz. Türk-İş üyesi işçilerle DİSK üyesi işçiler sınıf kardeşleridir. Sınıf dayanışması onları ayıran duvarları yıkmalıdır. DİSK üyeleri, Türk-İş'in ^{duydukları} başındaki uzlaşmacı, sağ kanat sendikacılara/haklı tepkiyi, ancak Türk-İş üyeleriyle kardeşçe birleşerek doğru bir kanala akıtabilirler. Türk-İş üyeleri, Türk-İş sendikalarının "her düzeydeki" yöneticileri, DİSK üyelerine, sendikalarına yönelik karalama kampanyalarını boşa çıkarmalı, bunun işçilerin birliğini önlemeyi amaçladığını göstermelidirler. Türk-İş'in sağ kanat yöneticilerinin DİSK üyelerine Türk-İş sendikalarının kapılarını kapama oyunu bozulmalıdır.

Hep birlikte

Tüm işçiler/aşağıdan yukarı özgür birlik sendikaları yaratmak için seferber olmalıdır. Tüm işçileri birleştiren, işçilerin özgür yönetiminde işçi sınıfının haklarını koruyan sendikalar yaratalım. Hep birlikte bunun için çalışalım. Her olanaktan yararlanalım.

Soframızdaki tek dilim ekmeğe uzanan elleri kırmanın, sendikaları göstermelik duruma sokmak, sendikal hak ve özgürlükleri yalnızca kâğıt üzerinde bırakmak isteyenlere karşı durmanın tek yolu budur.

Biz demokratik sınıf ve yığın sendikacılığının ilkelerine sonuna kadar bağlı sendikacılar olarak geçmiş yılların derslerinden çıkarak tüm işçilere şöyle sesleniyoruz:

Birleşelim, sendikal birliğin önündeki engelleri yıkalım. Hep birlikte özgür birlik sendikaları yaratalım.

Üretim işçi sınıfının ellerindedir.

MESS-MADEN-İŞ ANLAŞMASI İMZALANDI

(İstanbul Haber Servisi)

Türkiye İşçi sınıfı tarihinde işçi sayısı, süresi ve iş kolunun önemli açısından yaşanan en büyük grevler, lokavtlar ve uyuşmazlıklarla ilgili MESS - Maden - İş görüşmeleri sonunda dün onlaşma ile sonuçlanmıştır. Yaklaşık 40 bin işçiyi kapsayan uyuşmazlık, en kısası 8 ayı aşan 10 bin üzerinde işçinin grevlerini ve 4500 işçinin lokavtları da içermektedir.

Toplu sözleşme düzenine değişiklik getir

meyl amaçlıyan «İşveren İlkeleri» çatışmasında, bu ilkeleri kabul ettirmek, ya da bu ilkeleri aşmak biçiminde MESS - Maden - İş arasında doğan uyuşmazlık, yaklaşık 3 yıl önce, o tarihlerde sözleşmeleri olan bir grup işyeri için başlamış, uyuşmazlığın kilitlenme si ile giderek boyutları büyümüştür. İlk grev bu nedenle aralık 1975'te başlarken, sözleşme tarihleri yeni gelen iş yerlerinin katılması ile uyuşmazlıklar 4 ana grupta toplanmış, uyuşmazlık kapsamındaki işçi sayısı 40 bini

bulmuştur. Bu arada 10 bin işçiyi aşan grevlerin en kısasının 8 ayı ve lokavtların 3,5 ayı tamamlanması, iki taraf için de sorunların boyutlarını büyütmüş, uzayan grevlerden ve lokavtlardan doğan sorunlar ilkelerden daha büyük önem kazanmıştır.

Zaman zaman yoğunlaşan ve umut vereren, zaman zaman da kesilen görüşmelerden sonra en son yaklaşık 20 gündür süren görüşmeler sonuç vermiş ve dün saat 17 sıralarında taraflar anlaşmaya vardıklarını ve top

lu sözleşmeyi imzaladıklarını kamuoyuna ilan etmişlerdir.

Maden - İş'ten yapılan açıklamaya göre varılan anlaşma ile getirilen haklar şöyle özetlenmiştir:

İşçilerin sözleşme dönemi için saat ücretlerine toplam 19 lira ile 30 lira arasındaki doğışan zamlar alınmıştır. Bu ücret zamlarıyla üyelerin mevcut aylık ücretlerine sözleşme dönemi içinde 4500 ile 7200 lira arasın

(Devamı Sa. 9, Sü. 8 de)

da değişen zamlar yapılmıştır.

• Tüm işyerlerinde ikramiyeler en az birer maaş arttırılmıştır. Böylece işçilerin alacağı ikramiyeler 25 işyerinde yılda 3 maaşa, 31 işyerinde ise yılda 4 maaşa çıkarılmıştır.

• Yakacak, izin ve bayram ödemelerinde büyük artışlar sağlanmıştır. Bu artışlar işyerlerine göre yüzde 200 ile 300 arasında değişmektedir.

• Diğer sosyal ödemelerde de bir çok haklar getirilmıştır.

• Yıllık cretli izin sürelerinin arttırıldığı ve çalışma sürelerinin 46,5 saate indirildiği sözleşme ile sağlanmış olan ücret artışları sözleşme kapsamındaki en kk işyerlerinde bile ortalama olarak madeni eşya işkolundaki toplu sözleşmelerin ücret zammı ortalamasının üzerinde olduğu açıklanmıştır.

• Bu anlaşma ile iki yılı aşkın bir süredir ve büyük bölümü ile 8 aydır devam eden grev ve lokavtlar ortadan kalkmıştır. Işçiler 6 şubat 1978 pazartesi günü işbaşı yapacaklardır.

Bilindiği gibi ilk anlaşmazlık MESS tavrında kıdem tazminatı, çalışma süresi, yıllık ücretli izin, sosyal haklar, ücretlerde az artış, DGM direnişi nedeniyle çıkarılan işçiler, grevle geçen sürenin creti gibi maddelerde MESS'in şekin taviz vermeyeceğini açıklamasıyla başlamıştır. Bunun zerine de Maden - Iř greve gitmiştir.

Bundan 10 gün kadar önce Maden - Iř Genel Başkanı Kemal Türkler ile MESS Başkanvekilli Bahri Ersöz tam yetkili olarak zirveye oturmuşlardır. MESS - Maden - Iř uzmanları, zaman zaman kesilen bu görüşmeler sırasında çalışmalarını sürekli sürdürmüşlerdir.

Bundan dört gün önce MESS - Maden - Iř arasındaki karşılıklı görüşmeler, 10 maddede meydana gelen anlaşmazlık üzerine kesilmişti... Ancak nceki gün yeniden bir araya gelen taraflar bu maddelerde de anlaşmayı sağlayarak, dn sözleşmeyi saat 17'de imzalamışlardır.

Türk-İş ile DiSK'in birleşmesi için ön temaslar yapılıyor

ANKARA, ÖZEL

Türk-İş ve DiSK arasında işçilerin tek konfederasyon altında birleşmelerini sağlamak için nabız yoklamaları ve ön temaslar yapılmaktadır.

DiSK'teki yönetim değişikliğinden sonra, özellikle MC döneminde kurdurtulan konfederasyonların işçi birliğine verdiği zararlar dikkate alınarak, Türk-İş ve DiSK arasında tek konfederasyon halinde birleşme arzusu görülmüş, ancak bu birleşmenin yeni bir parça-

lanmaya yol açabileceği endişesi ile ciddi girişimler yapılamamıştır.

Bilindiği gibi, MC döneminde kurdurtulan, MHP yanlısı MİSK ve MSP yanlısı Hak-İş konfederasyonları, o zamanki bakanların bu konfederasyonlar lehine takındıkları tavırlardan da güç alarak hayli kuvvetlenmişlerdi. Hak-İş ve MİSK'in durumu, DiSK'i ve Türk-İş'i rahatsız etmiş, ancak Türkler zamanındaki diyalog kopukluğu yüzünden ortak bir çözüm yolu aranmamıştır. Son yıllara kadar Türk-İş içinde yer alan Genel-İş Sendikası Başkanı Abdullah Baştürk'ün DiSK Genel Başkanlığı'na seçilmesinden sonra, iki büyük konfederasyon arasında diyalog kurulmuş, işçilerin tek bir konfederasyon altında birleşmeleri yolunda nabız yoklamaları başlamıştır. Giderek ikinci derecedeki yöneticiler arasında temaslara dönüşen bu girişimler şu günlerde gizli olarak sürdürülmektedir. Taraflar böyle bir birleşmenin, konfederasyonlar içinde yeni bölünmelere yol açabileceği kuşkusu ile temasları gizli yürütmektedirler. Sızan haberlere göre, DiSK içinde özellikle Türkler'in başkanı olduğu Maden-İş ile Bank-Sen ve Kimya-İş sendikaları bu birleşmeye karşıdır. Türk-İş içinde ise iki-üç sendikanın birleşmeye karşı çıkacakları, ancak bunların tepkilerinin fazla olmayacağı ve DiSK içinde birlik sağlanırsa, birleşmenin olanak içine gireceği belirtilmektedir.

Türkler: "İşverenlerin MESS'te kalması yararlı,,

İstanbul Haber Servisi —
MESS - MADEN-İŞ uyuşmazlığı
nın anlaşma ile sonuçlanması
üzerine MADEN-İŞ Sendikası
Genel Başkanı Kemal Türkler
dün düzenlediği basın toplantı-
sında, «Sendikamız ile MESS a-
rasında aylardır süren savaşım

ve bu süreç içinde elde ettiğimiz deneyimler, mevcut toplu sözleşme düzenini yeni bir aşamaya getirmiştir. Bu aşamanın belirleyici niteliği, ekonomik savaşımın ayrı ayrı iş yerlerinden yararlanarak işkolunu kapsama süreci içine girmesidir» demiştir.

63 işyeri için imzalanan sözleşmelerin bitim tarihlerinin aynı olduğunu, henüz toplu sözleşme görüşme aşamasında olan ve yaklaşık 10 bin işçiyl kapsıyan 23 işyeri için de sözleşmelerin bitim tarihinin aynı olmasını amaçladıklarını, hatta henüz yet-

ki aşamasında olup görüşmeleri başlamamış, MESS üyesi tüm işyerleri için aynı tarihte istediklerini belirten Kemal Türkler, bu durumu MADEN-İŞ'in yararına gördüklerini söylemiştir. Türkler, tek tek mücadelede, işyerlerinde geçici haklarda başarılı

olduklarını, ancak kalıcı haklarda az haklar elde edildiğini anlatmış, toplu görüşmelerde ise, bunun bunun tersine olduğunu ve daha çok kalıcı haklar elde edilebildiğini belirterek, işverenlerin MESS'te bir bütün olarak kalmalarında yarar gör-

düklerini söylemiştir.

MADEN-İŞ Genel Başkanı Türkkiye'nin yaşanan en büyük işçi uyuşmazlığının değerlendirmesini özetle şöyle yapmıştır:

«Sendikamız grevdeki ve lokavttaki binlerce savaşkan üye-

siyle bir bütün olarak sürdürdüğümüz ekmek ve onur savaşımını başarıyla sonuçlandırmıştır. MESS'in ücretleri ve diğer hakları dondurma, sendikamızı ve sınıf sendikacılığını geriletme ve parçalama politikası başarısızlığa uğramıştır.

Üyelerimiz ve tüm Türkiye işçi sınıfı geçen 8 aylık süre içinde tek tek işverenlere karşı değil bütününle işveren sınıfına, onun en örgütlü kesimi olan MESS'e karşı savaşım içinde bulunmuşlar. Sonuç olarak elde

ettiğimiz başarıya en iyisidir demek olanaksızdır. Çünkü bu aşırı sömürü ve kâr düzeni içinde en iyisi yoktur. Sömürüyü sınırlama ve ilerli haklar elde etme savaşımında geçen dönem ve işkolumuza göre daha iyi bir sonuca ulaştık. Bu başarımız, önümüzdeki dönemlerde daha örgütlü ve daha bilinçli, toplu sözleşme düzeninin olduğu aşamanın koşullarını da gerçekçi bir şekilde değerlendirecek yeni savaşımımızın daha iyi ve daha ilerli sonuçlara ulaşacağını güvencesidir.»

Türkler, basın mensuplarının çeşitli sorularını cevaplandırırken, en kısıtı 8 ayı aşan 10 bin üzerindeki işçinin grevleri 3,5 ayı aşan 4500 işçinin lokavtları için 165 milyon lira civarında ödeme yapıldığını, buna karşın Sendikamızın sadece DİSK'e bağlı sendikalara yaklaşık 8 milyon borcu olduğunu ve MADEN-İŞ'te çalışan işçilere iki yıldır ücret artışı yapılmadığını anlatmış, «Kısa zamanda durumumuzu düzeltebileceğiz. Grev ve lokavtlarımızı büyük ölçüde kendi iç bünyemizde, işçiye katkısı ile sağlamış bulunuyoruz. Ayrıca demokratik kuruluşların ve yurt dışındaki işçilerimizin çok önemli katkıları oldu. Durumumuzu düzeltmek için tüzüğümüzdeki hükümler dışında sözleşme ile sağlanan haklarından işçiden ayrı bir ödeme alacak değiliz. Ancak yeni toplu sözleşme düzeninin koşulları işçilerimize anlatılacaktır. Onlar gelecek sözleşmeler için daha güçlü olma doğrultusunda, gerekli görüyorlarsa kendileri yeni kararlar alacaklardır» demiştir.

Maden - İş Başkanvekilleri ve Genel Sekreteri ile uzmanların da katıldıkları basın toplantısında ayrıca DSF (Dünya Metal Sendikaları Federasyonu) Sekreteri Pierre Baghi söz almış, Maden - İş'in savaşımının dünya işçi sınıfı için yepyeni ve çok önemli bir örnek olduğunu söylemiştir. Pierre Baghi bir soru üzerine Maden - İş grev ve lokavtlarının işçi sayısı, niteliği ve süresi açısından kıta Avrupasında bile son 10 yıl içinde ve hatta daha eskisinde yaşanan en büyük işçi eylemi olduğunu söylemiştir.

Maden - İş Başkanı Türkler bir başka soru üzerine Ereğli İşletmesinde çalışan yaklaşık 8 bin işçinin durumunun ayrı olarak görüşüldüğünü anlatmış, bu yük olasılıkla önümüzdeki pazar testi, ya da salı günü Çalışma Bakanı Bahir Ersoy'un arabuluculuğu ile görüşmelerin sürdürüleceğini belirtmiştir.

Çalışma Bakanı Bahir Ersoy, «Maden - İş ile MESS arasında ki anlaşmanın çalışma barışının sağlanmasına büyük katkıda bulunacağına inanıyorum» demiştir.

"Cumhuriyet"

5. Şubat 1978

Kurthan Fişek

①

1845 tarihli bir Polis Nizamı'

şöyle diyor:

«...amele ve işçi makulelerinin ve cemiyetlerinin def' ve italesi ile ihtilal vukuunun önünke kestirilmesi...» , «... işini gücünü terk ile mücerred tahil-i mesalih-i ibad-garezinde olan amele ve işçilerin cezalandırılması...» (S.43)

"Bilinen ve belgelenmiş ilk işçi örgütü
Analepervar Cemiyeti (1871) ve ilk
işçi korcheti de Kasımpaşa Tescari
işçilerinin gravidir. 1872 yılında
pattah ve bu grv... üç ay tükelerini
alamayan 600 kadar işçinin örne
Bahriye Nezaretine, sonra Bab-ı Aliye
sonra Sadrazam'a ve nihayet Podiyaha
başvurularla bir a çıkınca başlamıştır.
İşçilerin öteklerinin benimsenmesine

(K. Fizek, s. 44)

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV TARİH ARASTIRI

Ücretler, verimlilik, enflasyonun etkisi.

Türkiye'de ücretlerle ilgili ~~#~~ sayısalomalar yalnızca sosyal figürler kurumuna bağlı işyerlerini kapsıyor. Bu nedenle ~~##~~ ~~kapsam~~ ~~da~~ sigortaya çalışan 1 milyondan fazla işçinin ve tamamı işçilerinin durumunu yansıtmıyor. Elimizde 1958'den 1977'ye kadar geçen dönemle ilgili veriler var. Bunlar Eski sayısalomalar

kamı kesimi ile özel kesimi aynı aynı ~~da~~ veriyorlar.

Türkiye'de özellikle den beri kamı kesiminde daha yüksek ücret ölendiğini (amaç aynı serdikaların kamı kesiminde de örgütlenmesini önlemek) diğletmiş olarak ~~ya~~ özel kesimi tek başına incelesek durum şöyle:

Bu veriler göre den beri ^{brüt} parasal ücretlerde sürekli bir artış var. Bu artış ~~sa~~ ~~ya~~ ~~da~~ 1958-68 döneminde % ~~toplam~~ % , 1968-77 döneminde ise % oldu. Ancak, parasal ücretlerdeki bu artış gerçek ücretlerde, yani yaşam düzeyinde ^{elle tutulur} bir düzelmeye getirmesi: ~~Gün~~ günlük maaşların fiyat artışları parasal ücretlerdeki artış ortadan kaldırdı, hatta reel maaşların kısıtlı olduğu dönemlerde (12 brüt dönem gibi) gerçek ücretlerde önemli gerilemeler oldu.

Türkiye'de ^{parasal} ~~genel~~ ücretlerle ilgili sayılamalar yetersiz olduğu kadar fiyat artışları ve öcdekte ~~fiyatları~~ ^{geçirime} endeksleri de son derece yetersiz. Örneğin, İstanbul ve Ankara için DIE (?) tarifuatı yayımlanan geçirime endeksleri hesaplanırken kira artışları dikkate alınmıyor. Oysa, kira giderleri son yıllarda % oran bir kula artmıştır ve 1975'te işçilerin aylık gelirinin % 50'si veya daha fazla kiraya harcamıyordu. Aynı şekilde bir çok malın (örneğin tıp gazı) ancak kurumsal fiyatlara bulunabildiği de sayılamalara yansımıyor. Bütün bunlara rağmen resmi istatistikleri kullanarak genel ücreti hesaplamak, özellikle 1970-73 döneminde genel ücretlerin % 10 düştüğünü görüyoruz. Enflasyonun % 100'e ulaştığı 1978 ve 1979 yıllarında ~~ise~~ ^{ise} için ise parasal ücretlerle ilgili sayılamalar yayınlanmadığını ^{dan} ~~ise~~ (kısacası genel ücretlerdeki düşmeyi gittikçe için!) genel ücretlerdeki ~~et~~ düşüşün ve kadar olduğunu hesaplıyoruz.

(büt) (X)
Özel kesimde parasal ücretler 1958-68 döneminde % , 1968-77 döneminde ise % arttı. görüldüğü gibi bu artış ortalamasının altındadır. İstanbul Geçirime Endeksine dayanarak genel ücretlerdeki artış hesaplamak, bunların 1969-72 döneminde % düştüğünü, 1973-76 döneminde tekrar yükseldikten sonra 1977'den itibaren yeniden düştüğünü görüyoruz. Elanitte 1978 ve 79 parasal ücretleriyle ilgili sayılamalar olmaması

fiyat artmasına yol açmaz. Ücret artışı herhangi bir fiyat artışı olmadan ~~örneğin~~ sömür oranının azalmasıyla, yani: remaye ile emek oranındaki gelir dağılımının ^(emekten yana) değişimleriyle sonuçlanabilir. Kapitalistler Türkiye'de

Ne var ki Türkiye'de bunun tam aksi oluyor, kapitalistler fiyatları dümdüz ^{yükseklerle} ~~arttırarak~~ genel sömür oranını arttırıyorlar, emek ile remaye oranındaki gelir dağılımını remaye yanına değiştiriyorlar. Bunun resmi saygınamaları da doğrultuyor. Nitekim Türkiye'de insaat sanayiinde ~~işçilerin~~ yaşlılar toplam gelir içinde ücretlerin payı 1965'te % 23,1'den 1973'te % 21,5'e düşmüştü (tüm 1965-73 ortalaması %).

Buraya kadar remayeye sömürlerinin çok sık kullandıkları bu katmanlı yalamı çürütmek için parmak buralara gerek ~~hakk~~ ~~bat~~ ora nrltalara işaret ettik. Söylediklerimizle çok kim ve bu nedele tomanlanmaya muhtaç olmaları beraber bitim aşımından önceki bir diğer ~~not~~ yöne dikkati çekelim: Pütün bu saydığımız nedenlerle, örneğin ücretlerin her-

herge bir biçimde fiyat artı, buna
başlanırmı kull etmel (belle belle istemel)
işin sırfınm yararıa olamaz. Çünkü:

1. Üretlerin ^(toplam maliyetleri payının kütükliğinden üretlerin) artı a maliyetler çok azla
küçük oranda yarıyor!

2. Emel verimliliği artıyor!

3. Emel verimliliği artırmaz bile, ya da ~~emel verimliliği~~
üretlerin emel verimliliği ile artı oranda artırmı

kabul etiriz bile, bu iş anda eğrime olan bir
döşer etiriz gelir değillimim sarımlımın denek
(denetimi)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

BRD

Verarbeitendes Gewerbe:

Nettowertschöpfung zu Faktorpreisen
je Beschäftigte (1976): $38,4 \cdot 10^3 \text{ DM}$

(Ans: Statistisches Jahrbuch der BRD, 1979,
S. 164)

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV
TARİH ARAŞTIRMA AKFİ

BRD

Verarbeitete Gewerbe 1976

Bruttoproduktionswert

899 739 $\cdot 10^6$ DM

Anteil der Personalkosten

an dem Bruttoproduktionswert

% 25,9

Statistisches Jahrbuch 1979,

S. 165

BRD

Verarbeitendes Gewerbe

~~Netto~~ Anteil der Nettowertschöpfung
zu Faktorpreisen am Bruttoproduktions-
wert 30,7 % (1976)

Nettowertschöpfung zu Faktorpreisen
insgesamt ~~287 051 · 10⁶ DM~~

276 515 · 10⁶ DM

Quelle: Statistisches Jahrbuch 1979, S. 764

Türkiye'de parasal ve gerçek ücretler

	<u>Ortalama günlük brüt parasal ücretler (TL)</u>			<u>Fiyat Endeksi</u>	<u>Ortalama günlük brüt gerçek ücretler</u>		
	<u>Kamu Sek.</u>	<u>Özel Sekt.</u>	<u>Genel</u>	1958=100	<u>Kamu Sek.</u>	<u>Özel Sekt.</u>	<u>Genel</u>
1958	9,99	11,63	10,90	100	9,99	11,63	10,90
1959	12,43	14,01	13,28	—	—	—	—
1960	13,56	15,27	14,45	133	10,20	11,48	10,86
1961	14,62	16,39	15,59	138	10,59	11,88	11,30
1962	15,84	16,98	16,48	143	11,08	11,87	11,52
1963	17,40	18,32	17,91	153	11,37	11,97	11,71
1964	19,39	19,58	19,50	157	12,35	12,47	12,42
1965	22,11	21,22	21,64	164	13,48	12,94	13,20
1966	24,89	22,58	23,28	177	14,06	12,76	13,15
1967	27,97	24,43	25,83	203	13,78	12,03	12,72
1968	31,14	26,23	28,22	210,5	14,79	12,46	13,41
1969	34,25	30,71	32,14	220,6	15,53	13,92	14,57
1970	38,72	32,98	35,32	238,1	16,24	13,85	14,83
1971	44,42	36,32	39,32	283,4	15,67	12,82	13,87
1972	48,72	41,36	43,88	327,0	14,90	12,65	13,42
1973	61,59	50,96	54,41	372,7	16,53	13,67	14,60
1974 ¹	76,88	63,52	68,26	461,8	16,65	13,75	14,78
1975 ²	98,32	78,75	85,55	559,7	17,57	14,07	15,28
1976 ²	132,19	105,86	115,30	657,3	20,11	16,11	17,54
1977 ²	178,15	128,66	146,53	828,2	21,51	15,53	17,69
1978 ²	244,46	185,56	207,93	1340,7	18,23	13,84	15,51
1979 ²	348,78	260,91	294,31	2192,6	15,91	11,90	13,42
1980*	592,93	443,55	500,33	4385,2	13,52	10,71	11,41
Mayıs 1980			379				
Ekin 1980*			400				9,12

Kaynaklar

- 1: İktisadi Rapor 1977, S. 75 (Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği)
 - 2: SSK'nın ilgili yıla ait yıllıklarından
- * 1979'a göre fiyatlarda % 100 artış ve ücretlerde de % 70 zam varsayılarak hesaplanmıştır.

Genel olarak ücretler:

Ücretlerle ilgili veriler SSK'dan alınmıştır ve SSK primlerine konu olan "çıplak brüt ücret"leri kapsamaktadır. Bu nedenle yan ödemeler de dikkate alınırsa brüt ücretlerin biraz daha yüksek olmaları gerekir. Buna karşılık fiyat artışları olarak İstanbul tüketim endeksi alınmıştır ki bu endeks fiyat artışlarını yeterince yansıtmamaktadır. Örneğin 1963'ten sonra kiralardaki artışlar bu endeks hazırlanırken dikkate alınmıyor! Bu nedenle gerçek ücretlerde enflasyon nedeniyle ortaya çıkan düşüş aslında daha fazladır. Üstelik burada incelenen brüt ücrettir. İşçinin eline geçen net ücretteki kayıplar vergiler ve diğer kesintiler yüzünden daha da fazladır.

Genel olarak ücretlerin 1958'den bu yana olan gelişmesine baktığımızda parasal ücretlerin büyük ölçüde artmış olmasına rağmen gerçek ücretlerde aynı artış görmüyoruz. Gerçek ücretler 1958'den 1970'e kadar olan 12 yıllık dönemde % 36 artmış, ancak 12 Marttan

sonra işçi sınıfı üzerinde kurulan baskı ile 1972'de % 9,5 azalarak 1968'deki düzeyine düşmüştür. Diğer bir biçimde ifade edersek, çalışanların yaşam düzeyi dört yıl geri atılmıştır. 1973'te yeniden gelişen sendikalar mücadelesi ile gerçek işçi ücretleri, yani işçilerin satın alma gücü 1977'de en yüksek düzeye varmış ve 1958'e kıyasla % 63 artmıştır. Bundan sonra ise büsbütün hızlanan enflasyon ile işçi ücretleri 1979'a kadar % 24 düşerek yine 1968'deki düzeyine inmiştir. Darbeden sonra sendikaların yasaklanıp grevlerin yasaklanması ile gerçek ücretler daha da düşerek 1961'deki, yani 19 yıl önceki düzeye inmiştir.

Resmî sayılamalara dayanarak saptadığımız bu olgular enflasyonun işçi ücretlerinin artmasından kaynaklanmadığını, aksine büyük burjuvazi tarafından işçi ücretlerini düşürmek için kullanılan bir silah olduğunu kanıtlıyor. Aynı şekilde 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 askerî darbelerinin herşeyden önce işçi sınıfına karşı yöneldiği de görülüyor.

Özel sektörde ve kamu sektöründe ödenen ücretleri ayrı ayrı ele alırsak ilginç bir nokta ortaya çıkıyor: Türkiye'de kamu

yükselmeye
başlayarak

bir kere
daha

sektöründe ödenen ücretler 1965'e kadar özel sektörde ödenen ücretlerden daha düşük iken 1965'ten başlayarak kamu sektöründeki ücret ortalamanın özel sektörün üstüne çıkıyor, yükseliyor. Bu olgu 1965'te alınan grev hakkıyla ve ona bağlı olarak sendikal hareketin hızla gelişmesiyle bağlıdır. 1965'e kadar kamu sektöründeki ücretleri özel sektöre kıyasla düşük tutarak kapitalistlerin işgücü pazarındaki konumlarını güçlendiren devlet kapitalizmi 1965'ten sonra yeni bir amaca yöneliyor: Kamu sektöründeki varı sendikalara bir ayrıcalık tanıyarak Türkiye sendikal hareketi üzerindeki genici etkileri korumak. Bu politika özellikle 1967'de DISK'in kurulmasıyla belirginlik kazandı ve günümüze kadar sürdü. Böylece bir yandan Türkiye'deki genici sendikaların neredeyse devlet sektöründe yuvalandıkları görünüyor. Öte yandan da Demirel Hükümetinin 25.7.80'de başlatığı ve Amerikalı generaller cuntan tarafından da sürdürülen yeni ekonomi politikasının kamu sektörüne ~~atılan~~ bütçeden verilen desteği kısmakla ilerletemez bizdeki genici sendikal hareketle de bir darbe indirdiğini söylüyoruz. Tekeleri burjuvazinin 15 yıldır ~~kullan~~ sendikal hareketle karşı kullandığı bu ekonomik önlemin derinleşen ekonomik bunalım nedeniyle işlenmez olmaları

bilinli
bir politika
sonucu

askeri dikta gibi aşıkça zorluk yoluna baş-
~~verme~~ ~~redan~~ ~~drau~~ ~~stuf~~. ruha eğilimini
kırkuzuz güçlendirmişti.

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV
TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV
TARİH ARAŞTIRMA ANKETİ

Yıllar
Cari
Ortalama
Ücret
İstanbul
geçinme
endeksi
Gerçek
Ortalama
Ücret

1958 10,90

100

1959 13,28

1960 14,45

133

1961 15,59

138

1962 16,48

143

1963 17,91

153

1964 19,50

157

1965 21,64

164

1966 23,28

177

1967 25,83

203

1968 28,22

1969 32,14

1970 35,32

1971 39,32

1972 43,88

1973 54,41

1974 68,26

1975 85,55

1976 115,30

1977 146,53

1978

1979

*

yıllar	Cari günlük ortalama ücret (SSK)	İstanbul gelişme endeksi 1963 = 100	günlük ortalama gerçek ücret	Cari günlük ortalama ücret (özel kesim) (SSK)	Günlük ortalama gerçek ücret (özel kesim)	yıllar	İmalat Sanayii ücretlerinin üretim maliyeti içindeki % payı	Sanayii ücretlerinin katma değer içindeki % payı
1968	28,22 ^a	137,6 ^c	20,51	26,23 ^a	19,06	1965	11,3	23,1
1969	32,14 ^a	144,2 ^c	22,29	30,71 ^a	21,30	1966	11,4	23,3
1970	35,32 ^a	155,6 ^c	22,70	32,98 ^a	21,20	1967	11,4	21,4
1971	39,32 ^a	185,2 ^c	21,23	36,32 ^a	19,61	1968	11,6	20,9
1972	43,88 ^a	213,7 ^c	20,53	41,36 ^a	19,35	1969	11,9	21,0
1973	54,41 ^a	243,6 ^c	22,34	50,96 ^a	20,92	1970	13,3	21,3
1974	68,26 ^b	301,8 ^c	22,62	63,5 ^b	21,04	1971	12,1	22,7
1975	85,55 ^b	365,8 ^c	23,39	78,7 ^b	21,51	1972	12,3	24,2
1976	115,30 ^b	429,6 ^c	26,84	105,9 ^b	24,65	1973	10,8	21,5
1977	146,53 ^b	541,3 ^c	27,07	128,7 ^b	23,78			
1978	207,93 ^d	1049,0 ^c	19,82					
1979	293,10 ^d	1548,5 ^e	18,93					

* Dikkat: Bu endeks hesaplanırken kiralara sabit sayılıyor!

Kaynaklar:

a: İcen Börtüçene, "Ücretler ve Fiyatlar", S. 82

b: OBYKP, S. 134; c: Türkiye Odalar Birliği, "İktisadi

Rapor 1979" S. 470 d: Cumhuriyet, 1.2.80, S. 5

Milli Produktivite Merkezi, "Türkiye'de Toplu Pazarlık Sisteminde Yol gösterici Faktörler", Ankara 1976

Kaynak: İcen Börtüçene,

"Ücretler ve Fiyatlar"

S. 85

Δ: Ağustos

e: Akbank T.A.Ş., "Turkish Economy" Alparslan Işık, Nr. 10, Ocak 1979, S. 1

"Sınai İlişkiler ve Toplu Sözleşme Düzeninin Ekonomik yaşamdaki yeri", S. 27

Bir karşılaştırma yaparsak, ABD'de ekonominin sendikalaşmış kesimlerinde emeğin gelir içinde payı 1954-56 yıllarında ortalama % 74; aynı dönemde sendikalaşmamış kesimlerde ise ortalama % 52 idi.

Kaynak:

YİĞİT MADEN-İŞ ÜYELERİ GREVDE !

Türkiye işçi sınıfının en savaşkan örgütlerinden, kitle ve sınıf sendikacılığının en canlı örneği MADEN-İŞ Sendikası ve O'nun yigit üyeleri MESS patronlarına karşı grev alanlarında.

İşverenleri MESS'e bağlı 115 işyerinde çalışan 35.000 Maden-İş Sendikası üyesi adına MESS ile sürdürülen yeni dönem toplu sözleşme görüşmelerinin 1980 Ocak ayında uyuşmazlıkla sonuçlanmasıyla Maden-İş, yasalardan doğan hakkını kullanarak grev kararı aldı.

Mart ayı ortalarından buyana MESS'e bağlı 52 işyerinde şimdilik 23.000 işçi ile başlatılan greve, önümüzdeki günlerde diğer işyerlerinden de onbinlerce Maden-İş üyesinin katılacağı bildirilmektedir.

Bunun yanında, DİSK'e bağlı Tekstil Sendikasının 28.000 üyesi 35 işyerinde ve Cam işkolunda çalışan onbinlerce işçi grev savaşına girdi. Grevlerin adım adım genişleyeceği, 100.000'e yakın işçinin greve geçeceği bildiriliyor.

Türkiye işçi sınıfının yigit erleri sendikalarının çatısı altında disiplinli bir şekilde saldırgan MESS patronlarına ve onların politik uşaklarına hadlerini bildirmek için grev boylarında savaşıyorlar. "Halkın ekmeği küçülmeli, ama tekellerin kârlarına dokunulmaması" diyenlere, açlık paketine, işsizliğe, pahalılığa, işçi ücretlerine karşı girişilen saldırıya "Dur" diyorlar. İş, ekmek ve özgürlük kavgası veriyorlar.

MESS'e bağlı 115 işyerin mülkiyet kökeni incelendiğinde, uyuşmazlık kapsamına giren toplam işyeri sayısının yüzde 57'sinin ve toplam işçi sayısının yüzde 85'inin tekelci sermayeye dolaylı veya dolaysız yoldan bağımlı olduğunu görürüz.

Maden-İş Sendikasının istemleri nelerdir ?

1. Satınalma gücünü yükselten ve önümüzdeki 2 yıl boyunca bunu korumayı amaçlayan bir ücret ve yan ödeme düzeyinin sağlanması, işyerlerinde buna uygun olarak asgari ücret düzeylerinin yükseltilmesi.
2. Haftalık çalışma sürelerinin azaltılması, yıllık izin sürelerinin arttırılması.

3. Keyfi işten çıkarmalara, toplu halde işten çıkarmalara karşı iş güvencesinin korunması için önlemlerin toplu sözleşmelerde yer almasının sağlanması.
4. Binlerce işçinin ölümüne, sakatlanmasına, hastalanmasına karşı yürürlükteki hükümlerin eksiksiz uygulanmasının sağlanması, bu konudaki taleplerin yükseltilmesi, kurullarda eşit oy hakkı sağlanması.
5. Tüm çalışanların birliğini sağlamaya yönelik olarak sözleşme kapsamının sınırlarının genişletilmesi
6. İşyeri özel sorunlarının titizlikle saptanması ve buna ilişkin taleplerin yükseltilmesi.
7. Toplu sözleşmelerdeki demokratik kazanımların korunması ve kapsamının genişletilmesini sağlayacak önlemlerin gerçekleştirilmesi.

1. Satın-alma gücü:

	Günlük brüt ücret	Kesin- tiler toplamı	Günlük net ücret	Fiat ar- tışları	Net gerçek ücret
Eylül 77	146.52 TL.	54.60 TL.	91.76 TL.	100.0	100.0
Eylül 78	207.93	86.33	121.66	179.3	74.0
Eylül 79	292.74	132.50	160.23	322.6	54.1

Görüldüğü gibi, 1977 ile 1979 yılları arasında sigortalı ücretlerinde yüzde 99,8 oranında parasal artış almasına karşın, kesintiler ve hızlı fiat artışları nedeniyle reel ücretlerde, başka bir deyimle satınalma gücünde büyük bir düşüş olmuş, gerçek ücretler yüzde 100'-den, yüzde 54,1'e gerilemiştir. Ülkemizde son derece hızlı bir yoksullaşma süreci yaşanmaktadır.

MESS patronlarının fabrikalarından çıkan bir Buzdolabı 1978'de 5200 Lira iken, bugün 35.000 liradır. Bir işçi 1978'de bir Buzdolabı alabilmek için 24 gün çalışırken, bugün tam 135 gün çalışmak zorundadır. 1978'de ortalama 6.500 TL. kazanan bir Maden-İş üyesi bu para ile 70 kilo Et alabileceken, bugün aynı ücret 20 kilo Et'in fiyatını karşılamamaktadır.

Sizlerle bir hesap yapalım:

Karı-Koca ve 4 çocukları, yani 6 nüfuslu bir aile. Bu ailenin her ferдинin sabah kahvaltısında, öğle yemeğinde ve akşam yemeğinde YARIM SOĞAN ve bir ekmeğin DÖRTDE BİRİNİ (Çeğrek) yediğini varsayalım. Yani sabah, öğle, akşam YARIM SOĞAN - BİR ÇEĞREK ekmek.

Aile 6 nüfuslu olduğundan günde 3 öğün yemekten, 9 ADET SOĞAN ve 4,5 ADET EKMEK eder hepsi.

Yapılan tartıda 9 adet orta büyüklükteki Soğanın 1,5 kilo olduğu görülmektedir.

Türkiye'de günümüzde Soğanın kilosunun 110 Lira olduğu bilindiğinden, bu aile günde yalnız Soğan masrafı olarak 165 Lira harcamaktadır.

Ekmeğin tanesinin 10 Lira olduğunu kabul edersek aynı aile güne 45 Lira ekmeğe alabilmek için sarfetmektedir.

Şimdi Soğan ve Ekmeğe verilen parayı, önce günlük ve sonrada aylık, yani 30 gün olarak hesap edelim.

Günlük Soğan ve Ekmeğe gideri : 210 Lira

Aylık Soğan ve Ekmeğe gideri : 6300 Lira (210 X 30 = 6300 Lira)

Öte yanda, devrin Başbakanı Süleyman Demirel gazetelere verdiği demeçlerde " TÜRKİYE'NİN KÖŞEYİ YUKARIYA DOĞRU DÖNDÜĞÜNÜ " iddia etmektedir.

2. Haftalık çalışma süreleri ve yıllık ücretli izinler :

Maden-İş Sendikası, haftada iki gün tatil yapılması ve 40 saatlik iş haftasının gerçekleştirilmesini istemektedir.

Günümüzde Dünya'nın diğer ülkelerinde genel olarak 40 saatin altında çalışma süreleri gerçekleşmişken, ülkemizde halâ yasa hükmü işçiler için haftada 48 saatlik çalışma süresidir.

1935 yılında çıkarılan Uluslararası Çalışma Örgütünün 47 sayılı " 40 saatlik çalışma haftası " sözleşmesi Türkiye'de de hayata geçirilme-
lidir.

Maden-İş Sendikasının talebi, haftalık çalışma süresi normal olarak 42 saat olmalı, ücret ödemeleri 48 saat üzerinden yapılmalıdır.(Bu sürenin altında fiili çalışma süresi olan yerler korunmalıdır.)

Tüm işyerlerinde haftada iki gün tatil esası getirilmeli, günde iki kere 15'er dakikalık dinlenme molaları verilmeli, yasal yıllık izin süresine 8'er gün (Ücretli) ilâve edilmelidir.

3. İşçi Sağlığı - İş Güvenliği :

Günümüzde işçi sağlığı ve iş güvenliği konusu, sınıf sendikalarının en temel sorunlarından biri durumuna gelmiştir. Sorunun önemi giderek daha artan bir oranda kavranmakta, dahası yaşanmaktadır.

Dışa bağımlı çarpık sanayileşmenin işçi sınıfına ve tüm çalışanlara getirdiği sakat kalmak, elden ayaktan olmak ya da iş kazası sonucu ölmektir.

Yalnız Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) kapsamına giren işyerlerinde yapılan araştırmada, SSK'ya "bildirilen vakalar" aşağıdaki şekildedir.

	<u>1977</u>	<u>1978</u>
İşkazaları	201.868	195.665
Meslek hastalıkları	392	652
Daimi işgöremezlik	3.384	3.250
Ölüm	1.400	1.223

Sağlık sebepleri ve grevde geçen işgünü sayılarının karşılaştırımı :

Yıllar :	<u>Sağlık sebepleri ile kaybolan işgünü sayısı</u>	<u>Grevde geçen işgünü sayısı</u>
1970	2.068.150	220.189
1971	2.225.823	476.116
1972	2.269.400	147.585
1973	2.504.289	479.857
1974	2.620.139	470.088
1975	5.098.048	1.102.682
1976	2.787.229	325.830
1977	3.204.068	1.397.124

Ülkemizde işkazası ve meslek hastalıkları nedeniyle bir yılda kaybolan işgünü sayısı, örneğin: MAN Otomotiv fabrikasının 15 yıl çalışmamasına eşdeğerdir.

4. İş Güvencesi :

Türkiye'de iş güvencesi ile ilgili mevcut yasa maddeleri 1936 yılında çıkarılmış İş Yasasından kaynaklanmaktadır. Bu yasa maddelerinde 44 yıldan bu yana köklü bir değişiklik yapılmamıştır. Yasalardaki mevcut

iş güvencesi sistemi ve yaygın bir işsizliğin varlığı, Türkiye'yi işgüvencesi yönünden Dünyanın en geri ülkelerinden biri yapmıştır. 1978 yılında 584 işyerinden 37.405 işçi çıkarılmıştır. Çıkarılma işleminin yapıldığı işyerlerinin yüzde 48'i Metal işkolundadır. Yine aynı yılda 281 Metal işyerinden çıkarılanların sayısı 15.538 kişidir.

Maden-İş sendikası Eylül 1979'da başlayan toplu-sözleşme döneminde iş güvencesi konusunda gerçekçi ve bilimsel öneriler getirmiştir. Aynı nitelikteki öneriler işkolunda ve DİSK'deki diğer sendikalar tarafından da toplu sözleşmelerin gündemine getirilmektedir.

Türkiye, Şili ve Bolivya gibi bir-kaç ülke dışında Dünyanın hiç bir ülkesinde işverenlere "Gerekçesiz fesih" konusunda sınırsız hak tanıyan bir yasa kalmamıştır.

Bu gerekçeleri gözönüne alan Maden-İş Sendikası :

- Bireysel işten çıkarma, tensikat ve kapanma (İşyerinin) konularının, Sendika Temsilcileri ile İşveren temsilcilerinin eşit sayıda katılacağı bir "İŞ GÜVENCESİ KURULUNDA" tartışılmasını ve oy çokluğu ile karar alınmasını,
 - SSK'dan istirahat alanların, hamile kadınların hizmet aktinin feshi konusunda kesin iş güvencesine kavuşturulmasına,
 - Askerlik ve ihtiyat askerlik, 9 aya kadar tutukluluk durumlarında iş güvencesinin sağlanmasını,
- öngören maddeleri toplu-sözleşme önerisinde düzenlemiştir.

MESS Patronları gerçekleri gizlemek için kamuoyunu yanıltmaya ve grevlerin üzerinde çok yönlü ağır bir baskı uygulaması için çağrılar çıkartmaya çalışmaktadır. "Ne verilirse verilsin Maden-İş zaten greve gidecektir", "Maden-İş'in amacı, talepleri ideolojiktir" demektedir. İşte MESS'in yalan üreten propaganda makinası özellikle bu iki temaya dayanmaktadır.

MESS Neler istiyor ?

MESS'e tekelleşen sermaye egemendir. 1979 yılında yapılan MESS Genel Kurulunda seçilen Yönetim Kurulunun birleşimi incelendiğinde bu kanıtlanmaktadır. MESS 1977 yılında da olduğu gibi TİSK'in (Türkiye İşverenler Sendikası Konfederasyonu) maddi desteğine güvenmektedir. MESS, 1977'de Maden-İş'den yediği tokatın acısını unutmuşa benzer. MESS, işçi sınıfının yaratıcı olduğunu halâ kavrayamamıştır.

MESS (Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası) nın 1963'den bu yana her dönem işçi haklarına yönelik saldırıları örgütlemekte, bu işkolundaki sınıf sendikası Maden-İş'i zayıflatmayı hedeflemektedir. Amaç, sömürü-kâr oranını yükseltmek ve tekelleşmeyi, sermaye birikimini hızlandırmaktır.

1979-80 döneminde de MESS, işkolunda tekellerin egemenliğini pekiştirme girişimlerini sürdürmektedir. MESS, sendikaların haklı taleplerine "HAYIR" diyerek, "Alıp" "Vermemeye" dayalı bir tavır içindedir ve hükümetin bu politikasının Metal işkolundaki uygulayıcısıdır.

TİSK BUYURUYOR - İKTİDAR UYGULUYOR

Demokratik sendikal hakların özünü tehdit eden yeni tasarılar hazırlayan faşist MHP destekli AP azınlık iktidarı, bu tür uygulamalarında tekelci sermayenin has örgütlerinden TİSK'in, (Türkiye İşverenler Sendikası Konfederasyonu) bu hükümet kurulurken verdiği muhtırayı harfiyen yerine getirmeye uğraşıyor. İktidarın : TİSK'in, TÜSİAD'ın, IMF'nin önerileriyle giriştiği baskıcı politikasının sivri ucu ulusal demokratik güçlere, işçi sınıfı hareketine, ilerici sendikalara yöneliyor.

Demirel, TİSK'in, TÜSİAD'ın, IMF'nin emirlerini yerine getirmede ilk olarak tekelci sermayenin sadık örgütü, saldırgan MESS'in eski başkanı TURGUT ÖZAL'ı devlet kademesine getirdi, işbirlikçi-tekelci sermaye yararına uygulamalar ardardına başladı.

HÜKÜMETİN POLİTİKASINI TEKELLER - HOLDİNGLER BELİRLİYOR

TİSK'in hükümetten istediklerini içeren 16 Kasım 1979 tarihli muhtırası, Türkiye'nin geleceğine ilişkin görüşleri ve halkın ekmeğine, aşına gözdiken hükümet politikasının kimler tarafından belirlendiği sorusuna yanıtı uzun boylu yorumu gerektirmeyecek şekilde vermektedir.

Tekellerin emekçi halka dayattıkları "Ulusal ekonomiyi elbirliği ile kurtaralım" yutturmacasından söz edenler gerçekte, sömürü ve ezgiyi bunalımın kaynağı olan emperyalizme bağımlı kapitalist düzeni kurtarmayı düşünüyorlar.

İşte TİSK'in programı :

a) TİSK'in Ekonomik istekleri

- Devlet sadece altyapı yatırımlarına yönelsin ve ekonomik yaşamdan

çekilsin.

- KİT'ler özel sektöre devredilsin.
- Kamu hizmetlerindeki devlet desteği kaldırılsın ve madenlerden erzak dağıtımına kadar uzanan devletçilik uygulamalarına son verilsin.
- Fiyat denetimi kaldırılsın.
- Merkez Bankası kredileri tekellere, holdinglere sunulsun.
- Devlet tüm olanaklarını tekellerin hizmetine sunsun.
- Türkiye AET'ye tam üye olsun.
- Yabancı sermayeye kapılar tam açılsın.
- Merkez Bankası kaynaklarını kamu sektörü harcamalarına hasraden tatbikattan vazgeçilsin.
- Döviz darboğazının aşılması için uluslararası kuruluşlar nezdinde güven verici tavırlar sürdürülsün.
- Toplusözleşme hakları askıya alınsın, ücretler dondurulsun.

b) TİSK'in siyasal istekleri

- DGM yasası bir an önce çıkarılmalı, diğer baskı tasarıları yasalaşmalı.
- Demokratik hak ve özgürlüklere ilişkin yasalarda antidemokratik içerikli değişiklikler yapılsın.
- Sıkıyönetim ve yasası daha da sertleştirilsin.
- Asayişle ilgili tasarılar bir an önce yasalaştırılsın.
- Toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunu değiştirilerek miting ve benzeri toplantılar mutlaka önlensin.(Buhran ve Savaş hali yasası)
- Siyasi istikrarın sağlanması, güçlü ve devamlı hükümetlerin kurulması ve Parlamantonun daha etkin çalışabilmesi için Anayasa değiştirilsin.
- Avrupa'da sadece Türk Ceza Kanununda yer alan 141, 142 ve 163. maddeler sertleştirilsin.
- Devlet kadroları, tekellerin egemenliğini savunan unsurlarla doldurulsun ve buna karşı olanlardan temizlensin.

TÜSİAD Başkanı FEYYAZ BERKER bu isteği, yeni Bakanlar Kurulu'nun açıklandığı 13 Kasım 1979'da şöyle vurgulamaktadır:

"Direksiyona oturan şöför arabayı sallanmadan yürütebilmesi için kadrosunuda yeniden düzenlemelidir".

c) TİSK'in Toplumsal haklara yönelik istekleri

- Kıdem tazminatına tavan getirilsin.

- Ücret ve maaşlar hükümet tarafından saptansın.
- İşçi sağlığı ve iş güvenliği açısından tehlikeli özellikler taşıyan işyerleri kapatılmasın.
- MHP'nin savunduğu, geçtiğimiz günlerde bir AP Milletvekilinde önerdiği gibi tek sendika, tek konfederasyon uygulanmasına gidilerek ilerici, sınıf sendikalarına yaşam hakkı verilmesin.
- Grev hakkı işlemez hale getirilsin ve ilerici sendikal hareketin gelişimi önlensin.

Bütün bunlardan sonra, Türkiye hakikaten Demirelin dediği gibi, "KÖŞEYİ YUKARI DOĞRU DÖNÜYOR".

Kaynaklar:

1. Maden-iş gazetesi, sayı 136 yıl 1980
2. T.Maden-İş Sendikası 1980 Grevleri Basın konferansı

HAYDİ GREVDEKİ KARDEŞLERİMİZLE DAYANIŞMAYA !

Yurtta onbinlerce işçi grev boylarında. Sınalımın, ekonomik darboğazın yükünü işçi sınıfının ve emekçi halkın omuzlarına yüklemek isteyenlere işçi haklarına el uzatanlara, sınıf sendikalarına saldıran azgın patronlara, ülkemizi "Yağma Hasan'ın böğreği" sanıp işbirlikçi-tekelci burjuvaziye peşkeş çekenlere, sıkıyönetim ve terörle halkın üzerine yürüyenlere, Nato'ya, kölelik anlaşmalarına; Atom başlıklı füzelerle ülkeyi barut fıçısı haline getirenlere karşı silâhsızlanma ve barış, başta ABD emperyalizmi olmak üzere onların ülkemizdeki uşaklarına karşı "İş, ekmek, onur" kavgası veriyor işçi sınıfımız.

Türkiye işçi sınıfının en savaşkan örgütlerinden, kitle ve sınıf sendikacılığının en canlı örneği T.MADEN-İŞ Sendikası 23 Bin üyesi ile MESS'e bağlı 52 işyerinde 1980 Mart ayı ortalarında başlatılan grevi dayanışma içersinde sürdürüyor.Önümüzdeki günlerde diğer işyerlerinden de onbinlerce MADEN-İŞ üyesinin greve gireceği bildirilmektedir.

Bilindiği gibi, işverenleri MESS'e bağlı 115 işyerinde çalışan 35 Bin MADEN-İŞ sendikası üyesi adına MESS ile sürdürülen yeni dönem toplu-sözleşme görüşmelerinin 1980 Ocak ayında uyuşmazlıkla sonuçlanmasıyla MADEN-İŞ yasalardan doğan hakkını kullanarak grev kararı almıştı.

Bunun yanında, DİSK'e bağlı Tekstil Sendikasının 28 Bin üyesi 35 işyerinde ve Cam işkolunda çalışan onbinlerce işçi de grev savaşına girdi.Grevlerin adım adım genişletileceği, 100 Bin işçinin greve gireceği bildiriliyor.

Grev boylarında dayanışma yükseliyor.İşçiler, emekçiler, halkımız grevci kardeşlerinin omuz başında.Onlarla birlikte bir düğünmüş gibi kutluyorlar grevi.İş'in, ekmek'in, onurun kavgasını verenler sınıf kardeşlerini, işçi sınıfının dostlarını görüyorlar yanlarında.

Ankara'daki grev alanı miting alanına döndü.DİSK'e bağlı TÜRK-İŞ'e bağlı birçok sendikanın yöneticileri ve emekçi halktan oluşan 2 Bin kişilik bir kalabalık grev boylarını ziyaret ederek "MESS'e karşı yitgitçe savaşan MADEN-İŞ üyelerinin maddi-manevi hertürlü desteğimizle yanındayız, daima da yanında olacağız dediler"

1. Bölge Temsilcilğine bağlı bir işyerinde işçiler aralarında topladıkları onbinlerce lirayı grevci kardeşlerine ulaştırıyorlar.

Maden-İş sendikasına bağlı olup grevde bulunmayan 16 fabrikanın baştemsilcisi ortak bir kararla grevlerle dayanışmayı yükselteceklerini vurgulayarak, grevdeki fabrikaları kardeş fabrika ilân ettiler. Maden-İş'e bağlı olmayan bir fabrikanın işçileri 6. Bölgedeki grevde olan bir fabrikayı ziyaret ederek grevcilere yiyecek yardımında bulundular.

Maden-İş Genel Merkezine yurt içinden ve yurt dışından dayanışma mesajları yağıyor. Mesajlarda, Maden-İş grevlerini haklı savaşımalarını desteklediklerini ve dayanışma içersinde olduklarını bildiriyorlar.

İlerici Dernekler, demokratik kuruluş ve örgütler yigit grevci işçilerle ve onların sınıf sendikası Maden-İş'le omuz omuza olduklarını açıklıyorlar.

Geçtiğimiz günlerde yapılan Maden-İş 1. Bölge Temsilciler Konseyinde konuşan delegeler, "Tekelci sermayenin sınıf sendikalarını yok etme plânına geçit vermiyeceklerini, haklarını almak için sonuna kadar savaşacaklarını" bildirdiler. Konsey, "Grevdeki kardeşleriyle dayanışmaya girmek için ücretlerden Bölge dayanışma fonuna para kesilmesini" oybirliği ile kabul etti.

Grev boylarından "Kavgada haklı, alnımız açık başımız diktir" belgileri yükseliyor. Diyarbakır'dan yükselen ses, grevdeki Maden-İş üyelerinin kararlılıkla savaşımalarını sürdürdüklerini haykırıyor. Çeşitli bölgelerden birçok sayıda işçinin emekçinin ziyaret ettiği grev yeri Güney Doğu'dan yükselen onurlu ve güçlü bir ses.

Eskişehir'den Baştemsilci bir arkadaşımız, "Grevleri sürdürürken biz bu savaşta tüm işçi sınıfına karşı sorumlu olduğumuzu biliyoruz. Sendikamız Maden-İş'in verdiği 1500 (Binbeşyüz lira)lık grev ödentisini hepimiz memnuniyetle karşılıyor. İşveren günde 600 Bin lira, biz işçiler ise, 250 lira kazanıyoruz. Yasal haklarımızı almak için greve çıktık, almadanda dönersek namerdiz" diyor.

Çelik Sanayiinden başka bir baştemsilci arkadaşımız, "Grev kırılır diye bir korkumuz yok, öylesine güçlüyüz ki, MESS'in paniğe kapıldığı kadar var. Çevreden hertürlü yardımı alıyoruz, yemeğimize kadar getiriyorlar" diyor.

Entil fabrikası işçileri, "Aç da kalsak grevimizi sürdüreceğiz. MESS, 1500 liraya grev olmaz diyor, aklınca grevcileri sendikalara karşı

kışkırtmaya çalışıyor, işçilerin birliğini, dayanışmasını bozmaya çalışıyor, fakat uğraşılar boşuna, bir tek vücut, bir tek kale gibiyiz. Açlığa, yoksulluğa MESS patronlarının zulmü altında çalışırken zaten alışmıştık" diyor ve kararlı olduklarını dile getiriyorlar.

Karsan işçileri grev yerinde Maydonoz satıyor. "Bizleri açlığa mahkum ettirmek isteyen MESS patronları grevler öncesinde bizlere, BAHÇENİZDE YETİŞTİRDİĞİNİZ MAYDONOZU DAHI SATAMIYACAKSINIZ. İŞ AKTİNİZİ FESH-EDERİZ diyordu. İşte Maydonoz satıyoruz, gücünüz varsa gelin, işte meydan" diyor, yiğit grevciler.

Başka bir grev yerinde grevci bir işçi herkesin anlayabileceği kolaylıkta bir hesap çıkarıyor:

"Karı-Koca ve 4 çocuk, yani 6 nufuslu bir aileyiz. Ailenin her ferdinin SABAH, ÖĞLE, ve AKŞAM yemeklerinde YARIM SOĞAN, evet yalnız duymadınız YARIM SOĞAN ve bir ekmeğin DÖRTTE BİRİNİ yediğini düşünün, yani günde üç öğün sadece Soğan-Ekmek. Günde 6 nufusun yediği soğan ve ekmeği hesaplayacak olursak 9 TANE SOĞAN ve 4,5 TANE EKMEK eder. Orta büyüklükteki 9 tane Soğan 1,5 kilo gelmektedir. Soğanın ülkemizde kilosunu 110 lira olduğuna göre, GÜNLÜK SOĞAN MASRAFI 165 lira eder. 4,5 Ekmek ise 45 lira etmekte. Günlük Soğan-Ekmek masrafı olan 210 lirayı 30 gün (1 Ay) ile çarptığımızda gözlerime inanmadım, yalnız oldu zannıyla tekrar hesapladım: TAM 6300 LİRA etti. Evet bir ayda yalnız soğan-ekmek yersek 6300 lira masrafımız oluyor! MESS patronları ve onların politik yordakçıları halâ işçi haklarına el uzatıyorlar" diyor bu sınıf kardeşimiz.

Türkiye işçi sınıfı ayda 1500 lirayla işbirlikçi-tekelci burjuvaziye, saldırgan MESS patronlarına karşı yılmadan savaş veriyor. Grev boylarından "KARARLIYIZ" "MESS'i BU SEFERDE YIKACAĞIZ" belgileri yükseliyor.

Yurt dışındaki işçilerimiz de Türkiye'deki sınıf kardeşlerinin yanında yer alıyorlar. Maden-İş'li, Tekstil'li kardeşleriyle dayanışma eylemleri düzenliyor, "Grevdeki işçilerle dayanışma günleri, haftası" yapıyorlar, komiteler kuruyorlar, aralarında bağışlar topluyorlar, bacılarımız el işlerini yiğit grevci işçilerle dayanışma için satıyorlar. Düzenlenen toplantılarda bağışlar toplanıyor, dayanışma kararları alınıyor, grev yerlerine mesajlar gönderiliyor, sınıf kardeşlerini maddi-manevi destekliyorlar.

Dayanışma sınır tanımıyor, ülkeleri aşp dev boyutlara ulaşıyor.Yurt dışındaki işçilerimiz bulundukları ülkelerde kamu-oyu oluşturarak işbirlikçi-tekelci burjuvazinin ülkemizde sergilediği çirkin oyunun maskesini yırtıyor, onların gerçek amaçlarını ortaya koyuyorlar, halkın ekmeğine, aşına göz dikenlerin ipini pazara seriyorlar."Halkın ekmeği küçülmeli, ama tekellerin kârına dokunulmamalı" diyenlere, açlık paketine, işsizliğe, pahalılığa, işçi ücretlerine karşı girişilen saldırıya, demokratik hak ve özgürlüklerin ortadan kaldırılmak istenmesine karşı grev savaşı veren sınıf kardeşlerimizin yalnız olmadığını, onlarla omuz omuza olduklarını gösteriyorlar.Heryerden dayanışma belgileri yükseliyor.

Bütün bir ay boyunca 38 MARK ile (1500 liranın karşılığı 38 Mark etmektedir) MESS patronlarına karşı savaş veren sınıf kardeşlerimizi maddi-manevi tüm olanaklarımızı kullanarak destekleyelim.Bağışlarımızla dayanışmamızı gösterelim.MESS'li saldırganlara MADEN-İŞ'in gücünü, üyelerinin kararlılığını vurgulayalım.

HAYDİ GREVDEKİ KARDEŞLERİMİZLE DAYANIŞMAYA !

YURTTA 60.000 İŞÇİ GREVDE

Türkiye işçi sınıfı ve O'nun ilerici, devrimci sendikaları bugün yurdumuzda işbirlikçi-tekelci burjuvaziye, onların siyasal yandaşı DEMİREL hükümetine ve başta ABD olmak üzere emperyalizme karşı savaş veriyor.

Demokratik hak ve özgürlüklerin ortadan kaldırılmak istenmesine, grev toplu-sözleşme ve sendikal haklara el uzatmak isteyenlere karşı yığıt-çe direniyorlar. Bunalımın, ekonomik darboğazın yükünü işçi sınıfının ve emekçi halkın sırtına yüklemek isteyenlere karşı grev boylarında birleşiyorlar.

Saldırgan MESS patronlarına, Devlet terörünü ülkemize getirmek isteyenlere karşı anti-emperyalist, anti-faşist mücadele veriyorlar.

Sınıf sendikalarının çatısı altında disiplinli bir biçimde savaşıyor işçi sınıfımız. "İki yıl önceki hayat ve yaşam seviyemizi koruyabilmek için grev alanlarındayız, enflasyonların, devalüasyonların, hayat pahalılığının, fiyat artışlarının yükünü taşımamakta kararlıyız" belgileri yükseliyor her yerde.

DİSK'e bağlı, MADEN-İŞ ve Tekstil-İŞ sendikalarının yaklaşık 60 Bin üyesi, açlık paketine, işsizliğe, işçi ücretlerine yapılan saldırıya karşı "İş"in, Ekmeğin, Onurun" kavgasını veriyorlar.

Burjuvazi boş durmuyor. Tüm ekonomik ve politik gücüyle, hükümeti, ordusuyla, basınıyla, yayınıyla işçi sınıfına ve onların sınıf sendikalarına tüm olanaklarını seferber ederek amansızca saldırıyor.

Bir dilim ekmeğin 2, bir kilo soğanın 110 lira ve işçi aylıklarının ortalama 5600 lira olduğu bir ülkede, ülkenin parlamentosu "Bunalım ve Savaş hali yasası" nı bir an önce parlamentodan çıkartmakla meşgul. Ülkeyi emperyalizme daha bağımlı hale getirmenin plânlarını çizmekte burjuvazi. "Kârlarıma dokunmayın, işçinin, emekçi halkın ekmeği-aşı küçülürse küçülsün beni ilgilendirmez" diyor sermaye sınıfı. "Ülke hepimizin, öyleyse bozuk ekonomik durumu hep birlikte düzeltereceğiz" diyorlar, sanki bu durumu işçi sınıfı, emekçi halk yaratmış gibi.

Patronlar sahibi bulundukları fabrikalarda "İşçi avında". İlerici, savaşkan işçiler, sendikal kazanımların korunmasını ve genişletilmesi için mücadele veren, en azından yürürlükteki toplu-sözleşmelerin uy-

gulanmasını isteyen işçi temsilcileri korkutulmak, susturulmak isteniyor. Aktif işçi ve işçi temsilcileri işyerleri dışında politik ve ideolojik çalışmalar yapmaları, sınıfsal görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle işten atılmak isteniyor. Burjuvazi işçileri susturmak için türlü bahaneler arıyor.

İşten çıkarılmanın , hele sınıf sendikaları üyelerinin işyerlerini kaybetmelerinin süresiz olarak işsiz kalma, açlığa terk edilme demek olduğu ülkemizde, işten çıkarmaların nedenleri ekonomik olduğu kadar aynı zamanda sınıfsaldır. Örneğin :

1. Özellikle sınıf sendikalarının aktif elemanları işten çıkarılmak istenmekte, böylece, diğer işçilere gözdağı vermek, onları pasifleştirerek sendikaların gücünü, etkenliğini o işyerinde azaltıp, giderek taban ile sendika yönetiminin bağlarını koparmak.
2. Uzun zamandır aynı fabrikada çalışmaları nedeniyle kıdemli, kıdem tazminatı yüksek olan işçileri işten atarak, onların yerine sayıları 10 Milyon'a yaklaşan işsizler ordusundan yeni, kıdemsiz işçiler alınmakta.
Böylece :
 - a) Yeni aldığı işçilere asgariden (Tabandan) ücret ödemekte,
 - b) Yeni aldığı işçilerin kıdem tazminatı kendilerine uzun yıllar ekonomik yük olmayacağından, ek kârlar sağlanmaktadır.
3. Yeni işçiler uzun zamandır işsiz kalmışlığın verdiği etki ile toplu-sözleşmelerin getirdiği haklara dahi sahip çıkmıyacaklar, yeniden işsiz kalırım korkusu ile yeni haklar istemekten vazgeçeceklerdir.

Bu nedenlerle, ülkemizdeki işçi ve sendikal hareketler, direnişler ve özellikle MESS patronlarına karşı verilen grev savaşı sadece ekonomik çıkarların korunması, genişletilmesi açısından değil, aynı zamanda, demokratik hakların korunması, kitle ve sınıf sendikalarını yok etme amacıyla patronların ve onların politik yandaşlarının ortaklaşa giriştiği saldırıları önlemek açısından da sınıfsaldır.

Şu anda ülkemizde sayıları 60 Bin'i bulan sınıf kardeşimiz grev boy- larında savaş veriyor. Bunlardan 25 Bin kadarı MADEN-İŞ Sendikası üye- si. "İş, ekmek, onur" diyorlar. Hemde MESS patronlarının,

- " 1500 liraya grev olmaz" demesine,
İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının :

- " Grev yapılan yerlerde 2 kişiden fazla bulunmuyacaktır" emrine,

Polis'in :

- Bayrak asanı, "Grev yerine Bayrak astı" diye, Bayrak asmaya-nı ise, "Vay efendim neden Bayrak asılmamış" diye tutuklama-sına,

rağmen veriliyor grev savaşı.

İşçi sınıfı kararlı, yılmadı, yılmayacak. Burjuvazi ve onların politik yandaşları işçi sınıfının bu kararlılığı karşısında şaşırıyorlar. Ne yapacaklarını, ne önlem alacaklarını bilemiyorlar.

Hükümet, "Milli güvenliğe aykırı" gerekçeleriyle grevleri erteliyor. Halit Narin'in sahibi bulunduğu TEKFEN ve BAŞTAŞ fabrikalarında MA-DEN-İŞ sendikasının aldığı grev kararının bundan bir müddet önce erte-lenmesinden sonra, Bakanlar Kurulu bu kezde "Dünya Tekeli" General Elektrik Ampul ve SİMKO fabrikalarında yine MADEN-İŞ tarafından alı-nan grev kararını erteledi.

İşçilerin ekonomik ve demokratik haklarına saldırıyı politikasının te-mel taşı yapan, bugünkü iktidarın yasa dışı girişimleri işçi sınıfını yıldırmayacaktır. İşçi sınıfı kendilerinden hesap soracaktır.

Burjuvazinin saldırısı yalnız kitle ve sınıf sendikalarına karşı ol-muyor.

Türk-İş'e bağlı çeşitli sendikaların üyesi 500 Bin işçi toplu-sözleş-me görüşmelerinde. Bunlardan, 350 Bin işçiyi kapsama alan görüşmeler "Uzlaşmazlık" devresine girmiş bulunmaktadır. Diğer bir deyişle, önü-müzdeki günlerde 350 Bin işçi daha grev savaşına girme durumuyla kar-şı karşıyadır.

Bu durumda Türk-İş'e bağlı sendikaların tutumu ne olacaktır ? Türk-İş'e bağlı bazı sendikalarla, DİSK'e bağlı sendikaların grev savaşın-da uyguladığı "Eylem birliği" örneği kalıcı olabilir mi ? Bu örneğin kapsamı genişletilebilir mi ? Bu soruların cevabı işçi sınıfının kaza-nımlarını etkileyecektir.

Demirel Hükümeti burjuvazi ile ortaklaşa işçi hareketlerini, ilerici sendikaları ve demokratik hakları ortadan kaldırma operasyonları pe-şinde. Sermayenin has adamı olarak onlara daha uzun zaman hizmet ede-

bilmek için patronların her istemini yerine getiriyor. Demirel'in hedefi yalnızca kitle ve sınıf sendikaları değil. Şimdi sıra Türk-İş içersindeki sendikalarda. Bunun içinde Demirel yeni yeni taktiklere başvuruyor. Örneğin, "Türk-İş içersindeki CHP yanlısı sendikaları parçalama girişimleri".

- CHP yanlısı sendikaların toplu-sözleşme anlaşmaları Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmazken, AP yanlısı sendikaların yaptığı toplu-sözleşmeler bir çırpıda onaylanmaktadır.
- CHP yanlısı Deniz-Nakliye işkolu sendikası işçilerinin "Kıdem Tazminatı" tam iki yıldır, 1978'den beri ödenmemektedir. Demirel işçileri oyalamakta, ödemeyi ertelemekte, taksite bağliıyacağını söylemektedir. Böylece bu işkolu işçilerini sendika yöneticilerine, giderek Türk-İş yönetimine karşı açıkça kıskırtmakta, sendikal bütünlüğü parçalamak istemektedir.
- İşyerlerinde toplu-sözleşme "Yetkisi alma" işlemi kasıtlı olarak uzatılmakta, bunun sonucu olarakta sözleşmeleri bitmiş olan bir çok sendika "Yetki" konusu çözümlenemediği için üyelerine yeni haklar getirecek toplu-sözleşmeleri yapamamaktadırlar. Böylece sendika üyelerine toplu-sözleşmelerin yapılamayışının sorumlusu olarak sendikalar gösterilmeye çalışılmaktadır. Fakat esas amaç, taban ile sendika yöneticilerinin arasını açmaktır.
- Kamu hizmetlerinde çalışan ilerici işçiler, işçi temsilcileri kasıtlı olarak, yıllardır çalıştığı şehirden alınarak, faşist MHP'nin hakim olduğu belirli yerlere tayin edilmekte, buralara gitmek istemeyen işçiler "Verilen görevi yerine getirmiyor" gerekçesiyle işten atılmakta veya kendilerinin istifası istenmektedir. Burada amaç, toplu-sözleşme yapacak sendikaları o şehir ve işyerinde zayıflatmak, etkenliklerini azaltmaktır. Tayin edildiği şehre gitmeyi kabul eden işçi, orada faşist komandoların saldırısına uğramakta, dövülmekte, ailesi çocukları ve kendi ölümle tehdit edilmekte sonunda işçi hayatını kurtarmak için kendiliğinden istifa etmektedir.

Görüldüğü gibi, işbirlikçi tekelci burjuvazi ve onların politik yarıdakçıları'nın hedefi yalnızca sınıf sendikaları ve üyeleri değil, aynı zamanda kârlarına dokunan diğer tüm sendika ve kuruluşlardır.

TÜRKİYE' DE SENDİKAL KURULUŞLAR :

Ülkemizde, Hükümet raporlarına göre 6 Konfederasyon bulunmaktadır. Bir kısmı bu Konfederasyonlara bağlı ve belirli bir kısmı da bağımsız olan sendikaların sayısı ise, 879'dur.

<u>Konfederasyonlar</u>	<u>Üye sayısı</u>
Türk-İş (Türkiye İşçi Sendikaları Konfe.	900.000
D İ S K (Devrimci İşçi Sendikaları Konfe.	500.000
MİSK (Faşist MHP yanlısı)	50.000
HAK-İŞ (MSP yanlısı)	20.000
Sosyal Demokrat-İş	Bir kaç Bin
HÜR-İŞ	Bir kaç Bin

Ayrıca hiç bir Konfederasyona bağlı olmayan bağımsız sendikaların toplam üye sayısının 250.000 olduğu tahmin edilmektedir.

Türk-İş, MİSK, ve HAK-İŞ kendilerine bağlı sendikaların üye sayısı toplamının yukarıda verilen sayılardan çok fazla, hattâ, iki misli olduğunu iddia etmelerine rağmen ülkemizdeki tüm sendikalılar sayısının 1 Milyon 700 Bin kadar olduğu gerçeği yukarıdaki sayıların doğruluğunu onaylar.

Türk-İş'e bağlı sendika sayısı : 32
DISK'e bağlı sendika sayısı : 28

Türkiye'nin en güçlü sendikası MADEN-İŞ Sendikasında (Üye sayısı 90.Bin) aralarında bulunduğu metal işkolunda 90 kadar sendika vardır.

İşbirlikçi-Tekelci burjuvazinin neden MADEN-İŞ'i hedef aldığı, işçi sınıfının en savaşkan bu sendikasını neden parçalamak, zayıflatmak istediği yukarıdaki verilerden sonra kendiliğinden ortaya çıkıyor. MADEN-İŞ sendikası ve o'nun yiğit üyeleri buna izin vermiyecektir.

11. Haziran 1980

11 politika 24.5.78

İSTANBUL, (İSTA)

Tekelci sermayenin konut politikasına paralel olarak doğan konut sorunu tüm ülkede çözümsüzlüğünü sürdürürken, ülke çapında yapılan araştırmalar ve ortaya konan istatistik veriler, ülkedeki konut bunalımının sonuçlarını ve hangi gelir gruplarını yakından etkilediğini ortaya koymaktadır.

Oturulan konutların niteliği ve konut yapımının gelir dağılımı ile ilişkisini ortaya koyan bir araştırma Türkiye'deki ailelerin yüzde 25'inin her türlü sağlık şartlarından

yoksun tek odalı evlerde oturduğunu ortaya koymuştur. Yaklaşık olarak 2 milyon aileyi kapsayan bu grubun gelir dağılımından aldığı payın ise yüzde 25 gibi çok düşük bir düzeyde kaldığı belirlenmiştir. Ülkemizdeki 8 milyon aileden yüzde 38'i kapsayan 3 milyon ailenin ise ancak 2 odalı konutta oturabildiği saptanmıştır. Böylelikle Türkiye'deki tüm ailelerin yüzde 64'ünü kapsayan 5 milyon ailenin 1 ya da 2 odalı konutta oturduğu ortaya çıkmaktadır. 1 ya da 2 odalı evde oturanların yurt içi gelirden aldıkları pay ise yüzde 27 dolaylarında kalmaktadır.

Öteyandan 5 odalı ya da daha büyük konutta oturan ailelerin toplam aile sayısının yüzde 5'ini oluşturduğu belirlenmiştir. Yaklaşık 400 bin aileyi kapsayan bu grup yurt içi gelirden en büyük payı almaktadır. Yapılan hesaplamalar 5 ya da daha çok odalı konutta oturan ailelerin yurt içi gelirden yüzde 30.6 oranında pay aldığını ortaya koymuştur.

Bu veriler Türkiye'de her geçen yıl ağır laşarak yaşanan konut sorununun hangi sınıf ve katmanların sırtına yüklenmekte olduğunu ve hangi sınıflara yaradığının yeni bir göstergesi olmaktadır.

OTURULAN KONUTUN NİTELİĞİ VE GELİR DAĞILIMI İLE İLİŞKİSİ

**Ülkemizde
2 milyon
aile bir odalı
konutta
oturuyor**

AİLE YÜZDELERİ	OTURULAN KONUTTA ODA SAYISI	YURTİÇİ GELİRDEN ALDIKLARI PAY
% 25	1	% 7
% 38	2	% 20.7
% 20	3	% 16
% 11	4	% 16.2
% 5	5 ve daha çok	% 30.6
TOPLAM 100		% 100

Batı Avrupa'da en düşük
ücreti giyim sanayiinde
çalışanlar alıyor

İsveç, Avrupa ülkeleri
arasında en yüksek
ücret verilen ülke...

Avrupa'da işçi ücretleri en az Türkiye'de artış gösteriyor

1965-1975
döneminde
Türkiye'de
ücretler
3.7 kat
artarken,
İspanya'da
8 kat arttı

İsveç'te en yüksek ücreti
92.35 lira ile madencilik
kesimi ödüyor

Mukaddes ORÇUN

BATI Avrupa ülkeleri arasında
1975 yılında saat başına ücretin
en yüksek olduğu ülkelerin
başında İsveç gelmiştir.

İsveç'te, dolar 14.50 lira olarak ya-
pılan hesaplarda en yüksek ücreti
veren madencilik kesiminde saat
başına ücret 92.35 lira olmuştur.
İsveç'te saat başına en düşük ücret
ise "giyim sanayii"nde 60.30 lira ola-
rak ödenmiştir.

"Çeşitli ülkelerde saat başına ücretin kesimlere
göre dağılımının" verildiği bir araştırmaya göre,
"Türkiye'de saat başına en yüksek ücret 'petrol
ve petrol ürünleri sanayii'nde 18.85 lira, en
düşük ücret de 'giyim sanayii'nde 7.70 lira
olmuştur." İspanya'da ise en yüksek saat başına
ücret madeni eşya sanayiinde 26.85 lira, en düşük
ücret ise kâğıt sanayiinde 13.65 lira olmuştur.

Öteki Avrupa ülkelerinde 1975 yılında en
yüksek ve en düşük saat başına ücretler ve bu
ücretlerin ödendiği kesimler şöyledir:

★ İsveç, İsviçre, Fransa, İngiltere, B.Alman-
ya, Belçika, Avusturya, Hollanda'da saat başına
en düşük ücret "giyim sanayii"nde ödenmekte-
dir. Ancak giyim sanayiinde ödenen en düşük
ücretler ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir.
Sözgelimi Türkiye'de saat başına 7.70 lira olurken
İsveç'te 60.30 lira, İsviçre'de 47.40 lira, B.Al-
manya'da 43.20 lira, Hollanda'da 40.60 lira,
Fransa'da 30 lira, İngiltere'de 25.65 lira, Belçi-
ka'da 38.30 lira olmaktadır.

★ En yüksek ücret ödeyen ülke olarak İsviçre
ikinci sırada yer almaktadır. İsviçre'de en yüksek
ücretin ödendiği "kimya sanayii"nde saat başına
ücret 75.40 lira olmuştur. İsviçre'yi izleyen
Belçika'da ise "gemi yapım sanayii"nde saat
başına 73.25 lira ödenmiştir. B.Almanya'da en
yüksek ücret "motorlu taşıtlar sanayii"nde saat
başına 70.60 lira olarak ödenmiştir. Öteki ülkelere
ise saat başına en yüksek ücret Hollanda'da
"ana metal sanayii"nde 66.70 lira, İngiltere'de
"gemi yapım sanayii"nde 49.45 lira, Fransa'da
"basım sanayii"nde 48.72 lira, Avusturya'da
"ana metal sanayii"nde 44.80 lira olmuştur.

★ Çeşitli ülkelerin 1965 yılına göre 1975
yılında ödedikleri ücretlerdeki 10 yıldaki artış
oranı hesaplandığında, en az ücret artışı Tür-
kiye'de ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de en
yüksek ücret 3.7 katı artarken, İspanya'da aynı
dönem içinde 8 katı, B.Almanya'da 6.5 katı,
Belçika'da 7 katı, İsviçre'de 7 katı, İngiltere'de 4
katı, İtalya'da 5 katı artış göstermiştir.

En yüksek ve en düşük ücretler
hangi kesimlerde ödeniyor?

		En yüksek ücret ödenen kesimler	TL/Saat	En düşük ücret ödenen kesimler	TL/Saat
Türkiye	1965	Petrol ve petrol ürünleri san.	5.10	Madencilik sanayii	2.05
	1975	Petrol ve petrol ürünleri san.	18.85	Giyim sanayii	7.70
İspanya	1965	Lastik sanayii	3.40	Ayakkabı ve giyim	1.95
	1975	Madeni eşya sanayii	26.85	Kâğıt sanayii	13.65
İsveç	1965	İnşaat sanayii	19.80	Giyim sanayii	10.70
	1975	Madencilik sanayii	92.35	Giyim sanayii	60.30
B. Almanya	1965	Motorlu taşıtlar ve gemi yapım	10.95	Ayakkabı ve giyim sanayii	5.30
	1975	Motorlu taşıt sanayii	70.60	Giyim sanayii	43.20
İtalya					
Fransa	1965	Basım sanayii	9.45	Dokuma sanayii	5.30
	1975	Basım yayım sanayii	48.70	Giyim sanayii	30.15
	1965	Basım yayım sanayii	8.55	Ayakkabı	3.90
	1975	Basım yayım sanayii	43.50	Ayakkabı	25.00

Not: Dolar kuru 1965 yılı için 9 lira, 1975 yılı için 14.50'den hesaplanmıştır.

Bu genç insanlar her gün yeniden ölür, her gün yeniden doğarlar.

İŞ KAZALARI MI,
İŞ CİNAYETLERİ Mİ?...

2.7.76 Cumhuriyet

Yılmaz GÜMÜŞBAŞ

TÜRKİYE'DE SON BEŞ YIL İÇİNDE MEYDANA GELEN İŞ KAZALARINDA 3925 İŞÇİ ÖLDÜ

Seyrettiniz mi bilmem?..

Geçenlerde «Şaban'ın TV'si»nde bir Türk filmi oynatıldı. Her şeyi ile tam bir «Türk filmi».. Oyunun kahramanı jön, bir maden mühendisi. Hem de fabrikatör. Alçak gönüllü, çalışkan ve cesur bir patron. İşçiden yana.. O kadar ki, bir gün maden bölgesindeki ateşlemeler sırasında, çalışan işçilerden birisinin çocuğu ateşleme bölgesi içinde kayıyor ve jön patron, oradakilerin korku dolu bakışları arasında, bir koşu, ortalık patlamalarla toz-duman iken, çocuğu kurtarıyordu. İşçiler de bu cesur ve iyiliksever işverenlerine hayır dua ediyorlardı. Ve buna benzer bir dizi gösteri daha..

«Şaban'ın TV'si» Türkiye'nin dörtbir yanını grev dalgalarının kapladığı, sarı sendikaların ve kimi işverenlerin hak arayan işçileri kurşunlattığı bir dönemde bu filmi elbette rastgele seçme mişti. Birşey söylemek istiyordu seyredenlere. Sırtsa da, seyirciler gültip geçseler de söylemek istediği herhalde şuydu:

← Siz kötü niyetlilerin, boz-

guncuların dediklerine bakmayın. İşte böyle işverenler var memleketimizde. Görüyorsunuz işçisi için, onların çocukları için bile gözüntü kırpmadan hayatını tehlikeye atabiliyor...

Rastlantı bu kadar olur. Bu
(Devamı Sa. 9, Sü. 1 de)

TÜRKİYE'DE

(Başarılı 1. Sayfada)

filmin TV'de gösterildiği akşamın ertesi gün, gazeteye, bir bülten bırakıldı masamıza. İnşaat Mühendisleri Odasından gönderilmişti ve şu başlığı taşıyordu: «Y.S.E. Eskişehir yolu üzerinde ki inşaatta meydana gelen ve 5 işçinin ölümüyle sonuçlanan iş kazasıyla ilgili olarak İnşaat Mühendisleri Odası Merkez Yönetim Kurulu, bu bir kaza değil, cinayettir dedi..»

Ve, İnşaat Mühendisleri Odası Merkez Yönetim Kurulunun olaya ilişkin görüşü şöyle belirtiliyordu:

«Bugün Türkiye'de işçi sağlığı ve iş kazalarına karşı korunmayla ilgili yasalar yetersizdir. Ayrıca mevcut yasalar da hemen hiç uygulanmamaktadır. Bu konuda en basit önlemlerin bile alınmayışı yüzünden, her yıl gerek inşaat sektöründe, gerekse öteki sektörlerde, salt tal ve tedbirsizlikler yüzünden yüzlerce kişi can vermektedir. Yeraltı maden, montaj, yükleme, boşaltma ve tekstil işkolunda ölen ve yaralananların sayısı çok yüksektir.

Türkiye'de iş güvenliği için çeşitli işkollarında gerekli standart şartlar belirlenmemiştir. Bu nedenle güvenlik koşulları hemen hiçbir işkolunda sağlanmamaktadır.

Son olarak 5 işimizin ölümüyle sonuçlanan kazada da hiç bir sağlık ve korunma tedbiri almayan Y.S.E. idaresi ile, ilgili sendikanın sorumluluğu büyüktür.

Ortada kaza değil, tedbirsizlik ve kayıtsızlık yüzünden işlenmiş bir cinayet vardır...»

İnşaat Mühendisleri Odası yöneticilerinin işvereni «cinayet»le suçladığı bu olay, 5-10 gün önce, Ankara'nın yanbaşındaki bir işyerinde cereyan etmiş ve genç inşaat işçisi, daha çok da birbirlerini kurtarmak istemeyen kazdıkları su yolunun toprakları altında kalarak can vermişlerdi.

Aynı günlerde bir başka haber Zonguldak'tan geliyordu: Seviz maden işçisi göçük altında 18 saat kaldıktan sonra güçlüğüle ama, sağ olarak kurtarılmışlardı. Aynı işyerinde bir süre önce meydana gelen grizu patlamasında bazı işçiler ölmüştü.

Bunlar ne ilk ne de son olaylar değildi. Yıllardan beri olageiyor ve işyerlerinde kan gövdeyi götürüyordu. Olayların çoğu, hele ölü sayısı düşüğe, basına bile yansımıyor, «can»lar, kırılıp gidiyorlardı. Binlerce ölüye, sağ kalmışsa sakata rağmen olayların sorumlusu bulunmuyor, daha doğrusu kimse araştırma zahmetine katlanmıyordu. Bu binlerce ölüye rağmen, kimsenin kılı kıpırdamıyor, hiç değilse yaşayanların korunması için hiç bir önlem alınmıyordu.

Ve bütün bu ölümler olayla-

rın adı gazetelere, adliye kayıtlarına, «iş kazası» olarak geçiyor, çoğu kere üç-beş kuruş tazminatla kapanıp gidiyordu. Bu üç-beş kuruşu ödeyenler, ödedikleri bu «kan bedelleri»nin üstünde, Saban'ın TV'sinde gösterilen Türk filmindeki işverenler gibi, sırtları sıvazlanarak, «işçi babası» gösterilerek, «ulusal kalkınmanın öncüleri» olarak gönüllerince yaşayıp gidiyordu. Çünkü düzen böyle istiyordu, düzenden yana olanlar böyle istiyorlardı.. Özel'inde de böyleydi, devletinde de.. Birbirlerini tamamlamaları yıllardır ülkeyi kalındıranların ayrı-sı-gayrısı elbette ki yoktu ve olmamalıydı da..

ÖNCE RAKAMLAR KONUŞTU

«Can Kırımını» önce sayılarla ortaya koymak istiyoruz. Kaynağımız bir devlet organı. Sosyal Sigortalar Kurumu'nun 1975 istatistik yılı. Bu yılda, Türkiye'de 1971 yılından 1975 yılı sonuna kadar 849 bin 376 iş kazasının meydana geldiği yazılı. Rakamlara bakınca, bu kazaların her geçen yıl artarak devam ettiğini görüyoruz. Dökümü şöyle:

Yıllar	Kaza Sayısı
1971	148.822
1972	160.585
1973	176.939
1974	180.375
1975	182.601

Birbuçuk milyonu biraz aşkın sigortalı işçinin bulunduğu bir ülkede, 5 yılda neredeyse 1 milyona yakın iş kazası. Bunların sonucunda da binlerce ölü, tam 3925 ölü. Bunun da yıllara göre sayısal durumu şöyle:

Yıllar	Ölü Sayısı
1971	583
1972	682
1973	822
1974	983
1975	855

Bu kadar ölümlü olayın elbette sakatları da olacak. Bu rakam da aynı süre içinde 12 bin 508 ve yıllara göre sayısal durumu şu:

Yıllar	Sakat Kalan İşçi Say.
1971	2574
1972	2359
1973	2372
1974	2643
1975	2560

SAYILARIN MESLEK GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI

Son 5 yıl içindeki iş kazalarının sonuçlarını böylece sıraladık tan sonra, bir de bunların meslek gruplarına göre dağılımını görmekte yarar var. Elimizdeki en yakın örnek 1975 yılına ait olanlar. Geçen yıl, yani 1975 yılını da 182.601 iş kazasında ölenlerin sayısı, meslek hastalıkları da eklenerek 1038 olarak saptanmış. Bunlar mesleklere göre şöyle sıralanıyor:

Balıkçılık	882	1
Kömür madenciliği	14.980	251
Kömürden gayri madenler	3.259	26
Ham petrol ve tabii gaz	591	1
Taş, kil ve kum ocakları	1.164	19
Diğer maddelerin çıkarılması	956	7
Gıda maddeleri sanayii	8.122	24
İçki sanayii	2.803	2
Tütün sanayii	2.489	3
Dokuma sanayii	11.577	12
Giyecek ve hazır dokuma eşya sanayii	959	2
Ağaç ve mantar mamülleri	4.267	6
Mobilya ve tesisat imalatı	1.672	1
Kâğıt ve kâğıttan mamül eşya imalatı	1.221	5
Matbaacılık, neşriyatçılık san.	729	1
Deri ve deriden eşya sanayii	1.263	—
Kauçuk sanayii	1.971	6
Ecza ve kimyevi maddeler san.	3.883	12
Petrol ve kömür müstakları san.	777	2
Taş, top. kil, kum vs'den imal	8.525	25
Metallere müteallik esas endüst.	9.084	10
Metalden eşya imali	22.455	20
Makina imal ve tamirâtı	11.683	20
Elektrik makina, cihaz ve malzeme imali	2.666	1
Münakale cihazları imali	12.434	12
Diğer muhtelif eşya imali	1.911	7
İnşaat	37.383	155
Elektrik, havagazı, buharla ısıtma	1.194	16
Su ve sıhhi tesisler	1.317	11
Toptan ve perakende tic.	2.173	36
Bankalar ve mali müessese.	129	1
Sigortalar	13	—
Gayri menkul işleri	6	—
Nakliyat	3.201	91
Ardiye ve antrepolar	370	3
Muhabere hizmetleri	22	1
Devlet hizmetleri	282	2
Amme hizmetleri	481	5
Hukuk, ticaret ve teknik hiz.	1.836	25
Eğlence hizmet.	112	—
Şahsi hizmetler	1.859	16

SORUNUN TEMELİNDE YATAN ANA NEDEN, YİNE EĞİTİM YOKSUNLUĞU

Herkesin anladığı bir dil vardır, konuştuğu bir dil vardır. Bu insanına göre, yaşadığı ülke ve bölgeye göre, aldığı eğitime göre değişebilir. Hatta insan ya pısına ve eğilimlerine göre de değişir. Örneğin, bazı insanlar sırf paranın dilinden, bazıları mü zığın dilinden, bazıları zor'dan, bazıları iyilikten anlarlar. Bu ayrı bir konu.. Bizim söylemek istediğimiz başka. Biz, rakamların dilinden bahsediyoruz. Ve sanıyoruz ki, okur yazar olup, aklı başında olup da, rakamların dilinden anlamayan kişi olmaz.

Bir ülkede beş yıl içinde 649 bin 376 iş kazası oluyor ve 3925 kişi can veriyorsa, 12 bin 508 kişi çalışamaz durumda sakat kalıyorsa, bunun elbette bir anlamı vardır ve bu rakamları gö ren kim olursa olsun, dünyanın neresinde yaşıyorsa yaşasın ve hangi dilden konuşursa konuşsun, aynı şeyi düşünecektir: Bu ülkede insan hayatı ne kadar ucuz ve insanlar nasıl şans eseri yaşıyorlar?...

Bu gerçeği isterseniz, bir de, olayların içinde yaşayanlardan dinleyelim. Konuşmalarımız Zonguldak'tan. Hepsinde kömür ocaklarında çalışıyor ve değişik görevler yapıyorlar. Hepsinin ömrünün belirli süresi bu ocaklarda geçmiş. Hâlâ sağsalır, bir şans eseri bu. Gerçekten büyük şans, çünkü bu ocaklarda şimdiye kadar 2230 insan can vermiş kömür çıkarma pahasına. Her yıl üretilen 5 milyon ton maden kömürü karşılığı ortalama 80 kişi ölüyor bu ocaklarda. 1975 yılında bu işyerinde 6.249 iş kazası olmuş ve 69 madden işçisi ölmüş. 1976'nın ilk 8 ayında, yani ağustos ayı başına kadar bu ocaklarda ölenlerin sayısı daha şimdiden 45.

Neden bu kadar insan ölüyor Zonguldak ocaklarında? Bu nun sorumlusu kim? Konuyu bilenler ne düşünüyor bu konuda? Bu soruların cevaplarını, bir süre önce Zonguldak'ta yapılan bir forumda yetkililer şöyle veriyorlardı:

■ **TURAN DÜNDAR:** Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şube Başkanı.

Havzanın en büyük sorunu eğitimsizdir. Yöneticiler, mühendisler nezaretçiler ve işçiler gerekli eğitimden yoksundurlar. Eğitim merkezden çok bölgelerde ve iş yerlerinde yapılmalıdır. Ancak Ereğli Kömürleri İşletmesi Müessesesinin uyguladığı sistem daha çok merkeziyetçi bir sistemdir. Bölgelerde yapılmakta o-

İŞ KAZALARI MI, İŞ CİNAYETLERİ Mİ ?...

2

Yılmaz GÜMÜŞBAŞ

Kazaların yüzde 2'si tabii afetler, yüzde 98'i önlenilebilecek nitelikte olanlardır

lan eğitim seminerlerine son verilmiştir. Bunun en kısa zaman da başlatılması gerekir. Bu konuda özellikle Kozlu bölgesinde yapılmış olan çalışmalar çok olumlu sonuçlar vermiştir.

Yöneticiler, mühendisler ve işçiler periyodik ve program çerçevesinde sürekli bir eğitimden geçirilmelidir. Maden mühendisleri en az altı aylık bir eğitimden geçirilmeden kendilerine sorumluluk verilmemelidir. Maden mühendisliği, özellikle havzada yapılan maden mühendisliği pratik bir mühendisliktir. Kişi eğitim sırasında, üniversite eğitimi sırasında teorik bazı bilgileri almaktadır. Ancak daha havzanın lisansını öğrenmeden bir mühendis diploması almış olan arkadaşlara sorumluluk almakta yetki verilmektedir. Bu çok yanlıştır.

İhtisaslaşma sorunu vardır. Bugün Ereğli Kömürleri İşletmesi (E.K.İ.) gibi bir müessese de bir tahkimat konusunda ihtisaslaşmış, havalandırma konusunda ihtisaslaşmış, nakliyat konusunda ihtisaslaşmış mühendis bulamazsınız. Biz bundan iki yıl önce hükümete, genel mü-

dürlüğe ve E.K.İ. müessesesine bir rapor verdik. E.K.İ.'nin sorunlarını içeren bir rapor verdik. Ve bu raporda öngörülen konuların yerine getirilmesini istedik. Bu rapor yerel Zonguldak Maden İşçileri Sendikası gazetesinde yayınlanmıştı. Burada bir konuya değindik. İhtisaslaşma konusuna. Bunun için de şöyle bir önerimiz vardı: Merkezi servis kurulsun. Bu serviste arkadaşlar belirli konularda sorumluluk yüklensin, görev verilsin. Bunları da sıraladık. Ta van kontrolü, tahkimat havalandırma v.s. Ve bu arkadaşlar sorunlara eğilsinler. Bir ocak mühendisi bir bölüm mühendisi bazı özel sorunlara eğilmekte zorluk çekmektedirler. Zaman olarak özellikle. Onun için biz dedik ki: İhtisaslaşmaya gidelim. Bir servis kuralım. Bu serviste lisan bilir arkadaşlar bulunsunlar ve bunlar gerekiyorsa dışarda eğitilsinler. Gelsinler bütün bölgelerin nerde hangi bölgenin sorunu varsa bu arkadaşlar eğitilsinler. Bunlar öneri getirsinler. Ve bu arkadaşlar burda uygulansınlar bu önerileri. Buna da bugüne kadar eğilen

■ Kazalar sonucu yitirilenin, iş gücü yönünden sadece maddi değer olarak karşılığı, yılda 530 bin ton kömürdür.

Beklenmeyen anda bir grizu, bir göçük veya benzeri kaza. Çoğu kere hastaneye bile yetişmeden gelen ölüm ve sonucu bekleyen analar, babalar, kardeşler..

Beklenmeyen anda bir grizu, bir göçük veya benzeri kaza. Çoğu kere hastaneye bile yetişmeden gelen ölüm ve sonucu bekleyen analar, babalar, kardeşler..

Tabana söz hakkı tanınması: Tabanın yönetiminde söz sahibi olmasını istiyoruz. Daha önceki eleştirilerimizde bunu belirttik. Ve muhtelif defalar bunu yönelticilerden ve ilgili kuruluşlardan istedik.

E.K.İ.'de direk sorunu halen çözülmemiştir. Direklerin kalitesi yetersizdir. Orman Genel Müdürlüğü ile Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü arasında yapılmış bir protokol vardır. Bu protokolda direklerin kalitesine değinilmiştir. Ancak bu husus gereğince yapılmamak tadır.

■ **REMZİ DEMİR:** (Kozlu Emniyet Mühendisi)

Kazaların nedenine eğilebilmek için önce iş kazasının yasal bir tanımını yapayım. Günlük iş süresi içinde sayılması gereken zamanda meydana gelen ve sigor tahyı hemen veya sonradan redence veya ruhça arızaya uğratan olaydır.

Bir de bu iş kazalarının neticesinde bir sıralama yaptım. Ne yi tartışıyoruz, bu iş kazaları ile kaybolan iş gücü ve insan fak törünün milli gelire etkisi nedir?

Konuyu, kozlu bölgesini örnek alarak inceledim. İş kazası neticesi bilhassa üretimde direkt olarak çalışan işçiler üzerine yaptığım araştırmada görülmüştür ki, ölümlü kazalar hariç, kazi sınıfında çalışan işçilerin kayıp iş günü toplamı randıman karşılığı olarak hesaplandığı takdirde 162 bin ton kömüre teka-bül etmektedir. 1974 yılına göre. Aynı devre içinde ölümlü kazalar da katıldığı takdirde, bu 530 bin tona teka-bül etmektedir. Ve bir de bazı yıllar sınıflar arasında ölüm ve yaralanmalar değişik olabileceğinden, sadece ölümlü olmak şartıyla on yıllık ortalama-maya göre kaybolan iş gücü 2 milyon tona teka-bül etmektedir.

■ **İŞ KAZASI NERDE OLUR VE NASIL OLUŞUR?.. İŞ KAZASININ SEBEPLERİ NELERDİR?..**

- Emniyetsiz iş şartları
- Şahısların dalgınlıkları, dü şünceli oluşları, fiziki kusurları
- Bilgisizlik
- Sabotaj
- İdarenin layakitsizliği
- Emniyetsiz muhit şartları
- İşyeri düzeni
- Tabii afetler.

Tabii afetlerin tüm kazalar için deki oranı yüzde 2'dir. Geriye kalan yüzde 98 önlenilebilecek kazalardır. Ve bu yedi çeşit kazayı ele aldığımızda, iş kazasında işçinin kusuru olmayacağı görüşün-deyim.

■ **KAZALARIN KORUNMA ÇARELERİ:**

- Talimatnameler
- Korumucu malzeme
- Devamlı kontrol: Talimatnamelerin yerinde uygulanıp uygulanmadığı
- Teknik araştırma: Bir kazanın önlenilebilmesinin en önemli çarelerinden biri de o kazanın meydana gelişindeki sebeplerin araştırılıp ortaya konulmasıdır.
- Sıhhi araştırmalar: Fizyolojik ve patolojik (Hastalık bilimi) Bunun bilhassa madencilikte yapılması gerekir. Çünkü çok çeşit li sanat kodları vardır. Bu sanat çeşitlerine uygun olan işçilerin çalıştırılması gerekir.
- Psikolojik araştırmalar
- İstatistik araştırmalar. Bu daha çok yüzeysel şekilde yapılmaktadır. Esasen bunların kazaların gerçek nedenlerini ortaya çıkaracak şekilde olması gerekir.
- Teknik elemanların yetiştiril

mesinde, ders olarak «iş kazaları» konusunun konulması.

- Teşvik: İş hazalarının az olduğu işletmelerin teşvik edilmesi
- Sigorta: İş kazalarının yük-sek olduğu iş yerlerinde işveren ödediği sigorta priminin artırılması da işverenin, iş kazaları-na karşı tedbir almasını belli ölçüde sağlar.

SONUÇ:

Yukarıda bahsettiğimiz kazalardan korunma çarelerinin yerine getirilebilmesi için, hangi kuruluşların, ne gibi tedbirler almaları gerektiğini belirtiyorum.

■ **İŞLETMENİN GÖREVLERİ:**

- Randımanlar
 - Korumucu malzeme temini
- Bunu işletmenin temin etmesi gerekir.

● Teknik eleman (mühendis) politikası: Burada mühendisi hem barındırma ve hem de mühendisi kendi bünyesine getirecek bir eğitim programı sap-tırılması lazımdır. Bu yabancı ülkelerde vardır. İngiltere'de mezun olduktan sonra iki yıl pratik çalışma yaptıktan sonra sınavdan geçer. Almanya'da ise bu eğitim süresi içinde pekiştirilmiştir. Türkiye'nin bir eğitim sorunudur. Türkiye'de pratik çalışma yapmayan öğrenciler dışarda kendi paraları ile pratik eğitim yapmak ta ve para ile belge almaktadırlar.

● İşverenin işçi politikası: Bu nun «işe alma» ve «işçi ücretleri» olarak iki bölümde değerlendiril-mesi lazımdır. Son yapılan toplu iş sözleşmesi uyarınca, sanatla-rına göre işçilerin aldıkları ücret zammı ayındır. Yani bir kazamacı ile ambarcı veya sıhhiyecinin ücretleri arasındaki fark üç liradır.

■ **NİZAMETTİN ÖZKAN:**

Zonguldak Maden İşçileri Sendikası Genel Başkan Vekili Kazalar daha maden işçisi oca-ğa girmeden başlamaktadır. İşçi evde iken başlamaktadır. Pavyon da başlamaktadır. Pavyonlarda 200 işçi bir arada yatmaktadır. 200 kişinin bir arada yattığı bir yerde işçinin istirahat edebileceği düşünülemez. 200 tane hayvanın bir ahırda bir arada barındırıldığı görülmüş müdür ki, 200 işçi bir arada yatırılmaktadır!..

Diğer bir mesele de beslenme meselesidir. Maden işçisi yeterli şekilde beslenememektedir. Yeterli bir şekilde beslenemeyen bir işçi ağır bir iş karşısında güçsüz düşecektir. Ocakta gerekli tedbirler alınmış olsa bile, işçinin bu durumu, kazay yol açacaktır.

YARIN: HER KOVA KÖMÜRDE BİR DAMLA KAN VAR

Kursumuz Başlıyor Satış Temsilcisi Yetiştirme

Kurs Tarihleri : 13 Eylül 1976 — 22 Ekim 1976
Kurs Günleri : (Pazartesi, Salı, Perşembe, Cuma)
Kurs Saatleri : 18.30 — 20.30

- Durumu, şartlarınıza uygun olanlara burs verilir
- Kayıtlarınız devam ediyor
- Kurs programımız Milli Eğitim Bakanlığınca tasdik edilmiştir.
- Kurslarda başarı gösterenlere: Milli Eğitim Bakanlığınca tasdikli kurs devam ve başarı belgesi verilir.
- Tamamlayıcı bilgi için müracaat :

PEVA

Piyasa Etüd Müşavirlik Araştırma Ltd. Şti.
Beyoğlu İstiklal Caddesi İmam Sokak 1/4
Tel : 45 66 47

(Cumhuriyet: 10092)

I.E.T.T, Genel Müdürlüğünden:

İETT İdaresi Taşıtlar Dairesi işyerlerinde çalıştırılmak üzere 28 Eylül 1976'dan itibaren belirlenen branşlarda mütasabaka imtihanı ile

İşçi Personel Alınacaktır

Verilecek ücret tatminkardır, geniş sosyal imkânlar sağlanacaktır.

İmtihan branşları: Oto-Tamircisi, Oto-Elektrikçisi - Tezelliçisi, Traleybüs Elektrikçisi, Tornacı, Torna-Freze, Takımcı, Tesviyeci, Bobinör Elektrikçisi, Atölye yazıcısı, Marangoz - Camcı - Dökümcü - Radyotörcü - Meydancı, Parça temizleyicisi.

Adaylarda aranacak genel şart;
Genel hükümler muvacehesinde idaremizde işçi olabilme şartlarını sağlamış olmak.

Adaylar aranacak diğer şartlar:

1 — Oto-Tamirci ve oto elektrikçi branşları için, askerliğini yapmış olmak veya en az bir sene tecilli olmak (Askerliğini yapmış olmak tercih unsurudur).

2 — a) Oto-Tamircisi ve oto elektrikçi branşları için Motor Sanat Enstitüsü veya Motor Meslek Lisesi veya Endüstri Meslek Lisesi mezunu olmak veya Oto Sanayi işlerinde en az 4 sene çalışmayı belgeleyen bonservis ibraz etmek (Bonservis ibrazında ilkököl mezunu olmak şartı birlikte aranır).

b) Torna-Freze, Tesviyeci, Takımcı branşları için Endüstri Meslek Lisesi ilgili bölümleri mezunu olmak veya oto sanayi işlerinde en az 4 sene çalışmayı belgeleyen bonservis ibraz etmek (Bonservis ibrazında ilkököl mezunu olmak şartı birlikte aranır).

c) Tornacı, Bobinör Elektrikçi, Atölye yazıcısı branşları için Enstitü ilgili bölümleri mezunu olmak veya oto sanayi işlerinde en az 4 sene çalışmayı belgeleyen bonservis ibraz etmek (Bonservis ibrazında ilkököl mezunu olmak şartı birlikte aranır).

d) Marangoz — Camcı — Dökümcü — Demirci — Sıraç — Yağcı — Aktüel — Karoserci — Kaynakçı — Boyacı — Malzemeci — Radyotörcü branşlarında en az ilkököl mezunu olmak ve branşında tecrübeli olmak.

e) Meydancı — Parça temizleyici branşlarında en az ilkököl mezunu olmak.

KULLANDIĞIMIZ HER KOVA KÖMÜRDE BİR DAMLA KAN VAR

Zonguldak'ta, EKi işletmelerinde görevli ya da buraya yakın ilişkisi olan kişilerin, iş kazalarına ilişkin tartışmaları, şöyle devam etmektedir:

● **YAKUP KESKİN**: Ereğli Kömürleri İşletmesi Lavuarlar Müdürü:

Üretim planlamasında ön görülen yatırımların yatırım düzeyinde olmaması ya da kısıtlanması. Acaba bu kısıtlanmanın bir noktada bugünkü kazaların çoğalması ile ne derece ilişkisi vardır. Bunu eleştirmek gerekir. Gerçekten böyle bir kısıtlama bugün havzada görülen kazaların oluşumuna etkili ise bu hususu kesinlikle ortadan kaldıracak tedbir alınması gerekir. İş programlarında öngörülen yatırımların yatırım düzeyinde gerçekleşmesi bakanlık nezdinde mutlak planlamada üzerinde hassasiyetle bastırarak durulmasına gerek vardır. Ama gerçekten, bu para verilmiş, iş kazası bu mertebeye olmayacaktır. Burada, yani bütün bir örnek verilmiştir. Benim aklıma geldi. Acaba talep edilen yatırım programı düzeyinde, bir meblağ para elde edilmiş de o sene içindeki iş kazaları, elde edilmediği yıllara nisbeten daha mı düşüktür? Bu konuyu ben bütteni tanzim edenlerden istihdam edeceğim. O zaman böyle bir ters düşmenin gerçekten ne derece ciddi olduğunu daha açık ortaya çıkarır.

ÜRETİM AÇIĞI

İş kazasının sebeplerini biz kendi kendimiz yaratmışız demektir. Burada iki husus bence önem taşıyor. Üretim zorlaması aslında yapılan üretim programına ters düşen bir eylem. Ya biz program yapmasını bilmiyoruz maden mühendisleri olarak, ya da yapılan programı uygulamaktan aciz kalıyoruz. Bu iki sıkı doğru olarak ortaya koymak lazım. Yine bu bütende gösterildiği gibi, sonra rakamlar yaklaşıktır. Hata görüyorum. Yalnız 1700 değil 1300 civarında seyrediyor. 1700 ton gibi bir günde üretimde eksiklik var diye gösteriliyor. Var olduğunu kabul edelim ki var, aslında üretim programı da 14 bin ton olduğunu düşünceler, yüzde 12 bir düşüşlük var demektir. Şimdi zorlamadan dolayı bu 1700 ton açığın hâlâ açık olması zorlamadan dolayı bir de istihsalın kabarıp olması gerekeceğini düşünürsek, bir yüzde 7 yüzde 10, zorlamayı düşündüğümüz zaman yüzde 20 bir istihsal açığı ile karşı karşıya gelmiş oluruz. Şu halde biz baştan iş programımızı, istihsal programımızı hatalı yapmışız demektir. Acaba bu böyle midir? Bunu da irdelemek gerekir. Yani aşırı bir zorlama olsaydı, programın üzerinde bir üretim beklenirdi. Bu olmuştur bu havzada. Bütün arkadaşlarım yaşamıştır. Şu halde bugün zorlama diye birşey yoktur. Bugün borçlanma diye bir husus var. İstihsal borçlanması. İşte kazaların asıl sebebi de bu. Benim mazuratım bu kadardır. Gerisini arkadaşlarım anlattılar.

İŞ KAZALARI MI, İŞ CİNAYETLERİ Mİ?...?

3

Yılmaz GÜMÜŞBAŞ

● GEÇEN YIL İÇİNDE İSTANBUL'DA 62712 İŞ KAZASI; İZMİR'DE 21160; ZONGULDAK'TA 11650; BURSA'DA 9102; ADANA'DA 8156; ANKARA'DA 9215; ESKİŞEHİR'DE 3386; İZMİR'DE 12251 İŞ KAZASI SAPTANDI...

Genç işçiler daha çok iş kazasına uğruyor

Kürek, kazma, grizu, güçlük... Yaşamak elbette güzel...

İşte montaj ve tüketim sanayii ve buna uygun olarak artırılan taş kömürü. Başka bir istatistik verilere bakalım. Taş kömüründeki artış ile iş kazalarında da belirgin bir artış görülmüştür. İş kazalarının hiç bir zaman azaldığını da söyleyemeyiz. Arttığını da söyleyemeyiz. İş kazalarında istikrarsız bir gelişme vardır. Bakın sayıları vereyim. 1960 yılında 1 milyon ton taş kömürüne düşen ölü sayısı 7,7 iken 1970 yılında 11, 1973'de ise 7,6 olmuştur. 10 bin ton taş kömürüne düşen yaralı sayısı ise 1960 yılında 10,5 iken 1970 yılında 8,6 ve 1973 yılında yine 8,6 olmuştur. Eğer iş kazalarında bir azalma amaçlanıyorsa üretimi da ha emniyetli bir şekilde döndürmek gerekir. Bu da bir yatırım sorunudur. Oysa demir çelik gereksinimlerinden ötürü, sürekli

1 TON KÖMÜRE DÜŞEN

1960 yılında 1 milyon ton taş kömürüne düşen ölü sayısı 7,7 iken 1970 yılında 11, 1973'de ise 7,6 olmuştur. 10 bin ton taş kömürüne düşen yaralı sayısı ise 1960 yılında 10,5 iken 1970 yılında 8,6 ve 1973 yılında yine 8,6 olmuştur. Eğer iş kazalarında bir azalma amaçlanıyorsa üretimi da ha emniyetli bir şekilde döndürmek gerekir. Bu da bir yatırım sorunudur. Oysa demir çelik gereksinimlerinden ötürü, sürekli

taş kömürü talep ediliyor. Büyük sanayiciler yatırımlarını aynı oranda gerçekleştirmemişlerdir. 1972 yılında ton başına düşen yatırım tutarı 23,41 lira 1973'de ise 10,52 liradır.

Yatırımlar tasarlanan şekilde gerçekleşmiyor. Planlanan yatırımlar bile gerçekleşmiyor. Yüzde 60 civarında değişiyor. Şimdi bununla birlikte üretimi aynı çizgide götürüyor, işe koyuyor, bir tek anlamı vardır. Üretim zorlaması: Başka bir anlamı yoktur. Eğer biz yatırımları aynı oranda

gerçekleştiremiyorsak bunun bir tek nedeni vardır. Üretim zorlaması. Bu iş kazalarının belirleyici bir nedenidir.

Sonuç olarak, şunları öneri olarak getirmek istiyorum. Maden mühendisleri arkadaşlar, mutlaka ve mutlaka üretim ve yatırım planlamasına katılmalısınız. Belirleyici olmalısınız. Kendi karışımında 500 ton üretebilirken 700 ton üretmeye bir emir gelmemelidir. Kendi prevüstinizi kendisi tayin etmelidir. Salt maden mühendisleri midir, üretim ve yatı-

rım planlamasına katılacak durumda olan maden işçileri de üretim ve yatırım planlamasına katılmalısınız. Bu bütün batı ülkelerinde yapılmaktadır.

SUÇLU KİMİ

Soğuk kış aylarında sadece daha rahat edebilmek, biraz daha fazla ısınmak amacıyla sobalarımıza boşalttığımız her kova kömürde hiç değilse bir damla işçi kanı, insan kanı bulunduğunu böylece saptamış oluyoruz. Bunun nedenlerini, çekirdekteki yetişme, ömrünün bir bölümü maden ocaklarında geçmiş insanların ağzından dinledik. Bunların bir kısmı da çeşitli kesimlerde bugün yönetici durumunda olan kişiler. Gördüğümüz gibi hepsi iş kazalarının, iş ölümlerinin nedenlerini en küçük ayrıntılarına kadar çok iyi biliyorlar. Önerileri de var. Peki sonuç? Suçlu kim? Bütün bunların hesabı kimden, kimlerden sorulacak?

Biz düşünüp - taşındıktan sonra şu sonuca vardık:

Suçlu biziz, hepimiziz.. Yasaları yapanlardan başlayarak, yürütenler, yargılayanlar, bunları denetleyenler, hükümetler, işletmelerin yöneticileri, sendikacılar ve hatta biz gazeteciler...

Bir yasa yapıcı, yılda bu kadar insanın canına mal olan yasaları düzene uydurup eksik çıkarıyor, hükümetler bunları böylece uyguluyor ve hatta hiç uygulamıyor, işletmelerin başındaki kişiler sadece günlerini gün etmeyi ve biraz daha yükselmeye çalışmayı daha çok kâr etmeyi düşü-

Ankara İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Kooperatifçilik Enstitüsü Müdürlüğünden :

Enstitümüz Lisans Üstü Bilim Uzmanlığı (Master) Programı 5. devresine yüksek öğretim mezunlarından (Hacettepe ve Boğaziçi Üniversitelerinin Kooperatifçilik Önlisans Yüksek Okulları mezunları dahil)

Öğrenci Alınacaktır

Gerekli bilgiler Enstitü Sekreterliğinden öğrenilebilir.

Ön Kayıtlar: 6 — 17 Eylül 1976
Kesin Kayıtlar: 20 — 30 Eylül 1976
Tarihleri arasında yapılacaktır.

ADRES

Ankara İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi
Kooperatifçilik Enstitüsü Beşevler — ANKARA
Tel: 23 26 40 — 13 29 55 — 203

NOT: Müracaatları çalışmaları içerisinde müracaat

Belediye Hizmet Binalarında Tesisat Tamiri Yaptırılacaktır

Belediye hizmet binalarında tesisat tamiri yaptırılması işi 2490 sayılı kanunun 40. maddesi gereğince bir ay müddetle pazarlığa bırakılmıştır.

1 — Muhammen keşif bedeli 284872.75 TL. İlk teminatı 15144.90 TL'dir.

2 — İhale 15 Eylül 1976 Çarşamba günü saat 14.30'da Belediye Encümen'inde pazarlıkla artırma usulü ile yapılacaktır.

3 — İhaleye gireceklerin en az işin keşif bedeli kadar iş yaptığını gösterir belge ile Sanayi ve Ticaret Odası belgesini Fen İşleri Müdürlüğüne ibraz ederek ihaleye giriş belgesi almaları gerekir.

4 — Şartnamesi Encümen Kaleminde görülebilir.

5 — İsteklilerin ihale günü saat 13.30'a kadar Encümen Kalemine müracaatları gerekir.

Encümen ihaleyi yapıp yapmamakta serbesttir.

İZMİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI

İmtihana katılmak isteyen adayların en geç 20 Eylül 1976 tarihine kadar Şişli, Taşitlar Dairesi, Muamelât Müdürlüğü, Maa. Şefliğine şahsen, 1 adet vesikalık fotoğraf, İş ve İşçi Bulma Kurumu kartı ve diploma veya sureti ile müracaatları gerekmektedir. Duyurulur.

(Basın: 22335) — 10087

M.S.B. Sağlık Personel Okulları Komutanlığından :

Sağlık Astsubay Sınıf Okuluna 1976 — 1977 Eğitim yılında «100»

Öğrenci Alınacaktır

- Okulun öğrenim süresi iki yıldır (Bir yılı Astsubay olarak).
- 17 Eylül 1976 gününe kadar müracaatlar kabul edilir.
- ARANILAN NİTELİKLER:**
 - Erkek ve Türk vatandaşı olmak,
 - Lise, sanat enstitüsü ve sağlık koleji mezunu olmak,
 - Sabıkası veya herhangi bir okuldan ahlâk veya sağlık nedeniyle çıkarılmış olmamak.
 - 29 Ağustos 22 yaşından gün almamış olmak,
 - Evli, nişanlı veya herhangi bir kadını nikâhsız yaşamakta olmamak,
 - Tam teşekküllü hastaneden «Askeri Öğrenci olur» raporu almak (Bu rapor okula kabul edildikten sonra istenecektir).
- Müracaat Sağlık Personel Okulları Komutanlığı Kayıt ve Kabul Komisyonu Başkanlığı - Gülhane / ANKARA adresine yapılacaktır.
- MÜRACAATTA İSTENİLEN BELGELER:**
 - Dilekçe
 - Üniversiteler Arası Yerleştirme Sınavı sonucunu bildiren kartın aslı
 - «8» adet vesikalık resim
 - Aşı kâğıdı
 - Sabıka kayıt belgesi (Savcılıktan)
 - Veli belgesi
 - Yüklem senedi (Bu senet okula kabul edildikten sonra istenecektir).
 - Diplomanın aslı veya çıkma
 - Oturma adresi yazılı ve 100 krş.luk posta pulu yapıtırılmış beş adet boş mektup zarfı
- Mülakat 20 Eylül 1976 günü saat 9.00'da okulda yapılacaktır. (Basın — 23646) — 10102

İLAN

İstanbul Asliye 10 uncu Hukuk Hâkimliğinden :

(976/89)

TAKSİM TROVA OTELİNDE İKAMET ETMEKTE İKEN, HALEN ADRESİ MEÇHUL BEKİR KÖSE

Davacı Fatma Zehra Gülükoğlu vekili Av. Halûk Bermek tarafından davalılar Naciye Özerengin ve Bekir Köse aleyhlerine ikame olunan ipotegin terkin, Vekâletnamenin iptali davasında,

Davalılardan Bekir Köse'ye gönderilen dava dilekçesi ve davetiye, tebliğ edilmek üzere gönderilmiş olup, bila tebliğ lade ediliğinden yaptırılan zabıta tahkikatı sonucu, davalı Bekir Köse'nin tebliğe elverişli adresi tespit edilememiş olmakla, ilânen tebliğe karar verildiğinden, duruşmanın bırakıldığı 22/9/1976 günü saat 9.30'da hazır bulunması ve davaya karşı itirazları varsa mahkemeye bildirmesi, duruşmayı takip etmediği takdirde, kendisini bir vekil marifetiyle temsil ettirmesi, dava dilekçesi ve davetiye yerine kaim olmak üzere usulen ve ilânen tebliğ olunur.

(Basın: 6620/10095)

● **YAŞAR ÇİLİNGİR:**
Maden Yüksek Mühendisi.
Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Maden Mühendisleri Odası Müdürü:

Elimizdeki sayısal veriler, bu kazaların artık birer iş kazası olmaktan çıkıp daha bir garip iş kazası olma yolunda gittiğidir. Birazdan rakamlarla açıklayacağım. Bir kere şunu vurgulamak isteriz. Zonguldak'ta çalışan biz maden mühendisleri hiç bir zaman kendimizi işçilerden soyutlamıyoruz. Kazmacısı, domuzdamcısı, bağcısı, tahkimatçısı, şefi, maden mühendisi tüm çalışanlardır. Bunu önemle vurgulamak isteriz. Bu açıdan şunu diyoruz: Bu iş kazaları geçmiş dönemlerden itibaren günümüze değin hiç azalmadan süre geliyorsa bunların sorumluları geçmişte ve günümüzdeki iktidarlardır. Ve aynı tarzı sürdürürlerse gelecek iktidarlar da bu kazalardan sorumludurlar. Havzanın sorunlarını kendi aramızdan aramayalım. İşçiler, kazmacılar, domuzdamcılar, şefler ve maden mühendislerinde sorumlular aramayalım. Kısır döngü içine girmiş oluruz.

BELİRLEYİCİ OLAN NE?

Birazdan kazaların belirleyici nedenlerini ortaya koyduğum zaman bunun böyle olduğunu görmüş olacağız. Şu yahut bu iş kazasında şu bu bir teknik hata olabilir. Ama şu ya da bu teknik hata iş kazasının belirleyici nedeni değildir. Olsa olsa ayrıntıdır. Bir örnek verelim, bu konuda. Göçükleri hepimiz biliriz. Taş ve kömür göçmesi. Taş ve kömür göçmesinin çeşitli nedenleri vardır. Sarmanın yahut direklerin yanlış yerleştirilmesi, doğru. Ama bu göçüklerden ötürü, bu sarmayı yahut direkleri oraya yerleştiren işçi, şefi, maden mühendislerini biz sorumlu tutamayız. Eğer biz üretimi, ayakta ki üretimi hâlâ kazma ile yapıyorsak bu kazalar önlenemez. Bir ihtar. Eğer ayağa makinaryı sokmaz isek bu kazalar olur. Bu nedenledir ki, iş kazalarının sorumlularını kendi aramızdan aramayalım.

Yaptığımız araştırmalar bize şunları österiyor. Meseleyi salt iş kazaları düzeyinde düşünmek gerekir. İş kazası en azından üretimle direk ilişkilidir.

Üretim ne ile ilişkilidir? Bu zincirlemeyi yapmak zorundayız. Yaptığımız araştırmalar sonucunda şunları görüyoruz. 1940'lara kadar taş kömürü yakılıyor. Ama bundan sonra demir-çelik sanayinin gündeme gelmesinden sonra taşkömürü demir-çelik girdisi olarak kullanılmaya başlandı. Özellikle 1960'lardan sonra montaj ve tüketim sanayinin hızı yoğun bir tempoya girişinden sonra, taşkömürünün demir-çelik sanayinin girdisi olarak önemi bir kez daha artmıştır.

Sayısal veriler: 1960 yılında demir-çelik girdisi taşkömürü toplam tüketimin yüzde 20'sini oluştururken 1973'de bu oran yüzde 43 olmuştur.

İstanbul Telefon Başmüdürlüğünden :

Bayan Elemanlar Alınacaktır.

Başmüdürlüğümüz Şehirlerarası ve Milletlerarası Servisleri için bayan elemanlar alınacaktır.

Sınavlar her hafta Cuma günleri saat 14.30'da Sirkeci Büyük Postanedeki Kantin salonunda yapılacaktır.

Şartlar aşağıda gösterilmiştir.

Fazla bilgi 28 58 60 ve 66 93 12 no.lu telefonlardan alınabilir.

Müracaat yeri: Sirkeci Büyük Postane, ikinci kattaki 01 İstihbarat Amirliği.

Başvurmada istenen belgeler: Diploma ve nüfus cüzdanı asılları, ile bir adet fotoğraf.

Çalışma şartları: Milletlerarasında: Günde 6 saatli geçmek üzere öğleden önce, öğleden sonra ve akşam olacaktır.

Şehirlerarasında: İş durumuna göre öğleden önce, öğleden sonra veya akşam olmak üzere üç vardiya halinde çalıştırılacaktır. Bütün gece çalışma mecburiyeti aranmayacaktır.

Özel durum: Sabah erken veya akşam 18.00'den sonraki saatlerde memurlar belirli güzergâhlara yakın olmak (oturma) şartıyla evlerine PIT minibüsleri ile alınıp bırakılacaktır.

Almanca, İngilizce veya Fransızca bilenlerin lisan bilgisi sınavı Başmüdürlüğün göstereceği Kültür Merkezlerinde yapılacaktır.

Ortak şartlar: 1 — Ortaokul, lise, lise eşiği veya yüksek okul mezunu olmak.

2 — 18 yaşından küçük, 35 yaşından büyük olmamak.

VERİLECEK ÜCRET:

Milletlerarasında çalıştırılacaklar:

Ortaokul mezunları için: 2177,— TL.

Lise mezunları için: 2277,— TL.

Meslek Lisesi mezunları için: 2367,— TL.

Yüksek Okul mezunları için: 2688,— TL.

Şehirlerarasında çalıştırılacaklar:

Ortaokul mezunları için: 1683,— TL.

Lise mezunları için: 1783,— TL.

Meslek Lisesi mezunları için: 1850,— TL.

Yüksek Okul mezunları için: 2176,— TL.

Ayrıca, Cumartesi, Pazar veya diğer tatil günlerinde çalışıldığı takdirde fazla çalışma ücreti ödenecektir.

(Basın — 23602) — 10094

İSTANBUL TÜRK MUSİKİSİ DEVLET KONSERVATUARİ BAŞKANLIĞINDAN:

1. Konservatuvarımızın Temel Bilimler, Müsiki Toplulukları Yönetimi, Yaylı Sazlar, Nefesli Sazlar, Vurma Sazlar, Mızraplı Sazlar ve Şan Bölümlerine 1976-1977 döneminde toplam 150

Öğrenci Alınacaktır

2. Aday öğrenci kaydına 10.9.1976 günü son verilecek. Kabul sınavları 16 ve 22 Eylül 1976 günleri, Kazananların kesin kayıtları ise 28.9.1976 - 1.10.1976 (dahil) günleri yapılacaktır.

3. İkmal ve Gül dönemi sınavları 20 - 30 Eylül 1976 tarihleri arasında yapılacaktır.

4. Ek bilgi için Nispetiye Teşvikiye Cad. 160 sayılı Konservatuara veya 48 26 36 sayılı telefona başvurulması duyurulur.

(Basın: 23550/10089)

(Basın: İ. - 4225 - 22878) — 10088

A.İ.T.İ. AKADEMİSİ

Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü Müdürlüğünden :

Enstitümüz Lisans üstü (Master) programına 4 ekim 1976 günü başlayacaktır.

Enstitümüze kayıt için başvurma, 15/9/1976 tarihinden 25/9/1976 gününe dek sürecektir. İlgilere saygı ile duyurulur.

(Basın: 23637/10099)

Gayrimenkul Açık Arttırma İlânı KARTAL 2. İCRA MEMURLUĞUNDAN

Dosya No.: 976/447 T.

Bir borçtan dolayı üzerinde 1164 sayılı kanunun 10. maddesi gereğince Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü lehine şufa hakkı bulunan ve açık arttırma suretiyle satılarak paraya çevrilmesine karar verilen Kartal Maltepe Gülsuyu mahallesi, pafta: 33, Ada: 1535, 72 parsel sayılı 872 metre kare miktarında ekilmemiş tarla ve arsa vasfında olup Maltepe Belediyesine ait su depolarının kuzey yönünde ve İstanbul Ankara büyük asfalt yolunun takriben 80 metre kuzeyinde adalara nazır deniz götürü manzaralı yerdur.

İmar Durumu: Maltepe Belediyesinden verilen 2.7.1976 tarih ve 61/2 sayılı imar durumu yazısında yoldan 5 metre komşu mesafeler 3 metre arka bahçe 3,25 olmak üzere iki katlı inşaata müsait bulunduğu belirtilmiştir.

Kıymeti: Civarın alım satımı yapılan gayrimenkullerin rayiçleri ve arsanın mevkii nazara alınarak tamamına 218.000,00 TL. kıymet takdir edilmiştir.

Satış şartları:

1 — Satış 5.10.1976 günü saat 14.00'den 14.30'a kadar Kartal 2. İcra Dairesinde açık arttırma suretiyle yapılacaktır. Bu arttırmada tahmin edilen kıymetin %75'ini ve rüçhanlı alacakları varsa alacakları mecmuunu ve satış masraflarının geçmek şartı ile ihale olunur. Böyle bir bedelle alıcı çıkmazsa en çok arttırmanın taahhüdü baki kalmak şartıyla 15.10.1976 Cuma günü aynı yerde saat 14.00 — 14.30'da ikinci arttırmaya çıkarılacaktır. Bu arttırmada da rüçhanlı alacaklıların alacağını ve satış masraflarının geçmesi şartıyla en çok arttırana ihale olunur.

2 — Arttırmaya iştirak edeceklerin tahmin edilen kıymetin %10'u nisbetinde pey akçesi veya bu miktar kadar milli bir bankanın teminat mektubunu vermeleri lazımdır. Satış peşin para iledir, alıcı istediğinde 20 günü geçmemek üzere mehil verilebilir. Dellâliye resmi, ihale pulu, tapu harc ve masrafları alıcıya aittir. Birlikmiş vergiler satış bedelinden ödenir.

3 — İpotek sahibi alacaklılarla diğer ilgililerin bu gayrimenkul üzerindeki haklarını hususiyle faiz ve masrafa dair olan iddialarını dayanağı belgeler ile onbeş gün içinde dairemize bildirmeleri lazımdır, aksi takdirde hakları tapu sicili ile sabit olmadıkça paylaşmadan hariç bırakılacaklardır.

4 — Satış bedeli hemen veya verilen mühlet içinde ödenmezse İcra ve İflâs Kanununun 133. maddesi gereğince ihale feshedilir. İki ihale arasındaki farktan ve %10 faizden alıcı ve kefilleri mesul tutulacak ve hiç bir hükme hâcet kalmadan kendilerinden tahsil edilecektir.

5 — Şartname, ilân tarihinden itibaren herkesin görebilmesi için dairede açık olup masrafı verildiği takdirde isteyen alıcıya bir örneği gönderilebilir.

6 — Satışa iştirak edenlerin şartnameyi görmüş ve mün-derecatını kabul etmiş sayılacakları, başkaca bilgi almak isteyenlerin 976/447 T. sayılı dosya numarasıyla memurluğumuza başvurmaları ilân olunur.

(Basın: 6636) — 10100

nüyor, savcılar ve yargıçlar suçlu olması gereken kişiler hakkında gerekeni yapmıyor ve sendikacılar bütün bunlara karşı çıkmıyorsa, suçluları nereden arayacağız?

VİNE RAKAMLARA DÖNELİM.

İş kazalarının, özellikle ölümle sonuçlanan iş kazalarının en çok hangi illerimizde olduğunu da saptamakta yarar var sanıyoruz. Bunlar genellikle gelişmiş veya gelişmekte olan sanayi bölgelerimiz. 1975 yılında en çok iş kazası olmuş illerimiz ve kaza sayıları şöyle:

İLLER	KAZA SAYISI
Adana	8156
Adapazarı	2825
Ankara	9215
Aydın	2336
Bahçesir	2407
Bursa	9102
Eskişehir	3386
İskenderun	3139
İstanbul	62712
İzmir	21160
İzmit	12251
Kütahya	3519
Manisa	3516
Mersin	4196
Sivas	2374
Zonguldak	11650

DAHA ÇOK GENÇLER KAZAYA

UGRUyor

Yaptığımız araştırmada, iş kazasına uğrayan, ölen ya da sakat kalan işçilerin daha çok gençler olduğunu saptadık. Bunların yaş ortalamaları 1971 yılından bu yana 37-38 arasında değişiyor. Kadınlar çok azınlıkta. Beş yıldır sadece 6 kadın işçi iş kazaları sonunda hayatlarını kaybetmişler. İş kazası ve meslek hastalığı sonucu meydana gelen ölümlerin 1975 yılında yaş gruplarına göre dağılımı şöyle:

YAŞ GRUPLARI ÖLÜ SAYISI

—14	3
15—19	74
20—24	119
25—29	159
30—34	124
35—39	107
40—44	135
45—49	118
50—54	54
55—59	47
60—+	98

İş kazalarında ölenlerin çoğunluğunun gençlerden oluştuğunu Zonguldak'daki kazalarda da görüyoruz. Burada 1975 yılında ölen 69 işçiden 11'i 20-25, 14'ü 26-30, 14'ü 31-35, 18'i ise 41-45 yaşları arasında. Ölümlerin çoğunluğu göçük olayları sonucu meydana gelmiş. İkinci sırayı grizu patlamaları alıyor. Arada boğularak ölmeler var.

Bütün bu anlatılanlardan sonra, ülkemizde meydana gelen ve özellikle son yıllarda tam bir «can kırmı» halini alan iş kazalarının, gerçekten kaza, yoksa toplumsal birer cinayet mi oldukları konusundaki kararı sizlere bırakıyoruz..

— B İ T T İ —

Çocuk ölüm oranı:

1966-67 yılında 5 yaşına kadar
yaşayanların sayısı 1000 olduğunda

789

777

853

İd. (III. Beş yıllık kalkınma planı, S. 55)

1000 çocukta 153'e bir yarıya günde

ölüyor! ("infant mortality") World Bank:

Türkiye: Projects and Policies of an Expanding Economy,

p. 145)

DIE WICHTIGSTEN MERKMALE DER PRODUKTIVKRAFT MENSCH:

Altersstruktur der Bevölkerung (Anteile in %)

Altersgruppe	1955	1960	1965	1970
0-14	39,4	44,3	42,0	44,1
15-64	57,2	55,2	54,1	54,5
65+	3,4	3,5	3,9	4,4

Kaynak: OPT, III. B.Y.P., Tablo: 497

(1968) VERTEILUNG DER BESCHÄFTIGTEN AUF D. SEKTORE

	Landwirt.	Industrie	Bau	Handel	Transp.	Dienstll.
TÜRKİE, absol.	2 763	1 450	419	581	424	1 490
TR, in %	66,1	10,6	3,1	4,3	3,0	10,8
BRD in %	10,2	40,3	7,9	14,8	5,6	21,2
Italien, %	22,5	34,6	10,2	15,6	5,3	14,9

Kaynak: OPT, III. B.Y.P., Tablo 541 ve 544

Ausbildung der arbeitenden Bevölkerung (1970) %

Analphabet.	Ohn. Schul Abs.	Volkssch.	Mittelsch.	Höhere S.	Berufs.	Universi.
45,1	10,0	36,1	3,2	1,6	2,3	1,7

Kaynak: OPT, III. B.Y.P., Tablo 537

Verhältnis der Erwerbstätigen mit beruflicher u. (1960-62) technischer Ausbilden. zu Erwerbst. insgesamt %

Türkei (1965)	2,1	Griechenland	4,2
BRD	7,7	Portugal	2,8
Japan	4,9	Schweden	11,5
Frankreich	9,9	Yugoslawien	28,9

Kaynak: OPT, III. B.Y.P., Tablo 543

Türk-İş 3. Bölge Temsilkisi Ertuğrul Bulman'ın
İzmir'de yaptığı açıklama:

Besin yetersizliği yüzünden bebek ölümleri
çok fazla. 1966-67 yıllarında doğan her
bin çocuktan 5 yarıya kadar yarıyolları-
nın sayısı Türkiye ortalamasında kırsal
bölgelerde 773, şehirlerde ise 853'tür.

(Yeni Ortam, 2.9.74)

30.6.75'te Sadık Şide Ankara'da
açıkladı: Türkiye'de iş kazaları
Ortam 1000'de 350. Bunların
%80'i ölümlerle bitiyor.

Şüphesiz
bir iddia!

Türkiye'de Zenginlik ve Fakirlik

Yıl

1937

23

1942

63

1947

53

1955

54

1978

77

1979

6

1983

90-100

110 ya göre
Türkiye, Körür
maddelerinde
ölünüm kaza
ağısından dış-
ya bina

Kaynak: WDR

Türkiye Yayı, 8.3.83

(Köln Rostum)

Aus:
Die Arbeiterklasse in Asien
und Afrika, Berlin 1974

A.A. KUZENKOV

Einige Fragen der Formierung der Arbeiterklasse in den Ländern
Asiens und Afrikas

Die erstarkende Arbeiterklasse Asiens und Afrikas bildet einen wichtigen Bestandteil des internationalen Proletariats, eine seiner Abteilungen, die in den Ländern der Welt wirkt, in denen die übergroße Mehrheit der Menschheit konzentriert ist. Das Proletariat der afro-asiatischen Länder hat einen gewichtigen Beitrag zum Kampf der Völker gegen das Kolonialjoch geleistet. Seine Organisiertheit, seine Opferbereitschaft und sein Heroismus bleiben für alle Zeiten eines der markantesten Kapitel in der Geschichte des Kampfes der Völker der afro-asiatischen Länder für Freiheit und Unabhängigkeit.

Heute, da die Zitadellen der Kolonialreiche zusammengebrochen sind, spielt die Arbeiterklasse weiterhin eine bedeutende Rolle bei der Beseitigung der Überreste des Kolonialismus, im Kampf für die Festigung der nationalen Unabhängigkeit.

Sie ist ein untrennbarer Bestandteil der antiimperialistischen Kräfte in der Welt. Ihre gegen den Imperialismus gerichtete kämpferische Aktivität trägt zur Schwächung des Weltsystems des Kapitalismus, zur revolutionären Umgestaltung der Welt bei.

Wie die Praxis zeigt, können die neuen Aufgaben auf dem Wege der kapitalistischen Entwicklung nicht konsequent gelöst und zu Ende geführt werden. Deshalb haben eine ganze Reihe von Völkern der früheren Kolonien den nicht-kapitalistischen Entwicklungsweg gewählt, das heißt, sie haben Kurs darauf genommen, in der Perspektive die sozialistische Gesellschaft aufzubauen. "In ihnen vollziehen sich - und zwar in immer stärkerem Maße, je weiter die Dinge vorankommen - tiefgreifende soziale Veränderungen, die den Interessen der Volksmassen entsprechen und zur Festigung der nationalen Unabhängigkeit führen."¹

Unter den neuen historischen Bedingungen wächst die Rolle der Arbeiterklasse gewaltig an. An der Spitze des Kampfes der Völker gegen die Fremdherrschaft, der unter dem Banner des Nationalismus geführt wurde, stand bisher in den meisten Fällen die nationale Bourgeoisie. Aber der konsequenteste und unversöhnliche Kämpfer für die sozialistische Perspektive kann nur die Arbeiterklasse sein. Das bedeutet keinesfalls, daß die ersten Schritte in dieser Richtung nicht unter Führung nichtproletarischer revolutionärer Kräfte unternommen werden können. In den sozialistisch orientierten Ländern stellen die revolutionären Demokratien eine solche Kraft dar. Die weiteren Perspektiven der Bewegung zum Sozialismus werden indessen in immer größerem Maße vom Anwachsen der zahlenmäßigen Stärke und der politisch-ideologischen Reife des Proletariats, vom allmählichen Übergang der revolutionären Demokratie auf die Positionen des Marxismus-Leninismus bestimmt.

Daher ist das Studium der Arbeiterklasse in den afro-asiatischen Ländern, die Untersuchung ihrer zahlenmäßigen Stärke, ihrer Struktur, ihrer sozialökonomischen Lage, ihres Organisationsniveaus, ihres Bewußtseins, ihrer Rolle innerhalb der demokratischen Massenbewegungen eine der aktuellsten Aufgaben für die marxistisch-leninistische Gesellschaftswissenschaft. Ohne dieses Studium kann man weder die Besonderheiten der gegenwärtigen Etappe des revolutionären Prozesses in den afro-asiatischen Ländern noch die Perspektiven ihrer weiteren Entwicklung verstehen.

Die Klärung dieser Probleme ist auch deshalb notwendig, weil die Arbeiterklasse der afro-asiatischen Länder zu einem der Brennpunkte des erbitterten ideologischen Kampfes wird. Unter Berufung auf die Spezifik der sozialökonomischen Bedingungen für die Herausbildung des Proletariats in den afro-asiatischen Ländern versuchen unsere ideologischen Gegner, die Richtigkeit der marxistisch-leninistischen Lehre über die Klassen und den Klassenkampf, über die historische Mission der Arbeiterklasse in Zweifel zu stellen.

Eine Gruppe bürgerlicher Soziologen ist bestrebt zu beweisen, daß die Länder Afrikas und Asiens eine "besondere Welt" darstellen, für deren Erklärung die marxistisch-leninistische Lehre ungeeignet sei. Mehr noch, die afro-asiatische Realität "widerlege" angeblich den Marxismus. Dort

gäbe es keine Klassen, also auch keinen Klassenkampf im marxistischen Sinne. Die soziale Teilung der Gesellschaft werde durch Stände, Kasten, ethnische und andere Gruppen verkörpert, und soziale und politische Konflikte entstünden ausschließlich aus Gründen, die mit der Dorfgemeinschaft und dem Stamm zusammenhängen.

Andere bürgerliche und linksopportunistische Ideologen erkennen die Existenz der Klassen und des Klassenkampfes in der afro-asiatischen Welt an, da sie die auf der Hand liegenden Tatsachen nicht leugnen können. Aber hier beeilt man sich sofort mit der Einschränkung, daß diese Klassen und Klassenantagonismen mit den marxistisch-leninistischen Begriffen nichts gemein hätten. Ihren "Theorien" zufolge gehören zur Bourgeoisie auch die besitzenden Klassen und das städtische Proletariat, während die Bauern, die deklasierten Elemente der Stadt usw. die wahren Arbeiter sind. Aus diesen Ansichten ist übrigens die maoistische Propaganda herauszuhören, die in der marxistischen Literatur eine fundierte Abfuhr erhalten hat.

Das Leben und die Wirklichkeit widerlegen die Erfindungen der Feinde des Marxismus-Leninismus. Die afro-asiatischen Länder entwickeln sich im Sinne der Lehre von Marx und Lenin! Ein Triumph der marxistisch-leninistischen Wissenschaft ist der von Marx und Lenin vorausgesagte Übergang einer Reihe von Ländern Asiens und Afrikas auf den nichtkapitalistischen Entwicklungsweg. In den Ländern mit kapitalistischer Orientierung kristallisieren sich rasch die modernen Klassen heraus, nimmt das Proletariat zahlenmäßig zu, verstärkt sich sein Einfluß und festigen sich seine politischen Positionen. "Die historische Situation hat sich jedoch so gestaltet", bemerkte L. I. Breschnew in seiner Rede auf der Internationalen Beratung der Kommunistischen und Arbeiterparteien im Jahre 1969, "daß in den meisten Staaten Asiens und Afrikas vorläufig noch keine Großindustrie vorhanden ist, noch keine Arbeiterklasse sich herausgebildet hat. Dort aber, wo eine industrielle Entwicklung zu verzeichnen ist, hat die Arbeiterbewegung beachtenswerte Positionen erkämpft. Auch das Landproletariat dieser Länder nimmt aktiv am Kampf teil. Man braucht nicht daran zu zweifeln, daß die breiteste Entfaltung des Kampfes der Arbeiterklasse der jungen Nationalstaaten gegen den Imperialismus und dessen Verbündete bevorsteht. Letzten Endes wird gerade die Ar-

beiterbewegung auch in diesem Bereich der Welt eine bestimmende Rolle spielen."²

Der Prozeß der Herausbildung der Arbeiterklasse in den afro-asiatischen Ländern wird von einer Reihe äußerer und innerer Faktoren beeinflusst:

1. Die Arbeiterklasse bildet sich unter den Bedingungen der Koexistenz und des Kampfes der beiden Weltsysteme heraus. Der Imperialismus unternimmt Anstrengungen, um die afro-asiatischen Länder auf den kapitalistischen Entwicklungsweg festzulegen. Dazu nutzt er den Mechanismus des kapitalistischen Weltmarktes, den Kapitalexport, die "Entwicklungshilfe", die militärischen und politischen Pakte, die diplomatische Erpressung usw. aus. Übersehen darf man auch nicht den ideologischen Einfluß, den der Imperialismus mit Hilfe seiner Massenmedien, über ein System besonderer ideologischer Institutionen und über die Ausbildung von Kadern hat.

Die Stärkung und das Wachstum des sozialistischen Weltsystems, die sich ausweitenden Kontakte zwischen den afro-asiatischen Ländern und den Ländern des Sozialismus, die Außenpolitik der sozialistischen Staaten, die auf die Unterstützung der nationalen Befreiungsbewegung gerichtet ist, das inspirierende Beispiel des Sozialismus - all das berührt die Hirne und Herzen der breiten werktätigen Schichten und in erster Linie der Arbeiterklasse, bezieht breiteste Massen in den Kampf um die Wahl des sozialökonomischen Entwicklungsweges ein, erweitert bedeutend die Möglichkeiten für die ideologische Erziehungsarbeit durch die kommunistischen Parteien und für die Verbreitung des Marxismus-Leninismus unter den Werktätigen und vor allem in der Arbeiterklasse.

2. In Europa begann sich die Arbeiterklasse im vormaschinellen Stadium der Technologie - nach heutigen Begriffen - herauszubilden. Die Erweiterung der Reihen der Arbeiterklasse in den afro-asiatischen Ländern vollzieht sich gegenwärtig unter den Bedingungen der weltweiten wissenschaftlich-technischen Revolution, der steigenden Rolle der geistigen Produktion. Auch wenn der wissenschaftlich-technische Fortschritt diese Länder in unbedeutendem Maße unmittelbar erfaßt hat, hat selbst die Schaffung einzelner moderner Betriebe, die Einführung einzelner moderner Prozesse in Industrie und Landwirtschaft, zwangsläufig die Herausbildung von Arbeitern zur Folge,

die sich ihrem Qualifikationsgrad und Bildungsniveau nach in keiner Weise von den Arbeitern der führenden Industriestaaten unterscheiden.

3. In Europa wurde die Entwicklung des Kapitalismus, die Entstehung der modernen Klassen, darunter auch des Proletariats, durch den Gesamtverlauf der vorausgegangenen gesellschaftlichen Entwicklung und vor allem durch das Verschwinden der archaischen und den starken Zerfall der feudalen Strukturen vorbereitet. In die afro-asiatischen Länder wurde der Kapitalismus in bedeutendem Maße von außen hineingetragen. Seine Entwicklung trug begrenzten, "kolonialen" Charakter und war nicht vom intensiven Zerfall der vorkapitalistischen Wirtschaftsformen begleitet.

Die Folge davon war, daß in den meisten afro-asiatischen Ländern die vorkapitalistischen Wirtschaftsformen bis zum heutigen Tage einen bedeutenden Platz in der Wirtschaft einnehmen. In den letzten Jahrzehnten hat sich in den bürgerlich orientierten Ländern die kapitalistische Wirtschaftsform entwickelt, die ihrerseits mehrere Spielarten aufweist: die kleinkapitalistische, die entwickelte privatkapitalistische, die ausländische, die genossenschaftliche und die staatskapitalistische.

Im Zuge der Umgestaltungen, die die revolutionär-demokratischen Regierungen in den sozialistisch orientierten Ländern durchgeführt haben, erfährt die vielschichtige sozialökonomische Struktur wesentliche Veränderungen. So ist in vielen Staaten bereits der feudale Grundbesitz abgeschafft, das ausländische und großkapitalistische Eigentum verstaatlicht. Auf der Grundlage der Produktionsmittel, die in die Verfügung des Staates übergegangen sind, entwickelt sich eine neue Wirtschaftsform, die zwar noch nicht sozialistisch ist, sich indessen aber grundsätzlich von der kapitalistischen Wirtschaftsform unterscheidet.

Das Nebeneinanderbestehen von Elementen mehrerer Wirtschaftsformen hat eine komplizierte soziale Zusammensetzung der Bevölkerung zur Folge. Bauern, die in der Dorfgemeinde leben, feudale Grundbesitzer und von ihnen abhängige Bauern, eine starke Zwischenschicht kleiner Warenproduzenten, die Bourgeoisie, das Fabrik- und Landproletariat, die "Mittelschichten" - das Beamtentum, die Intelligenz usw. In den sozialistisch orientierten Ländern wird diese Struktur dadurch kompliziert, daß die Arbeiterklasse, die Ange-

stellten, die Intelligenz in solche unterteilt werden, die im privaten bzw. gesellschaftlichen Sektor der Volkswirtschaft und des Verwaltungssystems beschäftigt sind.

Außer dieser "horizontalen" sozialen und Klassengliederung der Gesellschaft spielen in den Ländern Asiens und Afrikas im wirtschaftlichen und gesellschaftlichen Leben die traditionellen (vorkapitalistischen) Gemeinschaften eine große Rolle - die ethnischen, Religions-, Sprach-, Kastengemeinschaften usw., die man bedingt als Elemente ihrer "vertikalen" Struktur bezeichnen könnte. Die schwache Ausprägtheit der Klassenstruktur der Gesellschaft, die Existenz patriarchalischer, vorkapitalistischer Formen der Wirtschaft und der gesellschaftlichen Organisation sowie der Einfluß des Traditionalismus drücken der Zusammensetzung, der Struktur, der sozialen Psychologie der Arbeiterklasse ihren Stempel auf.

Die vielfältigen Faktoren, die die Herausbildung der Arbeiterklasse beeinflussen, die Kompliziertheit dieses Prozesses selbst erfordern, daß den Fragen der Forschungsmethodologie höchste Aufmerksamkeit geschenkt wird. Ich möchte das Augenmerk auf einige Besonderheiten des Leninschen Heran- gehens an die Untersuchung der Arbeiterklasse lenken. W.I. Lenin war der Auffassung, daß ein allgemeines Kriterium der sozialpolitischen Reife der Arbeiterklasse der Grad ihrer "Differenziertheit" von allen anderen Klassen ist. "Eine Klasse kann nur von einer anderen Klasse bekämpft werden, wobei es unerläßlich ist, daß diese bereits vollständig von ihrem Feind "differenziert", ihm völlig entgegengesetzt ist"³, schrieb er. Die "Differenziertheit", das heißt die Herausbildung der Arbeiterklasse zu einer besonderen sozialen Gruppe der Gesellschaft, die ihrem Klassenfeind, der Bourgeoisie gegenübersteht, trägt vielseitigen Charakter und besitzt mehrere Aspekte: einen ökonomischen, sozialen, psychologischen, politischen und ideologischen.

Wenn die Arbeiterklasse die Lohnarbeiter repräsentiert, die der Produktionsmittel beraubt sind, vom Verkauf ihrer Arbeitskraft leben, im System der Produktion einen untergeordneten Platz einnehmen, in ihr nur eine ausführende Funktion ausüben, Lohn empfangen, der sich nach der Höhe des Wertes der Ware Arbeitskraft richtet, und ausgebeutet werden, dann besteht die Hauptvoraussetzung für ihre Formierung in der Lösung der unmittelbaren Produzenten von den Produktionsmitteln und ihre Verwandlung in Lohnarbeiter

Aber das Fehlen von Produktionsmitteln und der Verkauf der Arbeitskraft als einzige Existenzquelle bilden nur einen Aspekt (den ökonomischen) der "Differenziertheit". Ein Mangel verschiedener Arbeiten, die der Herausbildung der Arbeiterklasse gewidmet sind, besteht darin, daß eine Seite dieses Prozesses, ein Kriterium, nämlich die Lostrennung von den Produktionsmitteln, nicht selten als allumfassendes Merkmal der Klasse diene. Gerade deshalb war die Tendenz festzustellen, die Möglichkeiten der Arbeiterklasse zu überhöhen, Forderungen an sie zu stellen, denen sie nicht gerecht werden, und Aktionen von ihr zu erwarten, die sie nicht durchführen konnte. Eine Klasse ist nicht nur eine Schicht der Gesellschaft. Sie ist auch eine Gruppe sozialer Aktionen, das heißt eine Gesamtheit von Menschen, die durch bestimmte Beziehungen zusammengeschweißt ist, sich ihrer Ziele bewußt ist und für ihre Erreichung kämpft. Eine Klasse, betonte Lenin, entsteht im Kampf und in der Entwicklung.

Daher ist die Herausbildung von Beziehungen innerhalb der Klassen, auf deren Grundlage das gegenseitige Verständnis zwischen den Arbeitern, die Solidarität, die gemeinsame Ideologie, die Bereitschaft zu gemeinsamen Aktionen und Organisationen entstehen können, eine nicht minder wichtige Seite dieses Prozesses. Die Beziehungen innerhalb der Klassen entstehen nicht plötzlich. Der Arbeiter muß sich vom Traditionalismus freimachen, die Vorurteile ablegen, das Interesse seiner Klasse als eigenes Interesse verstehen und akzeptieren. Ohne den Abbruch der Beziehungen zu den traditionellen Institutionen und ohne die Herausbildung der Beziehungen innerhalb der Klassen ist die Organisation des Proletariats und demzufolge auch sein politischer Kampf nicht möglich.

Mit dem Erkennen ihrer ureigensten Interessen und ihrem Zusammenschluß, mit der Bildung ihrer Klassenorganisationen, unter denen die marxistisch-leninistischen Parteien die Hauptrolle spielen, verwandelt sich die Arbeiterklasse aus einer sozialen Schicht, aus einer "Klasse an sich" in eine Gruppe sozialer Aktionen, in eine "Klasse für sich".

Diese Arbeit hat sich nicht zur Aufgabe gestellt, alle Seiten des Entstehungsprozesses der Arbeiterklasse zu beleuchten. Die Aufmerksamkeit soll lediglich auf zwei Aspekte gelenkt werden: auf die Trennung der Produzenten

von den Produktionsmitteln, auf die Ermittlung der zahlenmäßigen Stärke und der Struktur des Proletariats sowie auf den Prozeß der Herausbildung der sozialpsychologischen Gemeinsamkeit der Arbeiterklasse.

Viele der Probleme, die aus unserer Betrachtung ausgeklammert sind, sollen in anderen Untersuchungen behandelt werden.

Das Heer der Lohnarbeiter

Bereits in der Periode der kolonialen und abhängigen Entwicklung hatte sich in den meisten Ländern Asiens und Afrikas ein zahlenmäßig mehr oder weniger starkes Heer von Lohnarbeitern herausgebildet, dessen Reihen sich nach dem zweiten Weltkrieg verhältnismäßig rasch erweiterten, als sich die überwiegende Mehrheit dieser Länder nach der Erringung der politischen Unabhängigkeit (bzw. im Kampf um ihre Festigung) auf den Weg der beschleunigten ökonomischen Entwicklung begeben hatte (natürlich handelt es sich um die Beschleunigung des Tempos des sozialökonomischen Fortschritts im Vergleich zur Periode der Kolonialherrschaft bzw. "direkten" halbkolonialen Abhängigkeit).

In diesem Zusammenhang soll nur darauf hingewiesen werden, daß das durchschnittliche jährliche Wachstumstempo der Bruttoproduktion in den Entwicklungsländern im Zeitraum von 1951 bis 1970 auf 4,5 bis 5 Prozent anstieg, während es in den Jahren von 1921 bis 1938 weniger als 2 Prozent betrug.⁴

Die meisten Staaten Asiens, Afrikas und Lateinamerikas gehen zur Zeit noch den kapitalistischen Weg (bei allen gewaltigen Unterschieden im Niveau seiner Entwicklung), während manche von ihnen (ihre Zahl nimmt ständig zu) die sozialistische Orientierung gewählt haben und immer tiefer greifende Umgestaltungen der sozialökonomischen Strukturen vornehmen.

Jedoch unabhängig von der Richtung und dem Charakter dieser Entwicklung hat ihr forciertes Tempo vor allem zum Wachstum der modernen Produktivkräfte (hauptsächlich in der Stadt, aber auch auf dem Land) und der mit ihnen verbundenen Klassen geführt. Somit war die Erweiterung des Umfangs des ökonomischen Wachstumstempos gesetzmäßig von einer Erhöhung der zahlenmäßigen Stärke des gesamten Heeres der Lohnarbeiter sowie seiner beiden wichtigsten Bestandteile, der Lohnarbeiter in Industrie und Landwirtschaft, begleitet.

Formierung der Arbeiterklasse

Die Folge davon war, daß Anfang der siebziger Jahre in Asien, Afrika und Lateinamerika mindestens 210 bis 220 Millionen Menschen gezählt wurden, die vollständig oder vorwiegend für Lohn arbeiten. Ihre Zahl beträgt somit rund 34 bis 35 Prozent der erwerbstätigen Bevölkerung in den Ländern der "Dritten Welt".⁵

Tabelle I

Erwerbstätige Bevölkerung und Lohnarbeiter im Jahre 1970
in den nichtsozialistischen Ländern Asiens, Afrikas und Lateinamerikas

Entwicklungsländer	Erwerbstätige Bevölkerung (in Mill.)	Lohnarbeit	
		Absolute Zahl (in Mill.)	Prozent zur erwerbstätigen Bevöl- kerung
Entwicklungsländer insgesamt	597-609	211-220	34,2-34,7
davon:			
Lateinamerika	87	53	61
Nordafrika	19-20	9-11	50-52
Naher und Mittlerer Osten	27-28	9-10	33-35
Süd- und Südostasien, Ferner Osten	350-360	122-127	34-35
Südafrika	8	5,5-6,0	70-75
Tropisch-Afrika	106	12,5-13,0	13

Diese Zahlen sind natürlich nicht vollkommen exakt, da die Erfassung der in Lohnarbeit stehenden Personen in den verschiedenen Staaten bei weitem nicht nach ein und denselben Methoden vorgenommen wurde. Dabei bereitete die Registrierung des sozialen Status derjenigen Menschen die größten Schwierigkeiten, die einen Teil ihrer Zeit als Lohnarbeiter tätig waren und Lohn empfangen und den anderen Teil nach wie vor in der eigenen Wirtschaft beschäftigt waren. Aber die Berechnungen, die sich auf eine zahlenmäßig ziemlich große Gruppe von Ländern beziehen, führen zur Aufhebung der zufälligen Abweichungen. Dies umso mehr, als die Angaben zu den größten Staaten, die den entscheidenden Einfluß auf die Ergebnisziffern ausüben,

unter Heranziehung aller zugänglichen statistischen Quellen sorgfältig überprüft wurden.

Ausgehend von den angeführten Gesamtangaben kann geschlußfolgert werden, daß bereits 1970 in den Entwicklungsländern über 45 Prozent aller Lohnarbeiter der nichtsozialistischen Welt konzentriert waren.

Gleichzeitig werden auch große Unterschiede in der sozialen Struktur der entwickelten kapitalistischen Länder und der jungen unabhängigen Staaten aufgedeckt: Während in den ersteren die Sphäre der Lohnarbeit in der Regel 75 bis 80 Prozent der Erwerbstätigen erfaßt, sind es in den letzteren (das heißt in Asien, Afrika und Lateinamerika) im Durchschnitt nur etwas über ein Drittel. Somit besteht die übergroße Mehrheit der Werktätigen in den Entwicklungsländern nach wie vor aus Bauern, Handwerkern, Kleinhändlern und anderen Personen, die faktisch oder formal Verbindung zu einer selbständigen Wirtschaft halten. Das Übergewicht an "selbständigen Besitzern" widerspiegelt die allgemeine Verbreitung vorkapitalistischer Formen in der Wirtschaft der Länder Asiens, Afrikas und Lateinamerikas.

Die Durchschnittskennziffern des Anteils der Lohnarbeiter in den Entwicklungsländern decken zudem die erheblichen Diskrepanzen der entsprechenden Größen in den wichtigsten Regionen auf: in Lateinamerika bilden die Arbeiter und Angestellten bereits heute mindestens 60 Prozent, in Nordafrika rund die Hälfte, in Süd- und Südostasien mindestens ein Drittel und in Tropisch-Afrika lediglich 12 Prozent der gesamten erfaßten ökonomisch aktiven Bevölkerung. Daraus ist ersichtlich, daß der absolute und relative Unterschied zwischen Lateinamerika und den Ländern des entwickelten Kapitalismus (gemessen am Anteil der Lohnarbeit) weitaus geringer als zwischen Lateinamerika und Tropisch-Afrika ist. Außerdem bestehen bis heute erhebliche Unterschiede zwischen dem größten und kleinsten Wert dieser Kennziffer in den einzelnen Ländern innerhalb jeder Region: in Nordafrika und im Nahen Osten beträgt diese Diskrepanz das 3fache und in Tropisch-Afrika sogar das 15fache! All das zeigt, daß eine wissenschaftliche Analyse der Besonderheiten bei der Herausbildung und Entwicklung der Arbeiterklasse in den Ländern der "Dritten Welt" erfordert, sowohl die Durchschnittsgrößen aller dieser Länder und der einzelnen Regionen als auch die konkrete Situation und die starken "Abweichungen" in den einzelnen Staaten zu untersuchen.

Im Rahmen dieses Vortrages ist eine detaillierte Charakteristik der Materialien zu jedem dieser Länder verständlicherweise nicht möglich. Es muß jedoch hervorgehoben werden, daß die allgemeinen Schlußfolgerungen, die auf der Verarbeitung umfangreicher statistischer Materialien basieren und sich in vorliegendem Fall auf über 70 Staaten dreier Kontinente beziehen (zu denen entsprechende Ausgangsziffern vorliegen), nicht unbedingt die konkrete Situation in dem einen oder anderen Land adäquat widerspiegeln. Das Studium der zugänglichen Materialien zeigt darüber hinaus, daß in solchen lateinamerikanischen Staaten wie Chile, Argentinien oder Uruguay die Zahl der Lohnarbeiter Anfang der siebziger Jahre bereits 70 Prozent der erwerbstätigen Bevölkerung betrug, während der Anteil der Arbeiter und Angestellten an der Gesamtbeschäftigtenzahl in einigen Staaten Tropisch-Afrikas (Niger, Tschad, Obervolta, Dahomey) unter 2 bis 4 Prozent lag. Es ist ganz offensichtlich, daß viele Charakteristika der Besonderheiten und Faktoren der Herausbildung und der Lage der Arbeiterklasse (wie auch der anderen Abteilungen des Heeres der Lohnarbeiter) in jeder dieser Ländergruppen bei derartig gewaltigen quantitativen Unterschieden in gewissem Sinne eine spezifische qualitative Bestimmtheit erlangen.

Die Gesamtziffer der Ausdehnung der Sphäre der Lohnarbeit in der Volkswirtschaft spiegelt zweifelsohne die wesentlichen Gesetzmäßigkeiten der Herausbildung des Proletariats und der angrenzenden sozialen Schichten wider. Indessen dürfen auch die begrenzten Möglichkeiten ihrer Anwendung nicht übersehen werden, zumal es sich sowohl um die Zahl der Industrie- und Landarbeiter als auch der Angestellten, Beamten und anderen Gruppen handelt, die überhaupt nicht zum Land- und Industrieproletariat gehören.

Unter den Bedingungen der durch den Imperialismus deformierten, äußerst ungleichmäßigen und widersprüchlichen Entwicklung der Wirtschaft in den ehemaligen Kolonien und abhängigen Ländern, unter denen Elemente der vorkapitalistischen Strukturen im Gesamtsystem der sozialen Beziehungen und Einrichtungen erhalten bleiben, erlangen die Fragen der zahlenmäßigen Stärke, der Zusammensetzung und des gesellschaftlichen Wesens der Hauptabteilungen des Heeres der Lohnarbeiter besondere Bedeutung und erfordern eine gesonderte Behandlung. Eben deshalb müssen die Angaben

über die zahlenmäßige Stärke und den Anteil aller Lohnarbeiter durch entsprechende Materialien zu den wichtigsten Bereichen der Volkswirtschaft ergänzt werden.

Dabei stellt sich heraus, daß das Heer der Lohnarbeiter in den Entwicklungsländern 95 bis 100 Millionen Lohnarbeiter umfaßt, die in der Landwirtschaft tätig sind, rund 60 Millionen Lohnarbeiter, die mit den Industriezweigen der Wirtschaft in Beziehung stehen (Bergbau und verarbeitende Industrie, Bauwesen, Verkehrswesen, Strom-, Gas- und Wasserversorgung), sowie 65 bis 70 Millionen Lohnempfänger im Handel und in der Dienstleistungssphäre. Dabei ist der Anteil der in Lohnarbeit stehenden Personen (unter allen im betreffenden Bereich der Volkswirtschaft Beschäftigten) am höchsten im "sekundären Bereich" (das heißt in der Industrie). Er beträgt dort rund 60 Prozent. Etwas niedriger ist der Anteil im "tertiären Bereich" (etwa 50 bis 55 Prozent) und sinkt bis auf 25 Prozent im "primären Bereich", das heißt in der Landwirtschaft, ab. Diese Lage ist charakteristisch sowohl für alle Entwicklungsländer insgesamt als auch für die einzelnen Regionen. Sie spiegelt die Tatsache wider, daß in der Regel der Kapitalismus und die Sphäre der Lohnarbeit innerhalb der "Dritten Welt" wie auch in den imperialistischen Staaten in höchstem Grade die Industrie und angrenzenden Produktionszweige, im weitesten Sinne die städtischen Wirtschaftsbereiche, erobern.

Im Ergebnis dessen waren Anfang der siebziger Jahre in den Ländern der "Dritten Welt" über 90 Prozent aller Landarbeiter, mehr als 35 Prozent aller Lohnempfänger im Handel und in der Dienstleistungssphäre, aber weniger als ein Drittel der Industriearbeiter konzentriert. Es wäre jedoch unzureichend und sogar falsch, sich auf eine derartige Schlußfolgerung zu beschränken. Erstens sind nicht alle Personen, die "formal-statistisch" zum Heer der Lohnarbeiter gerechnet werden, vollkommen und endgültig von den Produktionsinstrumenten und Produktionsmitteln losgelöst. Zweitens sind die Gehälter und Vergütungen der oberen, privilegierten Gruppen von Angestellten und Beamten keineswegs dem Wert ihrer Arbeitskraft adäquat und schließen zweifellos einen Teil des Mehrprodukts ein, das über den Staatshaushalt oder andere Kanäle umverteilt wird. Die oberen Schichten dieser

Tabelle II

Lohnarbeit in den Ländern Asiens, Afrikas und Lateinamerikas nach Wirtschaftszweigen für 1970
(Anzahl - in Millionen Menschen, Prozent - Anteil der Lohnarbeiter an der erwerbstätigen Bevölkerung der entsprechenden Wirtschaftszweige)

	Landwirtschaft		Industrie, Verkehrswesen, Bauwesen, Strom-, Gas-, Wasserversorgung		Handel und Dienstleistungssphäre	
	Anzahl	Prozent	Anzahl	Prozent	Anzahl	Prozent
Lateinamerika						
Nordafrika	3,0-3,3	30-33	2,4-2,6	80-85	4-5	70
Naher und Mittlerer Osten	2,0-2,2	14	4,0-4,2	75	3,4	55
Süd- und Südostasien	72-75	30	20-23	50	28-30	46
Tropisch-Afrika	2,5-3,0	3-4	5	40	5	30
Südafrika	0,9	43	2,5	92	2,2	70

Gruppen bilden im Grunde genommen einen Teil der Ausbeuterklasse. Drittens bleiben unter den Bedingungen einer Wirtschaft mit Elementen mehrerer sozialökonomischer Formationen unter den Bedingungen des längeren Nebeneinanderbestehens der modernen Großwirtschaft und der traditionellen Kleinwirtschaft in den Entwicklungsländern wesentliche soziale Unterschiede zwischen den beiden Typen von Lohnarbeitern erhalten. Den ersten Typ verkörpert das moderne Industrie- und Landproletariat, das mit der Großproduktion verbunden und in den Fabriken, Werken, Gruben, bei der Eisenbahn, auf Großbaustellen sowie auf Plantagen, Staatsfarmen und kapitalistischen Latifundien konzentriert ist. Den zweiten Typ der Lohnarbeiter verkörpern die proletarischen, halbproletarischen und sogar vorproletarischen Gruppen, die mit der Kleinwirtschaft verbunden sind und sich deshalb noch nicht endgültig von der großen Masse der Bauernschaft und den untersten Schichten der Städte losgelöst haben. Schließlich sind auch die Struktur und das soziale Wesen der Abteilungen der Lohnempfänger, die jeweils mit der

Landwirtschaft, den Industriezweigen sowie mit dem Handel und der Dienstleistungssphäre verbunden sind, bei weitem nicht gleich.

So wirft beispielsweise die Erweiterung der Reihen des Landproletariats und seine Konzentration in Asien, Afrika und Lateinamerika nachdrücklich die Frage nach der Bedeutung dieser größten Abteilung des Heeres der Lohnarbeiter als Faktor der Klassenverhältnisse und des Kampfes in den ländlichen Gebieten und im gesamtationalen Rahmen auf. Allerdings ist ein einfacher Vergleich der Zahlen, die die Statistik für die entwickelten und die Entwicklungsländer ausweist, nicht vollauf gerechtfertigt. Denn die große Masse der Menschen, die in entsprechenden Publikationen unter dem Begriff "Lohnarbeiter in der Landwirtschaft" zusammengefaßt sind, ist in Asien, Afrika und Lateinamerika äußerst unterschiedlich zusammengesetzt. Sie schließt verschiedene Gruppen von Werktätigen ein, die sich ihrer sozialen Struktur, dem Charakter ihrer Tätigkeit, den Besonderheiten der Ausbeutung, dem Grad der Konzentration und anderen mit ihrer Klassenzugehörigkeit im Zusammenhang stehenden Merkmalen nach sowie durch den Grad der sozialökonomischen und gesellschaftspolitischen Reife unterscheiden.

Ihrer objektiven Lage nach stehen dem modernen Landproletariat jene Lohnarbeiter in der Viehwirtschaft und im Feldbau der Entwicklungsländer am nächsten, für die das völlige Fehlen von Eigentum an Grund und Boden sowie an Arbeitsinstrumenten, die Verbindung zu den modernen Produktionsmitteln und ein verhältnismäßig hoher Grad der territorialen Produktionskonzentration charakteristisch sind.

Diesen Kriterien entsprechen am ehesten: erstens die Arbeiter, die auf Plantagen, kapitalistischen Latifundien und in anderen privatkapitalistischen Großwirtschaften tätig sind; zweitens die Arbeiter, die Landmaschinen und -geräte bedienen; und schließlich drittens die Arbeiter der staatlichen Landwirtschaftsbetriebe und analoger Unternehmen im sogenannten "gesellschaftlichen Sektor" der Landwirtschaft. Überslagsberechnungen zeigen, daß sich die Zahl der ersten und dritten Gruppe von Lohnarbeitern heute auf etwa 10 Millionen Menschen beläuft. Außerdem werden in der Landwirtschaft Asiens, Afrikas und Lateinamerikas rund 5 Millionen Mechanisatoren gezählt, das heißt Traktoristen, Mähdrescherfahrer, Kraftfahrer, Arbeiter, die in

der Bewässerungstechnik beschäftigt sind, sowie Dreschmaschinen, Getreideschwingen und andere Landmaschinen bedienen. Schließlich gehören auch die Instandsetzungsfacharbeiter, die Elektrotechniker und andere dazu.

Somit beläuft sich die zahlenmäßige Stärke des modernen Landproletariats, die in den Ländern des entwickelten Kapitalismus mit 8 Millionen Menschen angegeben wird, in Asien, Afrika und Lateinamerika auf 15 Millionen, davon 10 bis 11 Millionen in Asien und Afrika. Mit anderen Worten, in der "Dritten Welt" sind heute über zwei Drittel aller Landarbeiter konzentriert, die in der Großproduktion beschäftigt sind und auf rein kapitalistischer Basis ausgebeutet werden.

An die genannte Gruppe grenzt, obwohl sie sich von ihr etwas unterscheidet, die zahlenmäßig starke Abteilung der ständigen Landarbeiter und Tagelöhner, die in den Guts- und Großbauernwirtschaften beschäftigt sind, wo der Grad der Konzentration der Lohnarbeitskräfte niedriger ist, die manuelle Arbeit vorherrscht und das System der Ausbeutung wesentliche Elemente des Zwangs und der Zinsknechtschaft einschließt.

Ihrer objektiven Lage nach erinnern die ständigen Landarbeiter und Tagelöhner dieser Gruppe, die 20 bis 30 Prozent aller erfaßten Lohnempfänger in der Landwirtschaft der Entwicklungsländer ausmachen, in gewissem Sinne an die Arbeiter, die in großen Manufakturen, in der kleinen kapitalistischen Industrieproduktion usw. tätig sind.

Außerdem sind bei den Landarbeitern verschiedene Gruppen von Werktätigen erfaßt, die noch unter den Bedingungen halbfeudaler und analoger Formen der Knechtung und Entfremdung von der Hauptmasse der Landbewohner ausgebeutet werden, nämlich Knechte und Tagelöhner, die zu den unteren Kasten Indiens gehören, die Peóne in Lateinamerika usw. In den meisten Fällen behält diese Art von Arbeitern, deren Anteil vermutlich 20 bis 30 Prozent der Gesamtzahl der Landarbeiter und Saisonarbeiter beträgt, Reste einer individuellen Wirtschaft, die in gewissem Sinne dem mittelalterlichen Bodenanteil ähnelt.

Unter den Bedingungen der verhältnismäßig weiten Verbreitung arbeitsintensiver Marktkulturen, deren Produktion mit einem außerordentlich ungleichmäßigen Arbeitsaufwand im Laufe eines Jahres verbunden ist, bilden

die Saisonarbeiter und Tagelöhner eine besondere Gruppe von Lohnarbeitern. Sie besitzen in der Regel ein eigenes Fleckchen Grund und Boden, beziehen aber ständig Nebeneinkünfte und verdingen sich hauptsächlich an die Mittelbauern und sogar an arme Bauern, die in der Hochsaison gezwungen sind, kurzfristig zusätzliche Arbeitskräfte für Lohn zu beschäftigen. Der Anteil dieser Gruppe von Arbeitern schwankt gleichfalls zwischen 20 bis 30 Prozent aller erfaßten, in der Landwirtschaft der Länder der "Dritten Welt" in Lohnarbeit stehenden Personen.

Somit kann die mechanische Zusammenfassung der verschiedenen Gruppen von Lohnarbeitern, die im Feldbau und in der Viehwirtschaft der Entwicklungsländer beschäftigt sind, mit dem modernen Industrie- und Landproletariat zu einer künstlichen Übertreibung der objektiven Potenzen der Arbeiterklasse und zu einer simplifizierten Auffassung des schwierigen Problems des Zusammenschlusses der verschiedenen Gruppen von Landarbeitern und Tagelöhnern um das Industrieproletariat führen. Viele von ihnen bleiben in einem bestimmten Grade noch Teil der Bauernschaft als einer besonderen Klasse, ein Stand des Übergangs-, des Zwischentyps.

Vom Gesichtspunkt ihres sozialen Wesens noch unterschiedlicher zusammengesetzt sind die Gruppen der Lohnempfänger, die die Statistik formal als Beschäftigte auf dem "tertiären Sektor" der Volkswirtschaft zusammenfaßt. Außer den Teilbeschäftigten, die als Personen unbestimmter Berufe registriert werden, gehören hierzu ebenfalls die (im übrigen nicht zahlreichen) höheren Beamten und Angestellten, die im wesentlichen einen Teil der herrschenden Klassen bilden, die Handels- und Büroangestellten, die Personen, die in Bühnenunternehmen, Hotels, Gaststätten, Kultur- und Bildungseinrichtungen, Schulen und Krankenhäusern beschäftigt sind und die soziale Infrastruktur bilden. Schließlich ist auf diesem Sektor ebenfalls die in den Entwicklungsländern zahlenmäßig sehr starke Gruppe der Hausangestellten tätig, die selbst gegenüber den anderen Gruppen von Lohnempfängern des "tertiären Sektors" der Wirtschaft eine höchst spezifische Stellung einnehmen.

Wenn man versucht, die verschiedenen Personengruppen, die im Handel und in der Dienstleistungssphäre für Lohn arbeiten, nach der "sozialen

Vertikalen" einzuordnen, so stellt sich heraus, daß die höheren Beamten und Angestellten mit den Kapitalisten, Gutsbesitzern usw. verschmelzen, die mittleren Angestellten, Beamten wie auch zahlreiche Spezialisten zu den städtischen Mittelschichten gehören und die Hauptmasse der Angestellten und Beamten ihrer objektiven Stellung, ihren sozialen Zielsetzungen und anderen "klassenbildenden" Merkmalen nach den kleinbürgerlichen, aber auch verschiedenen proletarischen Bevölkerungsgruppen näherstehen. Was die Hausangestellten, Teilbeschäftigten und ähnliche Kategorien von Lohnempfängern betrifft, die mit dem "tertiären Sektor" verbunden sind, so verschmelzen sie fast vollständig mit den untersten Schichten der Städte.

Hieraus ergibt sich, daß die vorbehaltlose Zusammenfassung der Lohnempfänger des Handels und der Dienstleistungssphäre mit den Industrie- und Landarbeitern einen ernststen Fehler bedeuten würde, der eine falsche Vorstellung von den Besonderheiten des Prozesses der Proletarisierung der erwerbstätigen Bevölkerung in Asien und Afrika zur Folge hätte.

Die Beantwortung der Fragen, die mit der Bestimmung des sozialen Wesens der verschiedenen Gruppen von Lohnarbeitern im Handel und in der Dienstleistungssphäre verbunden sind, erfordert ebenso wie die Bestimmung ihres Platzes innerhalb der gesellschaftlichen Struktur (und besonders des Grades ihrer Annäherung bzw. umgekehrt ihrer Entfernung vom modernen Industrie- und Landproletariat) der Länder der "Dritten Welt" eine Reihe zusätzlicher Untersuchungen unter Einbeziehung der entsprechenden Materialien.

Im derzeitigen Stadium der Untersuchung des Problems sollen die Hinweise genügen, daß es notwendig ist, die Unterschiede in der Stellung dieser gesellschaftlichen Gruppen streng zu beachten und daß man diese nicht alle zur Arbeiterklasse rechnen darf. Natürlich sind im Handel und in der Dienstleistungssphäre nicht wenig eigentliche Arbeiter beschäftigt. Ihr Anteil an allen in diesen Zweigen registrierten Lohnempfängern liegt zwischen 10 und 20 Prozent. Erstens jedoch unterscheidet sich ihre Lage - dem Charakter der Arbeit, dem Grad der Konzentration und einigen anderen Kriterien nach - von der des modernen Industrieproletariats. Zweitens sind bekanntlich in den Industriezweigen der Wirtschaft viele Angestellte beschäftigt, deren Zahl

mehr oder weniger mit den Kennziffern vergleichbar ist, die sich auf die Arbeiter des "tertiären Sektors" beziehen. Deshalb erscheint es - bedingt - zweckmäßig, anstatt die Angestellten aus dem Bestand der Lohnempfänger in den Industriezweigen der Wirtschaft "auszuklammern", die eigentlichen Arbeiter des "tertiären Sektors" unberücksichtigt zu lassen.

Anfang der siebziger Jahre wurden in den Entwicklungsländern bereits 54 bis 55 Millionen Beschäftigte gezählt, die mit den Industriezweigen der Wirtschaft verbunden sind, das heißt mit dem Bergbau und der verarbeitenden Industrie, der Strom-, Gas- und Wasserversorgung, dem Bauwesen und dem Verkehrswesen. Die strukturelle Zusammensetzung der Klasse der Industriearbeiter nach Zweigen ist durch folgende Hauptkriterien gekennzeichnet: in Bergwerken, Gruben, auf Erdölfeldern und in anderen Betrieben, in denen mineralische Rohstoffe und Brennstoffe gewonnen werden, sind heute nicht mehr als 5 bis 6 Prozent, in Kraftwerken, Gaswerken und Betrieben der Wasserwirtschaft bis zu 4 Prozent, bei der Eisenbahn sowie in Betrieben des Kraftverkehrs, des Luftverkehrs, der See- und Binnenschifffahrt etwa 19 bis 20 Prozent aller Industriearbeiter beschäftigt. Im Bauwesen sind 15 bis 17 Prozent und in der verarbeitenden Industrie etwa 54 bis 55 Prozent aller Industriearbeiter konzentriert.

Jede Schicht der Arbeiterklasse, die mit einem bestimmten Wirtschaftszweig verbunden ist, besitzt unter dem Aspekt des Grades der territorialen und betrieblichen Konzentration, des Verhältnisses von Klein- und Großproduktion, der Arbeitskräftefluktuation, ihres Qualifikationsniveaus usw. verschiedene spezifische Merkmale. So ist beispielsweise in der überwiegenden Mehrzahl der Länder der "Dritten Welt" für die Bergleute ein hoher Grad der territorialen und betrieblichen Konzentration charakteristisch, wobei mit der fortschreitenden Entwicklung dieses Wirtschaftszweiges die Tendenz zu einer immer stärkeren Konzentration der Arbeiter in den größten Bergwerken, Gruben, Erdöl- und Erdgasunternehmen zu beobachten ist. Gleichzeitig behält in einzelnen Ländern auf Grund historisch entstandener Bedingungen die Förderung verschiedener Bodenschätze in der Art der Goldsucher (Diamanten, Gold, Edelsteine usw.) nach wie vor ihre Bedeutung.

In den großen Abbaugebieten mineralischer Roh- und Brennstoffe haben

sich in der Regel mehr oder weniger stabile Kader der Bergarbeiterbevölkerung herausgebildet, wobei die Bergleute eine der führenden Abteilungen der Klasse der Industriearbeiter bilden. In einer Reihe von Fällen erhält sich jedoch - bedingt durch die Politik der ausländischen Monopole - ein hoher Grad der Arbeitskräftefluktuation länger. Infolgedessen erneuert sich ständig die Zusammensetzung der Bergarbeiter, ihre Mehrzahl oder mindestens ein bedeutender Teil bleibt Saisonarbeiter, die ihre Arbeits- und Lebensverbindungen zum Dorf und der Landwirtschaft aufrechterhalten.

Die Arbeiter der Kraftwerke, Gaswerke und ähnlicher Betriebe zeichnen sich gleichfalls durch einen hohen Grad der territorialen und betrieblichen Konzentration aus. Sie sind nahezu alle in Städten und großen Arbeitersiedlungen, in modernen Betrieben tätig und bilden eine festgeschlossene und organisierte Abteilung des städtischen Proletariats.

Im Unterschied zu diesen Schichten der Arbeiterklasse sind Millionen von Bauarbeitern über zahllose Objekte verteilt, von denen die meisten sich allerdings in den Städten und in der Nähe neu angelegter Verkehrswege befinden. Die große Masse der Bauarbeiter kann in zwei zahlenmäßig mehr oder weniger gleich starke Gruppen unterteilt werden. Die erste von ihnen umfaßt die Arbeiter, die auf verhältnismäßig kleinen Objekten beschäftigt sind, auf denen keine Maschinen und Geräte eingesetzt werden und deren Bauzeit häufig nur wenige Monate oder sogar Wochen beträgt. Die zweite Gruppe der Bauarbeiter ist auf Großbauten tätig, wo zur Zeit noch die manuelle Arbeit überwiegt, aber wo trotzdem verschiedene Maschinen und Geräte eingesetzt werden. Die Bauzeit vieler dieser Komplexe beläuft sich auf mehrere Jahre. Es ist offensichtlich, daß innerhalb der zweiten Gruppe der Bauarbeiter der Formierungsprozeß stabiler Arbeiterkader, die mit der modernen Technik verbunden sind, wesentlich schneller verläuft. Aber bei all dem muß hervorgehoben werden, daß insgesamt unter den Bauarbeitern nach wie vor der Prozentsatz bäuerlicher Saisonarbeiter sehr hoch ist, daß im Bauwesen zur Zeit noch die manuelle Arbeit überwiegt und aus diesem Grunde der Grad der sozialökonomischen und politischen Reife der Bauarbeiter in der Regel niedriger ist als in anderen Industriezweigen der Wirtschaft.

Nicht gänzlich gleichartig zusammengesetzt, von den oben genannten Merk-

malen aus betrachtet, ist auch die Schicht der Transportarbeiter. Außer den Eisenbahnern, die bereits seit langem eine der reifsten und erfahrensten Abteilungen des Proletariats der Länder der "Dritten Welt" bilden und aktiv an seinem ökonomischen und politischen Kampf teilnehmen, umfaßt diese Gruppe von Arbeitern auch die Matrosen, die sowohl auf den großen Hochseeschiffen als auch auf den kleineren Flußdampfern beschäftigt sind, wie auch das Bedienungspersonal der Flughäfen, Flugzeuge usw.

Der Grad der territorialen und betrieblichen Konzentration, das Lohnniveau, der Charakter und die allgemeinen Bedingungen der Arbeit sowie andere Kennziffern für die objektive Lage jeder dieser Gruppen der Transportarbeiter sind bei weitem nicht gleich. Dadurch erhält auch der Formierungsprozeß eines Kaderbestandes der Transportarbeiter sein Gepräge.

Das Rückgrat des Industrieproletariats bilden die Arbeiter der verarbeitenden Industrie, die in Fabriken und Werken beschäftigt sind. Aber auf Grund der verhältnismäßig weiten Verbreitung der kapitalistischen Handwerks- und Manufakturbetriebe in den meisten Ländern Afrikas, Asiens und auch Lateinamerikas umfaßt das heutige Fabrikproletariat in der Regel nicht mehr als 50 bis 70 Prozent aller Lohnarbeiter der verarbeitenden Industrie.

Das moderne Industrie- und Landproletariat

Das moderne Proletariat in den Entwicklungsländern unterscheidet sich seinem sozialen Wesen nach nicht von der Arbeiterklasse in den Staaten des entwickelten Kapitalismus. Das Fehlen von Privateigentum, der verhältnismäßig hohe Grad der territorialen und betrieblichen Konzentration, die Verbindung zu den modernen Produktionsmitteln und ähnliche Faktoren bestimmen das sozial-psychologische und politisch-moralische Antlitz des Proletariats in Asien, Afrika und Lateinamerika als einer Abteilung der internationalen Arbeiterklasse.

In den Ländern Asiens, Afrikas und Lateinamerikas werden heute rund 31 Millionen moderne Industriearbeiter und etwa 15 Millionen moderne Landarbeiter gezählt. Somit bildet das moderne Industrie- und Landproletariat insgesamt ungefähr 8 Prozent der erwerbstätigen Bevölkerung der Entwick-

lungsländer. Der Anteil der Industriearbeiter, Plantagenarbeiter usw. in den größten Ländern Südasiens und Nordafrikas beläuft sich auf annähernd 6 bis 7 Prozent. In einer Reihe von Staaten Lateinamerikas, die auf dem kapitalistischen Entwicklungsweg am weitesten vorangeschritten sind, umfassen das Industrieproletariat und die ihm nahestehenden Gruppen von Landarbeitern indessen bereits mindestens 25 bis 26 Prozent aller Beschäftigten (Argentinien). Ähnliche Kennziffern für den Anteil der modernen Arbeiterklasse an der erwerbstätigen Bevölkerung sind auch für verschiedene Länder mit einer plantagen- und rohstoffspezialisierten Wirtschaft kennzeichnend (Sri Lanka, Malaysia), wo die Bergleute und Plantagenarbeiter 20 bis 30 Prozent der erwerbstätigen Bevölkerung ausmachen. In den Ländern Tropisch-Afrikas hingegen, die in ihrer wirtschaftlichen Entwicklung am weitesten zurückgeblieben sind, bildet die Arbeiterklasse einen unbedeutenden Teil der erwerbstätigen Bevölkerung.

Ungeachtet dessen, daß in den meisten Ländern der "Dritten Welt" die relative zahlenmäßige Stärke des Industrieproletariats nicht groß ist, spielt es in allen Bereichen des sozialökonomischen und gesellschaftspolitischen Lebens eine wichtige Rolle. Gerade die Arbeiter verkörpern die modernen Produktivkräfte und vor allem die Großindustrie. Die potentielle Kraft der Arbeiterklasse, das Ausmaß und die Wirksamkeit ihrer Aktionen sind in vielerlei Hinsicht mit den Besonderheiten der territorialen und betrieblichen Konzentration des Proletariats verbunden. Infolge der historisch entstandenen Bedingungen (Herrschaft des ausländischen Großkapitals in der Periode der kolonialen Entwicklung, rasches Anwachsen des staatlichen Sektors nach der Erringung der Unabhängigkeit, objektive Notwendigkeit der Bildung konkurrenzfähiger, das heißt großer Unternehmen usw.) sind in den meisten Entwicklungsländern 25 bis 50 Prozent der Fabrikarbeiter in Betrieben mit jeweils 500 und mehr Beschäftigten tätig (zum Beispiel Indien, Pakistan, Ägypten - 45 bis 50 Prozent; Iran, Irak - 30 bis 40 Prozent; Argentinien und Brasilien - 35 bis 40 Prozent).

Somit unterscheiden sich die Angaben über die Konzentration der Arbeitskräfte in der Fabrikproduktion in einigen Ländern Asiens, Afrikas und Lateinamerikas grundsätzlich nicht von analogen Angaben für die entwickelten

kapitalistischen Staaten. Gleichzeitig kann festgestellt werden, daß mit fortschreitender Entwicklung der Industrie auf extensiver Grundlage in einer Reihe von Ländern der "Dritten Welt" der Grad der Konzentration des Industrieproletariats entweder unverändert bleibt oder sogar zurückgeht.

Die Hauptsache besteht jedoch darin, daß außerhalb der Fabrikproduktion, wo durchschnittlich 40 bis 50 Prozent der Lohnarbeiter der verarbeitenden Industrie verbleiben, viele Millionen Gewerbe- und Manufakturarbeiter buchstäblich auf kleine und kleinste "Betriebe" zerstreut sind, von denen jeder gewöhnlich nur einige Menschen beschäftigt.

Die Struktur des modernen Proletariats in den Entwicklungsländern weist eine Reihe Besonderheiten auf.

Tabelle III

Die strukturelle Zusammensetzung der modernen Arbeiterklasse nach Zweigen in den Ländern Asiens und Afrikas (1970)

Wichtigste Zweige	Zahl der Beschäftigten	
	in Mill.	in Prozent
Großindustrie	10	35-40
davon:		
Schwerindustrie	3	12
Leichtindustrie	7	28
Extraktive Industrie	2	4- 5
Verkehrswesen und Bauwesen	11-12	23-24
Plantagen, kapitalistische Farmen und Latifundien, staatliche Landwirtschaftsbetriebe	11	30
Modernes Proletariat insgesamt	35-36	100,0

Trotz der Beschleunigung des Industrialisierungsprozesses nach der Erringung der politischen Unabhängigkeit (im Zeitraum von 1951 bis 1970 betrug das durchschnittliche jährliche Zuwachstempo der Nettoindustrieproduktion der Entwicklungsländer 7 bis 7,5 Prozent, während es vor dem zweiten Weltkrieg zwischen 4,5 und 5 Prozent schwankte) spüren die Länder Asiens

und Afrikas immer noch die Folgen des Kolonialismus und der imperialistischen Ausbeutung. Die Rückständigkeit ihrer sozialökonomischen Struktur spiegelt sich zwangsläufig in der Zusammensetzung des Industrieproletariats wider.

Während beispielsweise in den Staaten des entwickelten Kapitalismus der Anteil der Arbeiter, die mit der Produktion landwirtschaftlicher oder mineralischer Rohstoffe beschäftigt sind, 10 bis 11 Prozent der Gesamtzahl des modernen Proletariats nicht übersteigt, beläuft sich in den Ländern der "Dritten Welt" der Anteil der Landarbeiter und Bergleute auf 35 bis 40 Prozent. Darin äußert sich deutlich die den früheren Kolonien und abhängigen Ländern durch den Imperialismus aufgezwungene Spezialisierung auf Landwirtschaft und Rohstoffgewinnung. Die Arbeiter der verarbeitenden Industrie in den Entwicklungsländern bilden indessen höchstens 40 Prozent des gesamten Industrieproletariats, während auf sie 60 bis 65 Prozent der gesamten modernen Arbeiterklasse Westeuropas und Nordamerikas entfallen. Zudem konzentriert sich in den Ländern des entwickelten Kapitalismus gerade in der Schwerindustrie über die Hälfte des Fabrikproletariats. Dagegen liegt der Anteil der Arbeiter der entsprechenden Zweige in Asien, Afrika und Lateinamerika nicht über 30 Prozent. Es versteht sich, daß diese Durchschnittswerte von Land zu Land je nach seinem Entwicklungsstand, den Besonderheiten der wirtschaftlichen Spezialisierung wie auch solchen natürlichen und geographischen Faktoren, wie zum Beispiel Größe des Territoriums, Bevölkerungszahl, klimatische Bedingungen und schließlich Vorhandensein oder Fehlen von Bodenschätzen (Brennstoffe, Eisenerz, Nichteisenmetalle, seltene Metalle usw.) beträchtlich variieren.

So sind beispielsweise in Sri Lanka die auf Plantagen, kapitalistischen Latifundien und Farmen beschäftigten Landarbeiter nach wie vor die größte Abteilung des modernen Proletariats. In Malaysia bilden die Landarbeiter und Bergleute die Mehrheit des modernen Proletariats, während in Kuwait und anderen "Erdölscheichtümern" die Erdölarbeiter das Rückgrat der sich herausbildenden Arbeiterklasse darstellen. Zugleich ist in den territorial und bevölkerungsmäßig größten Staaten der "Dritten Welt" der Prozeß der teilweisen Diversifikation der Wirtschaft von einem Ansteigen des Anteils

des Fabrikproletariats und einem allmählichen Rückgang des Anteils der Bergleute, Transport- und Plantagenarbeiter in der Zusammensetzung der gesamten modernen Arbeiterklasse begleitet.

Die Dynamik der zahlenmäßigen Stärke der einzelnen Abteilungen des modernen Proletariats unter den Bedingungen der politischen Unabhängigkeit ist außerordentlich ungleichmäßig. Am wenigsten erweitern sich die Reihen der Plantagenarbeiter. Darüber hinaus war in einigen Ländern die Begrenzung beziehungsweise Verstaatlichung ausländischen Eigentums von einer Einschränkung der Plantagenwirtschaft und einer zahlenmäßigen Reduzierung der entsprechenden Abteilungen des Proletariats begleitet. Im Ergebnis des Wirkens dieser widersprüchlichen Tendenzen ist die Gesamtzahl der Plantagenarbeiter in den Entwicklungsländern in den sechziger Jahren praktisch unverändert geblieben. Gleichzeitig haben selbst der begrenzte Einsatz von Maschinen und die schrittweise Intensivierung der Produktion in den kapitalistischen Guts- und Großbauernwirtschaften die Herausbildung einer neuen Abteilung der Landarbeiter bedingt (Traktoristen, Mährescherfahrer, Bewässerungs- und Instandsetzungsfacharbeiter usw.), die heute rund 5 Millionen Menschen zählen (davon in Asien und Afrika 3 bis 4 Millionen) und die somit etwa ein Drittel des gesamten heutigen Landproletariats bilden.

Verhältnismäßig langsam erweitern sich die Reihen der Bergleute: Die Zahl der Kumpel und Erdölarbeiter nimmt dort und dann rapide zu, wo und wenn neue Betriebe der extraktiven Industrie ihrer Bestimmung übergeben werden. Gleichzeitig verringert sich im Ergebnis der Mechanisierung und Intensivierung der Produktionsprozesse in den traditionellen Zentren der Gewinnung mineralischer Rohstoffe beträchtlich die Zahl der Arbeiter in den Kohlenbergwerken, auf den Erdölfeldern, in den Gold- und Diamantminen usw. Die Resultante dieser widersprüchlichen Prozesse ist in den verschiedenen Ländern bei weitem nicht gleich: in dem einen Fall geht die Gesamtzahl der Bergleute allmählich zurück, wie dies bereits jahrzehntelang in den Staaten des entwickelten Kapitalismus der Fall ist, während in anderen Ländern der "Dritten Welt" die Reihen der Bergleute weiter anwachsen.

Die Erweiterung des Industrie-, Wohnungs- und Transportbauwesens in praktisch allen Entwicklungsländern vollzieht sich im wesentlichen unter

den Bedingungen des akuten Mangels an modernen Maschinen, Geräten und Transportmitteln. In der Regel werden selbst riesige Industriekomplexe hauptsächlich unter Heranziehung vieler tausender beziehungsweise zehntausender Bauarbeiter errichtet, die lediglich die einfachsten Arbeitsinstrumente einsetzen. Die Folge ist, daß das Heer der Bauarbeiter insgesamt ständig anwächst, obwohl sich ihre Zusammensetzung und ihre "Produktions- und Zweigstruktur" unablässig verändern: die Beendigung der Arbeiten auf bestimmten Objekten ist von einem rapiden Rückgang der entsprechenden Gruppen von Bauarbeitern begleitet, während in anderen Gebieten in noch rascherem Tempo bedeutende Massen von Arbeitern herangezogen werden. Die ständigen Schwankungen in der Beschäftigung, der Saisoncharakter der Arbeiten und das Übergewicht an manueller Arbeit führen dazu, daß das zahlenmäßig starke Heer in seiner Mehrheit nach wie vor aus bäuerlichen Wander- oder Saisonarbeitern besteht, die keinerlei Qualifikation besitzen. Lediglich eine Minderheit der Bauarbeiter bildet den ständig anwachsenden Kern der Kaderproletarier, die die modernen Maschinen, Geräte und Transportmittel bedienen.

Besonders rasch nehmen die Reihen der Fabrikarbeiter zu. Nach unseren Berechnungen, die auf der UNO-Statistik basieren, ist die Zahl der in der verarbeitenden Industrie der Entwicklungsländer Beschäftigten von 1938 bis 1970 ungefähr um das 3,2fache angewachsen, darunter in Süd-, Südostasien und im Fernen Osten ungefähr um das 3,5fache. In den letzten 10 bis 15 Jahren wuchs das Fabrikproletariat in den früheren Kolonien und Halbkolonien zahlenmäßig fast doppelt so schnell wie in den Ländern des entwickelten Kapitalismus. Noch wichtiger ist die Tatsache, daß die Klasse der Industriearbeiter Asiens und Afrikas um das 2,5 bis 3fache rascher als die Gesamtbevölkerungszahl dieser Kontinente zunimmt. Die Folge ist, daß der Anteil der Fabrikarbeiter an der Gesamtmasse der Werktätigen unablässig zunimmt.

Im übrigen darf nicht vergessen werden, daß die absoluten Größen, die diesen Prozeß charakterisieren, zur Zeit noch unbedeutend sind: selbst Anfang der siebziger Jahre lag der Anteil der Arbeiter, die in modernen Betrieben der verarbeitenden Industrie beschäftigt sind, im Durchschnitt

nicht über 3 bis 4 Prozent gegenüber 1,5 bis 2 Prozent vor dem zweiten Weltkrieg. Diese Durchschnittswerte verdecken natürlich die tiefe Diskrepanz zwischen den industriell verhältnismäßig entwickelten Ländern Lateinamerikas (beispielsweise Argentinien), wo das Industrieproletariat bereits 10 bis 15 Prozent aller Werktätigen ausmacht, und den am weitesten zurückgebliebenen Staaten Tropisch-Afrikas, wo erst in den letzten Jahren die ersten kleineren Gruppen moderner Arbeiter hervorgetreten sind. Aber die Durchschnittszahlen spiegeln die Lage, die gegenwärtig in vielen Ländern Süd- und Südostasiens, des Fernen Ostens, des Nahen Ostens und Nordafrikas besteht, ausreichend exakt wider.

Trotz des verhältnismäßig hohen Zuwachstempos der Industrieproduktion (7 bis 8 Prozent jährlich) in vielen Ländern der "Dritten Welt" sind die Maßstäbe der Vergrößerung der Beschäftigtenzahl in den Fabriken und Werken weitaus niedriger, da sich mit zunehmender Mechanisierung und Elektrifizierung der Produktionsprozesse der relative Arbeitsaufwand der Industrieproduktion verringert. Unter den Bedingungen der wissenschaftlich-technischen Revolution wird die Tendenz zur Senkung der Beschäftigtenzahl pro Einheit der Industrieproduktion beziehungsweise der Investitionen besonders deutlich. Deshalb wird selbst unter Beibehaltung des in der Vergangenheit erreichten Wachstemplos der Industrieproduktion die relative zahlenmäßige Stärke des Industrieproletariats verhältnismäßig langsam ansteigen. Allein der Übergang zum nichtkapitalistischen Entwicklungsweg schafft die Voraussetzungen für eine rapide Beschleunigung der Industrialisierung und das rasche Wachstum des Fabrikproletariats. Aber auch unter derartigen günstigen Bedingungen ist viel Zeit für die radikale Umgestaltung der gesamten sozialökonomischen Struktur, die der Kolonialismus als Erbe hinterlassen hat, und zur Umwandlung der modernen Arbeiterklasse in die zahlenmäßig stärkste Abteilung der werktätigen Bevölkerung notwendig.

Es wäre ungerechtfertigt, das Ausmaß der Veränderung der relativen Zahl der Klasse der Industriearbeiter zu übertreiben, aber nicht weniger falsch wäre es, die Bedeutung der Tatsache zu unterschätzen, daß sich zum gegenwärtigen Zeitpunkt in den Ländern der "Dritten Welt" bereits eine ihrer absoluten Zahl nach gewaltige Abteilung von 47 Millionen modernen Proletariern

herausgebildet hat, von denen mindestens 35 Millionen in den Ländern Asiens und Afrikas tätig sind. Außerdem können und werden die Kampfaktionen des Fabrikproletariats immer häufiger durch die Aktionen von Millionen und aber Millionen Lohnarbeitern ergänzt und wirksam unterstützt, die in der halbkapitalistischen Landwirtschaft, in der handwerklichen Produktion und in Manufakturbetrieben beschäftigt sind.

Die Aufnahme des Kampfes für ökonomische Unabhängigkeit bedingt gesetzmäßig nicht nur die Erweiterung des Ausmaßes und die Beschleunigung des Tempos der Industrialisierung, sondern auch die allmähliche Veränderung der Struktur der Industrieproduktion. In den meisten Ländern der "Dritten Welt", die über die entsprechende Rohstoff-, Energie- und Finanzbasis verfügen und fortschrittliche Umgestaltungen verwirklichen, ist eine vorrangige Entwicklung der Schwerindustrie und der mit ihr verbundenen Abteilungen des Industrieproletariats zu beobachten (Chemiearbeiter, Metallarbeiter, Maschinenbauer usw.). Die Folge war, daß sie Anfang der siebziger Jahre bereits rund 30 Prozent aller in der verarbeitenden Industrie der Länder Asiens und Afrikas Beschäftigten ausmachten, während der Anteil der Arbeiter in den Industriezweigen der Abteilung I am Vorabend des zweiten Weltkrieges höchstens 20 Prozent betrug. Besonders rasch steigt die Zahl der Metall- und Chemiearbeiter (von 1938 bis 1970 hat sich ihre Zahl fast verfünffacht), dagegen erweitern sich die Reihen der Hüttenarbeiter etwas langsamer. In solchen Industriezweigen wie der Textil- oder Nahrungs- und Genußmittelindustrie indessen steigt der Beschäftigungsgrad nur etwa halb so schnell an, wie das in den Betrieben neuer Produktionszweige der Fall ist.

Natürlich bleibt die Diskrepanz zwischen den Staaten des entwickelten Kapitalismus und den früheren Kolonien und abhängigen Ländern unter dem Gesichtspunkt der Hauptkriterien der strukturellen Zusammensetzung des Fabrikproletariats nach Zweigen nach wie vor sehr groß: in der Schwerindustrie Westeuropas und Nordamerikas sind rund 55 Prozent der Industriearbeiter konzentriert, in der überwiegenden Mehrzahl Maschinenbauer, Hüttenarbeiter und ähnliche. In den Ländern Asiens und Afrikas dagegen rücken außer solchen erfahrenen Vorhutabteilungen des Proletariats wie

Textilarbeiter, Eisenbahner oder Bergleute immer häufiger die Metall-, Chemie- und Energiearbeiter sowie andere Gruppen von Arbeitern in den Vordergrund, deren Rolle im Klassenkampf unablässig an Bedeutung gewinnt.

Das verhältnismäßig rasche zahlenmäßige Anwachsen des modernen Proletariats wirft erneut die Frage der Auffüllung ihrer Reihen auf. Allein im Zeitraum von 1950 bis 1970 hat sich die Gesamtzahl der Fabrikarbeiter fast verdoppelt. Ein Vergleich dieser Zahl mit den Angaben über den natürlichen Bevölkerungszuwachs zeigt, daß über die Hälfte und in manchen Ländern sogar bis zu zwei Drittel der neuen Proletarier nicht Arbeiterkinder waren, sondern Abwanderer aus dem Dorf, ehemalige Handwerker und Kleinhändler. Dieser Prozeß trägt einen außerordentlich widersprüchlichen Charakter: Einerseits kann die Erhöhung des Anteils von Abwanderern aus nichtproletarischen Schichten von einem zeitweiligen Rückgang des Anteils der Kaderarbeiter begleitet sein, die Erfahrungen im Klassenkampf besitzen und Träger der revolutionären Traditionen sind, andererseits trägt die Erweiterung der äußeren Quellen für die Auffüllung des Proletariats dazu bei, daß immer breitere Massen von Werktätigen an die Arbeiterbewegung herangezogen werden und die objektive Grundlage für das Bündnis der Arbeiterklasse mit der Bauernschaft und den städtischen Massen gefestigt wird.

Die objektive Lage der Arbeiterklasse ist untrennbar mit dem Wesen und den Besonderheiten der sozialökonomischen Struktur der Entwicklungsländer verbunden. In diesem Zusammenhang erlangen diejenigen sozialökonomischen Umwälzungen eine besondere Rolle, die in den Ländern Afrikas und Asiens in der gegenwärtigen Etappe des antiimperialistischen Kampfes verwirklicht werden. In der Kolonialzeit wurde die überwiegende Mehrzahl der Arbeiter durch ausländische Monopole oder durch die Kolonialregierung ausgebeutet. Heute, im Ergebnis einer Reihe von Maßnahmen zur Einschränkung und in manchen Ländern auch zur Liquidierung des ausländischen Eigentums gehört die Mehrzahl der Industriebetriebe entweder dem Staat oder der einheimischen Bourgeoisie. Die Entwicklung des staatlichen Sektors in der Wirtschaft der Länder der "Dritten Welt" verläuft in ungleichem Tempo und löst je nach der sozialökonomischen Orientierung der herrschenden Regime unterschiedliche Folgen aus. In den Staaten, wo sich zur Zeit noch prokolonial-

istische Elemente an der Macht befinden, treten die reaktionären Seiten des Staatskapitalismus in den Vordergrund, die auf die größtmögliche Einschränkung und Unterdrückung des ökonomischen und politischen Kampfes des Proletariats abzielen.

In den Ländern, die den kapitalistischen Entwicklungsweg beschritten haben, aber bestimmte progressive Reformen durchführen, umfaßt der staatliche Sektor die Mehrzahl der Arbeiter der Schwerindustrie, des Transportwesens, des Fernmeldewesens, der Strom-, Gas- und Wasserversorgung, aber nur den kleineren Teil der Arbeiter in den traditionellen Produktionszweigen. In diesen Ländern verbinden die Gewerkschaften und politischen Parteien der Arbeiterklasse den Kampf gegen die negativen Aspekte in der Politik der herrschenden Kreise mit der Unterstützung der Maßnahmen, die die Festigung der politischen Selbständigkeit, die Industrialisierung und ganz allgemein strukturelle Umgestaltungen auf demokratischer Grundlage zum Ziel haben.

In den Ländern schließlich, die den nichtkapitalistischen Entwicklungsweg beschreiten (Ägypten, Syrien, Irak, Algerien, Burma), ist in den staatlichen Betrieben die übergroße Mehrheit der Fabrik- und Transportarbeiter konzentriert. Hier erlangen die Aufgaben zur Unterstützung der progressiven Politik der revolutionär-demokratischen Regimes und des Kampfes gegen die äußere und innere Reaktion, die Fragen der Produktionssteigerung, der Verbesserung der Arbeits- und Lohnbedingungen, der weiteren Demokratisierung des Leitungssystems auf der Ebene der Betriebe und im gesamtationalen Rahmen immer größere Bedeutung.

Die Lohnarbeiter in der Kleinwirtschaft. Die proletarischen, halbroletarischen und vorproletarischen Elemente der Bauernschaft und der untersten Schichten der Städte

Das moderne Proletariat der Entwicklungsländer macht weniger als 25 Prozent der Gesamtzahl aller Lohn- und Gehaltsempfänger aus. Ihre zahlenmäßig stärkste Abteilung umfaßt die Knechte und Tagelöhner, die sowohl in den halbkapitalistischen (oder sogar halbfeudalen) Guts- und Großbauernwirtschaften als auch auf Bauernhöfen beschäftigt sind. Die meisten dieser Arbeiter

sind in den Ländern Süd- und Südasiens und Nordafrikas konzentriert. Das sozialökonomische Wesen des Millionenheeres der Knechte und Tagelöhner ist äußerst ungleichartig und widersprüchlich. Einerseits sind sie faktisch der Produktionsmittel beraubt und leben vorwiegend vom Verkauf ihrer Arbeitskraft. Der Arbeitslohn bildet gewöhnlich den Hauptteil ihres geringen Einkommens, und den größten Teil des Jahres stehen sie in Lohnarbeit. Andererseits aber besitzt fast die Hälfte dieser Arbeiter einen Flecken Erde, und nahezu alle betreiben eine eigene Wirtschaft, das heißt, sie bearbeiten ein Stück Land, das zum Bauernhof gehört, oder einen geringen Bodenanteil, den ihnen der Gutsbesitzer oder Großbauer als besondere Art der Naturalvergütung zur Verfügung gestellt hat. Der Besitz einer "eigenen" Parzelle, die Illusionen, die mit der Beibehaltung der Überreste der "eigenen" Wirtschaft verbunden sind, geben der sozialen Psychologie und dem alltäglichen Verhalten der Landarbeiter das Gepräge. Außerdem ist das System ihrer Ausbeutung nicht nur mit eigentlich kapitalistischen, sondern auch mit halbfeudalen Unterdrückungsmethoden, der Zinsknechtschaft usw. verbunden. Elemente des außerökonomischen Zwangs, der Stände- und Kastenzugehörigkeit, der Handels- und Schuldknechtschaft bestimmen auch heute in hohem Maße die Lage der Knechte und Tagelöhner. Das Anwachsen der agrarischen Überbevölkerung, die starke Verbreitung der Teil- oder Kurzbeschäftigung bedingen die Tendenz zur Pauperisierung der Landarbeiter und Beibehaltung vorkapitalistischer Unterdrückungsmethoden. Im Unterschied zu den modernen Proletariern (darunter auch zu den Plantagenarbeitern) arbeiten die Knechte und Tagelöhner meistens in kleinen Gruppen unter Einsatz der einfachsten Produktionsinstrumente, wobei sie im Laufe eines Jahres nicht selten gezwungen sind, Ort und Charakter der Arbeit mehrfach zu wechseln. Sie bearbeiten abwechselnd bald ihre eigene Parzelle, bald das Feld des Gutsherrn, bald den kleinen Bodenanteil, der der Familie des Mittelbauern gehört. Somit vereinen die Knechte und Tagelöhner auf widersprüchliche Weise in sich die Merkmale sowohl des Proletariats und Halbproletariats als auch des Kleinbesitzers, genauer gesagt eines "Scheineigentümers". In einer Beziehung nähern sie sich dem Proletariat an, ohne sich jedoch gleichzeitig endgültig von der großen Masse der Bauernschaft

zu lösen. Diese widersprüchliche Lage der "traditionellen" Landarbeiter schlägt sich zwangsläufig in ihrer sozialen Orientierung und in ihren Forderungen nieder, die sie im Laufe des Klassenkampfes erheben. Mit ihren Forderungen nach Lohnerhöhung, Regelung der Dauer des Arbeitstages, Ausdehnung der wichtigsten, die Arbeiter betreffenden Festlegungen der Sozialgesetzgebung auf sie, Zuerkennung des Rechtes auf gewerkschaftliche Organisation usw. treten die Knechte und Tagelöhner zweifellos als Proletarier auf. Gleichzeitig streben sie jedoch gemeinsam mit der gesamten Bauernschaft danach, Grund und Boden zu erhalten, eine eigene Wirtschaft zu führen. Sie fordern beispielsweise die Abschaffung der Zins- und Schuldknechtschaft, der ungünstigen Kreditbedingungen, die Gewährleistung des normalen Absatzes ihrer Produkte und die Festlegung "gerechter Preise". Indem sie solche Forderungen erheben, treten sie als Teil der Bauernschaft auf, die bekanntlich die widersprüchlichen Wesenszüge des Besitzers und des Werktätigen in sich vereinigt. Bei der Durchführung von Agrarreformen erhält zwar nur ein geringer Teil der Landarbeiter Grund und Boden, aber dies trägt seinerseits dazu bei, die Eigentümer-Illusionen innerhalb großer Gruppen der Landarbeiter aufrecht zu erhalten und sogar zu bestärken.

Einen besonderen Platz innerhalb des Heeres der Lohnarbeiter nehmen die Lohnempfänger ein, die mit der Handwerks- und Manufakturproduktion, mit kleinen Bau- und Verkehrsbetrieben verbunden sind. Die Lage dieser Gruppen von Arbeitern ähnelt in gewissem Grade der Lage der Knechte und Tagelöhner. Da aber die meisten von ihnen in den Städten arbeiten, tagtäglich mit dem Fabrikproletariat zusammenkommen und die Möglichkeit erhalten, mit ihrer Einstellung in einem modernen Betrieb den Arbeitsplatz und den Charakter der Tätigkeit zu wechseln, nähern sich diese Arbeiter immer mehr dem Industrieproletariat an, und bedeutende Teile von ihnen verschmelzen direkt mit ihm.

Der Einfluß traditioneller Faktoren auf die Herausbildung der Arbeiterklasse

Eine große Rolle im gesellschaftlichen Leben der Entwicklungsländer spielen die traditionellen Gemeinschaften. Zu ihnen gehören die Gens, der Stamm,

die Dorfgemeinde, die Kaste sowie verschiedene regionale, religiöse und andere Gruppen.

Die traditionellen Gemeinschaften haben nicht nur und nicht so sehr ökonomische Merkmale und Bindungen zur Grundlage, sondern Bindungen nach dem Prinzip der Verwandtschaft, der ethnischen und religiösen Gemeinsamkeit usw. In der gesamten Entwicklung der menschlichen Gesellschaft bildeten diese beiden Arten von Bindungen, die ökonomischen und verwandtschaftlichen, die heute verschiedenartigen gemeinschaftlichen Gebilden zugrunde liegen, zwei Seiten der Produktionsverhältnisse. Ihre dialektische Einheit und Gegensätzlichkeit sowie ihre Rolle in den verschiedenen Entwicklungsstadien der menschlichen Gesellschaft wurden von den Begründern des Marxismus und Leninismus aufgedeckt. Dazu schrieb Friedrich Engels: "Nach der materialistischen Auffassung ist das in letzter Instanz bestimmende Moment in der Geschichte: die Produktion und Reproduktion des unmittelbaren Lebens. Diese ist aber selbst wieder doppelter Art. Einerseits die Erzeugung von Lebensmitteln, von Gegenständen der Nahrung, Kleidung, Wohnung und den dazu erforderlichen Werkzeugen; andererseits die Erzeugung von Menschen selbst, die Fortpflanzung der Gattung. Die gesellschaftlichen Einrichtungen, unter denen die Menschen einer bestimmten Geschichtsepoche und eines bestimmten Landes leben, werden bedingt durch beide Arten der Produktion: durch die Entwicklungsstufe einerseits der Arbeit, andererseits der Familie. Je weniger die Arbeit noch entwickelt ist, je beschränkter die Menge ihrer Erzeugnisse, also auch der Reichtum der Gesellschaft, desto überwiegender scheint die Gesellschaftsordnung beherrscht durch Geschlechtsbände."⁷

Der Fortschritt der Menschheit in der Entwicklung der sozialen Beziehungen stellte die allmähliche Trennung der ökonomischen von den "bisozialen" Beziehungen dar, die Verwandlung der ökonomischen Beziehungen zu den beherrschenden Beziehungen der Gesellschaft. Bereits die Entstehung der Klassen war begleitet von der "Zerreißung der Gentilbände, Spaltung der Gentil- und Stammesgenossen in entgegengesetzte, einander bekämpfende Klassen"⁸. Aber erst der Kapitalismus mit seiner Konkurrenz, Bevölkerungsmigration und intensiven sozialen Differenzierung verleiht diesem Prozeß allgemeinen Charakter.

Im Verlaufe der historischen Entwicklung hat das Verwandtschaftsverhältnis eine bedeutende und komplizierte Evolution durchgemacht. Die verwandtschaftlichen Bande zwischen den Menschen schwächen sich nicht nur ab, sondern erfahren auch qualitative Veränderungen. Heute haben diese Beziehungen selbst in den erhalten gebliebenen Geschlechtsverbänden ihren realen Inhalt einer Blutsverwandtschaft verloren. Nachdem sie verschiedene Etappen durchlaufen hatten, wurden sie zu Nebenbeziehungen und fanden neue Ausdrucksformen. Zahlreiche Bande, die heute die Traditionsgemeinschaften zusammenhalten, sind in letzter Instanz umgewandelte Formen des Verwandtschaftsverhältnisses.

Betrachten wir dies an konkreten Beispielen: Die ökologische beziehungsweise räumliche Verbindung tritt am deutlichsten in solchen Gemeinschaften wie den Nachbarschaftsgruppen und der Landsmannschaft zutage. In der Etappe des Übergangs der Gesellschaft vor der Entstehung der Klassen zur Klassengesellschaft ersetzte und verdrängte die territoriale Bindung in bedeutendem Maße die reale blutsverwandtschaftliche Beziehung, aber an ihrer Stelle übernahm sie verschiedene Funktionen von dieser. Als Voraussetzung für die intensive Entwicklung anderer (inhaltsreicher) Verbindungen kann die territoriale Bindung gleichzeitig als wichtiger Faktor für die Identifikation und den Zusammenschluß der Menschen dienen. Heute betrachten sich die Mitglieder von territorialen Gemeinschaften bereits nicht mehr als wirkliche Verwandte. Aber die gemeinsame Idee der Heimat, des Landes, schafft eine emotionale Vertrautheit, die unter bestimmten Bedingungen zur Grundlage für die Organisation der Menschen zu Aktionsgruppen werden kann.

Die Kultur, selbst im engeren Sinne, stellt einen komplizierten Komplex von Beziehungen zwischen den Menschen dar. Ihre verschiedenen Elemente, die historische Vergangenheit, die Lebensweise, die Sitten und Gewohnheiten, dienen schon immer als wichtigstes Mittel für die Unterscheidung zwischen "Fremden" und "Eigenem". Sie tragen in sich die Gemeinsamkeit des Geschmacks, der Neigungen, Vorstellungen und des Glaubens, schaffen die Voraussetzungen für die gegenseitige Verständigung und den Hang zum gegenseitigen Umgang. Die Kultur gibt den Menschen Werte und Orientierungen, formuliert Kriterien für das "Gute" und "Schlechte" und bestimmt in vielerlei

Hinsicht das Verhalten des Menschen. Die Religion als wichtiges Element der Kultur dient gleichfalls als eins der allgemeinsten Merkmale der Identifikation. Selbst heute noch haben viele Stämme und Völkerschaften in Afrika und Asien ihre eigenen religiösen Anschauungen und Vorstellungen, ihre Gottheiten und Rituale.

Viele traditionelle Gruppen (ein typisches Beispiel dafür ist die Kaste) tragen den Charakter von Ständen, das heißt, sie unterscheiden sich nach dem Grad ihrer Vornehmheit, Privilegien und Macht, nach ihrem Verhältnis zu den Produktionsmitteln. Die Ähnlichkeit der sozialökonomischen Lage der Mitglieder einer solchen Gruppe bringt unter ihnen - außer allem übrigen - auch die Gemeinsamkeit der sozialökonomischen Interessen hervor und verleiht ihnen gewisse Klassenzüge.

Da die vorkapitalistischen Verhältnisse in den Ländern Afrikas, Asiens und Lateinamerikas durch kapitalistische oder "nichtkapitalistische" verdrängt werden, machen die traditionellen Gruppen, die Stände, die als Einheiten der sozialen Gliederung dienten, den modernen Klassen Platz. Aber solange in diesen Ländern noch vorkapitalistische Wirtschaftsformen bestehen, bleibt auch die Grundlage der Existenz der Stände und analoger Gruppen erhalten. Die Mitglieder derartiger traditioneller Gemeinschaften fassen ihre ökonomischen Interessen nicht so sehr als Klasseninteressen, sondern vielmehr als Gruppen- und sogar Verwandtschaftsinteressen auf. Die Klasseninteressen werden durch "ständische" und "verwandtschaftliche" Gefühle überlagert, wobei die letzteren nicht selten verstärkt werden.

Den Unterschied der traditionellen (vorkapitalistischen) zur reifen bürgerlichen Gesellschaft kann man auch auf der Ebene der Persönlichkeit als "Ensemble aller gesellschaftlichen Verhältnisse" verfolgen. Die Persönlichkeit der traditionellen Gesellschaft ist der "Gruppenmensch". Er kann sich seine Existenz nicht außerhalb seiner Gruppe vorstellen. Im Rahmen der Gruppe befriedigt er viele Lebensbedürfnisse, die Gruppe bestimmt seine Ziele, sein Verhalten, seinen Geschmack, seine Sitten, Gewohnheiten usw. Sein gesamtes Leben spielt sich innerhalb der Gruppe ab.

"Der Stamm blieb die Grenze für den Menschen, sowohl dem Stammesfremden als auch sich selbst gegenüber: Der Stamm, die Gens und ihre

Einrichtungen waren heilig und unantastbar, waren eine von Natur gegebene höhere Macht, der der Einzelne im Fühlen, Denken und Tun unbedingt untertan blieb. So imposant die Leute dieser Epoche uns erscheinen, so sehr sind sie ununterschieden einer vom andern, wie Marx sagt, an der Nabelschnur des naturwüchsigen Gemeinschaftswesens."⁹

Während in der traditionellen Gesellschaft die soziale Lage und die Interessen des Menschen bis zum heutigen Tag nicht selten durch die Gruppe bestimmt werden, wird in der entwickelten bürgerlichen Gesellschaft die Zugehörigkeit zu einer sozialen Gruppe durch seine soziale Lage beziehungsweise seine Interessen bestimmt. Im Westen kann ein Mensch freiwillig oder wider seinen Willen aus einer gegebenen Gruppe austreten und Mitglied einer anderen sozialen Gemeinschaft werden. Die traditionelle Persönlichkeit kann ihre Gruppe nicht wechseln. Ihr Verbleiben in der Gruppe ist durch die Geburt bestimmt. Der abgeschlossene Charakter des traditionellen Gemeinwesens verstärkt ihren inneren Zusammenhalt.

"Die soziale Geschichte der Menschen ist stets nur die Geschichte ihrer individuellen Entwicklung."¹⁰ Daher besitzt auch der Übergangstyp der Gesellschaft seinen eigenen Persönlichkeitstyp, der den Phänomen am nächsten kommt, das in der modernen soziologischen Literatur die Bezeichnung "marginal" erhalten hat. Der Urheber dieses Terminus, der amerikanische Soziologe R. Park, und seine Nachfolger legen in den Begriff "Marginalität" einen kulturpsychologischen Inhalt hinein. Doch die "Marginalität" der Persönlichkeit der Übergangsgesellschaft setzt sich aus einem breiteren Kreis von Elementen zusammen, unter denen die sozialökonomischen Faktoren die wichtigste Rolle spielen.

Die Persönlichkeit der Übergangsgesellschaft lebt gewissermaßen in mehreren Welten gleichzeitig. Ihrer sozialökonomischen Stellung nach ist sie Mitglied einer Klasse oder sozialen Schicht der bürgerlichen Gesellschaft. Es ist möglich, daß sie sich ihrer unmittelbaren Klasseninteressen bewußt wird und Mitglied einer Klassenorganisation, beispielsweise einer Gewerkschaft ist. Aber andererseits bleibt sie Mitglied der traditionellen Gemeinschaft, mit der sie verwandtschaftliche, kulturelle, religiöse und andere Beziehungen verbinden.

Die Vereinigung von anscheinend nicht zu vereinbarenden Werten, Normen und Verhaltensweisen der Persönlichkeit der Übergangsgesellschaft äußert sich in der Differenzierung ihrer sozialen Rollen. Ein und derselbe Mensch kann sich in Abhängigkeit von seiner Umgebung unterschiedlich verhalten. Im Betrieb ist er Mitglied eines Produktionskollektivs, einer Gewerkschaft usw. Seine Interessen und sein Verhalten in der Produktion sind anders als innerhalb der Familie und ihrer Umgebung (ethnische, kastengebundene, regionale, sprachliche Nachbarschaften). In der Politik tritt am häufigsten das Problem der Wahl zwischen den alten, traditionellen Bindungen und den neuen Klasseninteressen auf.

Die traditionellen Gemeinschaften existieren größtenteils nur dank des niedrigen Entwicklungsstandes der sozialökonomischen Bedingungen, und obwohl sie mit keiner bestimmten Wirtschaftsform unmittelbar verbunden sind, sind sie mehr oder weniger in allen Klassen und sozialen Schichten der afro-asiatischen Länder verbreitet. Die sozialökonomische Entwicklung der afro-asiatischen Gesellschaften übt nicht nur einen zerstörenden Einfluß auf die traditionellen Gemeinschaften aus, sondern führt bisweilen auch zu ihrer Stärkung. Nehmen wir beispielsweise einen solchen Faktor wie die Bevölkerungsmigration, die die kumulative Widerspiegelung zahlreicher sozialökonomischer Prozesse ist. Die Wanderarbeiter lösen nicht sofort ihre Verbindungen zu ihrer traditionellen Gruppe. Dazu sind manchmal mehrere Generationen notwendig. Das andere kulturelle und soziale Milieu zwingt die Wanderarbeiter, sich gemeinsam mit ihren Stammesgenossen, Landsleuten oder Glaubensbrüdern niederzulassen. Deshalb wohnen selbst in den großen Industriestädten Afrikas und Asiens die Einwohner nach den Merkmalen der Sippe, des Stammes, der territorialen, Sprach-, Kultur-, Kasten- oder Religionsgemeinschaft. Das Bestehen von Stammes-, Regional-, Kasten- und anderen Nachbarschaftsgruppen, Landsmannschaften, Klubs usw. ist eine normale Erscheinung für die städtische Ökologie der afro-asiatischen und lateinamerikanischen Länder.

Außerdem bedeutet nicht für alle Gruppen, die in die Stadt übersiedelt sind, das städtische Milieu in gleichem Maße den Bruch mit der Tradition. Während die materiell bessergestellten Gruppen aktiver in das Leben der

Stadt einbezogen werden und auf Grund ihres höheren kulturellen Niveaus, der Lese- und Schreibkundigkeit, der Massenmedien ihren starken Einfluß am eigenen Leibe empfinden, spüren die Gruppen, die sich in einer weniger günstigen Lage befinden, den städtischen Einfluß in weitaus geringerem Maße.

Die soziale Differenzierung wirkt auch nicht gleichartig, da sie häufig nicht nur einzelne Personen, sondern auch Gruppen erfasst. Die Veränderung der sozialökonomischen Lage irgendeiner traditionellen Gruppe ruft nicht selten eine negative Reaktion seitens anderer Gruppen hervor und zwingt sie ihrerseits, sich zusammenzuschließen. Wenn der Differenzierungsprozeß schon eine traditionelle Gruppe erfasst hat, verhindern die zahllosen verwandtschaftlichen Beziehungen, die kulturelle Gemeinsamkeit und vor allem die Verbundenheit der Persönlichkeit mit der Primärgruppe lange Zeit, daß die neuen Interessen in vollem Maße hervortreten. Diese werden verwischt und verschleiert, der Bruch mit den traditionellen Bindungen und ihre Ersetzung durch neue Klassenbeziehungen wird aufgehalten.

Der Traditionalismus wird genährt sowohl von den Bedingungen der materiellen Produktion als auch von dem gesamten Komplex des geistigen Lebens, der unter den Begriff der kulturellen Tradition fällt. Daher sind die Veränderungen, die sich im kulturellen Leben der Gesellschaft vollziehen, für ihre Umgestaltung ebenso wichtig wie der Wandel im sozialökonomischen Bereich.

Aber auch in diesem Bereich rufen die Veränderungen nicht selten die Kräfte der Reaktion hervor. Die Ersetzung der traditionellen menschlichen Beziehungen durch die Beziehungen des "schnöden Mammons" rufen den Wunschtraum von der Rückkehr der "guten alten Zeit", des "goldenen Jahrhunderts" hervor und führen bisweilen zur Wiedergeburt des Traditionalismus, zum Zusammenschluß der traditionellen Gemeinschaften. Sogar solch ein mächtiger Faktor der Modernisierung, wie die Verbreitung der Lese- und Schreibkundigkeit, vermag dies, wie paradox es auch klingen mag, dadurch zu "fördern", daß sie den Millionenmassen den Zugang zur religiösen und anderen Literatur verschafft, die die ethnischen, religiösen, Stände-, Kasten- und anderen Beziehungen zwischen den Menschen behandelt.

Nach dem Sieg der nationalen Befreiungsrevolutionen und der Befreiung der Völker vom Kolonialjoch erlangt der politisch-rechtliche Faktor enorme Bedeutung. Die neuen Verfassungen und Gesetze haben in der Regel die Aufhebung der Ständeprivilegien verkündet und allen Bürgern gleiche Rechte zugesprochen. Die Bildung moderner legislativer und exekutiver Machtorgane wie auch die Schaffung eines Systems von Staats- und Gerichtsinstitutionen haben die Autonomie der Traditionsgruppen untergraben, denen einige Funktionen des Zwangs entzogen wurden. Aber auch hier hat die Entwicklung der demokratischen Einrichtungen für die traditionellen Gruppen neue Tätigkeitsbereiche erschlossen (Beteiligung an den Wahlen, Kampf um die Mandate usw.) und damit in gewissem Sinne ihre Festigung gefördert.

Nicht alle Beziehungen, die den einen oder anderen Typ der traditionellen Gemeinschaft bilden, reagieren auf die Kräfte der gesellschaftlichen Entwicklung in gleicher Weise. In jeder Gemeinschaft gibt es stabilere Verbindungen, die dem Einfluß der Kräfte der Gegenwart weniger unterliegen. Dazu gehören vor allem die ethnischen Verbindungen. Das Gefühl der wirklichen oder scheinbaren Verwandtschaft bildet den "Kern" der traditionellen Gemeinschaften. Er ist weniger der Zerstörung unterworfen. Die Erhaltung der Rolle der Stämme und Kasten sowie der Dorfgemeinschaften der regionalen und Sprachgruppen im sozialen und politischen Leben der afro-asiatischen und lateinamerikanischen Länder ist in erster Linie auf die Stabilität dieser Art von Verbindungen zurückzuführen. Und umgekehrt gibt es eine Gruppe von Verbindungen, die weniger stabil sind. Die Prozesse der Bevölkerungsmigration, die soziale Differenzierung, die Zunahme der sozialen Spannungen, von der die Entwicklung der bürgerlichen Gesellschaft begleitet ist, die Veränderung des Systems der Werte - all das schwächt oder zerstört überhaupt zahlreiche traditionelle Verbindungen.

Bei aller Kompliziertheit und Widersprüchlichkeit des Einwirkens der sozialökonomischen Entwicklungsfaktoren auf die traditionelle Gesellschaft und ihre Elemente, muß nichtsdestoweniger die Hauptsache, das bestimmende Moment herausgestellt werden, das ihre Entwicklungsrichtung und letztlich auch ihr Schicksal vorherbestimmt. Kurzum, wovon hängt der Zerfall oder die Festigung der traditionellen Gruppen unter den heutigen Bedingungen ab?

Der entscheidende Prozeß bei der Geburt einer neuen Gesellschaft ist die Herausbildung und Entwicklung ihrer eigenen Klassen, die ihr Gesicht prägen, ihre Widersprüche bestimmen und zum Ausdruck bringen.

In Abhängigkeit von dem Entwicklungsstand des Privateigentums an den wichtigsten Produktionsmitteln vollzieht sich die Bildung von Klassen der bürgerlichen Gesellschaft auf zwei Wegen. Ein Weg ist die Umwandlung der politischen Ungleichheit in Vermögensungleichheit. Der Ausgangspunkt dieses Prozesses ist Macht beziehungsweise Machtlosigkeit. Die herrschenden Gruppen nutzen ihre Leitungsfunktionen dazu aus, um sich einen Teil des in der Gesellschaft geschaffenen Mehrprodukts anzueignen. Die politische Ungleichheit verstärkt die Vermögensungleichheit. Letztere wiederum verankert die politische Ungleichheit.

Dieser Weg der Klassenbildung war besonders kennzeichnend für den Übergang der klassenlosen Gesellschaft zur Klassengesellschaft. Er hat sich übrigens auch heute noch nicht überlebt. In den am weitesten zurückgebliebenen Ländern, wo der Staat außerdem als Großigentümer an den Produktionsmitteln auftritt, verwandelt sich eine bestimmte Schicht der höheren Beamten in eine besondere Schicht der "bürokratischen Bourgeoisie". Der andere Weg, der für die weiterentwickelten Gesellschaften kennzeichnend ist, hat als Ausgangspunkt die bereits vorhandene Vermögensungleichheit. In seinem Entstehungsprozeß akkumuliert das Kapital das vorhandene Privateigentum, die Bourgeoisie saugt die besitzenden Klassen auf, während am entgegengesetzten Pol immer breitere Schichten der besitzlosen Bevölkerung in das Proletariat eingehen.

Mit anderen Worten, jede Klasse der bürgerlichen Gesellschaft formiert sich vorwiegend aus bestimmten traditionellen Gruppen. Die Bourgeoisie Indiens beispielsweise wird in der Hauptsache durch die höheren und mittleren Kasten repräsentiert, die traditionsgemäß Verwaltungsfunktionen ausübten, im Handel und Wucher tätig waren. Das Proletariat rekrutiert sich vor allem aus den unteren Kasten, die der wichtigsten Produktionsmittel beraubt sind. Eine bestimmte Verbindung zwischen der sozialen Struktur und den traditionellen Gruppen kann man praktisch in fast allen Ländern Afrikas, Asiens und sogar Lateinamerikas beobachten, ungeachtet dessen, daß der

Entwicklungsprozeß des Kapitalismus in Lateinamerika früher einsetzte, wesentlich weiter führte und einen anderen, weniger vielschichtigen traditionellen Boden besaß.

Diese Verbindung tritt noch krasser auf der Ebene der innerhalb der Klassen bestehenden Gruppen und Schichten zutage. Wir bemerkten, daß Religion und Kaste die professionelle Zusammensetzung einzelner Gruppen des städtischen Proletariats in Indien beeinflussen. In Afrika zeigen verschiedene Stämme eine unterschiedliche Neigung zur Saisonmigration, um Arbeit auf den Plantagen, in den Bergwerken und Industriebetrieben zu finden.

Theoretisch können wir uns folgende Varianten der Beteiligung der traditionellen Gruppen am Prozeß der Klassenbildung vorstellen:

a) Die Gruppe ist von der sozialen Differenzierung noch nicht zersetzt und wird auf Grund der größeren oder geringeren Gleichheit der sozialökonomischen Stellung ihrer Mitglieder vollständig oder fast vollständig von einer der beiden entgegengesetzten Klassen aufgesogen.

b) Die Gruppe ist in sozialökonomischer Hinsicht bereits zersetzt. In den durch die soziale Differenzierung zersetzten Gemeinschaften wird die Oberschicht von der Bourgeoisie in sich aufgenommen, während die Massen die Reihen des Proletariats auffüllen. Aber die traditionellen Bande verschleiern lange Zeit die Entwicklung der Klassengegensätze innerhalb solcher Gemeinschaften und hindern ihre verschiedenen Teile daran, sich ihrer Klasseninteressen bewußt zu werden. Wenn aber auf Grund der sich zuspitzenden inneren Widersprüche die Desintegration der Gruppe vor sich geht, ist diese nicht vom Erscheinen atomisierter Individuen begleitet: statt der einstmals einheitlichen Gruppe tauchen zwei oder mehrere neue Gruppen auf (die mit kleineren Gentil- oder anderen traditionellen Gruppen übereinstimmen).

Im wirklichen Leben treten diese beiden Varianten der Beteiligung der traditionellen Gruppen an der Klassenbildung selten in reiner Form auf. Aber unabhängig davon, welche Variante überwiegt, treten die sich formierenden Klassen lange Zeit als Klassenkonglomerate in Erscheinung. Einerseits bleiben innerhalb der Klassen die traditionellen Gruppen in ihrer Isoliertheit, mit ihren Interessen, ihrer Organisation und ihren Einrichtungen bestehen, und andererseits bleiben diese Klassen durch Tausende Fäden

mit dem traditionellen Milieu, seinen Werten und Einrichtungen verbunden.

Die Spezifik der gesellschaftlichen Struktur der afro-asiatischen Länder bestimmt verschiedene wichtige Wesenszüge ihres sozialen und politischen Lebens.

1. Der Kreis der im gesellschaftlichen Leben der afro-asiatischen Länder tätigen Personen ist mannigfaltiger als in den bereits bestehenden Klassengesellschaften. Außer den politischen Parteien und modernen Klassengewerkschaften sind in diesen Ländern auch die traditionellen Organisationen tätig (in Afrika der Stamm, in Indien zum Beispiel die Kaste usw.). Die dominierenden Widersprüche der bürgerlichen Gesellschaft führen indessen zwangsläufig dazu, daß selbst die "rein traditionellen Institutionen" sich unvermeidlich auf die eine oder andere Seite im Klassenkampf stellen, in dem die Bourgeoisie und das Proletariat die beiden entgegengesetzten Pole bilden.
2. Die traditionellen beziehungsweise modernen politischen Organisationen existieren nicht in reiner Form. Jede beliebige politische Partei oder moderne Klassenorganisation weist in ihrer Struktur, in ihrem Bestand und ihrem internen Leben Elemente des Traditionalismus auf.
- Heute gibt es aber auch keine reinen traditionellen Organisationen mehr. Auch wenn sie der Form nach solche bleiben, sind sie nichtsdestoweniger gezwungen, sich moderne soziale Ziele zu stellen, zumal die Verwirklichung jeder traditionellen Forderung zwangsläufig auch die Klasseninteressen dieser oder jener Gruppen berührt.
3. Die Motive der politischen Tätigkeit, die in den Programmen und Losungen der politischen Organisationen formuliert sind, stellen eine eigenartige Verflechtung der verschiedensten Interessen dar: dabei handelt es sich sowohl um rein traditionelle Interessen (zum Beispiel der Kampf der Kasten der Unberührbaren in Indien für das Zutrittsrecht zu den Tempeln) als auch um moderne Klasseninteressen (zum Beispiel die Forderung nach Verstaatlichung der Banken).

Die Besonderheiten des sozialen Milieus geben der Herausbildung der Arbeiterklasse in den afro-asiatischen Ländern, ihrer Struktur, ihrem psychologischen Antlitz, ihrer Organisation und Tätigkeit das Gepräge. Das

Proletariat tritt nicht nur als Schicht mit den ihr eigenen Klassenmerkmalen auf, sondern auch in Gestalt zahlreicher Gruppen, die auf traditionellen bisozialen Beziehungen beruhen. Diese "Zellstruktur" dient als Hemmschuh für die Konsolidierung der Klasse und kann in bestimmten Situationen zur Schwächung der erreichten Einheit oder sogar zu ihrem zeitweiligen Zerfall führen. Dazu tragen in nicht geringem Maße die traditionellen Gruppen, begleitenden Vorurteile bei - Mißtrauen, Feindschaft gegen "Fremde" und gegen Menschen anderer Herkunft. Die Konkurrenz auf dem Arbeitsmarkt, die häufig zwischen den Gruppen entbrennt, verstärkt diese gegenseitige Entfremdung.

Das Problem der Entstehung der Klassenbeziehungen wird dadurch kompliziert, daß in die Klasse diverse Gruppen eingehen, die aus verschiedenen Wirtschaftsformen "herausgerissen sind", die sich in unterschiedlichen Stadien der sozialökonomischen Reife befinden. Deshalb vollzieht sich das Heranreifen der inneren Struktur der Klasse nicht gleichzeitig. Die verschiedenen Gruppen des Proletariats weisen eine unterschiedliche Bereitschaft für das Verständnis ihrer Interessen, zum Zusammenschluß und zur Klasseneinheit auf.

Das Bewußtwerden der Klasseninteressen und Ziele des Kampfes des Proletariats vollzieht sich vor allem im Rahmen der traditionellen Gruppen, deren Mitglieder es auf Grund der emotionalen Vertrautheit und des bestehenden Kommunikationssystems leichter haben, miteinander in Verbindung zu treten. Es ist kein Zufall, daß selbst heute noch viele Gewerkschaften in den afro-asiatischen Ländern auf der Grundlage des Stammes, der Kaste, regionaler, sprachlicher, religiöser und anderer Gemeinsamkeiten aufgebaut werden. Diese enge Verbindung zum Traditionalismus prägt den Inhalt und die Formen des Kampfes der Arbeiterklasse. Außer den Streiks, dem bewährten Mittel des proletarischen Kampfes, haben in Indien Hungerstreik, "bandh", "gerao" und andere Formen des passiven Widerstandes Verbreitung gefunden, die in nationalen Traditionen verwurzelt sind. In den Forderungen des Proletariats können sich in unterschiedlichem Grade sowohl traditionelle als auch Klasseninteressen widerspiegeln. Die Arbeiterklasse Indiens tritt beispielsweise außer mit Forderungen, die ausgesprochenen Klassencharakter

tragen (Lohnerhöhung, Erweiterung der gewerkschaftlichen Rechte usw.), nicht selten für die eng begrenzten Gruppeninteressen einzelner Kasten, regionaler oder sprachlicher Gemeinschaften ein. Wenn sich diese Interessen nicht überschneiden, nicht im Gegensatz zueinander stehen, dann ist der Kampf der Arbeiter durch eine gewisse Konsequenz gekennzeichnet. Diese Konsequenz ist noch markanter ausgeprägt, wenn die traditionellen und Klassenziele übereinstimmen. Das zuletzt Gesagte kann in den Fällen vorkommen, wenn das Proletariat und die Bourgeoisie verschiedenen traditionellen Gruppen angehören. Wenn sich die Kraft des Klassenantagonismus mit der Kraft der traditionellen Feindseligkeit deckt, gibt dies der Energie des Proletariats bedeutenden Auftrieb.

Die Entwicklung des Kapitalismus, das Anwachsen der Klassengegensätze schafft immer häufiger Situationen, für die die Auseinandersetzung klassengebundener und traditioneller Motive charakteristisch ist. Diese Unvereinbarkeit der Interessen schwächt die Energie der Masse. Der Ausgang des Kampfes der Motive wird auch dadurch bestimmt, auf welcher Seite diese oder jene Abteilung der Arbeiterklasse auftritt und ob sie überhaupt in Erscheinung tritt. Deshalb drückt sich der Reifeprozess der Klasse nicht unbedingt im ständigen Anwachsen ihrer Aktivität aus. Die Dialektik der Entwicklung des Proletariats setzt seine Bewegung von hoher Aktivität, in der noch nichtklassenspezifische Motive überwiegen, zu einem gewissen Rückgang in Perioden der inneren Kristallisation und zur erneuten Zunahme der Energie der entstandenen Klasse voraus.

Da das Proletariat verschiedene Entwicklungsstadien durchläuft und die verschiedenen Gruppen über eine unterschiedliche Reife verfügen, sind auch für seine einzelnen Gruppen verschiedene Formen der politischen Mobilisierung, das heißt ihrer Einbeziehung in das politische Leben charakteristisch. Einem niedrigen Stand des Klassenbewußtseins des Proletariats und seiner ungenügenden Trennung vom traditionellen Milieu entspricht die sogenannte "vertikale" Mobilisierung. Die Arbeiter werden in den Kampf der Eltern ihrer traditionellen Gruppen hineingezogen und kämpfen für die Interessen ihrer traditionellen Führung.

Es ist bekannt, daß viele Stammeshäuptlinge, Führer von Religionsge-

meinschaften, Kasten usw. die Mitglieder ihrer Gemeinschaften, darunter auch die Arbeiter, oftmals dazu mobilisieren, diesen oder jenen Kandidaten bei den Wahlen zu unterstützen oder bestimmte politische Forderungen durchzusetzen. In diesem Fall sind nicht die Interessen der Arbeiter von Bedeutung, sondern die Autorität des Führers. Er formuliert die Aufgaben, die Ziele des Kampfes. Das Proletariat dient als Werkzeug zur Erreichung dieses Zieles. In Abhängigkeit von der politischen Orientierung der traditionellen Führung kann das Proletariat in gleichem Maße an dem Kampf sowohl für seine Klasseninteressen als auch für die Interessen seines Feindes, der Bourgeoisie, teilnehmen. Nicht zufällig streben viele bürgerliche Parteien in den afro-asiatischen Ländern nach der Unterstützung durch Führer von traditionellen Gruppen, um sich mit ihrer Hilfe den Beistand der Massen zu sichern. Die vertikale Mobilisierung des Proletariats entspricht dem Stadium seiner Entwicklung, in dem es eine "Klasse an sich" ist.

Die Verbindung der Arbeiterklasse mit der Welt des Traditionalismus dient der Bourgeoisie als Waffe, um ihre Herrschaft über das Proletariat zu behaupten. Zu diesem Zweck wird bei der Einstellung von Arbeitskräften bei der beruflichen Entwicklung usw. vielfach das Protektionssystem angewandt. Dadurch, daß die Bourgeoisie für die einen Privilegien schafft und sie den anderen entzieht, sät sie bewußt Mißtrauen und Feindseligkeit unter den Arbeitern und erschwert ihre Vereinigung.

Aber die elementaren gesellschaftlichen Verhältnisse im Kapitalismus, die Lebensbedingungen, der Kampf des Proletariats erleichtern das Heranreifen des subjektiven Faktors, zumal, wie Friedrich Engels schrieb, "der Eigentumslosigkeit der Arbeiter" nur die "Illusionslosigkeit ihrer Köpfe" entspricht¹¹.

Die Klasseninteressen verdrängen immer mehr die engen Gruppeninteressen und festigen die Beziehungen innerhalb der Klasse. Es entstehen Organisationen schon nicht mehr auf der Ebene der Gruppe, sondern auf klassenmäßiger Grundlage. Zuerst verwischen sich die Unterschiede zwischen den einander ähnlichen Gruppen der Proletarier, es entstehen zweigebundene, regionale, nationale Gewerkschaftszentren. Es werden politische Parteien der Arbeiterklasse geschaffen, und, was außerordentlich wichtig ist, es

bilden sich marxistisch-leninistische Massenparteien heraus. Das Proletariat nimmt allmählich die Merkmale einer "Klasse für sich" an.

Wir sehen also, daß sich in vielen Ländern Asiens und Afrikas im wesentlichen bereits der Kern des modernen Proletariats herausgebildet hat, der von zahlreichen proletarischen und halbproletarischen Schichten umgeben ist. Der Klassenkern des Proletariats unterscheidet sich seinem Entwicklungsstand, dem Grad seiner Konzentration, der beruflichen Organisation, dem Niveau des Klassenbewußtseins nach kaum vom Proletariat der entwickelten Länder. Die zahlenmäßige Stärke und der Anteil dieser Kategorie moderner Proletarier sind noch verhältnismäßig gering, aber, und das ist sehr wichtig, sie nehmen im raschen Tempo zu.

Der Kern, das Rückgrat der Arbeiterklasse, ist von zahlreichen Kategorien der Lohnarbeiter umgeben, die sich in verschiedenen Stadien der Proletarisierung befinden und einen unterschiedlichen Grad der sozialen, politischen und ideologischen Reife besitzen. Das soziale Milieu, in dem sich das Proletariat herausbildet und entwickelt, ist durch den starken Einfluß traditioneller Formen der Organisation, Psychologie und Ideologie gekennzeichnet, denen heute noch bedeutende Schichten der Werktätigen verhaftet sind.

Bedeutet das aber, daß die bürgerlichen Soziologen Recht haben, die behaupten, daß die Arbeiterklasse der afro-asiatischen Länder nicht imstande ist, ihre welthistorische Mission zu erfüllen?

Nein, keinesfalls. W.I. Lenin warnte vor dem mechanischen Herangehen an die Einschätzung der revolutionären Möglichkeiten der Arbeiterklasse. Er verband nie direkt die Perspektiven der Revolution mit dem Entwicklungsniveau aller Werktätigen und der Arbeiterklasse insgesamt. Der Sinn der Leninschen Hinweise läuft darauf hinaus, daß der führende Teil der Arbeiterklasse, ihr reifster und bewußtester Kern das Ferment des revolutionären Prozesses bildet. Unter Führung der marxistisch-leninistischen Vorhut schließt dieser Kern alle übrigen Abteilungen der Klasse, alle anderen Schichten der Werktätigen um sich zusammen.

Die marxistische Partei leistet die Erziehungsarbeit unter den Arbeitern, verbreitet das proletarische Bewußtsein und die proletarische Ideologie.

Sie arbeitet, ausgehend von den konkreten Bedingungen der betreffenden Etappe des revolutionären Prozesses, die Strategie und Taktik des Kampfes aus, bezieht die Massen in diesen Kampf ein und lehrt sie am Beispiel ihrer eigenen politischen Erfahrungen.

Ist ein proletarischer Kern, eine marxistische Partei vorhanden, die die Lage und die Aufgaben des revolutionären Kampfes richtig versteht, kann die Arbeiterklasse gemeinsam mit allen Werktätigen die Bewegung der Gesellschaft zum Sozialismus sichern.

Die Verschiedenartigkeit der sozialen Struktur der afro-asiatischen Länder, der nichtabgeschlossene Prozeß der Klassenbildung, die relative Unreife zahlreicher Abteilungen der Arbeiterklasse selbst, die verhältnismäßig geringe zahlenmäßige Stärke ihres führenden "Kerns", der Einfluß des Traditionalismus - all das erlegt den marxistisch-leninistischen Parteien natürlich eine besondere Verantwortung auf. Deshalb erlangt das Problem der Schaffung marxistischer Parteien, ihrer Verbindungen zur Arbeiterklasse und ihres Verhältnisses zu den anderen sozialen und politischen Kräften für die marxistisch-leninistische Wissenschaft erstrangige Bedeutung.

Anmerkungen

- 1 Rechenschaftsbericht des Zentralkomitees der KPdSU an den XXIV. Parteitag der Kommunistischen Partei der Sowjetunion, Moskau, Berlin 1971, S. 25.
- 2 Internationale Beratung der kommunistischen und Arbeiterparteien Moskau 1969. Berlin 1969, S. 191.
- 3 Lenin, W.I., Werke, Bd. 1, S. 357.
- 4 Mirovaja Ekonomika i meždunarodnyje otnoženija, Moskau, 3/1972, S. 152.
- 5 Diese und die nachfolgenden Angaben über die zahlenmäßige Stärke und die Struktur des Heeres der Lohnarbeiter und der Arbeiterklasse stützen sich auf Berechnungen, die im Institut für Internationale Arbeiterbewegung unter Leitung von Dr. L.A. Fridman angestellt wurden.
- 6 Mirovaja Ekonomika i meždunarodnyje otnoženija, Moskau, a.a.O., S. 103.
- 7 Marx, K./F. Engels, Werke, Bd. 21, S. 27-28.
- 8 Ebenda, S. 110.

- 9 Ebenda, S. 97.
- 10 Marx, K./F. Engels, Werke, Bd. 27, S. 453.
- 11 Marx, K./F. Engels, Werke, Bd. 21, S. 494.

Ans:

Die Arbeiterklasse in Asien
und Afrika, Berlin 1974

I. W. DANILEWIČ

Die Leninsche Methodologie zur Untersuchung der Arbeiterklasse und einige Probleme der Untersuchung des Proletariats in den Ländern Asiens, Afrikas und Lateinamerikas

Die Arbeiterklasse der Entwicklungsländer ist eine viele Millionen zählende Armee, deren Teilnahme am nationalen Befreiungskampf sich ständig und allorts erweitert. Die Gesetzmäßigkeiten der Herausbildung, Entwicklung und des Kampfes dieser Abteilung der internationalen Arbeiterklasse sind der wichtigste Gegenstand unserer Forschungsarbeiten.

Die Kompliziertheit der sozialen und Berufsstruktur des Proletariats Asiens, Afrikas und Lateinamerikas, der große Einfluß außerökonomischer Beziehungen auf seine Herausbildung, die Heterogenität der politischen Bestrebungen und das Auftreten immer neuer Merkmale in seinem Leben, seiner Psychologie und seinem Kampf erfordern von uns besondere Aufmerksamkeit gegenüber methodologischen Fragen. Denn das Fehlen einer klaren methodologischen Basis führt zu Subjektivismus, zu falschen theoretischen und politischen Schlußfolgerungen. Sowohl für den erfolgreichen Kampf gegen die bürgerliche Wissenschaft¹ als auch für die positive Entwicklung der marxistischen Wissenschaft reicht es nicht aus, nur die bekannten, erprobten methodologischen Formen und Methoden anzuwenden. Man muß von der marxistischen Methode ausgehen, sie immer umfassender und vollständiger nutzen, die Einheit zwischen Allgemeinem und Besonderem sowohl für die verschiedenen historischen Epochen, für die Länder mit unterschiedlichem Niveau in unserer Epoche finden, ein solches historisch konkretes Herangehen ausarbeiten, in dem die allgemeinen Prinzipien der marxistischen Lehre über die Klassen und den Klassenkampf mit der Berücksichtigung der historischen und nationalen Besonderheiten der Arbeiterklasse der betreffenden Länder verbunden werden.

Von dieser Position aus versuchen wir, einige Probleme der Untersuchung der Arbeiterklasse in den Ländern Asiens, Afrikas und Lateinamerikas aufzuwerfen.

Zwei gefährliche Tendenzen, die ihre Wurzeln und Traditionen haben, müssen ständig überwunden werden: einerseits das abstrakte, allgemein theoretische Herangehen, das die Spezifik der Arbeiterklasse der betreffenden Länder nicht berücksichtigt und andererseits die übermäßige Aufbauschung dieser Spezifik, ihre Verabsolutierung.

Das moderne Proletariat der Entwicklungsländer unterscheidet sich nach seiner Natur prinzipiell nicht von der Arbeiterklasse anderer kapitalistischer Länder. Es wird ebenso wie die Arbeiterklasse der entwickelten kapitalistischen Länder durch die kapitalistische Produktionsweise hervorgebracht und in das imperialistische Wirtschaftssystem eingeschaltet. Von der politischen Kraft, vom Wachstum, der Entwicklung dieser Abteilungen des Proletariats hängt letztendlich die Möglichkeit der Lösung aller grundlegenden Konflikte der modernen antagonistischen Klassengesellschaft ab. Die Arbeiterklasse des entwickelten Kapitalismus und der "Dritten Welt" setzt sich aus ein und denselben strukturellen Elementen zusammen: Industrieproletariat, handwerkliches Proletariat, Landproletariat, Proletariat im Dienstleistungssektor, Beschäftigte der Sphäre der geistigen Produktion. Die Unterschiede liegen im Verhältnis dieser verschiedenen Abteilungen. In den Entwicklungsländern, in denen der Anteil des handwerklichen und landwirtschaftlichen Proletariats größer ist, unterliegt das Industrieproletariat einem geringeren Einfluß der wissenschaftlich-technischen Revolution. Aber so oder anders ist die Frage nach den Grenzen der Arbeiterklasse und ihre Lösung bei der Untersuchung der Arbeiterklasse der Entwicklungsländer erforderlich, weil für die Arbeiterklasse insgesamt in der gegenwärtigen Etappe die Erweiterung ihrer Grenzen, die Existenz neuer Schichten sowie angrenzender, benachbarter und vorübergehender Schichten kennzeichnend ist. Für die Arbeiterklasse der Entwicklungsländer erhöht sich der Anteil dieser Schichten; ein besonderer großer Bereich davon befindet sich unterhalb der unteren Grenze der Arbeiterklasse².

Ein im methodologischen Sinne einheitliches Herangehen an die Untersuchung

der Arbeiterklasse der kapitalistischen Welt gibt die Möglichkeit, die Wechselwirkung, den gegenseitigen Einfluß der sozialökonomischen und politischen Faktoren, die internationalen Charakter tragen, aufzudecken. Die Internationalisierung des Marktes und des Kapitals führt zur Internationalisierung der Arbeiterklasse, und in diesen Prozeß wird die Arbeiterklasse der Entwicklungsländer hineingezogen³.

Das Gefälle im Lohnniveau, das zwischen dem Lohn in den entwickelten kapitalistischen Ländern und dem Lohn der Arbeiter in der "Dritten Welt" besteht, führte (neben anderen Gründen) zu einigen neuen Bedingungen für die Herausbildung des Proletariats der Entwicklungsländer. Die Aufmerksamkeit ist auf die sich verbreitende Tendenz zu lenken, in den Ländern mit billigen Arbeitskräften moderne Industriebetriebe zu errichten, was man als "Industrialisierung, den den Export ersetzt", bezeichnet und auf die Arbeitsmigration aus den Ländern Afrikas und Asiens nach Europa, die dazu führt, daß Millionen Werktätige⁴ der unterentwickelten kapitalistischen Länder und sogar aus Ländern mit nichtkapitalistischer Orientierung den Prozeß der beschleunigten Urbanisierung, der Heranführung an die Arbeit, Kultur, den Kampf des Proletariats, das sowohl in sozialökonomischer als auch in politischer Hinsicht reifer ist, durchlaufen. Diese beiden Prozesse (Errichtung moderner Betriebe und zeitweilige Arbeitsemigration) können nicht eindeutig positiv bewertet werden, weil die imperialistische Bourgeoisie unter Ausnutzung der bereits bestehenden Spaltung der Arbeiterklasse den Nationalismus, Rassismus, Chauvinismus, der sich aus der Tatsache ergibt, daß die Arbeiterklasse der Entwicklungsländer einen Druck auf den Lohn der Arbeiterklasse der Länder des entwickelten Kapitalismus hinsichtlich seiner Senkung ausübt, kultiviert.

Der politische Kampf in der "Dritten Welt", seine Formen und Methoden, insbesondere der Kampf der Arbeiterklasse, übt Einfluß aus auf die revolutionäre Bewegung in den imperialistischen Ländern, darunter auf die Herausbildung der Jugendbewegung, auf die "neuen Linken".

Die oben erwähnten Angaben umfassen bei weitem nicht alle Seiten der Lage und des Kampfes der Arbeiterklasse im kapitalistischen System. Aber sie bestätigen zweifellos die Notwendigkeit eines einheitlichen Herangehens an ihre Untersuchung.

Jedoch hängen der konkret-historische Platz und die Bedeutung des Proletariats im gesellschaftlichen Leben nicht allein von seiner Klassennatur ab, die durch die allgemeinen Bedingungen und Widersprüche der Entwicklung des gegenwärtigen Kapitalismus bestimmt wird, sondern auch vom Grad seiner objektiven Reife.

Allein die Untersuchung der besonderen Bedingungen der Herausbildung und der Entwicklung der Arbeiterklasse der Entwicklungsländer unter Berücksichtigung der konkreten Einflüsse historischen, nationalen und internationalen Charakters, beginnend mit dem Entwicklungsniveau des Kapitalismus mit dem Grad der Zersetzung der traditionellen Gesellschaft, der Wirksamkeit nationaler, rassenmäßiger und religiöser Vorurteile, die zu historisch herausgebildeten Traditionen wurden, und endend mit dem Einfluß des sozialistischen Systems, allein die konkrete Untersuchung der Quellen, aus denen sich das Proletariat bildet, des Mechanismus der Einbeziehung der Arbeiterklasse in die kapitalistische Produktion, ihres ökonomischen und politischen Kampfes, des Massenbewußtseins, der Ideologie, vermitteln uns ein Bild vom Zustand dieser Klasse in den Entwicklungsländern.

Die Schwierigkeit beim Verwirklichen dieses Herangehens, das in jedem einzelnen Falle sowohl die allgemeinen Einschätzungen und Prinzipien beinhaltet, die die Möglichkeit geben, die allgemeinen Klassenmerkmale, Aspekte und Tendenzen aufzudecken, als auch die besonderen Seiten, die besonderen Merkmale der Entwicklung der Arbeiterklasse der Entwicklungsländer, besteht darin, daß es konsequent angewandt zu einem Zusammenstoß des ersten mit dem zweiten kommt, das heißt zur Aufdeckung von Widersprüchen, die ebenfalls Gegenstand der Aufmerksamkeit und Untersuchung sein müssen.

Das Verhältnis zum Proletariat als komplizierter sozialer Erscheinung, die in ihrer Entwicklung innere Widersprüche überwindet, stellt die Aufgabe einer konkreten Untersuchung, der Ermittlung seiner sozialökonomischen und politischen Gestalt, des Grades, der Etappe seiner Entwicklung und seines Kampfes, seiner objektiven Reife.

Es erhebt sich die Frage, ob eine solche Problemstellung nicht etwa ausgenüßelt ist. Können wir in unserer Epoche an der ausreichenden ökonomischen und politischen Reife des Proletariats zweifeln?

Bei der Untersuchung der Arbeiterklasse in den entwickelten kapitalistischen Ländern erheben sich keinerlei Zweifel an der ausreichenden ökonomischen Reife derselben. Es ist aber gar nicht so einfach, auf die Frage zu antworten, ob das Proletariat dieses oder jenes Landes die politische Reife erreicht hat oder nicht. Auf weitere große Schwierigkeiten stoßen wir bei der Bestimmung des ökonomischen und politischen Zustands der Arbeiterklasse in den Entwicklungsländern, wo es in einigen Fällen schwerfällt, ihre Existenz festzustellen, weil die Grenzen zwischen proletarischen und nichtproletarischen Schichten sehr verschwimmen, und wo die politischen Bestrebungen ihrer einzelnen Abteilungen äußerst vielgestaltig sind.

Die Fragestellung nach der sozialpolitischen Reife der Arbeiterklasse und ihren Kriterien ist methodologisch begründet und wissenschaftlich und politisch fruchtbringend. Denn sie gibt uns die Grundlage für den Kampf gegen bürgerliche Ideologen, die subjektives oder äußerst abstraktes Herangehen an die Einschätzung der gegenwärtigen Arbeiterklasse ausnutzen. Außerdem basiert die gesamte revolutionäre Strategie und Taktik auf der Berücksichtigung der objektiven Reife der Arbeiterklasse. Die proletarische Politik und Ideologie stoßen auf die bürgerliche, kleinbürgerliche und nationalistische Ideologie und Politik gerade in der Frage nach der Einschätzung der politischen Möglichkeiten der Arbeiterklasse.

W. I. Lenin war der Meinung, daß als allgemeines Kriterium für die sozialpolitische Reife dieser oder jener Abteilung der Arbeiterklasse der Grad ihrer "Differenziertheit" von allen anderen Klassen gelten kann.

In einer seiner ersten Arbeiten, "Der ökonomische Inhalt der Volkstümlichkeitsbewegung", schrieb W. I. Lenin: "Eine Klasse kann nur von einer anderen Klasse bekämpft werden, wobei es unerläßlich ist, daß diese bereits vollständig von ihrem Feind "differenziert", ihm völlig entgegengesetzt ist"⁵. Die "Differenziertheit" trägt vielseitigen Charakter und findet ihren Ausdruck in den ökonomischen sowie politischen und sozialen Verhältnissen.

Verweilen wir bei den Kriterien für die ökonomische Reife des Proletariats.

Die ökonomische Reife kommt in bestimmten Merkmalen zum Ausdruck. Bei der Untersuchung des Grades der ökonomischen Differenziertheit gehen wir von der Leninschen Klassendefinition aus, die in der "Großen Initiative"⁶

gegeben wird. In dieser Definition arbeitet W. I. Lenin ein System von Kriterien und Merkmalen heraus. Das ist sehr wichtig, denn nur bei Herausarbeitung eines Systems, in dem der gegenseitige Einfluß und die Wechselbeziehung zwischen den wichtigsten, bestimmenden Kriterien und den Kriterien untergeordneten Charakters gegeben wird, gibt es die Möglichkeit, die Gesellschaft in prinzipiell zu unterscheidende, große soziale Gruppen zu unterteilen. Das wichtigste Kriterium ist das Verhältnis zum Eigentum (die Anwendung gerade dieses Kriteriums bei der Unterteilung der Gesellschaft ist in der internationalen Statistik allgemein üblich, in der die gesamte aktive Bevölkerung in "Selbständige", das heißt, die Personen, die Eigentum haben, und in "Lohnarbeiter" unterteilt wird). Indem wir die anderen Kriterien anwenden, wie Platz in der gesellschaftlichen Arbeitsteilung (oder Rolle in der gesellschaftlichen Organisation der Arbeit), Art der Erlangung und der Größe des Anteils am gesellschaftlichen Reichtum, über den diese oder jene Gruppe verfügt, ermitteln wir eine soziale Gruppe, die den wichtigsten Kriterien entspricht, die eine solche Kategorie als Klasse charakterisieren. Indem der Marxismus das System der oben genannten Kriterien anwendet, definiert er die Arbeiterklasse folgendermaßen: Die Arbeiterklasse ist eine Klasse von Lohnarbeitern, die der Bourgeoisie antagonistisch gegenüberstehen, der Produktionsmittel beraubt sind, die vom Verkauf ihrer eigenen Arbeitskraft leben, einen untergeordneten Platz im System der Produktionsverhältnisse einnehmen, ausgebeutet werden, eine rein ausführende Funktion ausüben und ein Einkommen erhalten, das durch die Größe des Wertes der Arbeitskraft bestimmt wird⁷.

Die Leninsche Klassendefinition gibt strenge und klare Kriterien für die Lösung der Frage nach der Zugehörigkeit oder Nichtzugehörigkeit (noch oder prinzipiell) dieser oder jener Schichten von Werktätigen zur Klasse der Proletarier. Die Vollständigkeit der von Lenin erwähnten vier Hauptmerkmale der Klasse im sozialen Leben einer Klasse zeugt von ihrer sozialökonomischen Konstituierung. Andererseits zeugt es von einer unzureichenden ökonomischen Reife, wenn die genannten vier Merkmale nicht oder nur teilweise bei einer bestimmten Schicht vorhanden sind.

Bei der Untersuchung des konkreten Materials stoßen wir darauf, daß in

allen Entwicklungsländern Abteilungen der Arbeiterklasse vorhanden sind, insbesondere des landwirtschaftlichen Proletariats, dessen Vertreter in bestimmtem Maße Eigentümer sind und aus diesem Eigentum oder aus diesem Besitz einen Teil der Einkünfte erzielen. Darin kommt ihre fehlende ökonomische Reife zum Ausdruck.

Gleichzeitig kann in diesen Ländern die große Masse der Bevölkerung gegenwärtig, da sie der Produktionsmittel beraubt ist, auf Grund des Fehlens eines anderen charakteristischen Merkmals nicht zur Arbeiterklasse "gezählt" werden - sie ist nicht in das System der kapitalistischen Produktion eingeschaltet. Andererseits kann in kleinen Betrieben der Chef, der Unternehmer und Eigentümer gemeinsam mit den Arbeitern arbeiten, und obgleich er sich nach wichtigen Charakteristiken vom Arbeiter unterscheidet, wird sein Gegensatz zum Arbeiter durch die Tatsache, daß er gleichzeitig arbeitet, weniger absolut.

Es begegnet uns besonders in der Landwirtschaft recht häufig die naturale Bezahlung der Lohnarbeit. Dabei tritt der Lohnarbeiter in zusätzliche Beziehungen zur Umwandlung des Produkts in Geldform. Auch in diesem Falle können wir von mangelnder Reife der kapitalistischen Verhältnisse oder von ihrer Verflechtung mit den vorkapitalistischen Verhältnissen sprechen.

Die Tatsache, daß die Arbeiterklasse dieses oder jenes Landes eine komplizierte soziale Erscheinung darstellt, deren einzelne Elemente sich auf unterschiedlichen Stufen der sozialökonomischen Entwicklung befinden, entlastet uns nicht von der Notwendigkeit, den Grad der sozialökonomischen Konstituierung des gesamten Proletariats des Landes insgesamt zu ermitteln.

Wir sind der Meinung, daß die sozialökonomische Reife der Arbeiterklasse nur dann eintritt, wenn die anfänglichen Etappen ihrer Herausbildung abgeschlossen sind, wenn sich mehr oder weniger konstante, zahlenmäßig starke ständige Arbeiterkader herausgebildet haben, die im Verlaufe ihres gesamten Lebens mit der Fabrik- und Werkproduktion verbunden sind, wenn die weitere Ergänzung der Abteilungen der Arbeiterklasse bereits vorwiegend aus der natürlichen Reproduktion erfolgte, wenn die endgültige Abtrennung des Industrieproletariats von der gesamten übrigen Masse der Werktätigen vonstatten geht.⁸

In dieser Definition gehen wir, wie aus dem Obengesagten hervorgeht, nicht nur von den Hauptkriterien aus, die das Proletariat charakterisieren, sondern heben ihre Stabilität hervor. Stabiler Charakter nehmen die Klassenmerkmale bei der Herausbildung des industriellen Fabrik- und Werkproletariats an, denn die Existenzbedingungen der Arbeit des Arbeiters im Industriebetrieb erleichtern ihm die Lösung aller Beziehungen zu seiner Vergangenheit; die Arbeit trägt somit zur Herausbildung des "reinen" Arbeiters bei.

Die ökonomische Herausbildung, die Konstituierung der Arbeiterklasse, ist die objektive Basis, auf der sich die Arbeiterklasse als politische Kraft formiert. Die ökonomische Reife ist ein allgemeiner, prinzipieller, grundlegender Faktor, der das Klassenantlitz des Proletariats bestimmt. Die Stufen, der Grad der politischen Entwicklung werden durch sie erst in letzter Instanz bestimmt. Eine direkte und unmittelbare Abhängigkeit zwischen ihnen gibt es nicht.

Nachdem die Arbeiterklasse begonnen hat, als politische Kraft zu existieren, tritt sie in eine solche Zahl von Verbindungen und Verhältnissen ein, daß das politische Bewußtsein und der politische Kampf der Arbeiterklasse relative Selbständigkeit erlangen, die ihren Ausdruck in der recht häufig anzutreffenden Kluft zwischen ökonomischer und politischer Reife, in dem Widerspruch zwischen der sozialökonomischen Lage der Arbeiterklasse und dem Grad ihrer Bewußtheit finden.

Bereits Marx und Engels schrieben in der Arbeit "Die heilige Familie": "Es handelt sich nicht darum, was dieser oder jener Proletarier oder selbst das ganze Proletariat als Ziel sich einstweilen vorstellt. Es handelt sich darum, was es ist und was es diesem Sein gemäß geschichtlich zu tun gezwungen sein wird. Sein Ziel und seine geschichtliche Aktion ist in seiner eigenen Lebenssituation wie in der ganzen Organisation der heutigen bürgerlichen Gesellschaft sinnfällig, unwiderruflich vorgezeichnet."⁹

Einerseits heben Marx und Engels hier die objektive Bedingtheit, den durch die sozialökonomischen Lebensbedingungen der Arbeiterklasse und der ganzen kapitalistischen Gesellschaft erzwungenen Charakter" der historischen Mission des Proletariats hervor und andererseits den Widerspruch, der zwischen den objektiven, historischen, "aufgezwungenen" Interessen

der Arbeiterklasse und jenem Grad der Erkenntnis dieser Interessen besteht, der bei ihr insgesamt existiert oder bei einzelnen Gruppen, die in der betreffenden historischen Etappe das Proletariat bilden.

Die wissenschaftliche und politische Praxis hat gezeigt, daß allein die Berücksichtigung dieses der historischen Entwicklung des Proletariats zugrundeliegenden Widerspruchs ein positives Ergebnis bringt. Andererseits ergeben das abstrakte Herangehen an die Arbeiterklasse, das Prinzip ihrer Einschätzung unter dem Aspekt dessen, was sein soll, aber nicht des Realen, oder aber das statische Herangehen, allein vom Grad ihres heutigen Entwicklungsstandes, ohne Berücksichtigung ihrer künftigen Möglichkeiten, diese beiden einseitigen Verfahren des Herangehens ein verzerrtes, nicht objektives Bild von dieser Klasse.

Wenn in der Wissenschaft das einseitige Herangehen an die Einschätzung der Arbeiterklasse zu einem verzerrten Bild vom politischen Antlitz des Proletariats und zu einer falschen Vorstellung von seinen Möglichkeiten führt, so ist in der Politik das einseitige Bewerten der Arbeiterklasse allein nach der oberen Grenze oder nach der unteren die gnoseologische Grundlage für den linken und rechten Opportunismus.

W.I. Lenin ist ständig gegen diejenigen aufgetreten, die "die Gegenwart" und "Zukunft" im Zustand der Arbeiterklasse verwechselten, durcheinanderbrachten. Ein erbitterter Kampf entspann sich um die Arbeit "Was tun?" und die in ihr gestellten Aufgaben.

Die Ökonomen beschuldigten W.I. Lenin der Unterschätzung des Proletariats, sie beschuldigten ihn, daß er die spontane Kraft nicht sehe, nicht an den Klasseninstinkt glaube, die politischen Möglichkeiten des ökonomischen Kampfes des Proletariats unterschätze; sie verteidigten sozusagen das Proletariat vor W.I. Lenin, der versuchte, ihm eine Führung von außen aufzuzwingen.

Die These vom Widerspruch, der praktisch in dem Abstand spürbar wird, der zwischen dem Proletariat der betreffenden bestimmten Epoche oder des Landes und dem Proletariat als solchem, das eine historische Mission erfüllt, besteht, schließt nicht aus, daß in den verschiedenen Etappen die Einheit zwischen ihnen unterschiedlich verwirklicht wird, sondern setzt es im Gegenteil voraus.

Das Proletariat erfüllt ständig allein durch die Tatsache seiner Existenz und des Kampfes - einmal bewußt sie maximal ausnutzend, in anderen Fällen verworren, spontan, inkonsequent - diese Mission.

Die Idealisierung der Kräfte des Proletariats in dem konkreten Land, der Region usw. auf der Grundlage der Identifizierung seiner konkreten - manchmal sehr beschränkt zum Ausdruck kommenden - gesellschaftlichen Rolle mit den idealen Vorstellungen von der Arbeiterklasse, die in vollem Maße ihre historische Mission erfüllt, ist sowohl wegen der direkten Fehlerhaftigkeit als auch wegen potentieller Enttäuschungen und Renegatentum gefährlich.

Auf die politische Herausbildung der Arbeiterklasse wirkt, indem es sie fördert oder verzögert, immer das besondere Wechselverhältnis der in der Gesellschaft herrschenden inneren Widersprüche und der Grad ihrer Aufdeckung ein; die konkrete soziale Struktur, die politische Kräftekonstellation, die Politik der herrschenden Klassen mit all ihren Formen des Einflusses usw., das sind sowohl ökonomische als auch politische Faktoren.

Auf den politischen Zustand der Arbeiterklasse haben auch die äußeren Widersprüche Einfluß, die, indem sie mit den inneren verflochten werden, manchmal entscheidende Bedeutung erlangen.

Die Verflechtung der Klassen-, Agrar-, nationalen und imperialistischen Widersprüche, die Rußland zu Beginn des 20. Jahrhunderts zerrissen, trugen zum raschen politischen Reifen des Proletariats bei. Es ist bekannt, welchen beharrlichen Kampf Lenin gegen die Dogmatiker der II. Internationale führen mußte, die die Wechselbeziehung der auf das Proletariat einwirkenden ökonomischen und politischen Faktoren vereinfachten.

Die Anerkennung der relativen Selbständigkeit der politischen Entwicklung der Arbeiterklasse ist von prinzipieller Bedeutung. Die Vereinfachung der Beziehung und der Abhängigkeit zwischen der ökonomischen und politischen Herausbildung führt zum Unglauben an die potentielle politische Entwicklung der Arbeiterklasse der Entwicklungsländer, an die Verstärkung ihrer Rolle in der gesellschaftlichen Entwicklung und zur Verbreitung verschiedenartiger vulgärökonomischer, abstrakt-humanistischer Theorien.

Die relative Selbständigkeit der politischen Entwicklung kommt auch darin

zum Ausdruck, daß die erworbene politische Reife für die betreffende Abteilung des Proletariats nicht für alle Zeiten erhalten bleibt. In der Geschichte hat es Fälle gegeben, daß das Proletariat, nachdem es auf den Schauplatz des selbständigen politischen Kampfes in einer bestimmten Periode trat, diese Selbständigkeit in einer anderen Periode verlieren kann.

Was verstehen wir konkret unter politischer Reife?

Wenn wir uns den politischen Einschätzungen zuwenden, die Marx, Engels und Lenin in ihren Arbeiten und politischen Reden gaben, können wir feststellen, daß sie den Grad der politischen Reife dieser oder jener Abteilung der Arbeiterklasse erstens in Abhängigkeit vom Grad der Erkenntnis der historischen Aufgaben, die vor der betreffenden Gesellschaft stehen, durch diese Abteilung, und zweitens von der Bereitschaft, sie zu verwirklichen, definierten. Es ist natürlich, daß jeder Kontinent, jedes Land für sich genommen, das Proletariat sowohl vor allgemeine als auch spezielle historische Aufgaben stellt, die ihrerseits von der Arbeiterklasse nicht nur die politische Entwicklung, sondern auch bestimmte für die betreffende Epoche annehmbare Formen des politischen Kampfes verlangen.¹⁰

Die politische Entwicklung der Arbeiterklasse ist ein komplizierter vieltätiger Prozeß, dessen Wesen seinen Ausdruck fand in der These der Klassiker des Marxismus von der Umwandlung des Proletariats aus "einer Klasse an sich" in eine "Klasse für sich".

In diesem Übergang des Proletariats von einem qualitativen Zustand in den anderen kann man zumindest drei Aspekte herauskristallisieren: erstens die unmittelbare Entwicklung des Proletariats selbst, das heißt seine Umwandlung aus einer leidenden in eine kämpfende, ihre Klasseninteressen erkennende und unter Führung der Partei die vor ihr stehenden historischen Aufgaben bewußt verwirklichende Klasse; zweitens die Entwicklung seines Kampfes gegen die Bourgeoisie - von der Erkenntnis der Gegensätzlichkeit seiner ökonomischen Interessen zu den Interessen des Herrn zum Kampf gegen die Klasse der Kapitalisten insgesamt, im nationalen und im Weltmaßstab, zum Kampf um die Macht; drittens die Entwicklung des Verhältnisses der Arbeiterklasse zu den anderen werktätigen Schichten - von der Herausbildung der Klasse selbst aus der gesamten Masse der Unterdrückten, der

Erkenntnis ihrer führenden Rolle im allgemeindemokratischen Klassenkampf bis zur Verwirklichung dieser führenden Rolle.

Die Entwicklung dieser politischen Aspekte in der Arbeiterklasse erfolgt in einem einheitlichen Prozeß und stellt den Übergang dieser Klasse von der niederen Stufe der politischen Reife zur höheren dar.

Für die Arbeiterklasse der Entwicklungsländer kann man einige besondere Kriterien der politischen Reife oder Kriterien heraussondern, die besondere Bedeutung besitzen; zum Beispiel solche wie die Befreiung von der Führung durch die nationale Bourgeoisie oder das Kleinbürgertum in der nationalen Befreiungsbewegung.

Einer der Maßstäbe für die politische Reife der Arbeiterklasse ist die Fähigkeit, im revolutionären Kampf die Linie zur Übereinstimmung zwischen den Klasseninteressen und den Interessen aller Werktätigen, der Mehrheit der Nationen zu finden. In dieser Frage erhebt sich mit aller Deutlichkeit der Widerspruch zwischen "Allgemeinem" und "Besonderem", das heißt zwischen der allgemeinen These, die besagt, daß das Proletariat die Klasse ist, die am konsequentesten die Interessen der Nation zum Ausdruck bringt und dem konkreten Kampf der Arbeiterklasse in jeder Etappe. Das Rechnen mit der automatischen Übereinstimmung der Klassen- und gesamt nationalen Interessen führte mehrfach zur Niederlage. Damit diese Interessen übereinstimmen, ist eine gewaltige Arbeit der Avantgarde zur Erziehung sowohl des proletarischen als auch des nationalen Selbstbewußtseins erforderlich.

Besonders komplizierte Lösungsvarianten dieses Problems finden wir in der Geschichte der Arbeiterbewegung der Entwicklungsländer.

Völlig berechtigt ist die Aufnahme eines solchen scheinbar moralischen Faktors wie der "Bereitschaft" zur Begriffsbestimmung der politischen Reife. Tatsächlich fordert die bis zu den höchsten politischen Formen gelangte Arbeiterbewegung von der Klasse und besonders von ihrer Avantgarde die Anspannung aller geistigen und physischen Kräfte, moralische Standhaftigkeit und Selbstaufopferung.

W. I. Lenin lenkte immer das Augenmerk auf den moralischen Zustand der Klasse, er war der Ansicht, daß ohne Heranreifen der "Entschlossenheit", der "Bereitschaft" die Verwirklichung der gestellten Ziele nicht

möglich ist. "... Ausschlaggebend sind hier das Klassenbewußtsein und die Standhaftigkeit der Arbeiterklasse. Ist die Arbeiterklasse bereit zur Selbstaufopferung, hat sie bewiesen, daß sie alle ihre Kräfte einzuspannen vermag, so entscheidet das die Aufgabe. Alles für die Bewältigung dieser Aufgabe. Die Entschlossenheit der Arbeiterklasse, ihr unbeugsamer Wille, die Lösung 'eher untergehen als kapitulieren' wahrzumachen, ist nicht nur ein historischer Faktor, sondern auch ein Faktor, der die Entscheidung, der den Sieg bringt."¹¹

Von prinzipieller Bedeutung ist es, als Kriterium der politischen Reife die Kennziffern qualitativen Charakters herauszusondern: bewußter politischer Kampf, Aufdeckung der Aufgaben, Ziele und der politischen Bedeutsamkeiten.

Das bedeutet aber nicht, daß wir die quantitativen Kennziffern künftig außer acht lassen dürfen. Keine konkrete Untersuchung der Arbeiterbewegung kann ohne Analyse der sozialen Struktur, der Wachstumsdynamik der zahlenmäßigen Stärke, des Reallohns, der Streikbewegung und zahlreicher anderer konkreter Angaben, die als Kennziffern von Verschiebungen, Umwälzungen usw. verwendet werden können, aufgebaut werden. Tatsächlich haben die Geschichtswissenschaft und der ideologische Kampf gewaltige Erfahrungen gebracht, die uns vor der Verabsolutierung zahlenmäßiger Angaben bewahren.

Die bürgerlichen und kleinbürgerlichen Wissenschaftler und Politiker spekulieren ständig mit den quantitativen Kennziffern, indem sie versuchen, mit einzelnen Zahlen, ausgewählten Charakteristiken das Wesen des politischen Kampfes, seine Tendenzen und Perspektiven zu verdecken.

Beispielsweise führt die Reduzierung der Analyse der Streikbewegung auf rein quantitative Faktoren, auf die Analyse der Angaben über die Anzahl der Teilnehmer und die Dauer ohne Berücksichtigung der Ziele und Ergebnisse dazu, daß solche komplizierten Kategorien wie Abfall oder Aufschwung ihren Ausdruck in der Erhöhung oder in der Verringerung der Streiktage oder sogar der Streikstunden finden. Es kommt vor, daß selbst die Streikdrohung (mit berechtigten Forderungen), wenn sie zu einer günstig gewählten Zeit erhoben wird, einen größeren politischen Effekt bringt als ein sich lang hinziehender Streik.

Bei der Untersuchung der Dynamik des Streikampfes in den Jahren 1905 bis 1907 verwies W. I. Lenin auf die Tatsache, daß beim Abklingen der Revolution von 1905 in Rußland ein ungewöhnliches Anwachsen der Zahl der Streikenden zu beobachten war. Dieses Wachstum analysierend, kam er zu der Schlußfolgerung, daß es sich hier um keinen neuen Aufschwung der Streikbewegung handelte, sondern um einen Schlußakkord, wobei die Arbeiter der Großbetriebe den Schluß erreicht hatten, während zu jener Zeit die zersplitterten Schichten des Proletariats in den kleinen Betrieben (die in Rußland die Mehrzahl bildeten) in den Kampf traten. Und in dieser Erhöhung der Zahl der Teilnehmer der Streikbewegung sah W. I. Lenin den Beginn des Zerfalls der Streikwelle insgesamt.

W. I. Lenin führte einen beharrlichen Kampf gegen die Opportunisten, die auf der Grundlage quantitativer Charakteristika Schlußfolgerungen über die Bereitschaft oder fehlende Bereitschaft des Proletariats zur Revolution zogen. Kautsky und Otto Bauer betrachteten die Herstellung der Diktatur des Proletariats in Rußland als eine Vergewaltigung der Geschichte. Sie lenkten das Augenmerk der Bolschewiki auf die Tatsache, daß das russische Proletariat hinter dem europäischen zurücksteht, das in vielen Ländern unter den Werktätigen einen großen Teil ausmachte, in Gewerkschaften organisiert und gebildet ist, seine Presse, seine Klubs und seine Parteien besitzt.

All diese Errungenschaften, die bei den Opportunisten die Bezeichnung von Faktoren der Stärke erhielten, demonstrieren beträchtliche Siege der Arbeiterklasse, aber für sich genommen sind sie keine absoluten Kennziffern der politischen Reife.

Wir betrachteten also, entsprechend der erforderlichen Logik der Darstellung, die Probleme der Reife des Proletariats, indem wir sie als einheitliches Ganzes darstellten (bei diesem allgemeinen Herangehen haben wir Übergangsformen, unvollendete Prozesse und widersprüchliche Zustände nicht berücksichtigt). Auch wenn das Proletariat ein einheitliches Ganzes ist, ist es nach seinen ökonomischen, politischen und kulturellen Charakteristika nicht homogen. Und praktisch können wir nicht das politische Potential der Klasse insgesamt ohne eine Analyse innerhalb der Klasse ermitteln.

W. I. Lenin differenziert bei der russischen und der westeuropäischen Arbeiterklasse dieselbe in drei Gruppen nach dem Grad der Entwicklung der Fähigkeit, die Ideen des Sozialismus aufzunehmen, und nach dem Platz in der revolutionären Bewegung. Indem Lenin jede dieser Gruppen charakterisiert, hebt er sowohl die starken als auch die schwachen Seiten hervor und zieht davon ausgehend die Schlußfolgerung über ihre mögliche weitere Entwicklung.

Zur ersten Gruppe gehören die hochqualifizierten Arbeiter der Zweige der Schwerindustrie. Hinsichtlich der politischen Bedeutung ergibt diese Gruppe zwei Abteilungen der Arbeiterklasse. Erstens die "fortgeschrittenen Arbeiter", wie sie von Lenin bezeichnet werden: "Die Geschichte der Arbeiterbewegung aller Länder zeigt, daß die Ideen des Sozialismus am frühesten und am leichtesten von den am besten gestellten Arbeiterschichten aufgenommen werden. Aus ihrer Mitte hauptsächlich stammen jene führenden Arbeiter, die jede Arbeiterbewegung hervorbringt, Arbeiter, die es verstehen, das volle Vertrauen der Arbeitermassen zu gewinnen, Arbeiter, die sich ganz und gar der Aufklärung und Organisierung des Proletariats widmen, Arbeiter, die den Sozialismus ganz bewußt aufnehmen und die sogar selbständig sozialistische Theorien ausgearbeitet haben."¹² Es ist verständlich, daß diese Arbeiter den Anfang der Bewegung bilden. Aber die gleichen "am besten gestellten Schichten" bringen in einigen Fällen die Arbeiteraristokratie hervor, eine Abteilung, die zu Kompromissen mit der Bourgeoisie neigt, sich fürchtet, die bereits erworbenen Vergünstigungen zu verlieren. Besonders betrifft das die Arbeiter jener Zweige, die die herrschenden Klassen mit Dienstleistungen versorgen. Stabilität, Konservatismus, bürgerliches Bewußtsein dieser Gruppe von Arbeitern erfordern von der proletarischen Avantgarde, im Verlauf der gesamten Geschichte der Arbeiterbewegung ständig den Kampf gegen sie zu führen.

Wie häufig begegnen wir Erklärungen bürgerlicher Politiker und Wissenschaftler sowie von Theoretikern extremistischer Strömungen, die in den Abteilungen der qualifizierten Industriearbeiter in den Ländern Asiens, Afrikas und Lateinamerikas lediglich die Basis für die Verbreitung des Reformismus sehen und diese Charakteristik auf alle Arbeiter der großen, besonders der

Hauptstädte, übertragen und Konzeptionen vom fehlenden revolutionären Geist, von der Verbürgerlichung der gesamten gegenwärtigen Arbeiterklasse schaffen.

So kam Frantz Fanon, indem er einzelne Merkmale und Charakteristika der konservativen Gruppen der Arbeiterklasse auf das gesamte Proletariat übertrug, zur Negierung der revolutionären Möglichkeiten der gesamten Arbeiterklasse in den Entwicklungsländern und baute seine "besondere" Ideologie von der "Dritten Welt" auf.

Indem wir einzelne Fakten anführen, können wir Fanon nicht widerlegen und auch unseren Standpunkt nicht bestätigen. Es ist bekannt, daß die Industriearbeiter von Leopoldville und Elisabethville gegenüber den Tragödien, die durch die Krise im Kongo hervorgerufen wurden, völlige Gleichgültigkeit bewahrten.¹³ Andererseits gibt es Angaben aus soziologischen Befragungen der tunesischen Arbeiterklasse, die davon zeugen, daß der höchste prozentuale Anteil der für kollektive, organisierte Aktionen eintretenden Kräfte qualifizierte Arbeiter sind.¹⁴

Indem W. I. Lenin diese oder jene Tendenz im politischen Verhalten einer einzelnen Schicht der Arbeiterklasse, darunter die Existenz bürgerlichen Bewußtseins und die Unterordnung unter die bürgerliche Politik herausstellte, hob er die Notwendigkeit des Kampfes gegen diese Schicht und um diese Schicht hervor und hat niemals vorgeschlagen, sie aus der Arbeiterklasse auszuschließen.

Die Thesen von der "Privilegiertheit" der Arbeiterklasse in den modernen Industriezweigen oder der qualifizierten Arbeiter sowie in anderen Fällen auch der Arbeiterklasse insgesamt durch einige Soziologen werden dadurch begründet, daß diese Schichten aus der Arbeiterklasse ausgeschlossen werden und angeblich einen Teil der "Mittelklasse" bilden. Zur Verteidigung dieses Standpunktes werden normalerweise zwei Begründungen angeführt: Erstens leben die Arbeiter in den Entwicklungsländern (oder einige ihrer Schichten) besser als die Bauern und die selbständigen Besitzer im traditionellen Sektor der Städte; zweitens stehen sie auf der untersten Stufe der gesellschaftlichen Hierarchie.

Die sozialökonomische Lage und das Prestige der Arbeiterklasse in den

Entwicklungsländern erhöhen sich tatsächlich kontinuierlich, aber das erfolgt nicht deshalb, weil sie Vorteile auf Kosten irgendeiner anderen gesellschaftlichen Schicht erlangt, sondern im Ergebnis dessen, daß sie mit der modernsten Produktionsweise verbunden ist und eine der Abteilungen der internationalen Arbeiterklasse darstellt.

Die Erklärungen, denen zufolge die qualifizierten Arbeiter oder gar die Arbeiter der modernen Zweige besser leben als die Arbeiter der traditionellen Zweige und erst recht besser als die Bauern, werden allein begründet mit den Angaben über den Lohn der ersten und das Durchschnittseinkommen der zweiten; sie sind absolut falsch, weil dabei die quantitativen und qualitativen Aufwendungen an Arbeit, die objektiven Bedürfnisse der Reproduktion der Arbeitskraft sowie die Besonderheiten des Lebens und Daseins in Stadt und Land nicht berücksichtigt werden.¹⁵

Die bürgerlichen Wissenschaftler wollen die Tatsache nicht sehen, daß gerade dank der "Privilegiertheit", das heißt dank ihrer Erfahrung, ihrem kulturellen Niveau, ihrer Lage im modernen Betrieb die qualifizierten Arbeiter der Schwerindustrie und der modernen Industriezweige solcher Länder wie Chile, Brasilien, Indien und einige andere die Arbeiterführer hervorbringen, die zum entscheidenden Kern der kommunistischen Parteien werden.

Hinter der zahlenmäßig geringen Schicht der fortgeschrittenen Arbeiter folgt die breite Schicht der mittleren Arbeiter. "Auch diese Arbeiter streben leidenschaftlich zum Sozialismus", schreibt W. I. Lenin, "beteiligten sich an Arbeiterzirkeln, lesen sozialistische Zeitungen und Bücher, nehmen an der Agitation teil und unterscheiden sich von der vorhergehenden Schicht nur dadurch, daß sie keine völlig selbständigen Führer der sozialdemokratischen Arbeiterbewegung werden können."¹⁶

Diese Schicht müsse man "aufrütteln". Wenn sie in den Kampf eintrete, führe sie ihn beharrlich und konsequent. Ohne ihre Einschaltung in den Kampf gebe es keine Massenbewegung. So charakterisiert Lenin die zweite Abteilung.

Schließlich folgt nach der Mittelschicht die Masse der unteren Schichten des Proletariats, dessen am weitesten zurückgebliebener Teil. Zu letzterem zählt W. I. Lenin die Arbeiter der kleinen Betriebe, den am meisten unterdrückten und geknechteten Teil der Arbeiterklasse.

Meistens tritt diese Schicht zuletzt in den Kampf ein, wenn sie vor sich die Beispiele des Kampfes der fortgeschrittenen Abteilungen hat.

Eine klare Grenze zieht Lenin zwischen der Arbeiterklasse und den Armen, aber nicht Arbeitenden - jenen Schichten, die einerseits des Eigentums beraubt sind, sich aber noch nicht in das bestehende System der Produktion und des gesellschaftlichen Lebens eingeschaltet haben. Deshalb können diese Schichten sich nicht als Teil einer Klasse fühlen und sind nicht in der Lage, die Idee des Klassenkampfes zu verstehen. Dabei negierte W. I. Lenin niemals die Möglichkeit der Einbeziehung dieser Schichten in den revolutionären Kampf, im Gegenteil, er hob hervor, daß diese Schichten zu aufopferungsvollen, heroischen Aufwallungen von Energie fähig sind. Aber gerade diese Schichten werden am ehesten zu Opfern von Demagogen und Abenteurern.

Und in keinem Gebiet der Welt leidet die revolutionäre Bewegung in so hohem Maße unter Abenteuerertum und Demagogie wie in den Entwicklungsländern. Die Demagogen sind die schlimmsten Feinde der Arbeiterklasse. Die schlimmsten deshalb, - meinte Lenin - weil sie die niederen Instinkte der Masse anstacheln, wodurch es dem unentwickelten Proletariat nicht möglich ist, diese Feinde zu erkennen, die als seine Freunde auftreten. In einer Periode, da sich die Arbeiterbewegung gerade erst herausbildet, gibt es nichts Leichteres, als die Masse demagogisch einzuwickeln, die dann nur durch die bittersten Erfahrungen von ihrem Fehler überzeugt werden kann.¹⁷

Bei der Einschätzung der politischen Möglichkeiten der einzelnen Schichten des russischen Proletariats und der halbproletarischen Elemente fand W. I. Lenin Erklärungen für ihre extremsten Erscheinungen: Weshalb wurden die besten Vertreter des russischen Proletariats Bolschewiki, während Tausende Zurückgebliebene und von der Not Geschlagene zu Gapon-Anhängern wurden und ein bestimmter Teil des Lumpenproletariats an Progromen der Schwarzhundertschaften teilnahm?

Und diese Erklärungen fand er nicht nur in der sozialökonomischen Lage dieser oder jener Schicht, sondern auch darin, daß diese Bedingungen sich ständig verändern; und wegen des natürlichen Zurückbleibens des gesellschaftlichen Bewußtseins hinter dem gesellschaftlichen Sein finden sie keine adäquate Widerspiegelung im Bewußtsein.

In den Entwicklungsländern trägt das politische Verhalten der verschiedenen Schichten der Arbeiterklasse einen äußerst vielgestaltigen Charakter. Die einzelnen Abteilungen der Arbeiterklasse, die sich auf den verschiedenen Stufen der sozialökonomischen und politischen Reife befinden, stehen in ständiger Wechselbeziehung und wirken aufeinander ein. Die "neuen Schichten" der Arbeiterklasse, deren psychologisches Verhalten noch Merkmale der Psychologie der traditionellen Gesellschaft enthält, können die Dualität und Unbestimmtheit ihres Bewußtseins nur auf dem Wege der psychologischen, politischen und ideologischen Annäherung an die fortgeschrittenen Abteilungen der Arbeiterklasse überwinden, bei der sich ein System von Werten, von sozialen Verhaltensnormen, politischer Aktion herausgebildet hat, das in vollem Umfang die Interessen der gesamten Masse des Proletariats widerspiegelt.¹⁸

Das Akzeptieren der These von der politischen und sozialpsychologischen Heterogenität der Arbeiterklasse zeigt, wie schädlich und unwissenschaftlich das einseitige, nicht umfassende Herangehen, die Übertragung der spezifischen, zuweilen "starken", zuweilen "schwachen" Seiten, die die einzelnen Abteilungen der Arbeiterklasse charakterisieren, auf das ganze Proletariat ist. Eine solche Übertragung schafft nihilistische, pessimistische oder illusionär-optimistische Vorstellungen von den Möglichkeiten der betreffenden nationalen oder kontinentalen Arbeiterklasse. Das umso mehr, als solche Einschätzungen sehr häufig zur Grundlage politischer Entscheidungen werden. W. I. Lenin hat bereits erklärt, daß man keine Entscheidungen fällen darf, wenn man nur von der Bereitschaft der Avantgarde ausgeht. "... Die Avantgarde allein in den entscheidenden Kampf werfen, solange die ganze Klasse, solange die breiten Massen nicht die Position eingenommen haben, daß sie die Avantgarde entweder direkt unterstützen oder zumindest wohlwollende Neutralität ihr gegenüber üben und dem Gegner der Avantgarde jederlei Unterstützung versagen, wäre nicht nur eine Dummheit, sondern auch ein Verbrechen."¹⁹

Gelangen wir auf diese Weise nicht zu der Schlußfolgerung, daß es unmöglich ist, eine allgemeine politische Einschätzung der ganzen Klasse insgesamt zu geben? Nein und nochmals nein. Die Einschätzung des politischen Zustands

und des Potentials der Klasse insgesamt unter der Bedingung ihrer unvermeidlichen Heterogenität ergibt sich sowohl aus der Einschätzung ihrer Bestandteile im einzelnen als auch aus der Aufdeckung der wechselseitigen Beziehungen und der Wechselwirkung zwischen ihnen.

Lenin schreibt über die französische Arbeiterklasse, die an der revolutionären Bewegung des Jahres 1871 teilnahm: "... Als es in Paris im Jahre 1871 zum Aufstand der Arbeiter kam, kämpfte eine nicht geringe Zahl von Arbeitern anderer Städte gegen sie in den Truppen der Weißgardisten und half, die Pariser Arbeiter niederzuschlagen. Das hinderte die klassenbewußten Sozialisten nicht zu behaupten, die Pariser Kommunarden repräsentierten das ganze Proletariat, d.h. alles, was zum Besten und Ehrlichen gehört, während in den Truppen der Weißgardisten die rückständigen Schichten der Arbeiter waren."²⁰ Wir sehen, daß Lenin einerseits die fortgeschrittenen Arbeiter der am weitesten zurückgebliebenen Masse gegenüberstellt und andererseits die ganze Klasse nach dem fortgeschrittensten, besten Teil derselben einschätzt. Als revolutionärer Führer, der strategische Fragen ausarbeitete, betrachtete Lenin die Arbeiterbewegung in ihrer Tendenz, in der Entwicklung, er ging davon aus, daß in revolutionären Epochen eine rasche Entwicklung der revolutionären Kräfte erfolgt: Die Tage der Revolution sind gleich Jahren und Jahrzehnten der Weltzeit. Deshalb war die heutige Einschätzung der Arbeiterklasse nach ihrem besten Teil die Einschätzung des morgigen Zustands der ganzen Klasse.

Somit können wir die Schlußfolgerung ziehen, daß die marxistische Methodologie sowohl in der Lösung der allgemeinen Frage nach dem Verhältnis zwischen "idealer" und "realer" Arbeiterklasse als auch in den Wechselbeziehungen zwischen der Avantgarde der Klasse und der Klasse insgesamt nicht nur eine Verbindung, sondern auch eine Kluft sieht.

Deshalb besteht die Aufgabe der marxistischen Partei gegenüber der Klasse insgesamt darin, diese Kluft zu überwinden. In bestimmtem Maße wird sie durch die unmittelbare ideologische und politische Arbeit überwunden, die Hauptbedingung liegt jedoch in der Entwicklung des Proletariats, in der Überwindung der Rückständigkeit: die Bedingung für seinen Übergang auf die nächsthöhere Stufe der politischen Reife ist die Einbeziehung der gesamten Klasse in den Kampf.

Die Marxisten haben immer gegen diejenigen gekämpft, die vorschlugen, die Revolution hinauszuschieben. Dieser Kampf geht so lange, bis die Arbeiterklasse insgesamt auf sie vorbereitet ist, bis die ganze Klasse auf das Niveau der Avantgarde gehoben ist. "Damit aber wirklich die ganze Klasse, damit wirklich die breiten Massen der Werktätigen und vom Kapital Unterdrückten zu dieser Position gelangen, dazu ist Propaganda allein, Agitation allein zu wenig. Dazu bedarf es der politischen Erfahrungen dieser Massen"²¹, schreibt W.I. Lenin.

Nur anhand der eigenen Erfahrungen überzeugen sich die Massen von der Richtigkeit des ihnen von der Avantgarde vorgeschlagenen Weges, befreien sie sich von Vorurteilen. Bevor sie den komplizierten und gefährlichen Weg der Revolution beschreiten, suchen die Massen - darunter auch die Abteilungen der Arbeiterklasse - Umwege oder leichtere Wege. W.I. Lenin schreibt sinngemäß, daß für eine solche wahrhaft revolutionäre Klasse nichts wichtiger sein kann, als sich von jeglichen Selbsttäuschungen, von jeglichem Wunschdenken und Illusionen zu befreien.

Mit einer solchen Lage, in der die Massen Umwege oder leichte Wege suchen, haben wir es relativ häufig zu tun. Der Sieg des Präsidentschaftskandidaten der Christdemokratischen Partei Eduardo Frei in Chile im Jahre 1964 zeigte, daß ein beträchtlicher Teil der Werktätigen daran glaubte, daß die Wege und Methoden zur Lösung der herangereiften Probleme, die durch Frei beschritten wurden, die Gefährlichkeit eines Bürgerkrieges oder der imperialistischen Einmischung beseitigen würden, die ihnen bei der Lösung des Programms, das ihnen von der Front der Volksaktion vorgeschlagen wurde, zu existieren schienen. Die Erfahrungen aus sechs Jahren Regierungszeit von Frei zeigten, daß der leichtere Weg nicht der Lösungsweg war.

Der Sieg des Sozialisten Allende, des Kandidaten des demokratischen Blocks, bei den Präsidentenwahlen in Chile im Jahre 1970 war das Ergebnis des Durchdenkens der Erfahrungen aus den vorangegangenen Jahren durch die meisten Angehörigen der Arbeiterklasse und durch die breiten Volksmassen. In diesem Prozeß spielte die Kommunistische Partei Chiles eine gewaltige Rolle, die in der Lage war, die breiten werktätigen Massen und vor allem die Arbeiterklasse von der Notwendigkeit zu überzeugen, von der Sympathie

und vom Beistand für die demokratischen, linken Parteien zum direkten Kampf um die Macht überzugehen.

Bei der Analyse einer analogen Situation in Rußland vor der Revolution schrieb Lenin, daß in Rußland die Mehrzahl der Bevölkerung, besonders die Proletarier und Halbproletarier, das heißt die Arbeiter und die ärmsten Bauern sich instinktiv, gefühlsmäßig zur Revolution hingezogen fühlen und gegen die Kapitalisten gestimmt sind. Aber es gäbe noch keine klare Erkenntnis, in diesem Zusammenhang auch keine Entschlossenheit. Sie zu entwickeln, das sei die Hauptaufgabe.

Die Entschlossenheit, die Macht zu übernehmen, reift im Proletariat im Ergebnis einer ganzen Reihe von Verschiebungen politischer und sozialpsychologischer Art: erstens aus dem Bewußtsein ihrer Kräfte und Möglichkeiten, die sich im Verlauf der Revolution herausstellen, zweitens aus dem Bewußtsein der Gemeinsamkeit ihrer und der gesamt nationalen Interessen und drittens aus der Überzeugung, daß keine andere Klasse die Aufgaben lösen kann, die durch den Verlauf der Geschichte gestellt werden.

Die Partei der Arbeiterklasse ist das wichtigste Instrument zur Lösung der Probleme, die der revolutionären Bewegung gestellt werden, weil die Partei ein untrennbarer Bestandteil der Klasse ist, der in seiner Tätigkeit durch die Klasse selbst vorwärtsgedrängt und initiiert wird. Die Partei ist ein selbständiger Teil der Klasse, der fortgeschrittene Teil, deshalb kann sie die Führung wahrnehmen. Der Sinn der unmittelbaren, erstrangigen Arbeit der Partei besteht darin, die Verbindung zwischen gestern, heute und morgen zu verwirklichen, die Etappen zu unterscheiden und die besonderen, für jede Etappe charakteristischen Aufgaben herauszufinden, die Kräfte und Möglichkeiten abzuwägen sowie die Funken der Energie von morgen zu berücksichtigen. Die Partei bemüht sich, den sporadisch verlaufenden zickzackförmigen historischen Weg zu begründen, den zweckmäßigsten, den besten auszuwählen und zu erreichen, daß die Massen ihn als den einzig möglichen akzeptieren. Die Partei ist der Garant für die Lösung des Widerspruchs zwischen der heutigen tatsächlichen Lage der Arbeiterklasse und ihrem zukünftigen Stand von morgen.

Somit kann die Arbeiterklasse als Gegenstand der Untersuchung nicht

außerhalb der Dialektik ihrer Entwicklung verstanden werden, die sich aus der Entwicklung der Bedingungen, der inneren Entwicklung der Klasse selbst durch den Kampf ergibt.

Anmerkungen

- 1 Okuneva, M., Bürgerliche Soziologie und Historiographie zu bestimmten methodologischen Problemen der Herausbildung der Arbeiterklasse in den Entwicklungsländer, im vorliegenden Band.
- 2 Tschernjajeva, A., und T. Timofejeva, "Über einige Aspekte der Untersuchung des gegenwärtigen Proletariats". In "Rabočij klass i sovremennij mir", Moskau, 2/1972 (russ.).
- 3 Weber, A., Das Proletariat im Weltsystem der kapitalistischen Wirtschaft. In: "Rabočij klass i sovremennij mir", Moskau, 1/1971 (russ.).
- 4 Im Jahre 1972 erreichte die Emigration von Arbeitskräften nach Europa 12 Millionen.
- 5 Lenin, W.I., Werke, Bd. 1, S. 357.
- 6 Lenin, W.I., Werke, Bd. 2, S. 38.
- 7 Galkin, A., "Die Verschiebung in der Sozialstruktur der kapitalistischen Länder und die Arbeiterklasse". In: "Rabočij klass i sovremennij mir", Moskau, 3/1972, S. 43 (russ.).
- 8 Eine der interessantesten Untersuchungen des Proletariats Afrikas lieferte S. A. Kusnezowa auf der Grundlage des von ihr ausgearbeiteten Systems quantitativer und qualitativer Kennziffern der sozialökonomischen Reife. "Sozialnaja struktura Afrikanskogo goroda", Moskva, isd-vo "Nauka", 1972.
- 9 Marx, K./F. Engels, Werke, Bd. 2, S. 38.
- 10 Martynov, W. A., Die Besonderheiten des Klassenkampfes des Proletariats der Entwicklungsländer Asiens und Afrikas, im vorliegenden Band.
- 11 Lenin, W.I., Werke, Bd. 30, S. 446-447.
- 12 Lenin, W.I., Werke, Bd. 4, S. 275.
- 13 Die Entwicklungswege der Länder, die ihre nationale Unabhängigkeit errungen haben, und der Weltsozialismus. Prag, Verlag "Frieden und Sozialismus", 1964, S. 266 (russ.).
- 14 "Rabočij klass i sovremennij mir" Moskau, 1/1972, S. 113 (Artikel von M. Widjasowa, Einige Probleme der Entstehung des Proletariats in Tunesien) (russ.).
- 15 Kusnezov, S., und A. Fridman "Das gegenwärtige Industrieproletariat in der sozialen Struktur der afrikanischen Stadt". "Rabočij klass i sovremennij mir", Moskau 3/1971, S. 88-89 (russ.).

- 16 Lenin, W.I., Werke, Bd. 4, S. 272-276.
- 17 Siehe den Beitrag von W.A. Martynov, Die Besonderheiten des Klassenkampfes des Proletariats in den Entwicklungsländern Asiens und Afrikas, im vorliegenden Band.
- 18 Kuzenkov, A., Die Kaste in der indischen Stadt. "Rabočij klass i sowremennyj mir", Moskau 2/1971.
- 19 Lenin, W.I., Werke, Bd. 31, S. 80.
- 20 Lenin, W.I., Werke, Bd. 38, S. 10.
- 21 Lenin, W.I., Werke, Bd. 31, S. 80.

J.N. G.

Nichtka

Wir si

proble

der M

ler un

und ve

Umge

Struk

L

Zwisc

der V

peria

defor

lichk

zu ü

oder

Kapi

nich

mit

in n

ökol

die

gige

Elestiri

1. Katman ile sınıf terimlerinin ihtikini nedir?

[Sınıf
Katman
grup
fabrikasyon]

Bu kavramların
asıl kaynağı
geçer Marx'ta ve Engel'te
önemli veriler!

(Lenin'den)

2. Toplum tüm üyelerinin yerlerine yerleştirilmesi!
Yalnız bir sınıf değil, burjuvazi, orta
katmanlar

3.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARASTIRMASI

Türkiye Toplumunun toplumsal ve sınıfsal yapısı:

Türkiye toplumunun sınıfsal yapısı hakkında (son 15 yılba ~~değişiklikler~~ hızlı gelişmeyi de dikkate alan) tek bir marksist (veya ciddi sayılabilecek burjuva) araştırma bulunmam.

İşçi sınıfı İşçi sınıfı en genel tanımla yapısının sürdür-
rülmesi için işgücünden başka bir şeyi olmayıp
işgücünü kapitaliste satmak zorunda olanlardır. Şimdi
bu genel tanımdan yola çıkarak Türkiye toplumunda işçi
sınıfının sınırlarını belirlemeye çalışalım.

Genellikle ücretliler diye tanımlanan toplumsal grup
işçi sınıfını belirlemek için ilk yaklaşım olarak ele
alınır. Ancak uygulamak gerekir ki, özellikle Türkiye
gibi sanayinin az geliştiği bir ülkede ücretlilerin ~~büyük~~ önemli
bir bölümü işçi sınıfına değil, orta katmanlara dahildir.

Türkiye'de ücretlilerin sayısı:

1) Türkiye İstatistik Genel Yılı 1978, S.79: (D.İ.E)

~~1975~~ 1975 yılına ait sayılar (daha yenisi yok!)

İnşaat sanayini _____:

Toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler:

Arsızlık, balıkçılık, orman tarımı:

Toplam ücretliler

: 4 529 545

2

2) "Türkiye'nin sosyal yapısının 1974-75 (D.I.E), S.28

12 ve daha fazla çalışanların oranı % 4,5

~~1974-75~~ 1974-75

herkes ve herkesin işi gereği doğrudur.

İlin teknik elemanları, sosyal hizmet

elemanları ve bunların ilgisiz olanları

hiçbir şekilde, dışarıya ve içi dışarı

göstermektedir

37 039

Teknik elemanlar

4 333 367

(Nüfus tahmini 1974-75 yılı için verilmiştir. Aynı tahmini 1974-75 yılı için de aynı verilerdir.)

göstermektedir. 4,5 milyon çalışanların 4,5 milyonu yabancı
çalışanlardır. Bunun için de dışarıya ~~göstermektedir~~ göstermektedir.

verilmektedir:

1. Üst düzey işçiler: 1974-75

2. Üst düzey işçiler: 1974-75 (1974-75)

3. Üst düzey işçiler: 1974-75 (1974-75)

(1974-75)

4. Üst düzey işçiler: 1974-75 (1974-75)

Nüfus tahmini 1974-75 (1974-75)

1) Once: Anadolu'da

[Ücretli Aydinlan ek!]

(3)

Ücretli aydinlan sayinin belirlenmesi için
yukonda belirtilen 526 116 sayinin alabiliz.

- 2.) ~~İkinci~~ işi sınıfın belirlenmesi için toplam ücretli
gruplardan ayrılmamız gerekir ikinci gruba katmam
"ücretli orta katmanlar" oluşturmaz.

"ücretli orta katmanlar" bölümü

Bu grubun ^{nice} ~~sayısı~~ büyüklüğünü belirlemek daha
zordur. 1971 sanayi sayımının verileri, ~~hakkında~~
Türkiye'de büyük inşaat sanayiinde (on veya daha
fazla çalışan) tiim ~~çalışanların~~ ücretli % 10 g'unun
"orta serijede olan" olduğunu gösteriyor. [Kaynak:
Yıllık İnşaat Sanayi Anketi, ~~1971~~ 1971, İller, S. 122-123]
ki bu sayıya istisnalar dahil değildir. Buradan
yaklaşık inşaat sanayiinde çalışan ücretli orta katmanlar
en fazla 40-50 bin olduğunu varsayabiliriz. ~~Ayrıca~~
~~daha da az.~~

Yukonda "idari personel ve benzeri çalışanlar"
diye nitelenen 500 732 ücretliye göre kalan
450 000'inin de ~~büyük~~ çoğunluğunun devlet
memuru olduğunu tahmin ediyoruz. Bu devlet
memurlarının ~~büyük kısmı~~ ^{bir bölümü} ~~bölümünü~~ "ücretli orta
katmanlar" kategorisine girer. geri kalanlar ise

[Not: işi sınıfına girel devlet memurları ve kodları]

→ Büro işçileridir. Bu kategoride kodların oranının
yüksek olmasının da gösterdiği gibi

işin illi yaklaşımla yetiniriz. İmalat sanayisine
bakıyoruz. En son verilere göre (1975) ^{tüm} imalat sanayi-
sinde çalışan ücretlilerin sayısı 789 643 (Kaynak:
İstatistik Gen. Yılı 1978, S. 79). ~~1976 Yılı İmalat Sanayi~~

10 veya daha fazla ~~kişi~~ kişilik çalıştığı "büyük
işyerleri"nde çalışan ücretlilerin sayısı ise 724 385

olarak verilmiştir (1976 Yıllık İmalat Sanayisi Anketi
Sayfa 104?). Buna göre ^{imalat sanayisinde} ücretlilerin % 92'si

"büyük işyerleri"nde (on kişi veya daha fazla ~~çalışan~~
kimse ile çalıştığı) çalışıyor. Aynı oranın diğer
sektörlerde de geçerli olduğuna varsayarsak, yukarı-
da bulduğumuz 3 570 bin işçinin % 10'unun
yani ~~357 bin kişi~~ yaklaşık olarak 350 bin ~~kişi~~
ücretlinin çok büyük işletmelerde çalışan yarı proleter
unsurlar olduklarını kestirebiliriz.

(1975-76 yıllarında)
Böylece, Türkiye'de ^(1975-76 yıllarında) tarım dışında modern işçi sınıfı-
nın nüfus büyüklüğünü 3 250 bin olarak
(proletarya) (yaklaşık)

saptayabiliriz. Bunların ilişkiler arası dağılımı ise
şöyledir:

Torun deşinde

Orta katmanlar

Tanınm dışında

Halta buntlarda "icadi hesabna" ~~qalqatir~~ kararnamylar

~~6821~~
~~46557~~
~~35262~~

~~88640~~

İkinci grup olan "kendi hesabına" kapsamında toplananların ~~sayısı~~ toplam sayısı 4 965 bir. Bunun
1, 3. ve 7. sütunlardaki toplam 3 629 bir kitiyi

"Çıvanların" çoğunun büyük şehir-
lerde, "kendi hesabına" çalıştıkları ise
büyük şehirlerde toplu olarak da bulun-
maktadır.

①

Yükseklik 1336 km'ye kadar. Burada her il.

güzel manzara, Türkiye'de ~~en~~ en güzel manzara

bulunur. Bunların dışında dağların 1476 m'ye ulaşır.

Not: Bu kanyon

Bu kanyon boyunca yaklaşık 200 m'ye kadar

restorasyon.

Ayrıca: Bu kanyon boyunca yaklaşık

~~200 m'ye kadar~~ en iyi görülen alanlar 2. sınıfta

"ilmi ve teknik elemanlar, diğer meslek sahipleri ve bunlara ilgil.

meslekler") ~~toplam~~ ^(6155 m) boyunca girilen alanlar. Bu

etkinliklerin toplam uzunluğu yaklaşık 1000

24 m'ye kadar "dışarı" bakan alanlar 591 m'ye

15 m'ye kadar. Yaklaşık 1000 m'ye kadar, özellikle

ilgili öğretiler, de ayrıca kanyonun diğer böl-

umları. Bu da ille görülen alanlar aydınlatma

Sayın 600 km'ye kadar ulaşılır. Dilat:

"İçeride, sadece bu kadar derinlik! En güzel yer!"

Bu kanyon (yaklaşık 1000 m'ye kadar)

Bu kanyon 1000 m'ye kadar, özellikle

güzel manzara, Türkiye'de ~~en~~ en güzel manzara

(en güzel), ayrıca "dışarı" bakan alanlar (aydınla-

m bir bölge) kanyon. Bu nedenle kanyon

deniz. Bu kanyon boyunca 120 m'ye kadar

restorasyon.

Türkiye'de yarıproleter kavramın kullanılması
başlıca şu gerçeklere dayandırılabilir:

- 1.) Bu katman tüm toplumsal yapıdan
işçi sınıfından farklı bir durumdadır. Gerçek
maddi yaşam düzeyi, gerçek kültürel ~~durum~~ özellikleri
açısından işçi sınıfından geri durumdadır.
- 2.) Egemen sınıfların ideolojik ve siyasi bu katman
üzerindeki ideolojik etkisi çok fazladır.
(işçi sınıfına kıyasla belirgin ölçüde)
- 3.) Eğitimsel Bu katmanın eğitimsel örgütlenme
düzeyi düşüktür. (küçük ölçekte birlik)
- 4.) Bu katman şimdiye kadar anti-komünist
ve hatta faşist hareketlerin kitle tabanının
başlıca kaynaklarından birini oluşturmıştır.

başlığı

Buna karşılık şu küçümlere göre gözüken proletarya-
sıması ~~işçisi~~ olduğu halde küçümlere hala küçük
bir toprak olan veya şehirde bir gerekenden ~~olan~~
hatta en olan işçiler ~~halk~~ genel kural
olarak proletaryanın bir parçası sayılmasa da
~~bir~~ de (çünkü üstün araçlarında tamamen
yoktur değil!), bir de bu keremi de proletarya-
ya sayabiliriz. Bu tür işçilerin işçi hareketinde
ve örgütlerinde aktif bir rol oynamaları ve tüm
toplumsal yapıdan işçi sınıfıyla

gerçeklerini özellikle iş güçlerini nemajeye netice seğilimlerle
sahip oldukları toprak parçasının veya gerekenden onlara
kısas bir "kurtuluş" yolu açmaması, burjuvazi

kaynayı olmaları ~~bu~~ bir bütün bir
yaklaşımın birer göstergesi.

(Bkz: Lenin, Die Entwicklung des Kapitalismus
in Russland, Bd. 3, S. 172 f.)

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV
TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İstatistik ve Yıllık Türkiye'de imalat sanayiinde
tüm çalışanların sayısının (1975) 1 243 567 olarak veriyor.
 (Üretkiler değil!). (S.76). Yıllık İmalat Sanayi Anket
 sonuçları ise 10 kişiden daha fazla kimse çalıştığı
 imalat sanayi işyerlerinde çalışanların sayısının
 (1976) 737 519 ^(S.1) olarak veriyor. Buna göre çalışanların
 % 59,3'ü on kişiden daha fazla işini çalıştığı işyerlerinde
 çalışıyor!

Sadece üretkilerin durumuna baktığımızda, her Yıllık
 1975'te ^{tüm} imalat sanayiindeki üretkilerin sayısının 789 643
 olarak belirlenmiş. (S.79). ~~Buna~~ Yıllık İmalat Sanayi
 Anketi ise ~~10~~ 10 kişi ve daha fazla insan, çalışan
 imalat sanayi işyerlerinde çalışan üretkilerin sayısının
 724 385 olarak veriyor. Demek ki üretkilerin
 % 92'si on veya daha fazla kişiyi çalıştığı işyerlerinde
 çalışıyor.

Sanayide üretke çalışanların nitelikleri (dört işi,
 orta seriyede ve yüksek düzeyde elemanlar, üretkin
 de çalışanlar ve üretkin dışında çalışanlar aynı
 ayrı.

Nitelik toplam	Üretimde Çalışanlar Türkiye toplam % dağılımı					
	Yüksek seriyede elemanlar		Orta seriyede elemanlar		Usta baba ve yetiştirilmiş işçiler	Diğer işçiler
	teknik	diğer	teknik	diğer		
446 317	1	0,35	3	1	20	74

Kaynak: Yıllık İmalat Sanayi Anketi 1971
 İller, S. 122-123

Diğer işlerde çalışanlar Türkiye toplam % dağılım

Mutlak toplam	Yüksek serijede elemanlar		Orta serijede elemanlar		Ustabaşı ve yetiştirilmiş işçiler	Diğer işçiler
	teknik	diğer	teknik	diğer		
89194	5	6	7	24	17	41

a.a.o. S. 122-123

Türkiye toplamı: Üretim ve diğer işler toplam mutlak sayılar

Mutlak toplam	Yüksek serijede elemanlar		Orta serijede elemanlar		Ustabaşı ve yetiştirilmiş işçiler	Diğer işçiler
	teknik	diğer	teknik	diğer		
535511	9816	7055	21232	25958	105431	366019
	% 2	% 1	% 4	% 5	% 20	% 68

a.a.o. S. 122-123

Özel Kenin: Üretim ve diğer işler toplam mutlak sayılar ve % dağılım:

Mutlak toplam	Yüksek serijede elemanlar		Orta serijede elemanlar		Ustabaşı ve yetiştirilmiş işçiler	Diğer işçiler
	teknik	diğer	teknik	diğer		
344992	5737	4821	12556	18857	58061	244960
	% 2	% 1	% 4	% 5	% 17	% 71

a.a.o. S. 108-109

Dikkat İşyeri Sayısının da dikkate alınarak sermayenin kendi içinde farklılaşmasını

(orta- büyük ve küçük) bölgesel olarak kavrayabiliriz. Ancak, kapitalistler kendi kendilerine de "marx" bağladıkları için sonuçlar gerektiği tam yanıtlanıyor!

Aynı şekilde, 1976 Anketinde illere göre verilen ücretlerde çalışanlara ve diğer işlerde çalışanlara yapılan yıllık ödemeler de seneye ve yönetici işlerini aynı zamanda bir göstere olabilir.

Ayrıca illere göre ^{ortalama} işçi büyüklüğü (ücretli sayım) illere göre ortalama yıl içinde sabit seneye alınan yıl içinde Katma değer illere göre ortalama (1976)

Ayrıca 1977 sayımında elbette tüketimi ve serinliği için kaynakları da var (teknik donatılar!). Yalnız bu her ildeki sanayi yapıyla (hüfif ya da ağır sanayi) birlikte ele alınmalı ki iş yorucu.

Sonuç ne olacak? Ne amaçlanıyor?

Disjünktibilite en iyi sonuç:

1. İstanbul, Ankara, Adana, İzmir, Kocaeli ve belki de Bursa bir grup olarak belirlenmeli! (teknik ve büyük sanayi)
2. Karsı, Eskişehir, Gaziantep (?) v.s. gibi bir ~~orta~~ orta grup belirlenmeli.
3. Diğer illerin oluşturduğu bir alt grup olmalı.
4. Birinci gruptaki illerin hiç olmaması bulunan için sanayi kollarının göre bir farklılaşma belirlenmeli.

Cevaplandırılacak sorular:

- Komut kullanan mı?
- Ayncahklar var mı? Patron tarafından verilen yan geliler v.s., örneğin evde yakaent alma, ev yapma gibi!
- Gelir durumu ne?
- Öğrenim durumu?
- Sosyal ilişkiler nasıl? Aileye görüşme, kız alıp verme gibi!
- Diğer toplumsal gruplarda (şehir ve köy küçük burjuvazisi ile) toplumsal ilişkiler nasıl?
- Köy ile bağ? Sosyal köken ne (köyden veya şehirden?)
- Akademi - mesleki ilişkiler nedir?
- Bu zamanların değerlendirilme de fark var mı?
- Gerek okuma alışkanlığı nasıl? Kitap?
- Çizimlerin okuma veya işe yerleştirme
- Demince: kadroların sosyal kökeni nedir?

Türkiye'de emekçilerin sınıfsal yapısı:

A) Türkiye Nüfus Araştırması 1974-75:

S.28:	(1) Toplam I	(2)+(4) İdari personel ilmi ve teknik elemanlar ve hizmetler sahipleri ve ilgili meslekler II	9+8+6+5 Tarım dışında toplam işçiler (ücretli) III	Orman, aralık balıkçılık Tarım işçileri (ücretli) IV
Ücretliler	4 333 367	1.026.848	2.726.665	540.964

III: Küçük işletmelerdeki yarı proleterler de dahil.

B) Dikkat: Türkiye İstatistik Çer. Yılı 1978, S. 79'da:

İktisaden faal nüfusun iktisadi faaliyet koluna ve
isteki durumuna göre dağılımı (1975)

Toplam ücretli:	Aralık, balıkçılık, Orman Tarım	Toplam hizmetler sağıl ve kişisel hizmetler
4 529 545	323 718	1 698 992

1. Problem Ücretliler içinde devlet memuru olarak çalışanlar (ücretli orta katma.)
2. Problem Ücretliler içinde küçük işletmelerde çalışan yarıproleterler.
3. Problem Ücretliler içindeki aydınlar
4. Problem Ücretliler içindeki bürokraslar

Dikkat İstatistik Çer. Yılı 1978, S. 76-77 bize her iktisadi
faaliyet kolunun is örgütlenmesine göre yapısını
veriyor.

Yalnızca işçinin ücreti mi, yoksa kendi
hesabına mı, yoksa aile işi mi olduğunu
belirtmiyor!

Buna karşılık İstatistik Çer Yılı 5.79 her iktisadi faaliyet kolunun ücreti mi, yoksa aile işçisi mi, yoksa ücretli mi olduğunu belirtir.

Demek ki bu üç kaynak birlikte ele alındığında 1, 3. ve 4. problemleri çözebiliriz!

^{Tüm} 10 kiride ~~değer~~ işçi çalıştırarak imalat sanayisinde ücretli sayan Çer Yılı 5.79 da, 10 kiride fazla çalıştırarak ücretli sayan ise Anket sonuçlarında var!

Sonuç olarak: İşçi sınıfının ve orta katmanların sayan ile ilgili sorunlar için elde yeterli kaynaklar var. Küçük işletmelerinde çalışanların sayan (ücretliler!) eklenmeli. Özellikle imalat sanayisi dışındakileri saymamak zor. !!!

Ticaret iş yerlerinde çalışanlar için (küçük ve büyük) Çer İstatistik Yılı, S. 182 - 187

İmalat sanayisinde küçük ve büyük işletmelerin durumu 1970! Çer Yılı S. 124 - 127
Büyük işletmeler: S. 128 - 139.

Kırsal alanda iş gücü Çer Yılı: 80 - 88

Ayrıca Nüfus, İşgücü bölümleri (1977 yılı!)
İç Ticaret ve Hizmetler

Özel Sektör

Örneğin 100 veya daha büyük işletme

Genel Müdür

Kısım Müdürleri: Muhasebe M.,
Teknik M., Ticaret M., İmalat M.

Kısımlar: Dökümhane, Makina ← Kısım şefleri
Atelyesi, Montaj, Tamir-Bakım,
Elektirikhane, Kalıphane, boyahane

Atelyeler Tornahane, Tesviyhane, ← (atelye mühendisi)
Frezeleme v.s. → ustabaşları

postabaşları

Kalıfye işçiler

çıraklar

düz işçiler

mühendis, sanat okulun
mezunu, çekirdekten ye-
tişme, tekniker

mühendis

tezgahla çalışıyor,
iş dağılımı yapıyor, denetler

sendikalaşmıyor

sanat enstitüsü mezunu veya
çekirdekten yetişme

Devlet sektörü benzer, yalnız postabaş ve ustabaş daha çok
sagdan, ayrıca postabaşları da çalışmıyor.

Özel Sektör

Genel Müdür ~~Genel~~

Genel Müdür Muaviri

Personel Müdürü

Personel Müdür Muaviri

~~İşletme Müdürü~~ (Tüm İşletmeler)

İşletme Müdürü (İşletmeler, somut, üretim planlaması yapıyor)
İşletme Müdür Muaviri

Kisimler (Döğahane, dökümhane, montaj, demirhane, kalite kontrol (v.s.))

Kisim Şefleri

~~İşletme~~ Ustabaşı

} sendikalar, toplu sözleşme dışı.

Kisim Postabazıları

} iş dağılımı yapıyor (işçiler) bedenen çalışmaz

İşçiler

sendika üyesi, temsilci bile olabilir.

Dikkat:

Yasa göre genel müdür ve genel müdür muaviri dışında ~~her~~ herkes sendika üyesi olabilir. Tek tük de olsa sendika üyesi kısım şefleri hatta personel veya işletme müdürleri bile var!

Önemli etkileşimlere ve çaplılıklarına rağmen 1960 lardan bu yana Türkiye'de sanayi belli bir gelişme geçirdi. Burada birisi özellikle ilgililerdir, bu sanayileşmeye koşut olarak çıkan gelişmelerdir. Bu nedenle verdere özel ilişkileri de alacağız.

1970 Sanayi ve İşyerleri Sayımı sonuçlarına göre Türkiye'de tüm inşaat sanayiinde (özel ve kamu kuruluşları birlikte) işyerleri ve çalışanların durumu şöyle idi:

	İşyeri sayı	Üsselle çalışanların yıllık ortalaması	Toplam çalışanların yıllık ortalaması
ve daha fazla, 10 kişiden çok kişi çalışan işletmeler	4820	504 054	510 437
kişiden az kişi çalışan işletmeler	170 479	99 581	327 028

(İstatistik Genel Yılı, 1978, S. 124)

Genel istatistiklerde "büyük işyerleri" diye adlandırılan 10 veya daha fazla kişinin çalıştığı işletmelerde 1976 ile birlikte ~~çok daha~~ ~~şöyle~~ ~~idi~~ durum şöyle idi.

İşyeri
Bazısı

İşyeri
Bazısı

İşyeri
Bazısı

(21)

Konu: Kırım

406

259 543

640,25

Özel Kurum

5737

477 576

83,31

Typhon

6743

737979

120,72

Notlar: 1971 ve 1972 özet

~~İşyeri Bazısı~~ 1976'da

örneğin işyeri bazısı 83,31'e girmektedir. Bu sayı

hakkında bir araba girmektedir. Ancak Türkiye'de

işyeri bazısı 1976'da 120,72'ye girmektedir.

örneğin işyeri bazısı 1976'da 120,72'ye girmektedir.

örneğin işyeri bazısı 1976'da 120,72'ye girmektedir.

örneğin işyeri bazısı 1976'da 120,72'ye girmektedir.

örneğin işyeri bazısı 1976'da 120,72'ye girmektedir.

örneğin işyeri bazısı 1976'da 120,72'ye girmektedir.

İşyeri Bazısı

İşyeri Bazısı

Eğilim: Düşük

74 75

Tofan (Koy ve li Datan)

2221

Ordu (Kaz)

2551

Oyak-Romanat (CHAK)

2515

Ankara (Kaz)

2457

İşyeri Bazısı

5009

7648	Uçak Tiyat ve Savaş
2665	Hermetik Savaş
4500	Borsa (Savaş)
4056	Pakt?
7146	Türk Piller. (İs Bankası)
1582	Not? Herik Nehri. (Kı, İs Bankası)
7694	BHC Savaş ve Tiyat
2181	Profilo
1555	Savaş Sını ve Sanki Ely (Sabanlı)
7077	Sinke Tiyat ve Savaş (Kı)
4409	Kayseri Pakt Savaş
2422	Türk Demir Döküm (Kı)
2529	Akm İplik Döküm ve Doga Ağı
7677	Herik Pakt Savaş
7553	Ertanbeyi İly
7046	Sif Sanki İplik
2561	Pakt Savaş (İs Bankası)
7823	Herik Savaş
7387	Gayseri Savaş (İs Bankası)
7609	Herik Savaş

1000 da fazla kişi çalıştırma ve büyük ölçekli
işletmelerinin oranı % 0,6 olan çalıştırma her 34
işletme ~~her~~ özel işletme tüm çalışanların % 16'sını
kapsamaktadır.

(Kagame, TIB, Türkiye için Smith ... 5.203)

1520	Çanakkale Sarımsak
1326	Neveit Kanyonu ve Orman
7039	Tekoa Tekat (Sabana)
1280	Alarka Sonay
2150	Kula Menzurat
1450	Atkuyulu Menzurat
1535	Ayhan Tekat ve Neveit Kanyonu
1036	Orta Menzurat
46658	Toplam:

güncellenmiş güncel veriler ile güncellenen veriler
 2254't. ~~2254't. 2254't.~~
 2254't. 2254't. 2254't.

buğday, mısır, pamuk, tahıl, yulaf, buğday, mısır, pamuk, tahıl, yulaf
 1975'te 26 000'e ulaş. 1978 yılında 25 000'e düş. 1981'de.

~~1975'te 26 000'e ulaş. 1978 yılında 25 000'e düş. 1981'de.~~

1975'te 26 000'e ulaş. 1978 yılında 25 000'e düş. 1981'de.
 Türkiye'de tahıl
 tahıl, mısır, pamuk, tahıl, yulaf, buğday, mısır, pamuk, tahıl, yulaf
 tahıl, mısır, pamuk, tahıl, yulaf, buğday, mısır, pamuk, tahıl, yulaf

Büyük işletmelerin işi sunulan örgütlenmenin çaballadığına göre
üretimi bilimsel olarak bir çok orta boy işletmeye yayılır da olur.

(5)
(24)

üretive gitmizler. Buza karışık

(kredi!)

yabonun remaye ile işbirliğinin sağladığı
güçlü konum, finansman kaynaklarının
kıtlığı gibi etkenler yabonun remaye ile
kıt olmanın gerektirdiği veya hiçbir bir
banka ile kaynağın remayelerle ~~diğerlere~~
~~kaynak geniş olanlarla geniş olan~~ görülmemi,
kıt olanlarla sağlıyor. Böylece remayeleri
toplu olarak sürer üretimin yoğunlaşman sürerinde
daha hızlı yürüyor. ~~Bu şekilde~~ TKP programında
dile geldiği gibi, ~~bu~~ yabon remaye ile,
~~bu remaye ile~~ bankalarda kaynağın
holdingler Türkiye ^{ide} ekonomisinin ~~kıta~~
~~nehtulama~~ ~~ellerinde tutuluyorlar~~. hem
sırsal, hem de ekonomik açıdan eğerler.

Örneğin Kuz Holding'e bağlı şirketlerde
çalışan sayı 1975'te 26 000'e ulaştı.

Ö Niger büyük holding olan Sabon Holding
ise 1978 yılında 25 000 den fazla
emekliye komanda ~~edi~~ ettiğini açıkladı.

Bu şekilde bu ilk holding ~~ta~~ on kırıkta fazla çalışan oldu.
Çünkü tüm özel kesim işletmelerinin %10 dan fazlasına
komanda ediliyor.

(17)

Türkiye'deki oğur sömürü gelir dağılımını etkileyecek de ^{çok sıkı} ~~kuralları~~ getiren DPT'nin

1977 yılında getirdiği bir anayasa, Türkiye hükümeti ve devletin gelirleri %40'ına

hükümet gelirleri %11,5'ine, diğerleri %28,5'ine

~~gönderildi~~ (Tis Anayasası, Anayasa 30.5.1977)

~~bu kararla~~ ~~gönderildi~~ ~~%28,5'ine~~ ~~gönderildi~~

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

devletin %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine, diğerleri %2,5'ine

"büyük iş adamları"nın esterlerinde 40 milyon liralık müceherat ~~satış~~ çaldığını açıklıyordu. Abartmadan ~~kötü~~ ^(bu parafablonun) bir okadar daha müceheratının başka kosalarda olduğunu kestirebiliriz. Yine ~~çok~~ müceherata yatırılanın bir kısmını yal ve kişilere, orda ve ^{haraketlerinin} kontrolüne yatırılanın dışınarsıl, ^(bu bir avuç analojin) yalnızca lüks tüketim için ~~ayrılan~~ paranın 200-300 milyon tuttuğunu görürüz. Savajisilik, karaborsacılık, orda spekülasyon gibi ^{"işlere"} yatırımlar paralar daha bu hesabta yok. Unutulanlar geçen bir millette de şun: Tümü döritle sayılan ~~lüks~~ lüks tüketimye yüz milyonlar harayan bu asalaklar, başta TÜSIAD başkan Feyyaz Berker olmaş üzere sürekli olarak ulusal kalkınmayı gerektiren için "işci ücretlerini ve tüketimin sınırlanmasını" isterler. Bu sayılar ^(resmi veride göre) ülkemizde enekçi kulhan yarı daha doğu ~~dörtte~~ ^{dört} ~~bastırarak~~ kamu duyuramazken "işbirlikçi-holdingleri senayecilerin" nasıl yapıldığı hakkında

üstününü de olan bir fikir veriyor.

Ayrıca (1979'da) Aynı konuda bir başka örnek daha verdim. Türkiye'de "özel sektör"de üst düzeydeki memurların yöneticilerin

masrafları genellikle komünistlerle birlikte yapılır. Çoğu muhasebe uzmanıyla masraf, prim v.s. gibi paraların bölünüşüne katılır.

Ayrıca herşeye rağmen bu çeşitlerde

sıkıyık sıkıyık, Türkiye'de en büyük ~~alt~~ ^{özellik} ^{salihlerinin dışında kalan}

60-70 ⁴⁻⁵ ^{yöneticiler} ^{dünya yöneticileri} ka şirket veya holdingin en üst ^{dünyede}

yardımcıları) yardımcıları veya fabrika

müdürleri) ^{günlük olarak} ayda net 100 000,- TL ödendiği

(• masraf + prim) gösteriyor. (Kaynak: kişisel ilişkilerle edindiği bilgi)

İşte TKP'nin yekûnen için savuşturduğu sömür ve emek düzeni bu dizedir.

İnsanlar Sonayirinde gübrele tehelle, ve süresi
Banka renayirinde daha güreli olarak
ortaya çıkıyor. Bankalar Birliğinin raporlarına
göre 1977 sonunda Türkiye'deki 23 ticari
bankadan ^{yalnızca} ~~üçü~~ (İş Bankası, Akbank ve
Yapı ve Kred. Bankası), toplam aktif tutarının
% 78'ini, toplam istihlallerin % 76'sını,
toplam kârların % 77'sini ve toplam
herdusut tutarının % 78'ini ellerinde
tutuyorlar. Bu bankalardan Akbank'ın toplam ^(4.80,3)
Yapı ve Kred. Bankasının ise öneki bir bölümü-
nün ^(%33) Sabam Holding'in denetiminde olduğu
biliniyor.

Ekonomideki bu güreli konumlarında
yasadıkları holdingler ~~benzer~~ ^{her yıl} ^{milyarlar} ~~milyarlar~~ ^{milyarlar} alıyorlar. Örneğin
Eczacıbaşı Holding İngiltere'de çıkan "Financial
Times" gazetesine verdiği bir ilanda, ^(1977'de) yıllık
satış tutarının % 52, kârlarının ise % 110
arttığını açıkladı. Kuf gırtınan olt
Arçelik ve Otosan şirketleri ise 1978/79

1978 yılında ise Eczacıbaşı Holding satışlarının % 50 arttığını 159 milyon dolara (7473 milyon TL)
kârlarının ise % 88 arttığını 29 milyon dolara çıkardığını (8444 milyon TL)
ilân etti. (NEED, 29.7.79, S.40)

her yıl için hisse sahipleri sermayesi.
% 110 ve % 130 tutarında kar dağıtımlarını
açıkladılar. (Kaynak: MEED, 3.3.79, S. 40)

İstanbul para piyasasında 1979 başlarında
yılın % 40 faizle para kâhı ettikleri

belirliyor. Üstüne komisyon ekleyerek ~~satış~~ ^{bu paraları}
verdikleri ^{büyük} kapitalistlerin kâr oranı ~~çok~~
ne kadar yüksek olmalı ki, ^{böylece} ~~bu denli~~
yüksek faizle "kredi"yi kâhı etsinler.

(Sıkkı olarak) (ilk önce)
✓ Ekonomik olarak bu kadar büyük bir işlemler olduğu söylenir
~~bu ve gerekçe bu çok büyük bir işlemler için büyük~~
tehlike sermayesi kârı atan kâr olan bunların
ekonomideki eğilim konularını belirler.

Kendi açıklamalarına göre dört yıl içinde işletmeleri
kapitallerinin yarısını bile kullanamazken Sabancı Holding'in
kârları 1978 yılında 4431 1977'ye oranla % 91 artarak
178 milyon dolara (8,366 milyar TL) ulaştı. (Kaynak
MEED, 29.7.79, S. 40)

Unutmadan geçelim ki tüm bu sayılar holdinglerin
kendi açıklamalarıdır. Çoğu yollardan gizledikleri
gerçek kârların en az % 30 daha fazla olduğunu
kesinlikle söyleyebiliriz.

Asgari ücretle çalışan işçinin aylığı ile ancak üç file doluyor

Tüm aylığını 3 file gıda maddesine yatıran asgari ücretli bir kişinin, kira, elektrik, su ve yol parası ile diğer harcamaları yapmaması gerekiyor.

İSTANBUL (THA)— Asgari ücretle çalışan bir işçinin aldığı aylıkla ancak üç file doldurduğu bildirildi.

Asgari ücretle çalışan ve ayda eline 10 bin 957 lira geçen, evli ve iki çocuk sahibi bir işçinin aylığı ile 13 gıda maddesini kapsayan üç filenin doldurulabildiği ortaya çıktı.

Bu durumda asgari ücret alan bir işçi. Tüm aylığını mutfak masraflarına yatırırken kira, elektrik, su ve yol parası ile di-

ğer harcamaları yapmaması gerekiyor.

Eline geçen 10 bin 957 lira ile geçinmeye çalışan işçi, bu para ile ayda 60 ekmek, iki kilo yağ, iki paket tuz, altı kilo şeker, bir kilo çay, iki kilo domates, 60 yumurta, beş kilo peynir, iki kilo zeytin, bir kilo salça, dört kilo patates, beş kilo soğan, üçer kilo pırasa ve ıspanak, iki kilo et, beş kilo mandalina, dört kilo elma, iki kilo üzüm alabiliyor.

Semtlere göre yapılan araştırmada, 13 gıda maddesinden oluşan bir file Beşiktaş'ta üç bin 400 liraya, Eminönü'nde iki bin 800 markette ise iki bin 700 liraya doluyor.

Fiyatlarda semtlere göre en büyük değişiklik gösteren gıda maddeleri arasında peynir ve zeytin geliyor. Eminönü civarındaki gıda pazarında kilosu 380 liraya peynir ve kilosu 180 liraya kadar zeytin bulunabilirken; diğer semtlerde peynirin fiyatı 650, zeytinin fiyatı 400 liraya kadar çıkıyor.

GIDA MADDELERİNİN SEMTLERE GÖRE FİYATLARI

	Eminönü	Fatih	Beşiktaş	Market
Peynir TL/Kg.	380	550	600	540
Zeytin TL/Kg.	180	400	400	150
Yumurta TL/tane	19	20	20	19
Salça TL/Kg.	300	280	320	270
Patates TL/Kg.	50	45	55	47,5
Soğan TL/Kg.	55	45	60	50
Pırasa TL/Kg.	70	60	75	50
İspanak TL/Kg.	70	60	75	60
Domates TL/Kg.	100	100	120	80
Üzüm TL/Kg.	200	300	300	200
Elma TL/Kg.	120	75	90	90
Mandalina TL/Kg.	100	80	100	80
Et TL/Kg.	850	900	900	760

İhracat, İşçi Döviz ve İthalat (Ocak-eylül, milyar dolar)

	1983	1982	Fark
İhracat	3.908	3.817 +	% 2.4
İşçi döviz	1.216	1.649 —	% 26.2
İhracat + İ.Döviz	5.124	5.466 —	% 6.3
İthalat	6.527	6.228 +	% 4.8
Açık	1.403	762 +	% 84.1
İthalatı karşılama oranı	% 79	% 88	

İhracat ve işçi döviz toplamı ithalatın çok gerisinde kaldı

Bu yılın ilk 9 ayında dışsatım 3.9 milyar dolarda kalırken, işçi dövizleri aynı dönemde yüzde 26.2 azaldı ve 1.2 milyar dolar olarak gerçekleşti. İhracat ve işçi döviz dışında ithalatı finanse etmek için 1.4 milyar dolara ihtiyaç var.

Ekonomi Servisi— 1983 yılının ilk dokuz ayında ihracatımız yalnızca yüzde 2.4 artarak 3 milyar 908 milyon dolarda kalırken işçi döviz girişleri aynı dönem-

de yüzde 26.2 azaldı ve 1 milyar 216 milyon dolar olarak gerçekleşti. 1982 yılının ilk dokuz ayında toplam 1 milyar 649 milyon dolarlık işçi döviz gelmişti.

1983 yılındaki bu olumsuz gelişme sonunda ihracat ve işçi döviz gelirleri toplamı 5 milyar 124 milyon dolar olurken geçen yılın aynı dönemindeki rakamın 342 milyon dolar gerisinde kaldı. İhracat ve işçi döviz toplamı geçen yıla göre yüzde 6.3 gerilerken ithalatımız ise yüzde 4.8 arttı ve geçen yıldan 299 milyon fazlasıyla 6 milyar 527 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Türkiye 1982 yılının ilk dokuz ayı sonunda ihracat ve işçi döviz gelirleriyle ithalatının yüzde 88'ini karşılarken bu yılki olumsuz gelişme yüzünden bu oran yüzde 79'a düştü. Bu durumda 1982 yılının ilk dokuz ayında ithalatını finanse etmek için ihracat ve işçi döviz dışında yalnızca 760 milyon dolar ek döviz gereksinim duyan Türkiye'nin bu ihtiyacı bu yılın ilk dokuz ayında yüzde 84 artarak 1 milyar 403 milyon dolara yükseldi.

Söz konusu gelişmenin yıl sonuna dek sürmesi halinde bu açığın daha da büyümesi kaçınılmaz görünüyor ve Türkiye ithalatını finanse etmek için yeniden borçlanma kısılcasına girme tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor.

ASGARİ ÜCRETE RİZLER OLACAK»

bugün yapılacak basın toplantısı hakkında konuşan Genel Üyeleri, "Yapılacak açıklamada, basının bugüne dek yazdıklarından çok başka rakamlar yer alacak" dediler.

asgarî ücretin bugün va da yarın açıklanması halinde yasa uyarınca işçiler 1 nisan tarihinde aylıklarını yeni asgarî ücrete göre alacaklar

özleşmenin bir iki gün önceki maddeleri de yenileyecek şekilde yürürlüğe girecektir.

ASGARİ ÜCRET YASASINA YETİŞEBİLİR

Asgarî Ücret Tesbit Komisyonu, bugün saat 14.00'de toplanarak işçilerin aylıklarını belirleyecektir.

İş'in önerisi olan işçi aile başı aylıklı oranın 1.9 ol-

arak belirlenmesi, işveren kesimince uygun görülmemiş, ancak komisyonda hükümet temsilcileri bu orana itiraz etmişlerdir. Bağlılık oranı dışında tüm konularda anlaşmaya varıldığını belirten yetkililer, bu konudaki anlaşmazlığın giderilmesi halinde derhal ücretin belirlenebileceğini ifade etmişlerdir. Asgarî ücretin bugün ya da yarın açıklanması halinde, yasa uyarınca işçiler 1 nisan tarihinde aylıklarını yeni asgarî ücrete göre alacaklardır.

'NİN ÜCRET KONUSUNDA YAPACAĞI UYGULAMA TÜRK-İŞ'E DUYURULDU

İK Başkanı Varlık'ın bugün yapacağı açıklamadan sonra, Türk-İş'in görüşlerini açıklama bekleniyor

KA Ailemün bir haberine göre, Yüksek Hakem Kurulu'nun iş konusunda yapacağı uygulama, Çalışma Bakanı Turhan'ın başkanlığında, Yüksek Hakem Kurulu üyeleri ile Türk-İş'in görüşlerinin de bulunduğu bir

toplantıda Türk-İş yöneticilerine duyurulmuştur. Türk-İş İcra Kurulu, bir süredir yurt dışında bulunan Konfederasyon Genel Başkanı İbrahim Denizler'in dönmesi üzerine, dün sabah Genel Merkez'de toplanmıştır.

Toplantıda, Yüksek Hakem Kurulu'nun ücret modeli ele alınmıştır.

Yüksek Hakem Kurulu Başkanı Naci Varlık'ın bugün yapacağı açıklamadan sonra, Türk-İş'in görüşlerinin de açıklanması beklenmektedir.

KARADENİZ EKİCİ TÜTÜN PİYASASI 197 LIRA BAŞFIYATLA AÇILDI

Gümrük ve Tekel Bakanı Baturalp, "Alımların tamamlanmasından sonra işleyecek ödeme işlemleri için gereken 6.5 milyon liralık finansman karşılandığını" söyledi.

SAMSUN, YUNUS KILIC bildiriyor

Gümrük ve Tekel Bakanı Baturalp, Karadeniz bölgesi 1980 ekici tütün piyasasını dün baş fiyatla açmıştır. Bu başfiyat geçen yıl fiyatının 7 lira yüksektir.

Merkez Müdürlüğü binasında yapılan toplantıya düzenleyerek Karadeniz ekici tütün piyasasını Gümrük ve Tekel Bakanı, 24 alım noktasında başfiyat alımların aralıksız sürdürülmesi için alımların tamamlan-

Bakan Baturalp, 1980 ürünü Karadeniz ekici tütün piyasasında uygulanacak baş ve ortalama fiyatların ülkemizin ağır ekonomik koşullar içinde, fakat hükümetin tüm olanakları üretici lehine zorlanarak saptandığını söylemiş, "Karadeniz ekici tütün piyasasında bu yıl başfiyat, geçen yılki başfiyattan 37 lira fazla 197 lira olarak tesbit edilmiştir. Piyasada oluşacak ortalama alım fiyatlarının da aynı oranda artırılması sağlanacaktır" demiştir.

Bakanın açıklamasına göre, bu yıl uygulanacak olan başfiyatlar ekim noktalarına göre şöyle belirlenmiştir:

Samsun Merkez İlçe Maden Canik Oymakları: 197 lira, Trabzon ve Akçaabat 194, Erbaa 193, Evkaf Oymağı ve Gümüşhacıköy: 192, Kavak, Çarşamba: 190, Sinop, Tokat, Bafra, Alaçam, Vezirköprü, Zeytinli, ve Niksar: 188 lira, Pürüze: 180, 500 li-

1979 MAYISINDA 5400 LIRA İLE ALINAN ZORUNLU MALLAR İÇİN ŞİMDİ 17 BİN LIRA GEREKİYOR

● Ekmek fiyatlarının karşılaştırılması asgarî ücretin 20.594 lira olmasının gerektiğini ortaya koyuyor

● 1979 yılında asgarî ücretin tümüyle alınabilen tavuk etinin şimdiki değeri 61 bin lirayı aşıyor

YALMAN OZGUNER

Halen geçerli olan 5400 liralık asgarî ücretle, 1979 mayıs ayında alınacak bazı zorunlu tüketim mallarını, bugünün koşulları ile alabilmek için, en azından 17 bin lira gerekmektedir.

5400 liralık asgarî ücretin, 1 mayıs 1979 tarihinde yürürlüğe konulmasından bugüne kadar geçen dönemde ortaya çıkan enflasyon çeşitli tüketim malları fiyatlarına değişik şekillerde yansımış, bugün zorunlu görülen 17 bin lira değişik mal gruplarına göre artmakta ya da azalmaktadır.

İstanbul Ticaret Odası'nca hazırlanan "Ücretli Geçinme İndeksi" verilerine göre, 1979 yılında asgarî ücretle çekisi 450 liradan 12 çeki dolayında odun almak mümkündür. Oysa bugün çekisi 1600 lira dolayında seyreden odunun toplam 12 çekilik değeri 19 bin 300 liraya tırmanmıştır.

1979 mayıs ayında o günün piyasa fiyatlarına göre 5 bin 400 liranın tamamını kullanarak satın alınabilecek bazı zorunlu ihtiyaç malları şöyle bir çerçeve içinde toplanabilir:

Kilosu 777 kuruştan on kilo ekmek, kilosu 140 liradan 5 kilo sığır eti, kilosu 22.5 liradan 3 kilo tavuk, kilosu 500 liradan bir kilo sucuk, litresi 54 liradan 10 litre zeytinyağı, kilosu 16.50 liradan 10 kilo toz şeker, kilosu 27 liradan 10 kilo mercimek, kilosu 85 liradan 4 kilo zeytin, kilosu 100 liradan bir kilo çay, tanesi 3.5 liradan 20 yumurta, tanesi 4.5 liradan 30 tane filtresiz sigara, tanesi 250 liradan bir erkek gömleği, tanesi 900 liraya bir çift erkek ayakkabısı, kilosu 145 liradan 4 kilo koyun eti, kutusu 40 liradan 3 kutu konserve, kilosu 40 liradan 4 kilo pirinç, paketi 16 liradan 2 makarna ve kilosu 100 liradan bir kilo beyaz peynir, kilosu 12.5 liradan 4 kilo soğan.

Bu paketi bugünkü fiyatlarla doldurabilmek için gerekli olan para ise 17 bin lira dolayına ulaşmaktadır.

Bu ölçüye göre 1981 şubat verileriyle, 5400 liraya sağlanabilecek bir alışveriş paketi şu şekilde oluşturulabilir:

Kilosu 29.40 liradan 10 kilo ekmek, kilosu 375 liradan 2 kilo koyun eti, kilosu 250 liradan 3 kilo tavuk eti, kilosu 580 liradan bir kilo sucuk, kilosu 72.5 liradan 10 kilo toz şeker, kilosu 225 liradan 4 kilo zeytin, tanesi 9 liradan 20 yumurta, kilosu 250 liradan bir kilo çay, tanesi 10 liradan 30 paket filtresiz sigara, kilosu 110 liradan 2 kilo pirinç, kilosu 50 liradan 5 kilo soğan ve kilosu 300 liradan 600 gram beyaz peynir...

5400 LIRA İLE ALINABİLENLER

	Mayıs 1979	Şubat 1980
Ekmek	694 Kg.	183 Kg.
Zeytin	64 Kg.	24 Kg.
Toz şeker	327 Kg.	73 Kg.
Beyaz peynir	54 Kg.	18 Kg.
Kuru fasulye	83 Kg.	56 Kg.
Soğan	432 Kg.	108 Kg.
Pirinç	135 Kg.	49 Kg.
Zeytinyağı	93 litre	25 litre
Sucuk	10.8 Kg.	9.2 Kg.
Sığır eti	38.5 Kg.	14 Kg.
Tavuk eti	245 Kg.	21 Kg.
Odun	12 çekil	3 çekil
Yumurta	1800 adet	600 adet
Makarna	337 paket	98 paket
Erkek ayakkabısı	6 çift	2 çift
Erkek çorabı	108 çift	36 çift
Kadın çorabı	98 çift	43 çift

Proletariat und Großindustrie

"Andererseits wird, wenn der Kapitalismus gewinnt, auch die industrielle Produktion wachsen, mit ihr aber wird das Proletariat wachsen. Die Kapitalisten werden aus unserer Politik Vorteile ziehen und werden ein Industrie-Proletariat schaffen, das bei uns durch den Krieg und die fruchtbare Verwüstung und Zerrüttung deklassiert, d.h. aus seinem Klassen-gelände geworfen ist und aufgekehrt hat, als Proletariat zu existieren. Proletariat heißt die Klasse, die mit der Produktion materieller Güter in Betrieben der kapitalistischen Großindustrie beschäftigt ist. Soweit die kapitalistische Großindustrie zerstört ist, soweit die Fabriken und Werke stillgelegt sind, ist das Proletariat vernichtet. Es wurde wohl manchmal der Form nach als Proletariat geschrien, aber es hatte keine ökonomischen Wurzeln."

Wenn der Kapitalismus wiedererstellt, so heißt das, daß auch die Klasse des Proletariats wiedererstellt wird, das mit der Produktion materieller, für die Gesellschaft nützlicher Güter beschäftigt ist, das in manuellen Großbetrieben beschäftigt ist und sich nicht mit Spekulation, nicht mit der Herstellung von Feuerzeugen zum Verkauf und mit sonstiger 'Arbeit' befaßt, die mit gerade sehr nützlich, aber bei dem zerrütteten Zustand unserer Industrie völlig unvermeidlich ist." (Lenin, Die NÖP und

die Aufgabe der Ausschüsse für politisch-kulturelle Aufklärung, 17. 10. 1921, Werke, Bd. 33, S. 46)

Lenin
 Nos
 Linie
 Rodikins,
 Wok, 31
 5. 60

"Der Kapitalismus wäre mit Kapitalismus, wenn
 der 'reine' Proletariat mit im eines Home
 aufwendet die notwendigsten Übergangstypen
 im Proletariat zum Hypertrophie (der reiner
 Lebensunterhalt zu Hilfe durch Verbot seiner
 Arbeitskraft eintritt), im Hypertrophie zu
 Kleinhäusern (und kleine Handwerker, Hausindustrie
 Kleinhäuser überhand), im Kleinhäusern zu
 Mittelhäusern usw. ungut wäre! wenn 5 innerhalb
 des Proletariats nicht mehr Unterschiede in sich
 oder wieder schwebt Schritte, Gliederungen und
 Lohnverhältnisse, nur Benen, manchmal und
 Konferenzen und gute. An allen ergibt sich für
 die Verlust des Proletariats, für seine Klone beugt
 Teil, für die kommunistische Fok. absetzt unum-
 gänglich die Notwendigkeit, die unbedingte Notwen-
 digkeit, zu lösen, Überwinden und Konzentration
 zu nur verschiedenen proletarischen Gruppen, ist
 verschiedene Parteien der Arbeiter und der Kleinrentner
 zu schaffen. Es kommt nur darauf an, daß
 sie zu Einheit und nicht zu Zersplitterung des
 allgemeinen Niveau des proletarischen Kampfbegriffs
 neu, des revolutionären geist, der Kampf - und
 Siegesfähigkeit bezieht."

13.8.19/1

Besonderheiten und Struktur der Arbeiterklasse der Länder des Ostens (nur seit Lenin's)

(Dikht: Bunlar bir ölküde Türkiye için de geçerli olabilir!)

1. Es gab eine bedeutende Anzahl sozialer Schichten, die sich auf den Zwischenstufen der Proletarisierung befanden. Diese Schichten umfassen Werktätige, die — streng genommen — noch keine Arbeiter modernen Typus waren. Sie unterschieden sich durch Lebens- und Existenzbedingungen, Stabilität der mittelalterlichen Traditionen und den Stand des Klassenbewußtseins.
2. In der Arbeiterklasse gab es bedeutende Kosten- und Religionsunterschiede. Die meisten Arbeiter hatten eine feste Verbindung zum Dorf. Das war ein Hindernis zur Annäherung der bäuerlichen und kleinbürgerlichen Züge im Bewußtsein des Proletariats.

Schlusfolgerung: Die KP (ihre Zusammensetzung ihre besonderen Aufgaben) dem Niveau der bäuerlichen Länder des kolonialen Ostens anpassen.

Lenin: "Ursprünglicher Entwurf zur nationalen und kolonialen Frage"

"daß die gegenseitige Annäherung der Proletarien und der werktätigen Massen aller Nationen

und Länder zum gemeinsamen revolutionären Kampf für den Sturz der Gutsbesitzer und der Bourgeoisie zum Eckstein der gesamten Politik der Komintern in der nationalen und kolonialen Frage gemacht werden muß."

Dikkat: Emekçi orta katmanlar, yarı proleter yığınlar içinde etkinliği (ideolojik, siyasal) arttırmadan hiç bir şey yapamaz. Burjuvazinin ileri kolunu da hiç bir yere çekemeyiz.

Kaynak: V. N. Plastun, Lenin über die Spezifik und die Aufgabe der kommunistischen Bewegung in den Ländern des Ostens.

Entwicklungstendenzen der Arbeiterklasse

13.8.79/3

"Gegenwärtig umfasst die Arbeiterklasse (im weitesten Sinne, d.h. alle Lohnempfänger) in den kapitalistisch orientierten und »unentschiedenen« Entwicklungsländern Asiens und Afrikas etwa 140 Millionen Menschen... Ihr Anteil an der gesamten erwerbstätigen Bevölkerung beträgt in den asiatischen Entwicklungsländern jedoch im Durchschnitt nur 30 %... (zum Vergleich: Japan 60,7 %; USA 91,3 %) (S. 951)"

So hatten die Lohnempfänger folgenden Anteil an der gesamten erwerbstätigen Bevölkerung (zu verschiedenen Zeitpunkten während der sechziger Jahre):

Indien	30-31 %	Marokko	32 %
Pakistan	34 %	Elfenbeinküste	24 %
Indonesien	27 %	Nigeria	3-6 %
Türkei	20 %	Kenia	17-19 %
Malaysia	51-57 %	Äthiopien	1,3 %

(S. 951)

Ans: "Asien, Afrika, Lateinamerika. Grundfragen..."

Dikkat Halkın çoğunluğunu oluşturan, proleter olmayan veya yarı proleter yığınlar (kentlerde ve kırsal alanda) ekonomik açıdan burjuvazi (özellikle büyük burjuvazi) ile gelişiyor, ancak ideolojik bakımdan burjuvaziye bağlı.

Türkiye'de gerekenden bölgelerinde suç işleme oranının düşük olması, bu alanlarda geleneksel toplumsal üst yapının (mahalle!) canlılığının olduğunu gösterir. Bu özellik, örneğin Latin Amerika ile karşılaştırılırken ~~unutulmamalı~~ unutulmamalı! Belki koşullarda bu üst yapı bugün milliyetçiliğine, hatta geniş akımlara ~~kaynak~~ uygun bir ortam yaratabilir. Ancak, derinleşen savaşma da! Eğer dikkate alırsa! Diğer bir değişle Pauperizm'in rolü Türkiye'de küçük.

Yani, Türkiye'de "Stratamint" denilen kerinde geleneksel sosyal kurumlar, bunlarla bağlı ~~ideoloji~~ bilinç biçimleri diğer ülkelere kıyasla daha güçlü. Çözümüne süresi tayin.

"Deshalb wird in bestimmten Zusammenhängen sowohl von Marx und Engels wie von Lenin die Fabrikaristenschaft mit der Arbeiterklasse überhaupt identifiziert." (H. Jung)

"Von allen Klassen, welche heutzutage der Bourgeoisie gegenüberstehen, ist nur das Proletariat eine wirklich revolutionäre Klasse. Die übrigen Klassen verkommen und gehen unter mit der großen Industrie, das Proletariat ist ihr eigenes Produkt."

(K. Marx und F. Engels, "Kommunistisches Manifest,"
Ausgewählte Werke, Bd. I, S. 35)

Dikkat: Proletaryaya yalnızca büyük endüstriyel fabrika işçileri sınırlanıyor. Proletaryaya büyük endüstrinin tümüdür, yani büyük endüstriye bağlı olarak gelişen, mükemmel, mükemmel gelişimini sürdürüyor olarak ortaya çıkan ücretliler proletaryaya dıyor. Büyük endüstriden önce var olan ücretliler bu tanıma girmez.

" Diese neue Disziplin fällt nicht vom Himmel und entsteht nicht aus formen Wünschen, sie erwächst aus den materiellen Bedingungen der kapitalistischen Großproduktion und nur aus ihnen. Ohne diese Bedingungen ist sie unmöglich. Der Träger dieser materiellen Bedingungen aber, oder ihr Schrittmacher, ist eine bestimmte geschichtliche Klasse, die vom Großkapitalismus hervorgebracht, organisiert, zusammengebliesen, geschult, aufgeklärt und gestillt worden ist. Diese Klasse ist das Proletariat.

Diktatur des Proletariats bedeutet, wenn man diesen lateinischen, wissenschaftlichen, historisch-philosophischen Ausdruck in eine einfachere Sprache übersetzt:

Nur eine bestimmte Klasse, nämlich die städtischen Arbeiter und überhaupt die Fabrikarbeiter, die Industriearbeiter, ist in der Lage, die ganze Masse der Welttätigen und Ausgebeuteten zu führen im Kampf für den Sturz der Macht des Kapitals, im Prozeß des Sturzes dieser Macht, im Kampf um die Sicherung und die Festigung des Sieges, bei der Schaffung der neuen, der sozialistischen Gesellschaftsordnung in dem ganzen Kampf für die völlige Aufhebung der Klassen. " (Lenin, Die große Initiative, Werke Bd. 29, S. 409)